

Arriani Nicomedensis novi Xenophontis appellati, De rebus gestis Alexandri Magni regis Macedonum libri octo

<https://hdl.handle.net/1874/420878>

ARRIANI
NICOMEDENSIS

NOVI XENOPHONTIS AP-
pellati, de rebus gestis Alexandri Ma-
gni regis Macedonũ libri octo, sum-
ma diligentia ad Græcum exemplar
emendati, & innumeris qui-
bus antea scatebant men-
dis repurgati.

BARTHOLOMÆO FACIO
uiro doctissimo Interprete.

B A S I L E A E .

ARRIANI

NICOMEDENSIS

PHILOSOPHIAE

INSTITUTIONUM LIBER PRIMUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER SECUNDUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER TERTIUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER QUARTUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER QUINTUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER SEXTUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER SEPTIMUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER OCTAVUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER NONUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER DECIMUS

DE VITA ET MORIBUS

LIBER UNDICESIMUS

DE VITA ET MORIBUS

BASILIAE

BARTHOLOMAEI

FACII IN LIBROS ARRIAN-

ni rerum gestarum Alexandri regis, ad

Alphonsum regem Aragonum,

P R A E F A T I O.

ULTI, ALPHON-
serex gloriosissime, A-
lexandri regis Mace-
donis rerum scripto-
res fuere, neq; enim de
quoquam rege plures unquam ferē
scripsere: tantæ omnibus seculis ad-
mirationi fuit illius regis siue fortu-
na, siue uirtus, siue gloria. Sed mirū
est, quantum hi oēs inter se discrepa-
re uideantur, namq; alij uulgi rumo-
res secuti, non tam quæ Alexander
gesserit, quàm quæ de illo peruulgata
essent, memoriæ prodidere, alij do-
mesticæ laudis studio adducti, in ex-
tollendis rebus eius modum excessis-
se existimati sunt, nonnulli gloriæ cu-
piditate

P R A E F A T I O.

*Arriani in
historia fi-
des ac dili-
gentia.*

piditate adducti, quæ tanto rege di-
gna putauerunt, literis mandauere,
lenocinijs quibusdam figmentorum
delectati, quidã tanti nominis splen-
dore offensi, eiusdem res carpere atq;
eleuare studuerunt, Arrianus autem
noster, unus omnium diligentissimè
ac uerissimè hanc historiam Græcè
putatur scripsisse: uel eo maximè, qd
Ptolemæum & Aristobulũ, grauissi-
mos ac summos uiros, qui omnibus
Alexandri rebus gestis non solum in-
terfuere, sed etiam cũ dignitate præ-
fuere, secutus est. Ad hæc oratione
ipsa pressus ac perpolitus, maximeq;
circa rerum narrandarum ordinem
intentus, historicum sese quàm orato-
rem uideri mauult. Quanquam in
orationibus nec uim dicendi, nec co-
piam sibi defuisse demonstrat. Itaq;
cum ad manus meas peruenisset Ar-
riani ipsius traductio quædam non
satis Latina, neq; Alexandri nomine
gloriaq;

P R A E F A T I O.

gloriâq; digna, nouæ compositionis laborem assumere libuit. Nec uero est quòd Petrum Paulum Vergeriũ, eius traductionis autorẽ uítuperem: quem unum ex doctis & eloquentibus uiris ætatis nostræ fuisse, satis scio. nam pro sua eloquentiâ (ut puto) si uoluisset, & ornatè & commodè hanc historiam, quemadmodum cætera quæ Latine composuit, interpretari ac tractare potuisset. Cæterũ ut à Sigismundo Imperatore Romano, qui parum doctus erat, sine cuiuspiam adiumento posset intelligi (sic enim ab eo scriptum reperi) hanc historiam ita incultè de industria traduxit. Sed ut ille Sigismundi uoluntati, qui exiguam grammaticæ, nullam eloquentiæ cognitionẽ haberet, gerere morem studuit: sic ego tentare uolui, an hic noster labor Alphonso regi omni doctrina prædito, probari posset: atq; ut illa prior editio Germanis

Paulus Vergerius.

Sigismundus imperator indoctus.

Alphõsi regis eruditio

P R A E F A T I O.

manis incultioribus relinqueretur, hæc nostratum politiorum esset. Iu-
 uabit me quidem, duorum maximo-
 rum & opulentissimorum ætatis suæ
 regū, omnisc̄q; memoriæ facile prin-
 cipum, alterius facta celebrasse, alte-
 rius res Græcè scriptas Latinas effe-
 cisse: cum prius, quantum ad Arria-
 nū attinet, & non satis Latinæ essent.
 At cum cæterorum Regum ac Prin-
 cipum uirorum facta noscenda sint
 aut regibus, aut repub. gubernan-
 tibus: imprimis tamen Alexandri no-
 stri facta contenderim. Qui tam flo-
 renti ætate, tam breui temporis curri-
 culo, tam parua militum manu, quic-
 quid terrarū ab Hellesponto ad O-
 ceanum Indicum pertinet, imperio
 suo subiecit: qui tot prælijs ne semel
 quidem fortunam aduersam exper-
 tus est: qui denic̄q; clementia, liberali-
 tate, magnificentia nō minus quàm
 armis

P R A E F A T I O.

armis notus est, atq; illustris. Cuius rei gratia hoc opus aliquanto libentius aggressus sum : in quo si tibi Alphonse, & cæteris doctis hominibus satisfecero, hoc tibi Alexander merito debet, quòd Arrianus suus (qui prius tantūmodo Græcus erat) nunc etiam tuo hortatu Latinus factus est.

α 4 IACOBVS

EPISTOLA.

IACOBVS CVRVLVVS GE-
nuensis Arnaldo Fenoledæ equiti
Hispano V. CL. atq; ornatiss.
S. P. D.

B. Facii histo-
ria de Alpho-
so rege.

ARTHOLOMAEVS Facius,
conterraneus meus, & familiaris
tuus, ut nosti, his temporibus no-
stris claruit apud Dium Alphon-
sum regem nostrum: cuius histo-
riam, & complura insuper opera elegantissime scri-
psit, non sine magna & Regis & autoris ipsius lau-
de, gratia & dignitate. Delectabatur enim rex incli-
tus, & quidem uehementer, literis, uiris literatis, ac
libris: quos & magno in honore habuit, & amplissi-
mis præmijs ac muneribus undiq; ad se accersebat.
Inter quos uidimus Aeneam Senensem præsulem, qui
postea Pius summus Pontifex effectus est. Is cū apud
Regem legationis munere fungeretur, uideretq; re-
gem tantopere libris affectum, in Germaniam re-
diens, misit ad eum traductionem quandam Arriani
Græci rerum gestarum Alexandri scriptoris uerissi-
mi, quam Paulus Vergerius uir doctissimus, & alio-
qui eloquentissimus, in Latinum uerterat, sed barba-
rè: quo

Aeneas Syl.
Pius Ponti-
fex.

Paulus Ver-
gerius.

EPISTOLA.

re: quo Sigismundus Germanorum Imperator, apud quem illa tempestate diuersabatur, posset historiam intelligere, qui à dicendi suauitate & elegantia penitus abhorreret. Is liber cum ad Regem nostrum fuisset perlatus, omnes qui literas profitebamur, magno cum desiderio illum legere incepimus. Verum orationis concinnitas plures à legendo deterrebat. At rex sapientissimus cognito libri uitio, continuo Facium uoluit pro eius dicendi facilitate & ornatu negocium sumere, ex Barbaro Latinum faciendi: quod iussu regio & suasu modò præstare, haudquaquam recusauit. Mihi etenim indignū uidebatur, adeò singularcm, adeò præstantem et ueram historiam, adeò negligenter deperire. Ille autem tanto studio susceptum negocium amplexus est, ut in eo annis circiter tribus dies & noctes incubuerit, summaq; diligentia elaborarit. Affui ego unà sæpius, cum Nicolaum Sagondinum, & Theodorum Theffalonicensem, uiros summos, & Græcarum Latinarumq; literarū eruditissimos conueniret, & ab illis multarum rerum quæ Latinis obscuriora uidebantur explanationem exquireret, quæ Vergerius absurdè transtulisset: hiq; Arrianum multis laudibus efferrent. Itaq; historiam ipsam Latinam, & suauissimam reddidit Facius noster, cuius tamen cum quartam uix partem præstisset

Nicol. Sagon
dinus.
Theodorus
Gaza.

EPISTOLA.

preſiſſet, reliquis tribus nondū ſatis climatis, mor-
 te preuentus, opus multis lituris abolitum, & uul-
 neribus penè conſoſſum reliquit. Quod uiuens Al-
 phonſus rex, haud multo antequàm & ipſe mortem
 obiret, recuperauit, ut aliquando tandem qualicumq;
 modo reſtitueretur. Nunc autem rege uita ſuncto, cū
 eſſem (ut ſcis) Facio per familiaris, ſcriptaq; ſua ut
 proſecto magnificienda ſunt, magnificerem & ad-
 mirarer: non ſum paſſus hanc tantam hiftoriam, ſi-
 mulq; hominis amiçiſſimi ingentes labores & uigi-
 lias deperire. Itaq; cum tibi hanc à rege relictam hæ-
 reditatem uiderem, ut libros uehementer & literas
 adamares: librum penè extinctum in tui gratiam re-
 ſtituere curauī, & ut potui emendatum exſcripſi, ut
 hiftoriam notione digniſſimam cognoſcere poſſis.
 Ceterum id mihi fuerit præmium mei laboris uel
 maximum, quod uiri optimi & amiçiſſimi mei labo-
 res non ſinam debito in hac re ſuæ gloriæ fructu fru-
 dari: et tuæ in me beneuolentiæ ac liberalitati,
 cui omnia me debere profiteor, aliqua
 ex parte ſatiſfecero.

Vale.

EPISTOLA.

ALEXANDER GABVARDUS
 Turcellanus Thomæ Plouatatio
 patricio Constantinopolitano
 iurifconsulto. S. P. D.

MULTVM debebunt bonarum li-
 terarum indagatores Sigismundo
 Golpho Pergolano, uiro doctrina
 multiplici, totiusq; antiquitatis cu-
 rioso, Thomæ iurifconsultorū con-
 sultissime: qui extinctam penè de Alexandri Magni
 rebus gestis Arriani historiam resurgere, & in lu-
 cem prodire enixissime curauerit: Arrianū inquam,
 imprimis philosophum & historicum. Qui licet
 genus suum profiteri non oportere, in Primo huius
 operis uolumine existimauerit: ipsum tamen Euse-
 bium in Annalibus, & Suidas (quos ego maximos
 autores habeo) Nicomedensem fuisse scribunt. Hic
 Alexandri Magni Mæcedonum regis historiam hanc
 libris septem Græcè complexus est, & ita artificiose
 res eius gestas perscripsit, ut meritò inter prestan-
 tissimos & receptissimos autores annumerari possit.

Octauum

EPISTOLA.

Octauum his adiecit, in quo res Indicas pertractat:
 & fatetur ipse in Quinto et Sexto huius uoluminis,
 res Indicas narraturum. quos quidem industria &
 labore Bartholomæi Facij Latinos, ut uides, habe-
 mus: quanquam Thadæus ille Vgoletus Parmensis,
 uir in utraq; pagina doctissimus, me suis literis ad-
 monuit, legisse se alicubi Arriani interpretationem à
 Nicolao Sagundino factitatam fuisse. Scripsit etiam
 idem Arrianus de rebus Bithynicis, teste Stephano
 in tertio decimo elemento: item de Epicteto philoso-
 pho, deq; eius dissertationibus, tribus uoluminibus
 opus cōdidit, ita ut Xenophon cognominatus fuerit.
 Floruit in patria sua, in qua (ut ipse in primo huius
 operis attestatur) honores magistratus adeptus est.
 Per eadem tempora etiam in urbe emicuit, quibus
 Hadrianus & M. Antoninus Cæsares imperarunt:
 ut idem Eusebius memoriæ prodidit. A quibus, ut
 autor est Heliconius, ob literas honoribus usq; con-
 sularibus uectus est. Legi etiam, Arrianum insignem
 fuisse iurisconsultum. quem Paulus Patauinus citat
 in lege Arrianus, Digestis de actio. & obliga. & Vl-
 pianus Tyrius in L. 1. §. qui autem. ff. Quorum le-
 gatorum. ubi affirmat ipsum bellissimè scripsisse:
 nam plures libros scripsit in iure ciuili, & præcipue
 de re militari. Ipsius etiam extant leges in Pandectis
 Iustiniani

Bithynica
 Arriani.

Arrianus Iu-
 reconsultus.

EPISTOLA.

Iustiniani Imp. lex uidelicet, Qui libertatem. de liberali causa. & lex, Qui cū uno. & lex, Nō omnes. & lex, Omne delictum. de re militari. Quare hunc eundem Arrianum fuisse, qui eisdem temporibus floruit (nam in dicta lege, Omne delictum. §. quis uulnerauerit. aduocat Imperatorem Hadrianum) qui philosophus & historicus & iureconsultus fuerit, qui uis mediocriter sapiens affirmabit. Iudicent tamen doctiores, & tu uir Iu. C. doctissime, qui uitam Arriani & aliorum Iureconsultorum legaliter & historicè complexus es, in opere tuo de præstantia doctorum, qui à Phoronco Inachi Argiuorum rege ad hæc usq; tempora nostra defluerūt, in nono uidelicet libro, ubi de claris Iureconsf. quod meritò Ioanni Sfortiæ Illustris. & Clementis. Pisauri domino dedicasti. Non enim quod mihi uidetur, cæteris omnibus probandum erit: neq; me tamen poenitebit eorum esse sententiæ, qui eundem fuisse arbitrantur. Fuit & alter Arrianus poëta, Tyberij Imp. temporibus: cuius carminibus ipsum Tyberium delectatum fuisse Tranquillus scribit. eius autem opera Suidas commemorat: metaphrasim Georgicorum Vergilij, Alexandrida, poëma uidelicet de eiusdem Alexandri Magni gestis, libris XXIII. alia quoq; in Attalum Pergamensem poëmata. Fuit & tertius

Arrianus

Iureconsulto
rum uitæ.

Arrianus
poëta.

EPISTOLA.

Arrianus
tertius.

Arrianus, qui Maximini & Gordianorum uitam
memoriæ tradidit, ut innuit Iulius Capitolinus his
uerbis: Gordiani, inquit, non (ut quidam imperiti
loquuntur) duo, sed tres fuerunt: idq; Arriano scrip-
tore Græcæ historiæ docente. Temporum ergo ratio
sine controuersia exigit, ut omnino hunc alium cre-
dam, posteriorem duobus nominatis: quum primus,
qui de Alexandro scripsit, Nicomedensis fuerit,
temporibusq; Hadriani & M. Antonini (teste etiam
Raphæle Volaterrano, qui multiscius est, lib. XIII.
Comment. Urbanorū) floruerit. Leges igitur Arria-
num nostrum, legum interpres acutissime, seposi-
tis paulum sacratissimis legibus: cuius uitam tibi
dedicauit, tum quia Arrianū iureconsultum et histo-
ricum tu quoq; iurisconsultus & historicus liben-
ter amplexurus uideris: tū quia fortasse in aliqui-
bus manū tibi præbere poterit in historia, quam iam
Pisauri condidisti: in quam poteris limatissimo
tuo iudicio (quod plerisq; pro lapide Lydio esse
debet) iudicare, Arrianū philosophum, historicum,
& iureconsultum eundem esse. Tu igitur quam-
primum ad metas tui operis percurrere, illudq; quam-
primum chalcographis imprimendum tradas. nam
ingens quidem adlaturus es studiosis emolumentū,
tibi

EPISTOLA.

tibi uero perpetuam gloriam. Vale, Cesarei pontificijq; iuris lumen splendidissimum: & Alexandrum semper tuū dilige, qui te ob tuas amplissimas uirtutes amat, colit, & obseruat. Pisauri,

M D VIII. Eid. Iunij.

REVISED

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

50

ARRIANI NICOME-
DENSIS IN HISTORIAM RE-
RVM GESTARVM ALEXAN-
dri Regis Macedonum,

Præfatio.

BARTHOLOMÆO FACIO INTERPRETE.

X OMNIBVS RERVM
Alexandri scriptoribus, quæcum-
que Ptolemæus Lagi, & Aristo-
bulus Aristobuli de ipso rege cõ-
sentiētes memoriæ prodiderūt,
eadē ipse tanquam uerissimā literis mandauit: in qui-
bus uero eos discrepare animaduerti, ex his qui pro-
babiliora ac narratu digniora existimabā, delegi. Cæ-
terū de Alexandro alij alia scripsere. Nec uero quis-
quam est, de quo aut plures, aut inter se dissentientes
magis. Verū hi duo tamen in ipsis rebus narrandis,
mihi cæteris probabiliores uisi sunt: Aristobulus qui
dem. quod regiæ expeditionis socius fuit: Ptolemæus
autem, quia præterquàm quod & ipse regem eo bel-
lo secutus est, regiam dignitatem tenuit. cuius rei gra-
tia longe turpius illi futurum fuerat, si à ueritate di-
scessisset. uterq; uero, quoniam mortuo iam Alexan-
dro

dro ea scripserunt: ubi quidem neq; necessitudine, neq; mercede ulla adducti uidetur, ut hæc aliter atq; contigerunt literis mandarent. Quædam præterea et ab alijs scripta, quæ ipse narratu digna iudicauit, tanquam non penitus improbabilia, & quod de Alexandro erant prodita, adieci. Si quis uero fortasse mireretur, cur post tam multos rerum Alexandri scriptores, ego quoq; scribere easdem aggressus sim: is de nouo perlectis omnibus, postquam hæc nostra legerit, nullam sibi admirationis causam fuisse intelliget.

PHILIPPVM ferunt mortē obiisse regnante Athenis Pythodemo, Alexandrū autē eius filium simulac regnare cœpit, in Peloponnesum profectū, uiginti ferè annos natū, habito ibi Peloponnesiū concilio, uti imperator aduersus Persas crearetur (q; prius Philippo patri cōcessum) petiisse. id ab omnibus impetratū, præterq̄ a Lacedæmonijs. ab quibus respōsum, nō consueſse Lacedæmonios externis imperatorib. sese subijcere, sed externis ipsos exercitibus præesse, atq; imperare. Athenienses quoq; nouandis rebus ab initio studuere: ceterū primis eius conatibus territ. ampliora etiā quàm Philippo patri polliciti fuerant, præstiterē. Deinde Macedoniam reuersus, uti in Asiaticū bellum apparatus moliretur: uere primo statuit, priusq̄ in Asiam trajiceret, per Thracas uer faciens, Thracas atq; Illyros petere, quos nouis

Alexandri prima expeditio

nouis rebus studere acceperat. nam quod regno eius finitimi erant, minime negligendos censebat, praesertim cum in tam longinquis a domo regiones cum exercitu profecturus esset. Ex Amphipoli cum copijs profectus, in Thracas, quos Graeci Autonomos uocat, nullius imperio, nullius legibus obnoxios (a sinistra Philippopolis et Orbelus mons erat) nouo flumine traiecto, decem dierum itinere ad Acnum montem peruenit. ibi circa aditus angustiis negotiatorum ingentem manum collectam, tum et Thracum coruam quos supra nominauimus, obuiam habuit. Insederant montis uerticem, inde ne longius moueret exercitum, qua patebat transitus, obstituri curribusque oppositis pro uallo utebantur, pugnaturo inde, si ab hostibusurgerentur. Simul ijs in animo erat, adiuuente in aduersum montem hoste, qua maxime praeruptus praecipitumque erat, currus ipsos ingenti impetu in phalangem praecipitare. Consilium praeterea coeperat, quo confertiore Macedonum phalangem currus interuolarent, hoc uiolentiore impetu ruentes, totum dissipaturos aciem Alexander uero id agebat, ut quam minimo suorum periculo deiectis hostibus montem caperet. Postquam ergo animaduertit, periculum si bini omnino oportere (neque enim aliud ostendebatur iter) milites monet, ubi currus praecipitari in se ab hoste uiderint, quibus ea potestas sit, confestim ordines la-

Thracas Au-
tonomas

Thracēs uin-
cuntur.

xent: sic curruum discrimen declinari posse. quibus uero propter angustias ea facultas non sit, scutis superiniectis corpora humi sternant. Nec uero alius, atq; ipse Alexander ratus est, rei euentus fuit. nam cū alij ordines laxassent, alij scutis corpora operuissent innoxij currus iugis decurrere. Tū Macedones curruum terrore ac periculo uitato, alacriores facti, ingenti clamore in Thracēs feruntur. ad hęc Alexander sagittarios à dextro cornu, qui quā facilior ascensus uidebatur, ante primam aciem prouolent, Thracēsq; occurrentes petant, repente immittit. ipse in leuum cornu scutatos, & Agrianos lectissimos phalangis ducit. Sagittarij in hostes pede presso, per ardua obnixi, procul obuios repellunt. tum superinducta Macedonum phalanx, Barbaros propè inermes locomouit. Mox ubi Alexander à sinistro cornu inuectus est, abiectis armis protinus in fugam uertuntur. Mille & quingenti in pugna coeſi, pauci uiui in potestatem Alexandri uenere. Fugientibus pedum pernicitas, & locorum notitia salutis fuit. Foeminarum turba omnis, cū pueris ac sarcinis, capta: præda omnis in maritimas urbes, Lysaniæ ac Philotæ negocio dato, missa. ipse protinus superato iugo, per Aemum montem in Triballos, ad flumen Lygium (quod tridui itinere per Aemum iter facientibus ab istro abest) profectus. Syrmus Tribalorum rex erat. is cognita

In Triballos
expeditio.
Lygius flu.
267.103.

gnita Alexandri profectioe, uxores ac pueros, & cateram imbellem multitudinem populariū suorū, ad Danubium in insulam Peucam confestim misit: Peuca insula.
 quō & Thracēs Triballis finitimi iam antiē se receperant. Nec multo post & ipse Syrmus eodē fugit. at iam Triballorum multitudo omnis ad alteram insulam se contulerat, eo in loco, ex quo pridie Alexander mouerat, sitam. Quo audito Alexander, confestim Triballos repetit: nec mora pugnandi ab hoste facta, in syluam flumini proximam in aciem exitum. quod ubi Alexander animaduertit, phalangem densius instruit: dein sagittarios ac funditores praemit- tit, qui hostes ex syluis in aperta prouocent. Triballi postq̄ intra teli iactum uentum est, cum eminus sagittis peterentur, continuo sagittarios inuadunt: uti sagittarum facultate adempta (nihil enim praeter arcus ferebant) cominus rem gerant. Quos ubi Alexander extra syluam illectos uidit, Philotam cum equitatu (quem ex Macedonia aduexerat) in dextrū hostium cornu, quā maxime excurrēdo processerāt: Heraclidem & Sopolum cum equitatu Botriano, & Amphipolitano, à sinistro cornu inuehi iubet: ipse immisso equitatu, per medios hostium acies phalangem agit. Quandiu iaculando eminus pugnatum est, Triballi haud inferiores erant. at postquam & conferta Macedonum phalanx in eos acrius impetum fe-
 4 3 cit,

Danubius.

Quades.

† De his Ouis in Ibin,
Pugnabunt iaculis dū Thra-
ces, Iazyges
arcu, quam-
uis alter Do-
mitius inter-
pretetur.

cit, et equites non iaculis modò, sed ipsis propè equis
in aucti hostes undiq; urgere cœperunt: in fugam con-
iecti, trepidi per syluam flumen repetunt. ad tria mi-
lia cæsa. pauci syluæ noctisq; beneficio uiui capti: ex
Macedonibus, Ptolemæus auctor est, equites non plus
undecim, pedites circiter quadraginta cecidisse. Se-
cundū hanc pugnam triduo Alexander ad Danub. ū
fluum profectus est, omnium quidem longe maxi-
mum, eorum qui in Europa sunt. longissimo tractu
per terras excurrit, gentes bellicosas præterlabitur,
& eas magna ex parte Germanas: ex quibus ipsius
annis fontes oriuntur. Earum gentium postremi
sunt Quades, ac Marcomanni: deinde † Iazyges,
Sarmatarū gens: post hos Getæ, deinde Sarmatarū
magna pars. postremo Scythæ: ijsq; ad exitū fluminis.
pertinent: unde per quinque hostia in Euxinum pon-
tum effluit. Hic Alexander naues longas, qui è By-
zantio per Euxinum pontū aduenerat, aduerso flu-
mine subuectas reperit: in quis sagittariorum manu-
& armato milite imposito, ad insulam, in quā Tri-
balli ac Thracæ confugerāt, contendit. conanti pedē
inferre, summa ui Barbari obsistunt: quocunq; naues
appellabantur, præsto aderant, locumq; tuebantur.
quod erat ijs facilius, quoniam & naues pauca erāt,
& insule maxima pars prærupta ac præceps: &
fluminis cursus, utpote in angusto conclusus, con-
tator.

tator. Quapropter Alexander abduclis inde nauibus, flumen trajcit: Getas q̄, qui trans flumen incolebant, petit: quos in aduersa ripa, prohibendi animo, si transire conaretur, armatos uidebat. erant ad quatuor milia equitum, peditum supra decem milia. Simul illum auditas ceperat (ut est ingenium hominum) etiam quæ essent trans Danubium inuisere. Consensus igitur nauibus, tentoria militum (erant enim ex pellibus) leui materia replet: ad hæc, quotquot haberi poterat lintres (hæ sunt nauiculae ex cauata trabe, ea in regione inuenta. magna autem harum erat copia, tum ad piscatorum, tum ad uicinorum, tum etiam ad latrociniarum usum) aduchi imperat. quibus conuectis, equites mille quingentos, pedites circiter quatuor milia, noctu flumen traducit: quæ maxime segetes in hostili agro animaduertit. ob eaq̄ rem ripæ appropinquans, minus ab hoste conspectus est. Prima luce pedites per segetem ire inclinatis hastis imperat, ne ab hoste uideantur, donec ad inculta peruentum sit: equitatus interim dum phalanx pergit per aperta, sequebatur. Vbi extra culta peruentum, Alexander protinus in dextrum cornu aduolans, Nicanorem iubet quadrato agmine phalangem inducere. qua specie territi Getæ, ne primum quidem impetum hostium tulere. Res prorsus ingentis audaciæ ijs uisa, Alexandrum tam facile una modo

Lintres.
μνοῦλα.

Danubii ma-
gnitudo.

Germani.

do nocte Danubium, omnium Europæ fluminū ampli-
plissimum atq; altissimum, nullo ponte iniecto tran-
sisse. Terrorē augebat phalangis series, ac ferox equi-
tum impetus. ac primo quidem effuso cursu urbem
repetunt. quatuor abinde milia passuum flumini pro-
ximam. Ceterū ubi conspicati sunt Alexandrū equi-
tatu immisso eò concedere, peditatum secus flumen
agentē, ne ab hostibus circumueniri ex insidijs pos-
set: quoniam urbs ipsa moenibus parum firma uide-
batur, impositis in equos pueris ac fœminis, quos
inde auferre potuerunt, in solitudines se recipiunt.
Alexander urbē uacuam nactus capit, ac solo equat:
prædam Meleagro ac Philippo agendam tradit. de-
inde in amnis ripa Ioui Seruatori atq; Herculi, &
ipsi amni (quia se haud difficilem in transitu exhibuis-
set) sacrum facit, eodemq; die suos incolumes in ca-
stra reducit. Huc loci uenere ad Alexandrum legati,
& à cæteris Danubij accolis, & à Syrmo Triballo
rum rege: item à Germanis, qui Ionium sinum incol-
lunt (sunt quidem Germani ut grandi corpore, ita ani-
mo elato magnoq;) legationes aderant, ut amicitiam
eū eo iungerent. quibus in fidem et amicitia receptis,
è Germanis quæsiuit: Quid nam esset in humanis re-
bus, quod præ cæteris extimescerent. ratus nomi-
nis sui magnitudinem ad illos, multoq; etiā interius
penetrasse: idq; esse, quod præ omnibus sibi formido-
losum

losum faterentur. Illi uero, quòd procul ab Alexandro agebant, quòd loca accessu difficillima incolebāt, ipsumq; ad alia bella intentum uidebant, timere se illud ante omnia dixerunt, neu forte in sese aliquando coelum rueret. Nihil mouit Alexandrum superbum legatorum responsum. itaq; nihilominus tamen in amicitiam & societatem receptos, domū remisit: tantum elocutus, Germanos arrogantes esse. Inde in Agrianos & Peonas iter persequenti nunciatum est, Clitum Bardylei ab eo defecisse, Glauciamq; Taulantiorum regem suas eidem uires coniunxisse. Erant et qui nunciaret, fore uti Autariatae ipsum in itinere inuaderent, quapropter inde celeriter mouendum censuit. Erat tum forte apud Alexandrum Lagarus Agrianoum rex, ei admodum familiaris: qui Philippo adhuc uiuente legatos priuatim interdum ad eū mittebat. is ubi agnouit Alexandrum de Autariatis accepisse: non oportere, inquit, de Autariatis qui nam aut quales essent cogitare. minus enim bello quàm ceteras eius regionis gentes ualere, se, si permittat, priuatim eos opibus armisq; petiturum: ita domesticis de rebus sollicitos, ad sua defendenda domi mansuros. Cuius consilium cum Alexander probasset, in Autariatas profectus, eorū agros populationibus, omniq; belli clade uastat. quo metu percussi Autariatae, intra fines suos sese continere. Lagaro gratiae ab Alexan-

Germanorū
responsum
animosum.

Autariatae.

dro acle, magnaq; insuper munera data: Cyna sorore, ubi Pellam reuertisset, illi uliro in uxorem depromissa. ceterum nuptias mors Lagari praeuenit. Post haec Alexander haud procul ab Erigone flumine iter faciens, Pelion contendit: quam urbem Clitus, quod esset totius regionis munitissima, occupauerat. Vbi eò uentum, castris ad Eordiacum anem positis, postridie moenia oppugnare instituit. Clitus montes circumiectos syluis impeditos, et maxime opportunos insederat (necdum enim Glaucias Taulantiorum rex aduenerat) ut inde in Macedonas decurreret, cum urbem oppugnarent. Appropinquante Alexandro, hostes tribus primum pueris, ac totidem puellis, tribusq; nigris arietibus immolatis, in Macedonas magna uerumpunt. Sed qui montes occupauerant, statim initio pugnae praemetu discessere: quibus in seipsis nefandi sacrificij hostiae ibidem repertae. Repulsis itaq; eo die intra moenia hostibus castrisque positus, circumsidere oppidum parabat. Sed cum Glaucias postridie oppidanis auxilio uenisset, nec speraret Alexander cum ijs modo copijs quas traduxerat, oppido se potiri posse, praesertim cum in eo ualidum praesidium inesse, multosq; praeterca fortes uiros Glauciam adduxisse sciret: mutato consilio, Philotam cum ualido equitum praesidio in hostiles agros frumentatum mittit. Quare cognita Glaucias aduersus Philotam

Eordiacus
fluuius.

Sacrum im-
mane.

lotā profectus, montes circumiectos capit, quā maxime Philotam rediturum crederet. Quod ubi Alexandro nunciatum est, confestim scutatis ac sagittarijs & Agrianis equitibus circiter quadringentis auxilio aduolat: reliquo exercitu in castris relicto, ne oppidani à tergo insequentes, cum Glaucia iungerentur. Glaucias ut sensit Alexandrum aduentare, quos tenebat montes repente destituit. atq; ita Philotas cū suis incolumis ad Alexandrum se recepit. Existimare uidebantur Clitus & Glaucias, se se iniquo loco deprehendisse nam & montes altos insederant & iaculatorum funditorumq; ac militum nō exiguum numerum habebant. itaq; si discederet ab obsidione Alexander cum omnibus copijs, sufficitur fore, uti oppidani abeuntium agmen à tergo adorirentur. Ad hæc, loca per quæ Alexandro eundem erat, angusta, et tenaci limo impedita erāt: hinc flumine inde monte, ut iam adco coartantibus, ut quatuor ad summum scutatis militibus unā iter esset. Alexander instructa acie, phalangeq; usq; ad CXX in arcū, ut ratio loci postulabat, coacta, in utroq; cornu ducentos equites locat: silentiumq; imperat, uti mādāta (ubi opus sit) celeriter excipiant. ad hæc hastas primum arrectas ferri, deinde cuspides in aduersum dirigi, & nūc dextrorsum, nūc sinistrorsum, prout ratio exigeret, tendere. interim persequens, phalangē interdum in cor-

Virtuti, nō loco
fidendum.

Alexandri acies.

Alexander
hostes clamo
re terret.

nua agebat. atq; ita uariato ordine, phalange demum
in cuneum redacta, hostes inuadit, tacita admiratio-
ne defixos: cū ea non minus speciose ac decore, quam
strenue agi intuerentur. Postquam ad eos propius
uentum, protinus desertis collibus, ne primum quidē
Macedonum impetum sustinuerunt. Tum Alexan-
der undiq; clamores tolli, iaculisq; scuta quati im-
perat. quo clamore hostes uehementius territi, effuso
cursu in urbem se recipiunt. Cumq; Alexander ani-
maduerteret, à paucis quibusdā hostiū collem unum
adhuc teneri, quā illi transeundum esset: ijs qui ade-
rant præcipit, uti assumptis continuo scutis, ex ipso
flumine inscensis equis collem petant: ac si hostes re-
sistant, pars relicta equis, peditibus immixti rem ge-
rant. Quod cū illi strenue fecissent, hostes confestim
non expectata ui, collem deserunt. Eum collem cum
amicorum cohorte Alexander capit: dein mittit, qui
Agrianos ac sagittarios (qui erant ad duo milia) ac-
cerfat. scutatos uero trajcere flumen imperat. postq;
hos, Macedonum ordines: mandatis adiectis, ubi tran-
sissent, iunctis scutis (quo phalanx densior uideret-
tur) protinus acies instruerent. ipse ueluti in specu-
la quadam positus, eo ex colle hostium motus pro-
spectabat. Hostes partem copiarum transisse flumen
conspicati, aduersus eos, qui cis amnem remanserant,
contendunt. in quos conuersus Alexander, corū uim
facile

facile repressit. Tum phalanx, tanquam superato iā
 flumine, letos clamores edit. Coniectis in fugam ho-
 stibus, qui à tergo erant: Alexander cum Agrianis ac
 sagittarijs ad flumen pergit, ipseq; omnium primus
 uado transmittit. mox conspicatus hostes postremo
 agmini rursus imminere, machinas in aduersa ripa
 disponi iubet: quiq; iam transierant sagittarios, con-
 tinuo in annem referre pedem, ac sagittis hostem in-
 cessere. quorum impetu suppresso, reliqui tuto traie-
 cere. Triduo post Alexander cum audisset, Clitum et
 Glauciam trans flumen iuiquo loco castrametatos,
 neq; uallum neq; fossam iecisse, custodias in castris
 negligi: utpote ab ijs, qui Alexandrum metu flumen
 transisse opinabantur: productam uero in longum,
 quod minime conducturum ipsis erat, aciem: rursus
 silentio noctis cum scutatis Agrianis ac sagittarijs,
 item Perdicæ ac † Cycni copijs flumentraicit. Vbi † Cinnæ.
 opportunitas sese offerre uisa est, non expectatis qui
 nondum annem transierant, sagittarios atq; Agria-
 nos repente in hostes immittit. qui magno impetu et
 clamore adorti, quā illos infirmiores esse animad-
 uerterūt, alios somno oppressos, alios inermes, alios
 in fuga interfecerunt: pleriq; etiam uiui capti. nec
 prius desitum insequi fugientem hostem, quā ab ijs
 in montes Taulantiorum abiectis armis peruentum.
 Clitus ex ipsa fuga in urbem propinquam primum
 se

se recepit: deinde incensa, quod parum munita uide-
retur, post Glauciam in Taulantios abiit. Dum
Thebani ab Alexandro deficiunt, hæc geruntur, Thebanorum fugitiui quidam, The-
bas noctu clam ingressi, ac per amicos ad res no-
uandas sollicitati. Annyntam ac Timolaum Thebanæ
Cadmeæ arx. arcis (quam Cadmeam uocant) præfectos, nihil quic-
quam hostile suspicatos, extra arcem comprehensos
crudeliter obruncat. deinde continuo aduocata con-
cione, Thebanos sub specie recuperandæ libertatis
ab Alexandri imperio distrahere conati, ut se iã tan-
dem graui Macedonũ dominatu in libertatem uindi-
cent hortantur. Id fuit apud multitudinem persuasus
facilius, quod Alexandrũ apud Illyrios uita functum
affirmabant. nam & multorum fama istucipsum iã,
sermonibusq; percrebuerat. rem quoq; non absonam
uero faciebat, quod iamdiu Alexander aberat, ac nul-
lus ab eo interim nuncius Thebas uenerat. Quapro-
pter uti in eiusmodi rebus euenire plerunque con-
suevit, ignari rerum, in eam maxime partem incli-
nauerunt, quæ sibi maxime cordi erat. Quæ post-
quam Alexandro renunciata sunt, suorũ cæde ac ci-
uitatis defectione (ut par erat) motus, uindicanda cen-
suit. præsertim cũ & Atheniensium fidem suspectã ha-
beret, & Lacedæmonios, aliosq; Pelopõnenses quos
dã iamdiu à se auersos sciret. Ad hæc Aetoli cũ essent
ingenio mobili atq; infido, ne Thebanis societate se
iungerent;

iungerent, uerebatur. Hæcordæam itaq; & Elhymio-
 tin, rupesq; Stymphææ ac Paryææ prætergressus, se-
 ptima postquam mouit die Pellam Thessaliæ urbem Pellæ.
 peruenit, inde continuato itinere, sextis castris Bœ-
 otiam ingressus est. Nec prius Thebani cognouere
 Alexandrum Bœotiæ claustra penetrasse, quam On-
 chestum cum exercitu profectus est. At tunc quoq;
 defectionis autores, quoniam famam suppressere nō
 poterant, uenisse ab Antipatro copias ex Macedonia
 mentiebantur: ipsum uero Alexandrum obisse con-
 firmabant. his autem, qui Alexandrum aduentare an-
 nunciabant, indignabantur. Cumq; de Alexandri ad-
 uentu certiora indies perferrentur, Alexandrum
 alium, Aëropi nempe filium esse aiebant. Postridie
 Alexander motis ab Onchesto castris, Thebas profe-
 ctus, ad Iolai lucum castra posuit: quo Thebanis pœ- Iolai lu. uis.
 nitentiæ, & corrigendi erroris spacium, mittendo-
 rumq; legatorum potestas foret, tantum uero absuit,
 ut Thebani errati ueniam deprecati sint, ut repente
 ex oppido profecti cum equitatu ac leuiter armatis,
 Alexandri castra aggressi sint, emissisq; iaculis ali-
 quot Macedones interfecerint. Tū Alexander conse-
 stim ex leuiter armatis ac sagittarijs, qui excursionē
 reprimerēt, in eos mittit, ijq; non difficulter tamen si
 ipsa iū castra inuasissent, intra moenia repulsi sunt.
 Postero die cum omnibus copijs moenia obequitans
iuxta

iuxta portas, quæ Eleutheras atq; Atticam ferunt, haud procul Cadmea, uti suis qui arcem tenebant oportune adesset, locum castris capit. Eam arcem oppidani iacto duplici uallo circumsidebant: ne aut extrinsecus obsessi auxilia admitterent, aut ab iisdem ipsi quicquam detrimenti caperent, cum copiae in hostem educendæ essent. Alexander, cū magis rem componi, quàm in discrimen Thebanos adduci cuperet, oppugnandæ urbis consilium trahebat. Oppidanorum pars, quibus curæ reipub. salus, quibusq; melior mens erat, in castra eundum, ueniamq; errati postulandam à Rege censebant: contra exules, quiq; defectionis autores fuere, præsertim quidam ambitiose capti, omni studio multitudinem à quietis consilijs abstrahabant. Nec tam ob tantam pertinaciam, Thebanam Alexander urbem oppugnabat, quàm spe illorum animos tempore emolliri, & ad poenitentiam agi posse. Cæterum Perdicas mutari consilium cogit. is erat castrensis præsidij præfectus: qui (Ptolemaeo autore) cū ab hostili uallo non multum abisset, iniussu regis uallum aggressus est, ac parte euulsa Thebanorum præsidium inuasit. Secutus illius audaciam, cum cohorte sibi tradita Amyntas Androneni: qui & ipse præsidio præerat. Alexander pugnantem necessitatem sibi propositam intuitus, ne sui ab hostibus circumuenirentur, mutato consilio, reliquas copias

Perdicas.

Amyntas.

pias ex castris eodem inducit: sagittarijsq; et Agria-
 nis intra uallum inferre pedem iussis, argyra spides
 ac cæteras copias extra uallum continet. Perdiccas
 dum interius uallum rescindere conatur, graui uul-
 nere accepto, refertur in castra: cuius uulneris cura-
 tio difficilis fuit. qui cum eo uallum intrauerant, sa-
 gittariorum interuentu acriores facti in uiam que
 fertur ad Herculis templum, insequuntur. Hic Theba-
 ni receptis paulisper à fuga animis, cõtemptaq; pau-
 citate, clamores tollunt, & pauorem ac trepidatio-
 nem in hostes reijciunt. Sagittarij circiter septuagin-
 ta cæsi: in quib; Eurybotas Cretensis, eorũ dux, reliqui
 non prius fugiendi finem fecere, quàm ad scutatos ac
 Macedonas extra uallum uentum. Alexander conspi-
 catus Thebanos præ studio inseguendi hostis temere
 ferri, continuo phalangem inducit, atq; haud magno
 negotio in oppidum præcípites agit: eamq; formidi-
 nem fugientibus inijcit, ut ijs claudendæ portæ pote-
 stas non esset. uictores uictis immixti (nam ab ea par-
 te ob extrinseca præsidia murus defensione nudatus
 fuerat) in urbem sese coniecerunt. Vbi ad Cadmeam
 uentum, præsidarij milites subita eruptione facta,
 cum Macedonibus iunguntur: ac multa cæde edita,
 ad Amphionis templũ perueniunt. alij eosdem The-
 banos fugientes, in forum pellunt. oppidanorum pau-
 ci ad Amphionis templum restiterunt. Sed mox &

Herculis fa-
nam,

Eurybotas
dux cæsus.

Amphionis
templum.

Thebarum
direptio.

ipsi desperatis rebus, terga dederunt. eques apertos extra urbem campos, effuso cursu petit: pedes, ut quisque potuit, salutem consuluit. Nec minus à Phocensibus, ac Platæensibus reliquisque Bœotijs, quibus infensi erant, seuitum in Thebanos, nec priuata tecta, nec sacra ædes, nec deorum aræ, quo minus in muliere etiam ac pueros grassarentur cuiquam salutem fuisse. Hæc cum essent à finitimis ad longinquiores perlata, non ijs modo qui Thebanæ defectionis participes fuerant, quod tam pollens potensque oppidum concidisset: sed uniuersæ Græciæ ingentem metum et consternationem intulit. namque Atheniensium clades apud Siciliam accepta, et si multitudine interfectorum cuius non minus calamitatis Athenis attulit: tamen quoniã procul à domo accepta est, et caesorum magna pars erat ex socijs, tolerabilior uisa est. nec uero quod postea eadem ciuitas in eam necessitatem inciderit, ut sibi cum Lacedæmonijs ac socijs, tum etiam cum Philippo rege diu bellandum fuerit: tantum aut ipsis Atheniensibus mali, aut reliquæ Græciæ consternationis præbuit. Et illud quoque Atheniensium uulnus nauali prælio et apud amnem Aegim acceptum, ob id modo calamitosum fuit, quod murus urbis dirutus, naues hostibus traditæ, imperium tantummodo immunitum est: at respublicæ maiorum disciplina, et antiqua libertas retenta est. nec ita multo post, et pristinae
opes

Atheniensium
in Sicilia clades.

Aegis flu.
ἐν αἰγῶν πο-
ταμῶν.

opes ab ijs receptæ, & recuperato maris imperio
 instaurata moenia: ad hæc Lacedæmonij, qui per id
 tempus ipsis maxime formidabilis erant, quicq; ut A-
 thenas euerterent parum abfuerant, summis pericu-
 lis ab ijsdem leuati. At Lacedæmoniorum ad Leu-
 ctra ac Martineam clades, magis quia præter opinio-
 nem accidit, quàm quòd multi desiderati sint, terro-
 ri fuit. Sed & Bocotiorum & Arcadium Epaminon-
 da duce secunda cum ijsdem Lacedæmonijs pugna,
 nouitate magis insolitæ rei, quàm periculi specie aut
 magnitudine, Lacedæmonios sociosq; perculit. Pla-
 tænsium autem cladem, tum urbis paruitas, tum
 ciuiũ interfectoꝝ paucitas (nam maior pars Athe-
 nas confugerat) leuiorem facit. † Meli quoq; et Scio-
 ne insularia oppida deuicta, plus sanè dedecoris ui-
 ctoribus, quàm Græciæ detrimenti intulere. Cæterũ
 præceps Thebanorum consilium, ac corundem cele-
 rem expugnationem, multamq; cædem, utpote ab
 ijs editam, qui ueteres inimicitias persequabantur:
 tum eiusdem urbis excidium ac seruitutem, que opi-
 bus & belli gloria inter Græciæ ciuitates eminebat,
 haud ab re ad decorum iram referebant: tanquam de
 Thebanis (quanquam multo post tempore) pœnas
 exigentiũ, quòd reliquam Græciam Medorum bello
 prodidissent, quòd Platæas p̄ inducias occupatas so-
 lo æquassent, quòd Lacedæmonioꝝ dedititios cru-

Lacedæmo-
 niorum cla-
 des.

Platæensium
 clades.

ὁ μίλις ἑσπε-
 κίωνης ἑλα-
 σις.

Thebarum
 expugnatio.

deliter ac præter Græcorum morem interfecissent: eamq; urbem deleuissent, ex qua uniuersi Græci in acie stantes aduersus Medos, à cætera Græcia uim depulissent: quodq; Athenas (quo tempore Lacedæmoniensibus socijs, etiã de euertendis Athenis consultatum) quantum in se fuerat, perdidissent. Multa uero ante urbis occasum diuinitus apud Thebanos ceciderant: quæ tum quidem neglecta (ut fit) postea memoria repetita, futuræ calamitatis prodigia fuisse existimatum. Capta urbe, Alexander Græcis expeditionis socijs de Thebanis decernendi potestatem facit: infensis Cadmeam præsidio firmari, urbem solo æquari placuit. Ad hæc agros, nisi qui sacri essent, inter se diuidi: sceminas ac mares, qui prælio ac cædibus superfuissent, quiq; in potestatem uenissent, præter eos qui religionem profiterentur, quiq; Philippo aut Alexandro priuatim aut Macedonibus hospitalitate iuncti essent, uenire: tum Orchomenum ac Plataeas restitui. tum ferro ac flammis cuncta ruere, oppidum uetustate, opibus, gloria celebre passim excindi. unis Pindari poetæ teclis ac stirpi, in honorem Musarum, iussu Alexandri parsum. Græci cognito Thebanorum excidio, Arcades præsertim, quo Regi gratificarentur, ciues suos qui Thebanis opem tulissent, quiq; socij consiliorum fuissent, neci dedendos censuerunt. Elij suos exules, quod amici Alexandro essent, in patriam

Idē Plin. lib.
7. cap. 29.

triam restituere. Aetolorum singuli populi, seorsum legatos ad Alexandrum misere, ueniam falsi criminis petentes, quos audita Thebanorū defectione rebus nouis studuisse nunciatū erat. Athenienses quoq; conterriti, mysteria quae per eos dies referebantur intermittunt, instrumenta rustica omnemq; supelletillem in urbem ferri iubent, populo in concionem uocato: suadente Demade, legatos decem ad Alexandrum mittendos censent, eos maximè quos Alexander acceptos scirent. Hi Alexandro gratulari iussi quod ex Illyrijs & Triballis cum uictore exercitu incolumis rediisset, quodq; Thebanos rebelles ultus esset. Alexander quoad cetera humaniter illis respōdit: epistolam autem ad Athenienses scripsit, qua Demosthenem, Lycurgum, Hyperidem, Polyeuclum, Charetem, Charidemū, Ephialtem, Diotimum, Mæroclelem sibi dari postulabat. in hos culpā rei ad Chæroniam ab Atheniensibus infœliciter gestæ referebat: iisdem quicquid post id tempus siue aduersus se, siue aduersus Philippū ab ipsis Atheniensibus perpetratum esset, ac demum recentem Thebanorū defectionē crimini dabat. Athenienses ciuibus, quos postulabat, negatis: alios rursus legatos ad eum mittūt, ut ciuibus suis ignosceret, oratum. qua legatione motus, ueniam dedit: siue Athenarum reuerentia, siue propter studium traijciendi in Asiam exercitus: id

Demades.

Athenis ab Alexandro parciunt.

Charidemii
exilium.

Orphei simu-
lacrū suadet

Cercinites
lacus.

ῥοπιῶν ποταμὸς

moliens, uti omnem de se suspicionem Græcis demeret. Vnum ex omnibus Charidemum, cui erat inferior, exulare iussit. Isq; profugus, in Asiam ad Darium regem profectus est. His rebus gestis, in Macedoniam reuersus, Ioui Olympico sacrum fecit, iam antea ab Archelao institutum, ludosq; Olympicos edidit. Ferunt etiam Musis ludos ab eo propositos. Per id tempus nunciatum est, Orphei Thracis simulacrū ad Pieridem sudare. quapropter uates consulti placuit. Cumq; alij aliter prodigium interpretarentur, Aristander Telmisseus uates, diuinandi scientia ante omnes clarus, interrogatus quid nam sudor ille portenderet: Bene, inquit, sperandum. id esse, poetas ac musicos in canendis eius factis multam operam olim posituros. Simul aduentante uere, cum exercitu ad Hellespontum mouit: Macedoniamq; & Græciam Antipatro commendat. Coegerat autē in Asiaticam expeditionē paulo plus quam triginta milia peditū, & in his leuiter armatos ac sagittarios: equitū uero plus quinq; milia. agebatq; agmen non procul à lacu Cercinite, iuxta Amphipolim ac Strymonis amnis ostium. Quo traiecto, Pangæum montem transit, quā ad Abderam ac Maroniam maritimas urbes iter est. inde ad ἑβρωνίαν annem profectus, eoq; facile peruadato, per Patiscam regionem ad Melana flumen pergit. tradu-
ctisq;

Etq; exercitu, uigesimo die postquam è Macedonia
 mouerat, Seston peruenit. Inde in Eleunta profectus,
 Protefilao sacrificat, aris sepulchro impositis: quod
 Protefilao putabatur Græcorū omniū primus, qui
 Agamemnonē Troiano bello secuti essent, in Asiam
 pedēintulisse: precatus, ut sibi fœlicior, quàm Pro-
 tesilao fuisset, descensio in Asiā foret. Post hæc Par-
 menioni traijciendi equitatus & gregarij militis è
 Sesto in Abydon negotio dato, nauibus longis centū
 sexaginta, & onerarijs aliquot transuecti sunt. Alex-
 andrum ex Eleunte in Achæorū portum nauigasse,
 plures autores sunt: nauisq; prætorie gubernatorē
 fuisse. ubi in medias Helleponti angustias peruentū,
 Neptunmo ac Nereidibus taurum immolasse, au-
 rea; phiala in mare profusa libasse. Ferunt etiam,
 primum omnium terram in Asiam armatum de-
 scendisse: atque his locis, unde mouit, quo ue appu-
 lit classem, Ioui descensori, & item Palladi atque
 Herculi aras statuisse. Ilion profectum, Palladi
 Troianæ sacrificasse: & in æde eius armis quibus
 utebatur fixis, arma Palladi sacra ex eodem tem-
 plo sumpsisse, monumenta ad eam diem Troiani
 belli: quæ arma argyraspidas in expeditione ante
 Regem ferre solitos perhibent. Fama etiam te-
 nuit, parentasse Alexandrum Priamo ad aram Iouis
 Hercij: quo illius manes in Neoptolemi gentem,

Protesilao
sacrum.

Alexandri in
Asiam transi-
tus.

unde maternum genus ducebat, placaret. Ilion petenti. Menœtius regis clavis dux auream coronam imposuit. Idem fecit Chares Atheniensis, ex Sigeo profectus: & alij quidam tam Græci, quàm Asiatici. Fertur quoq; Achilles sepulchrum coronasse, & ob id felicem dixisse, quòd Homerum rerum suarum præconem nactus esset. Fuit haud dubiè Alexandro non parum fortunator Achilles ob eam rem existimandus. namq; hæc una pars tanto regi ad cumulum felicitatis uideretur defuisse. neq; enim eius res gestæ aut carmine, aut soluta oratione pro dignitate literis proditæ sunt. Neq; à musicis decantatur Alexander, quem admodum Hiero, Gelon, Theron, & alij pleriq; rebus gestis & gloria haudquaquam ei pares. Ita est factum, ut nobis minus notæ sint Alexandri res magnæ atq; præclaræ, quàm multorum ueterum infimæ exiguæq;. Nam illorum decem milium cum Cyro aduersus Artaxerxem expeditio, & Clearchi ac sociorum captiuitas, eorum deniq; decem milium Xenophonte duce in maritimam oram reditus, haud dubiè Xenophontis scriptis longe illustriores sunt factis quàm aut ipse Alexander, aut res ab eo gestæ. At quamuis neq; alieno ductu militauerit, neq; Persarum regem fugiens uicerit, qui obstabant quo minus in maritimam regionem descenderet: tamè alius nemo mortaliu est, siue Græcus siue barbarus, uel multitudi-

Alexandri re-
rum obscu-
ritas.

titudine rerum gestarum uel magnitudine conferen-
 dus. Qua primum causa adductus sum, ut eius res li-
 cet à pluribus scriptas scirem. & ipse literis manda-
 rem: haud indignum me arbitratus, qui res ab eo ge-
 stas conscriberem. At quis ipse sim, qui ita de me sen-
 tiam, nomen profiteri non oportere existimo: neq;
 enim obscurum est. neq; item patria, neq; genus meum,
 uti arbitror: neq; item quos honores in ciuitate mea
 adeptus sim. Illud dixisse satis fuerit, mihi patriam,
 familiam, magistratus, literas ac bonas artes esse, &
 à puero semper fuisse. Quare non indignus fortasse
 sim, qui inter primos Græcæ linguæ autores enume-
 rer: non secus atq; Alexander inter eos, qui in re mi-
 litari præstiterunt. Alexander itaq; ex Illo ad Aris-
 ben mouit, quo in loco uniuersus exercitus traiecto
 Helleponto castra fecerat: postridie Percotam, dein
 de Lampsacon. inde digressus, nõ longè à Prosaetio
 flumine confedit: qui ex Idaeis montibus oriens, inter
 Hellepontum & Euxinum pontum in mare excur-
 rit. Exinde Hermotum petit, Colonas urbem trans-
 gressus. Præmissis uero ante agmen speculatoribus,
 Amynta duce, cui cohortem amicorum ex Apollonia
 profectam (ei Socrates Sathonis filius præerat) &
 quatuor præterea turmas antecursorum attribuerat:
 inde discedens, mittit cum Panagoro uno ex amicis,
 qui Priamum oppidum, cuius deditioem oppidani

Arriani de se
testimonium.

Prosaetium
Rumen.

Perfarum
duces.

αρχὴς ἡλίας

Ἐπιπλοῦς ἡλίας

pollicebatur, recipiant. Persarū autē duces erant, Ar-
sames, Reomitra, Petanes, Niphates, & cum his Mi-
thridates Lydiæ atq; Ioniæ præfectus, & item Arsi-
tes Phrygiæ præses, eius quæ ad Hellepontum sita
est, qui omnes † ad Zeliā urbem cū equitatu Græ-
cisq; mercenarijs constiterant. Postquam auditū est
Alexandrū Hellepontū transisse, consultantibus de
summa rerum, Memnon Rhodius in consiliū adhibi-
tus, absente Dario, prælio abstinendum, nec cum Ma-
cedonibus dimicandū censebat: quod hostes superio-
res peditatu essent, quos Alexandri præsentia fortio-
res audentioresq; faceret. quicquid uero herbidum
esset ad equorum usum, conculcandū equorum ungu-
lis, spem segetum tollendā, ac ne ipsius quidem oppi-
dis parcendum. neq; enim moram facturū in ijs lo-
cis Alexandrū, rerū necessariarū inopia laborantē.
Ad ea Arsites, se ne unam quidē populariū suorū do-
mū incendi passurum, dixisse fertur. In quam senten-
tiā à Persis iū est, suspicantibus Memnonē honoris
continuandi causa cupere bellū extrahi. Interim Ale-
xander ad Granicū annē proficiscebatur: dupliciq;
phalange instructa, equitatu in cornibus locato, sarcī-
nas & impedimenta se qui iubet. Speculatorum Ege-
lochus dux erat, cum † sarissatis equitibus, ac præ-
ter hoc leuiter armatis propè quingentis. Iamq; non
multum à Granico aberat, cum subito quidam ex
specu-

Speculatoribus aduolantes nunciāt, Persas acie instrua
 ta trans flumen castra habere. Quare cognita, con-
 festim et ipse acies tanquam pugnaturus instruit.
 Tum Parmenio ad Regem conuersus: Optimum, in-
 quit, factu iudico, ad amnis ripam è regione hostium
 quàm proximè castra locari. neq; enim hostes in tan-
 ta castrorum propinquitate permanuros arbitror,
 præsertim cum peditatu superiores simus: ob eamq;
 causam sperare uidentur posse, uti cras prima luce
 exercitus nullo obuiio hoste traduci possit. Citius am-
 nem transferimus, quàm ab ijs acies instrui, aut or-
 dines explicari possint. Nunc autem sine ingenti
 periculo tuorum, quònam modo id fieri possit,
 haud satis uideo. neq; enim ex aduerso flumen traij-
 cere facile est, propter crebros ac profundos uerti-
 ces interiectos, ut uides: contraria præsertim ripa,
 alta atque præcipiti. Quod si in compositi angustio-
 re acie in aduersam ripam exierimus, quod genus
 aciei infirmissimum est, equitatus hostilis impetum
 uereor ne phalanx non ferat. Atq; hoc primo certa-
 mine si quid nobis aduersi contingat, erit is quidem
 casus quoad præsentem rerū statū grauis, sed quoad
 existimationē de toto bello longe grauior. Ad hæc
 Alexāder: Ista quidē, ô Parmenio, uera esse haud infi-
 eas eo: cæterū pudet, si traiecto tã facile Hellepōto,
 hic

Parmenionis
 consilium.

Granicus ri-
us Alexan-
dro dictus.

Alexandri
actes.

μαριλάου.

hic rivus (ita enim Granicum spernens appellabat) tenere nos debeat, quo minus recta in alteram ripam euadamus. Hoc & a Macedonum gloria, et a mea in aduendis periculis consuetudine longè alienum scio. Ad hæc Persas sibi confisuros uideo, quasi fortitudine & re bellica Macedonibus pares sint, si nihil hoc rerū initio fecerimus eo terrore dignum, quem intulimus. Hæc ubi dicta, copias in duas partes diuidit ac Parmenionē sinistri cornu ducem constituit: in dextro uero cornu, cui ipse præerat, Philotam Parmenionis cum cohorte regia, cumq; sagittarijs, & Agrianis iaculatoribus: Amyntam quoq; Arrabæi cum sarissatis equitibus ac Pæonibus, & cohorte Socratis: item argyraspidas, quos Nicanor ducebat: tum Perdicæ, Orontis, ac Cœni Polemocratis, item Crateri Alexandri, & Amyntæ Andromeni, & quibus imperabat Philippus Amyntæ, phalanges locat. In sinistro cornu primum Calam Harpali cum Thessalis equitibus, tum Philippum & Mænali cum sociorum equitatu, deinde Agathonem cū Thracibus: post hos Crateri, Meleagri ac Philippi phalanges statuit. hoc cornu Parmenioni regendum dat. Erant in castris hostium Persarum equitum circiter uiginti milia, externorum peditum haud multò minus. Conante uero Alexandro amnem traicere, hostes equitatu in aduersa ripa disposito, aciem in longum deducunt, pedes

ditēs (nam proxima ripis eminentiora erant) ponē
 statuunt. Postquam ergo Alexandrum sinistro suo-
 rum cornu oppositum uident (erat enim insignis re-
 gio habitū: & eorum ferocitas, qui circā erant, nota-
 biliorē faciebat) eam partē maiore equitatu proti-
 nus firmant: aciebus (ut diximus) instructis, utriq;
 in aduersa fluminis ripa summo silentio aliquandū
 quieuerē, utrosq; consideratio subeundi discriminis
 defixos tenebat. Expectabant Persæ, uti Macedonas
 flumen ingressos in exitu inuaderent. Alexander ubi
 uidet hostem sese in aduersa ripa continere, celeriter
 inscensō equo, iussis qui circā erant sequi, antecurso-
 res equites in amnem præmittit, & cum his Amyntā
 Arrabæi cum Pæonibus, & una peditum turma. ante
 hos Ptolemæum Philippi, cui Socratis cohortē com-
 miserat, cui fortē totius equitatus eo die ducatus con-
 tingerat. Ipse dextrum cornu agens, signis repenti-
 canere iussis, cum ingenti militum clamore uadum
 ingreditur, obliquam extendens aciem in eam ripæ
 partem, qua uolentior fluminis cursus uidebatur: eo
 consilio, ne ubi hostes flumen intrassent, angusta acie
 exeuntes Macedones ab ijs circumuenirentur: simul
 ut phalange inducta, eorum impetum frangeret. Per-
 sæ ubi Amyntam & Socratem cum cohortibus ripæ
 appropinquare conspicati sunt, continuo in eos alij
 ex ripa, qua erat altior, alij ex amni tela mittere. Ibi
 ingens

Alexander
 Graecum
 traiecit.

Pugna inter
Alexandri et
Persas.

ingens equitum certamen fuit: his in ripam euadere,
illis obstare studium erat. Persæ plurimum præacu-
tis sudibus, Macedones hastis pugnabant. uerū mul-
titudine quidem longe inferiores hi, primo statim
cōgressu male afficiebantur: simul quod ex inferio-
re atq; instabili loco, utpote ex flumine aduersus ho-
stes in eminenti ripa stantes dimicabant. Ad hæc Per-
sæ totius equitatus robur ad exitum opposuerunt.
ibi Memnonis filij, ac Memnon ipse pugnabant. Ma-
cedonū primi in ripam nitentes, à Persis interfecti:
cæteris ad Alexandriū receptus saluti fuit. Qui quā
maximè equites ac Persarum duces confertos uidit,
subitò impressionem fecit. Circa Regem acre præliū,
ingenti utrorunq; conatu fuit. Interim alij post alios
Macedonum ordines annem transibāt. Et quamuis
equestre prælium esset, similius tamen pedestri uide-
batur. nam & equis equi, & uiri uiris conferti con-
fertiq; rem gerebāt. Macedones à ripa Persas submo-
uere, Persæ Macedonas exitu arcere conabātur. Iāq;
repulsis hostibus Macedones ripam tenebant. nā &
robore, & rei militaris peritia Persas anteibant. A-
lexander autem fortiter pugnando, cum hastam in-
fregisset, ab Arete (qui proximus erat) hastam petit.
cumq; & ille suam fregisset, sic quoq; cū haste trun-
co dimicare pergit. Mox accepta à Dibarato Corin-
thio, uno ex amicorum cohorte, lancea, in Mithrida-
tem

Alexandri
uirtus.

tem Darij generum, longè ante alios equo inuectum
 protinus emicat, oraq; traiectum humi sternit. In eo
 pugnae ardore Roesaces in Alexandri caput securi
 districta, galeae aliquantum citra uulnus diffregit, in
 quem conuersus Alexander, thorace discusso pectus
 transfodit. Iam Spithridates Alexandrū à tergo pe-
 tens, securim alte sustulerat: cuius ictu praevento Cli-
 tus Dropidi, humerum eius securi discidit. Interea
 quibus res procedebat, è flumine in ripam prodibāt,
 seq; transgressis conglobabant. Perse cū undiq; tam
 ipsi quam equi iaculis configerentur, nec incumben-
 tem à tergo hostilem equitaiū sustinere iam possent,
 multaq; à pedibus leuis armaturae qui equitibus
 immisti pugnabant, uulnera acciperent: primum
 eò quò Alexander + curabat, referre pedem cœpere.
 At ubi media equitum acies uehementius impressa,
 & ipsa cessit, dissipatis cornibus, omnes in fugam
 uersi Persarum equites, circiter mille in fuga caesi,
 quos fugientes Alexander haud longo spacio insecu-
 tus est: ac mox in mercenarios, qui magis stupore
 quodam attoniti, quia pugnae euentus praeter opinio-
 nem ceciderat, quam certo pugnandi consilio in acie
 steterant, phalange & equitatu inductis, eos ad in-
 ternitionem cecidit: nec quisquam omnium superfuit,
 nisi qui forte inter caesorum cadauera iacēs delituit.
 Captiuorum numerus circiter duum milium fuit.

Clitus Alex-
 andrum ser-
 uat.

πρὸς τὸν Ἄλε-
 ξανδρῶν.

Persarum
 clades.

EX

Ex ducibus Persarum cecidere, Niphates, Petanes, Spithirates Lydiæ satrapa, Mithrobuzanes Cappadocum præses, Mithridates Darij gener, Arbupales Darij Artaxerxis filius, Pharnaces uxoris Darij frater, Omares mercenarij militis dux. Arsites ex ipsa pugna in Phrygiam se recepit: ibiq; ut fama tenuit, mortem sibi ipse consciuit, quòd tantæ calamitatis causa Persis fuisse uideretur. Ex Macedonibus primo impetu ad XXXV perierunt, ijsq; Alexander honoris gratia Aencas statuas in templo Iouis Lysippi manu posuit: quem Alexander ob artis præstantiã præ cæteris statuarijs dignum iudicauit, à quo ex ære fingeretur. De cætero equitatu supra LX desiderati sunt, pedites circiter XXX, quos Alexander postri die cū armis ac cætero ornatu militari sepeliri iussit. parentibus eorum ac liberis agri, munerumq; tum priuatorum tum publicorū immunitatem concessit. ad hæc saucios curæ habuit, singulos adiens, eorū uulnera inspiciens: ex ijsdem quærens, quomodo uulnera accepissent, quidq; tum agerent, superbis quenq; de se prædicare ac gloriari facile patiens. Sed & duces quoq; Persarum, & Græcos mercenarios, qui Persarum stipendia facientes in pugna decesserant, sepultura mandauit. Qui autem mercenariorū uiuā in ipsius potestatem peruenerunt, ad ergastula damnatos in Græciam misit: quoniam aduersus publica Græciæ

Lysippus statuarius, de quo idem Plutarch.

Græciæ decreta pro Barbaris aduersus Græcos militassent. Athenas uero CCC armaturas Persicas dono Palladi misit, hoc breui titulo inscripto: Alexander Philippi, cæteriꝫ Græci, Lacedæmonijs exceptis, hæc de Barbaris spolia, Asiam incolëtibus. Post hæc Cala eius regionis, cui Arsites præfuerat, præfide facto: cum edixisset uti eadem tributa soluerent, quæ Dario pendere soliti sunt, Barbaris omnibus qui desertis montibus in deditionem uenerunt, ad suos reuertedi potestati fecit. Zelitis quoꝫ ignouit: quoniã sciebat inuitos pro Barbaris arma suscepisse. Parmenion uero ad recipiendum Dascylium misit: idꝫ recepit, præsidio inde metu dilapso. Ipse Sardos uersus mouit. cumꝫ ab oppido septuaginta ferme stadijs abesset, obuios habuit in itinere Mithrenem præsidij arcis præfectũ, Sardorumꝫ maiores natu: hos oppidi deditionem, Mithrenem & arcem & pecuniam regiam quæ in arce seruabatur pollicentem. Demum ad Hermum flumen, quod à Sardis oppido XX ferè stadijs remotum est, castris positus: Amyntam Andromeni mittit, qui arcem ac pecuniam à Mithrene accipiat. Quibus receptis, Mithrenem postea in honore habuit. Sardis, ac cæteris Lydiæ populis libertatem, & ut legibus uterentur suis, concessit. Erat arx Sardorum eminenti loco sita, undiq; præciso, triplici præterea muro circumdata. hanc ingressus

Alexandri
tropæum.

Zelites

Hermus flum.

gressus, cū uidisset natura atq; opere munitam, templum ibidem Ioui Olympico ædificare cogitauit. Dū locum templo faciundo idoneum considerat, repente (ut erat anni tempus) tetra tempestas cum ingenti tonitruum fragore coelum inuoluit: secutusq; imber, regna Lydorum modò perfudit. Quod ubi animaduertit, dijs id cordi esse arbitratus, templum Ioui confestim extruendum mandauit. arcisq; custodia Pausania, uni ex amicis, commissa: presidio imposito, exigendis uectigalibus ac tributis Niciam quæ estorè præposuit. Asandrum autem Philotæ, Lydiæ, & alteri Spithridatis prouinciæ, dato ei equitatu, ac leuis armaturæ milite, qui ad eam prouinciã satis esset, præfecit. Calam & Alexandrum Aëropi, prouinciæ Memnonis: ij, q; Peloponnenses, & magnam sociorum partem, præter Argiuos (qui presidio arcis Sardorum relicti fuerat) attribuit. Dum hæc geruntur, Persarum milites mercenarij, qui Ephesijs presidio erant, cognito huius pugnae euentu, relicta urbe, duabus longis Ephesiorum nauibus arreptis discessere: & cum ijs Amyntas Antiochi, qui ex Macedonia, cū adhuc ibi Alexander esset, profugerat, non ob ullam quidem iniuriam acceptam, sed odio eius ac metu. Quarto post pugnam die, cum in Ephesum Alexander uenisset, Ephesios, qui sua ipsius causa extorres facti fuerant, in ciuitatem restituit: administrationē recipi.

Amyntas Antiochi.

reipub. quæ in paucorū potestate erat, in popularem statū mutauit: tributis Persis pēdi solitis Dianæ, quæ in ea urbe magnificentissimo templo summa religione colebatur, quotannis pendi iussis. Ephesiorum populus sublato paucorum metu, continuo eos ciues qui Memnona in urbem induxerant, templumq; Dianæ spoliauerant, quiq; Philippi statuam in eodem templo euerterant, item eos qui Heropythi sepulchrum (à quo olim ciuitas liberata fuerat) in foro cruerāt, interficere instituit. Syrphacem uero, unum ex ijs, ac Pelagontem filium, fratrumq; Syrphacis liberos, qui in templum confugerant, inde extractos lapidibus obruerunt. Ceteros inquiri Alexander uetuit, uertus ne per licentiam fontes pariter & insontes, alios inimicitarum, alios auaritiæ causa interimerent. Nec ullum Alexandri factum apud Ephesios plus sibi laudis & gloriæ contulit: quòd nobilissimæ ciuitatis saluti consuluisse uideretur. Interim ex Magnesia & Trallibus ad Alexandrum legati uenerunt, urbium suarum deditionem pollicentes. ad quas in fidē recipiēdas Parmenionē misit cū duobus milibus & quingentis mercenarijs, pariq; Macedonū numero, equitibus ex amicis circiter ducentis. Alcimalum autem Agathoclei, cū non minori copiarū numero in Aeolicas urbes, & Ioniā, eas urbes oppugnātū quibus adhuc Barbari dominabātur, mittit

Diana Ephesiorum.

τοῦ ἡρόπυθα

ὀλιγαρχία.
δημοκρατία.

Lade insula.

aristocratiam siue paucorum statum ubiq; tolli, populari uero (quam δημοκρατία Græci appellant) constitui, & ut singuli populi legibus suis uti permitterentur, ijsq; tributa quæ Barbari soluere soliti essent remitti mandauit. Ipse Ephesi commoratus, Dianæ solenni pompa rem diuinam fecit, uniuerso exercitu ueluti ad pugnam instructo. Postridie cū reliquo peditatu, sagittarijs ac Agrianijs, Thraciū equitatu, & amicorum cohorte regia, tribusq; præterea alijs Miletum uersus progressus, Exoda urbem præsidio uacuam primo aduentu cœpit: ibiq; castrametatus, Miletum urbem magis introrsum sitam circumuallare instituit. namq; Hegesistratus, cui Darius Mileti tutelam demandarat, cum ad se nuncios de deditioe misisset, fretus Persarum auxilio, qui non longè aberant, consilium mutauerat. Cæterum Nicanor, qui ex Græcia classem adduxerat, triduo antè eodē uenerat, quàm Persæ Mileto appropinquarent, ad insulam Laden: quæ in conspectu Mileti sita est, centum ac sexaginta nauium appulsa classe. Quod postquam Persicarum nauium ductores cognouere, sub Mycalem montem constiterunt. Namq; eam insulam Alexander non solum nauibus, quas diximus, sed etiam Thracibus, et externis militibus ad quatuor milia eodē missis, tuebatur. Barbari propè quadringētas naues habebant. Alexandrū quamuis numero

numero nauum imparem, hortabatur Parmenio, superiore uictoria confusus, praelij fortunam experiri: foelici etiam augurio persuasus, aquila à puppi regiae classis in littore prospecta, existimabat si uincerent, magno id usui, quoad totius belli summam Alexandro fore: si uincerentur, haud magnum inde detrimentum prouenturum, quoniam Persae propter nauium multitudinem etiam non pugnantes imperium maris obtinerent: in id operam impigre polliceri, omnis periculi quodcumque futurum esset particeps futurus. Ad ea Alexander placide: illum opinione sua falli: nec satis esse, recte augurium interpretari: praeter rei militaris rationem esse, si cum tam paucis nauibus aduersus multo plures, cumque naualibus copijs parum exercitatis aduersus exercitatas Cypriorum ac Phoenicum copias eat, non esse consilij sui, loco instabili atque incerto de Macedonum uirtute apud Barbaros periculum facere. Nam si hoc primo nauali congressu Macedonas cedant, non parum incommodi quoad famam inde executurum: tum propter alia, tum quia naualis clades in Graeciam perlata, Graecos nouis rebus studentes ad res domi innouandas excitatura uideretur. quibus de rebus nauali praelio impraesentiarum abstinendum censere. Augurium uero sese aliter coniectare. aquilam quidem ad se pertinere: sed quod sidens in littore conspecta esset, uideri diuinitus portendere,

Aquilæ augurium.

Glaucippus.

tendere, Persas terra non mari uincendos esse. Inter hæc Glaucippus, unus ex Mileti primoribus, legatus ad Alexandrum in castra uenit, à populo ac mercenarijs militibus (quibus urbana custodia mandata fuerat) missus. is ostendit placere ciuibus suis, muros portusq; eis ac Persis cōmunes esse: ac proin orare, uti ijs rebus contentus urbem obsidere desisteret. Indignatus Alexander, Glaucippum protinus in urbem reuerti iussit, & oppidanis renunciare, uti sese statim ad pugnam pararent. Ipse machinis confestim contra mœnia dispositis, murorum partem breui cuertit, multum etiam quassauit. iamq; exercitum admouebat, ut uel quâ dirutus, uel quâ lababat murus, in urbem irrumperet. Et hæc quidem propinquis et inspectantibus Persis agebantur, qui apud Mycale cum classe erant. Dum hæc aguntur, Nicanor ex Lade insula Alexandri motus prospiciens, litus præternauigans Mileti portum cum classe petit: angustiq; eius ingressu occupato, proras nauium à mari statuit: atque ita Persicæ classi aduendi portus potestatem, oppidanis uero auxilij spem, quam in classe habebant, omnino sustulit: tum ciues ac mercenarij milites desperata salute, incumbentibus iam undiq; Macedonibus, in mare sese proijcientes, alij scutis innatantes in paruam quandam insulam (no-

Mileti oppugnatione.

men

men obscurum est)urbi proximam traiecerunt, alij
 inscensis lembis, quos sunt in portu nacti, cum effu-
 gere conarentur, à Macedonum nauibus retracti,
 interfecti sunt. Potitus urbe Alexander, in insulam pe-
 tit, in quam ex fuga oppidani se receperant: ponti-
 bus in proris nauuum prominentibus portari iussis
 in abrupta insulæ, tanquam in murum descensuri
 speciem. Quos ubi paratos ad resistendum anim-
 aduertit, eorum misertus est: quoniam et animi ge-
 nerositate & fide præstare uisi sunt. Itaque propo-
 sita ijs uenia, si militare secum uellent (trecenti
 mercenarij erant) cum conditionem accepissent, ijs
 ignouit. oppidanis autem, quos in expugnatione ur-
 bis fortuna seruauerat, uitam & libertatem dedit.
 At Barbari interim mouentes crebro à Mycale cum
 classe, per diem quidem in conspectum Græcæ classis
 aduentantes, si forte illos extra portū elicere ad pu-
 gnam possent: noctu ad Mycalem, locum quoad
 necessaria perincommodum, quòd à Mæandri amni
 longinquo spacio aquam portare necessum erat,
 appulere. Quod cum Alexander intelligeret, Mi-
 leti portu ne qua hostilis nauis ingredi posset naui-
 bus in seffo, Philotam ad Mycalem mittit cum o-
 mni equitatu, tribusq; peditum cohortibus, qui Bar-
 baros descensione in terram prohibeat. Barbari usu
 aquæ, cæterarumq; rerum necessariorum inhibiti,

Alexandri in
 uictos clemen-
 tia.

inde Samum petebant, importatisq; com meatibus
 Miletū uersus reuertebantur, et plurimas inde nauū
 ipsarum ante portus fauces in alto constituerunt, si
 quo modo Macedonum naues prouocare in altum
 possent. quinq; autem earum in portum quendam
 inter aliam insulam & exercitum se iniecerunt, ea
 spe ut uacuas Alexandri naues comprehenderent:
 quod nauticos socios alios procul à nauibus lignatū,
 alios ad importanda necessaria, nonnullos prædatū
 profectos acceperant, & pars quidem naualium so-
 ciorum aberat. Cæterum Alexander mox ut Persarū
 naues propius aduentare conspexit, ex ea copia nau-
 ticorum, qui tum aderant, naues decem celeriter ar-
 matas obuiam mittit: utq; in eas contrarijs prioris
 ferantur, imperat. Persæ ut uiderunt naues illas præ-
 ter spem aduersis se contendere, subito conuersi ad
 reliquam classē fugere cœperunt: è quīs una Iasseo
 rum nauis remigio tardior plena capta est. reliquæ
 ad Persicam classē continuata fuga peruenerunt.
 Post hæc Persæ cum nihil proficere animaduertēt,
 Mileto cum classe discesserunt. quibus digressis, Ale-
 xander tum pecuniæ inopia adductus, tum quod sci-
 ret se classe imparem Persis esse, cum nollet neq; ul-
 lam quidem exercitus partem temere in discrimen
 mittere, ex armare classē instituit. Cogitabat præ-
 terea, postquam iam terram Asiam cum terrestribus
 copijs

copijs tenebat, sese classe non indigere. cumq; mari-
 timas urbes cum exercitu expugnare posset, nullum
 postea classis usum hostibus fore: quoniam habituri
 non essent, unde remiges in supplementum accipe-
 rent, neq; portus præterea aut urbes ulla in terra
 Asia, ad quas diuerterent. idq; significasse aquilam,
 quæ apparuerat, quod ex continenti hostium naues
 superaturus esset, coniectura quadam interpreteba-
 tur. Quibus perfectis, cum exercitu uersus Cariam
 iter inuadit: quòd in Alicarnasso non parue tum bar-
 barorum tum mercenariorum militum copię esse
 nunciabantur, omnibus autē inter Miletum atq; Ali-
 carnassum oppidis primo impetu captis, quina sta-
 dia ab Alicarnasso castra posuit. ueluti lōga obsidio-
 ne urbem domiturus. Nam præterquam quòd erat
 situ permunita, Memnon (quem ideo Darius inferio-
 ri Asia, rei q; maritimæ præfecerat) eam prouinciam
 omnibus necessarijs multo antè firmauerat, ualido
 presidio ex mercenario milite imposito. naues quo-
 que longas in portu ad urbis tuitionem constituit,
 quarum turmæ ad opera faciunda magno usui erant.
 Igitur primo statim die aduouente exercitum Ale-
 xandro, portis (quæ ad Mylassa ferunt) oppidani ac
 præsidarij milites ex oppido repete egressi, in Ma-
 cedonas emissis iaculis impetum faciunt. Sed mox à
 Macedonibus repressi, intra mœnia compulsi sunt.

In Cariam ex-
 peditio.

Alicarnassi
 obsidio.

Haud multo post Alexander assumptis scutatis &
 equitatu amicorum, atq; Amyntæ & Perdicæ Me-
 leagriq; pedestribus copijs, ac præter hos sagittarijs
 & Agrianis, ad eam partem urbis quæ Myndum re-
 spicit contemplaturus accessit: si forte ab ea parte
 urbs facilius expugnari, ac per improvísam & sub-
 Myndus. tam profectiõnem Myndo potiri posset, cuius acces-
 sionem sibi ad Alicarnassi obsidionem multum pro-
 futuram existimabat, cuius rei occasio sibi offerre-
 tur. quidam enim ex Myndo ad eum uenerant, clan-
 destinum aditum per noctem polliciti. Profectus ita
 Myndum nocte intempesta uti conuenerat, muroq;
 appropinquans, postquam Myndenses nihil intus
 miscere animaduertit, quamuis scalarum copia non
 esset, quòd non oppugnaturus, sed per proditiõnem
 urbem recepturus uenerat: nihilominus tamen Ma-
 cedonum phalange propius admota, cum murum
 subruui imperasset, continuo Macedones turrim unã
 Myndensiu uirtus. euerterunt: qua collapsa, murus defensore nudatus
 est. Cæterum oppidani summa uiresistendo, unã cum
 ijs qui mari ex Alicarnasso uenerant, conatus eius
 irritos fecere. Atq; ita re infecta, ad Alicarnassi obsi-
 dionem reditum. Ac primum omnium fossam, quam
 oppidani ante urbem perduxerant, XXX cubito-
 rum latitudine, altitudine XV repleti imperauit:
 quo facilius lignæ turres, ex quibus in propugnato
 res

res iacularentur, aliæq; præterea machine quibus
 incenia quaterent, oppido admoueri possent. Fossa
 haud difficulter repleta, lignæ turres iam appelli
 cœperant. quod oppidani conspicati, cum per noctē
 in ipsa opera ignem iacturi impetum fecissent, à Ma-
 cædonibus, quibus earum rerum custodiam mandaue-
 rat, tum ab alijs qui clamore excitati subito accurre-
 runt, intra muros repulsi sunt. Ac ex ijs ad CLXX
 ceciderunt: in quib; Neoptolemus Arrabæi, transfu-
 ga, Amyntæ frater. De exercitu Alexandri non plus
 XVI cæsi sunt, uulnerati uero propè CCC. idq; con-
 tigit, quoniam nocturno prælio minus hostium tela
 uitare poterant. Haud multis diebus interiectis, duo
 Macedones contubernales ex ea cohorte, cui postea
 Perdicas præfuit, uino concalescenti, cum uterq; res
 à se gestas quammaxime conaretur uerbis extolle-
 re, et ob id inter se contentio de principatu exorta
 esset, muros urbis ab ea parte quæ ad Miletum uer-
 git, sine cuiusquam iussu armati continuo adeunt:
 magis ut audaciam ostentarent, quam cum hostibus
 pugnam capefferent. Hos oppidani quidam intuiti
 duos modò esse, ac temere muros succedere, subi-
 to ex urbe egressi adoriuntur. Illi propius profre-
 cti, protinus eos obruncant: mox alios oppidanos
 remotiores, quos clamor eò traxerat, iaculis pe-
 tunt. Nec uero ex eo tantum superiores erant,
 quòd

Neoptolemi
 interitus.

Audax faci-
 nus.

quod ex editiore loco tela mittebāt: sed etiā numero. multi enim ex Perdicæ cohorte, pleriq; ex castris auxilio cucurrerant. Ex quo contigit, insigne præliū sub urbē fieri. quo prælio oppidani denuo intra portas à Macedonibus reiecti sunt. Parumq; ne urbs eo impetu caperetur absuit. nam & murorum custodia indiligens erat, et duæ præterea turres cum muro inter ictu funditus usq; corruerat. Nec sanè irruptio difficilis fuisset, si tum cū toto exercitu pugnatiū foret. Alia quoq; turris collapsis turribus proxima, tormentorum ictibus concussa, si subruta à Macedonibus fuisset, facile & ipsa concidisset. Quod oppidani metuentes, lateritium murum semicirculi instar intrinsecus suffecerant: nec difficulter, magna oppidanorum manu in eo opere occupata. Huic muro postridie cum Alexander tormenta admouisset, oppidani subito ad ea igni corrumpenda ex oppido propinquant: & partem quidem cratium quæ muro propinqua erat, partem etiam turris lignæ comburūt. Cætera strenue à Philota & Hellanico operū custodibus defensa sunt. Postquam oppidani pugne interesse Alexandrum conspexere, sudibus armisq; abiectis trepidi in urbē se recipiunt. In initio oppidani propter loci naturam (erat enim altior) superiores erāt: nec solum contrario ictu, sed etiā à latere propugnatores feriebant, at eos qui muro euerso propinquabant,

Alicarnassi
expugnatio.

Hellanicus.

bant, facile à tergo ferire poterāt. Haud multo post cum Alexander muro lateritio interius suffecto operaiterum admouisset, ipseque adesset hortator: oppidanipartim quā murus disiectus erat, partim à Tripyllo patefacta repente porta præter Macedonū opinionem ex oppido erumpunt, operibus faces & aliaqueque incendij nutrimenta iniicientes. Sed ab Alexandro repulsi, atque ex turribus petiti, mox in urbem pedem referre coacti sunt, non parua suorum cæde: ac tanto maiore, quanto plures hoc prælio, quàm superiore, maiori ue audacia ex oppido exierant. Nā qui cū Macedonibus pugnaverant, aut in prælio, aut in fuga circa murum erutum cæsi sunt. quoniam & uia angustior erat, quàm ut tantæ multitudinis capax esset: & muri strages difficilem transitum faciebat. Ad hæc oppidanos, qui è Tripyllo exierant, Ptolemæus cum Addæi ac Timandri cohortibus, & quibusdam præterea leuis armaturæ militibus in fugam uertit. Qui dum per angustum portem præaltæ fossæ iniectum tumultuosius fugiunt, præ multitudine incumbentium ponte perfracto, plerique eorum in fossam ruentes, obruti sunt: nonnulli à suis, alijs super alios incidentibus, oppressi: plures etiam à Macedonibus desuper necati. Ingens autem oppidanorū cædes circa portas edita est. nam cum portas oppidani clausissent, ueriti ne hostes unā secum urbem intrarent:

Tripyllo

Addæus.

Alexandri
clementia.

Salmacis ars.

rent: pleriq; ciues exclusi sunt, quos Macedones sub
mœnibus obtruncauerunt. Parumq; absuit, quin eodẽ
impetu urbs ipsa caperetur. Caterum Alexander ur-
bis illius conseruandæ quàm euerkendæ cupidior, si-
quid forte Alicarnassenses placabile afferrent, rece-
ptui cani iussit. Ex oppidanis circiter mille desidera-
ti sunt, ex Macedonibus uero non plus XL. inter
quos Ptolemæus & Clearchus sagittariorũ dux, &
Addæus mille peditũ ductor, atq; alij Macedones, &
ij quidem non obscuri. Secundũ hanc pugnam Oron-
tobates ac Memnon Persarum duces colloquio inter
se habito, cum intelligerent ex præsentis rerum statu
non posse se diutius obsidionem perferre, quod ma-
gnam iam partem murorũ disiectam, partem ruinæ
proximam, multos præterea militũ in eruptionibus
aut defecisse, aut ex uulneribus ad pugnandum inuti-
les factos animaduertebat: circiter secundam noctis
uigiliam turrim ligneam, quam aduersus opera hostiũ
excitauerant, & item armamentaria incendunt, te-
clisq; muro proximis ignem iniiciunt. Quædam etiã
longinquiora flamma comprehendit, uento in eam
partem incendium ferente. eorum partem in arcem
insule, partem in arcem (quam Salmacidam uocant)
se se receperunt. Quæ cum Alexander ex transiugis
quibusdã cognouisset, ingentesq; ignes procul anim-
aduerteret, quamuis iam media nox instaret, Macedo-
nibus

donibus eductis urbem ingressus, qui domos incenderent occidi imperavit: ceteris uero parci, qui intra tecta inuenti essent. Postquam illuxit dies, cōtemplatus artes, in quas Persæ ac mercenarij milites confugerant, cum eas ui expugnari posse desperaret, intellexeretq; diuturna obsidione ob locorū naturā opus esse: cū iam urbis potitus esset, ijs qui nocturno prælio interierant humatis, machinisq; & operibus in Tralles comportari iussis, urbem solo æquauit. Profecturus inde in Phrygiam, Cariæ Ptolem. eum præfecit, peditū trium milium, equitū ducentorū præstidio relicto. Constituerat iā antea, uti Ada Hecatombi filia, Hidrici soror, eademq; (Carū lege) uxor, cui uir moriens regnū reliquerat, ipsi prouinciæ dominaretur. Erat enim consuetudo apud Cariæ populos, usq; adeo à Scmiramide profecta, qua liceret & foeminis regnare. Eam Pexodarus regno eiecerat, translata in se rerum potestate. namq; Orontobates Pexodari gener à Dario missus, illa expulsa Cariam regebat: nec quicquam Ada in tota Caria præter Alinda, urbem eius prouinciæ munitissimam, tenebat. Hæc prius ingresso Cariam Alexandro obuiam profecta, Alindis urbe tradita, cum in filium adoptauerat. Alexander nec liberalitatem foeminæ, nec filij nomē aspernatus, urbem eidem custodiendam reliquit. Postquam uero Alicarnasso et reliqua Caria potitus est,

Alicarnassus
occupata.

Tralles.

Ada Cariæ re
gina.

Alinda.

est.

est, memor accepti beneficij, uniuersam Cariam eius imperio subiecit. Post hæc cum sciret plerosq; Macedonum, qui secum militabant, paulo ante quam in Asiam proficiscerentur uxores duxisse, ea res sobolis causa sibi neutiq; negligēda uisa est. Itaq; ijs Macedoniae adeundæ, & cū uxoribus hybernandi potestate fecit: ijsdemq; Ptolemæū Seleuci, unū ex corporis custodibus: ex ducibus uero copiarum, Coenum Polemocrati, & Meleagrum Neoptolemi (nam & hi recenter uxores ceperant) præfecit, mandauitq; , ut & ipsi reuerterentur, & commissos sibi Macedonas ad se reducerent: ad hæc, quo maiorem possent, pedittum atq; equitum delectum domi haberent. Nec temere ex alia re quapiam Alexander sibi Macedonū animos æquè conciliauit. Cleandrum uero Polemocratis in Peloponnesum ad habendos delectus mittit: Parmeniona in Sardos, data ei equitum amicorū, item Thessalorum ac sociorum præfectura: ad hæc ut currus ducat, atq; è Sardis in Phrygiam proficiscatur, mandat. Ipse in Lyciam & Pamphyliam tendit, eo consilio, ut ora maritima in potestatem redacta, naualeis copias hostibus inutiles redderet. Et primo quidem impetu ex itinere Hyparna locum natura munitum coepit. mercenarij namq; milites, qui in præsidio erant, continuo inducias pacti, sine certamine arce excesserunt. Deinde Lyciam introgressus, Telmissæos

Cleander.

In Lyciam et
Pamphyliam
profectio.

Hyparna.

Telmisseos sine ullo negotio protinus recepit: Xanthoq; amni pertransito, urbem Pinara, & Xanthū.
 & Patara, & alia præterea aliquanto minora oppi-
 da circiter XXX in deditiōem accepit. His rebus
 gestis Myliada, quæ pars est maioris Phrygiæ, sed Myliadæ
 ex mandato Darij cum Lycia contributaria, media Phaselitarū
 in hyeme inuadit. Quo tempore Phaselitarum le-
 gati amicitiam petentes, aurea corona dono allata
 ad eum accessere. Eademq; de re complures Lyciæ
 inferioris populi, accepta fide, ad eum legatos mi-
 serunt. Qui tradere urbes iussi, missis qui ea recipere-
 rent, haud cunctanter dicto paruere. Ipse paulopost
 in Phaselitas profectus, castellum quoddam in ea re-
 gione situ permunitum, quod Pisisæ ædificauerant, cepit: unde excursions crebras facientes Barbari: si-
 mitimos agros uastare consueuerant. In ea regione
 castra habenti refertur, Alexandrum Aëropi, quem Alexandræ
 ex amicorum numero Thessalis equitibus præfere-
 rat, uitæ suæ insidiari. erat hic Alexander Herome-
 nis atq; Arrabæi frater, qui necis Philippi conscij
 fuerant. Sed quamuis paternæ cædis reum Alexan-
 der tū absoluerat, & in honore habuerat, quoniam
 inter primos amicorum post Philippi mortem ad se
 uenerat, & in regna proficiscenti unâ cum cæteris
 amicis armatus comes accesserat, hunc et in Thraciâ
 ducem copiarum miserat: & Calæ Thessalorū equi-
 tum

Insidiæ in Da-
num prodice

Asiænes.

Hirundinis
augurium.

tū duce satrapa factō, eundē Theſſalo equitatuī præ-
ſecerat. Conſilium eius de inſidijs per hunc maxime
modum cognitum eſt. Darius poſtquam Amyntas ad
ſe tranſfugit, tulitq; ab hoc ipſo Alexandro ꝓ man-
data ꝓ literas, Aſiſenem Perſam, unum ex ijs qui-
bus plurimum fidebat, in maritimam prouinciã
ſub ſpecie quidem legationis ad Atizyem Phrygiæ
præſidem miſerat: re autem uera, uti hunc Alexan-
drum conueniret, eiq; ꝓ Macedoniæ regnum, ꝓ
mille inſuper auri talenta, ſi Alexandrum interfice-
ret, polliceretur. Cæterum Aſiſenes à Parmenione
comprehenſus, coactusq; confiteri quid ueniſſet, per
fidōs cuſtodes ad Alexandrum perductus eſt. Qua
re cognita Alexander, quid de inſidiatore decernen-
dum ſit, ſtatim amicos conſulit. Illi uideri ſibi, opti-
mam equitatus partem inſido homini haud commit-
tendam fuiſſe: nunc è medio tollendū, anteq; familia-
rior Theſſalis factus, unà cum eis aliqd noui ſtruat.
Terrebat eos prodigium recens uſum. nam dum A-
lexander Alicarnaſſum obſideret, quieſcente eo ſub
meridie, hirundo quædam cum garritu maximo
ſuper dormientis caput uolitare, ꝓ modo in hęc mo-
do in illam lecti partem ſeſe inferre, ac turbulenti-
ores quàm ſit auium earū natura garritus edere, con-
ſpecta fuerat. Alexandrum tunc, utpote labore fati-
gatum, ſomnus oppreſſerat: ſed acutiſſimo auiculæ
garritus

garritu tandem excitatus, eā continuo manu reppulit. Tantum uero absuit ut uel repulsa aufugerit, ut rursus ipsius capiti insidens non prius discesserit, quam prorsus expergesfactus sit. Eam rem Alexander minime negligendam arbitratus, cum Aristandrum Telmissum peritissimum uatem consulisset, parari sibi à domesticis insidias respondit: ceterum fore, uti insidiæ deprehenderentur. Hirundinem enim cum hominibus consuescere, ac ceterarum auium loquacissimam esse. Hæc igitur, & ea quæ ex Persa Alexander audierat, animo reputans, Amphoterum Alexandri filium, Crateri fratrem, ad Parmeniona confestim mittit: & unum cum eo Pergenses quosdam, qui essent itineris duces. Amphoterus Persico habitu assumpto, ne agnosceretur, ad Parmeniona peruenit, Alexandriq; mandata exposuit. namq; Alexandro non uisum est, de eare literas dandas esse. Quibus Parmenioni cognitis, Alexander reus in custodiam traditur. Post hæc Alexander ex Phaselide mouens, partem exercitus per montana in Pergas (qua illi demonstratum est iter difficilius quidem aliquanto, sed breuius) mittit: ipse secus mare reliquam partem ducebat. Huius regionis ea natura est, ut nisi flātibus septentrionijs peruadi non possit, austris spirantibus agrè aditur.

Aristander
uates.

Amphoterus

Alexander
Aeropi in
uincula con
iicitur.

tunc uero post graues notos septentrionij repente ex
 orti, non sine diuino quodam numine (ut ipse Alexan-
 der, & qui cum eo erant, interpretabantur) celerē
 ac facilem transitū prestitisse uidebantur. Ex Per-
 gis ulterius proficiscenti, obuiam facti sunt Aspen-
 diorum legati, urbis quidem deditioem pollicentes:
 ceterum ne praesidia in oppida introduceret, postu-
 lantes. idq; ijs concessum, si modo exercitui talenta
 quinquaginta in stipendium penderent, equosq; tra-
 derent, quos Dario tributi nomine dare consue-
 rant. Quibus conditionibus acceptis, dimissi sunt. Di-
 gressus inde Alexander, Siden uersus profectus est.
 sunt autem Siditae Cumei, ex Cumis Aeolijs oriundi.
 Hi miranda quaedam de origine sua praedicabant.
 progenitores suos, qui primi eam regionem incolue-
 rant, cum primum eam terram attigerunt, patrij ser-
 monis oblitos, aliena lingua loqui coepisse: nec finiti-
 morum quidem Barbarorū, sed sua, & propria. atq;
 ab eo tēpore Siditas uicinis populis lingua differre.
 Post haec Alexander relicto in ea urbe praesidio, Syl-
 lium petit. erat is locus tum natura, tum mercenario
 rū militum & indigenarum praesidio munitus.
 Quapropter repentino praelio capi nō potuit. Eun-
 ti praeterea nuntiatum fuerat, Aspendios nihil eorū
 quae pepigerant, praestare: ex agris omnia in urbem
 portasse, portas ijs qui ab eo uenerant clausisse: ad
 haec

hæc muros, sicubi infirmiores erant, sufficere. Quibus cognitis, conuerso itinere in Aspendios redijt. Ea uero urbs ut plurimum sita est in rupe confragosa, atq; edita: circa quam Eurymedon annis excurrit. in extremo rupis sita erant non pauca ædificia, modico muro circumiecto: quiq; in his habitabāt, diffisi loci monumento, ut audierunt Alexandrum aduenire, confestim deserto muro in arcem se recipiunt. Alexander ut primum eò cum exercitu peruenit, murum defensoribus uacuum transgressus, ibidem castra ponit. Aspendij ut se undiq; circumfessos uidere, repente caduceatores ad eum mittunt oratum, ne quid de conditionibus mutaret. Alexander cum & locum consideraret natura munitum, & se ad diurnam obfidionem imparatum esse, conditionibus tantum adiecit, ut obsides è principibus ciuitatis darent, et pro quinquaginta talentis centum traderent, & quotannis tributum Macedonibus soluerent: satrapæ, quem ipse instituerat, parerent: ac demum iuri starent, pro agris illis, quos iniuste tenere à finitimis accusabantur. Quibus conditionibus receptis, in Pergen, ut inde in Phrygiam peteret, iter intendit, præter Telmissum urbem, cuius homines à Pisidis oriundi Barbari sunt. Erat is locus natura munitissimus, sita est enim urbs in excelsio monte, undiq; confragoso, aditu difficili atq; arduo: nam usq; adeo à summo

Eurymedon
flu.

Telmis situs.

montis uertice in procliue pertendit. è regione mons alter situs est, æquè altus ac præceps, tanta inter se propinquitate, ut ex ijs ueluti portæ quædã efficiantur: atq; ut uel cum paruo præsidio ijs montibus in- sessis, non facile sit eà exercitum traducere. Horum utrunq; Telmissei auxilio profecti, Alexandri metu occupauerant. Quod cum Alexander procul intueretur, Macedonas iubet ad radices montium castra facere: arbitratus, postquam Telmissei uidissent se castris positus manere, fore uti in urbem propinquam relicto præsidio reuerterentur. Nec eum sefellit cogitatio. statim enim relicto in collibus præsidio, cætera multitudo in urbem se recepit. Quare cognita Alexander, adductis repente sagittarijs & iaculatoribus ac leuis armaturæ militibus, contempta paucitate, præsidium inuadit. quod ubi ad teli tactum appropinquatū est, arrepta protinus fuga, montes deseruit. Tunc Alexander superatis protinus angustijs, ante ipsam urbem castra posuit. quò ad eum uenere à Selgeis legati. Sunt autem & hiè Pisidarū gente, belloq; acres, magnam urbem incolebant. His quia sibi cum Telmisseis ueteres inimiciæ erant: legatos ad Alexandrum amicitiam petentes miserant. Quibus in amicitiam receptis, postea Alexander ut fortibus uiris usus est. Contemplatus deinde Telmisseæ urbis situm, non paucorum dierum

Telmisum ex
pugnatur.

Selgei.

rum eius expugnationem arbitratus, Salagafum petiit. erat autem & hæc urbs Pisidarum, non parua: & cum omnes Pisidæ bellicosi existimentur, illi tamē uirtute cæteros anteire putabantur. Collis erat ante urbem, quem quoniam situ non infirmio-rem urbis moenibus putabant, occupauere. Quo uiso Alexander, exercitum extemplo in duas partes diuidit. In dextro cornu, cui ipse præerat, argyraspides locat: post hos pedites regios, extensa acie usq; ad sinistrum cornu, prout ea die singulis copiarum ducibus ordinum ducatus contingebat: sinistro cornu Amynta Arrabæi præposito. in dextro autem cornu locauerat sagittarios, & Agrianos: in sinistro, iaculatores Thraces, quorum dux erat Sitalces. nam equites in illa locorum difficultate inu-tilis erant. Qui uero Pisidis ac Telmuseis præsidio antè accesserant, etiam cum his in acie erant. Iamq; Alexandri acies montem subibant, cum Barbari subito ex insidijs prouolant, ac circa utrunque cornu à lateribus desuper circumfunduntur: & sagittarios quidem in fugam uertunt, utpote leuiter armatos, & qui ante alios excurrerant. Agriani substiterunt. nam & propinqua erat Macedonum phalanx, & ante ipsam Alexander conspiciebatur. Postquàm autem comminus in pugnam uentum est, Barbari inermes cum armatis Macedonibus obuiam

Salagafum
urbs.

irent, uulneribus acceptis in fugam se conijciunt, am-
 missis propè quingentis. Cæterum quia leues, & lo-
 corum gnari erant, facile euaserunt, Macedonas &
 armorum grauitas, & regionis ignoratio ad inse-
 quendos hostes retardauit. Post hæc Alexander iam
 uictor secutus, ac Salagasseos aggressus, eorū urbem
 magna ui cepit. In cuius urbis expugnatione, ex ijs
 Cleandri in- qui secum erant, Cleander, unus ex copiarum duci-
 teritus. bus, desideratus: ex militibus, circiter uiginti. Ea ur-
 be capta Alexander inde mouens, aduersus reliquos
 Pisidas exercitum ducit: & alia quidem eorum ca-
 stella ui, alia per deditioem recepit. Inde in Phry-
 giam conuersus, ad paludem quam Ascaniam uocat,
 se contulit. in ea palude suapte natura sal gignitur,
 quo sintimi utuntur, nec ob eam rem mari indigent.
 Quinto die post Celænas peruenit. Erat in ea
 urbe arx, situ & opere munita: in quam Phrygiæ
 præses milites mille ex Caria, Græcos autem merce-
 narios centum præsidio imposuerat. Hiq; ad Alexan-
 drum miserunt, qui pollicerentur arcis deditioem,
 nisi intra certam diem auxilium à satrape afferre-
 tur. Quod tempus expectare Alexander, quam ar-
 cem undiq; inexpugnabilem prælio adoriri, aut ob-
 sidere, commodius arbitratus, oblatam conditionem
 non respuit. Nullo ad diem auxilio profecto, urbs cū
 arce recepta est. quibus mille et quingentorum mili-
 tum

Cleandri in-
teritus.

Ascania pa-
lus.

Hoc in loco
Curtius ordi-
tur historię
fragmentum.

Celænzæ oc-
cupatæ.

tum præsidio firmatis, decem dies ibidem commoratur. Antigono dein Philippi Phrygiæ præposito, & Balacro Amyntæ (qui sociorum dux erat) in eius locum successo, Gordion contendit: scribitq; Parmenio, uti copijs adductis sibi obuiam procedat. Interim qui Macedoniam ad uisendas uxores ierant, eodem adueniunt, & cum his noui delectus, Ptolemæo Seleuci, & Coeno Polemocratis Meleagroq; Neoptolemi, ducibus, Erant hi quidem Macedonum, pedites circiter mille, equites CCC, Thessalorum equites ducenti, Eliorum CL. quis præerat Alcias Elius. Est urbs Gordium in Phrygia, propinqua Helleponto, ad Sangarium amnem sita. eius fluminis fontes in Phrygia oriuntur, & per Thraces Bithynos labens, Euxinum pontum influit. Huc Atheniensem legati ad Alexandrum uenere, oratum uti ciues suos quos captiuos haberet, dimitteret: qui ad Granicum amnem in pugna capti, atq; in Macedoniam missi, unâ cum alijs captiuis ad duo milia in uinculis habebantur. Quod Alexander abnuuit: haud tutum esse arbitratus, durâte aduersus Persas bello, metû de se Græcis adimi, qui contra Græciam pro Barbaris militassent. eosq; à se tum deniq; cum præsens bellum finitû esset, peti iussit.

Gordii situs,
Sangarus
flu.

ARRIANI NICOMEDENSIS
de rebus gestis Alexandri Ma-
gni regis Macedonum,
Liber Secundus.

INTEREA Memnō à Dario clas-
si praefectus, ac uniuersae praeterca-
erae maritimae, cum bellum in Ma-
cedoniam ac Graeciā transferre cogi-
taret, Chium insulam per prodi-
tionem recepit. Inde Lesbō petens, Mitylenaeis resi-
stentibus, caetera insulae oppida partim ui, partim
uoluntate ad se traxit. Post haec Mitylenas conuersus,
urbem ipsam in promontorio sitam, quantum ab
uno littore ad alterum pertinet, duplici uallo ac fos-
sa circumdedit: & in hoc spacio castellis quinque ex-
citatis, exclusa urbe à caetera insula, facile reliquis
insulis dominabatur. Ea parte quidem nauium ad por-
tus obsidionem disposita, partem reliquam apud ar-
cem, quam Sigrium appellat, statuit: eo uidelicet con-
silio, uti onerarias naues ex Chio, Geresto, ac Malca
uenientes, prohiberet arcis aditu, ne quid inde ad Mi-
tylenaeos obsessos perueniret. Inter haec morbo mor-
tem obiit. quae quidem res Darij rebus, si quid est quod
obsuerit, uehementer obsuit. Eo mortuo, Autophras-
tates, ac Pharnabazus, cuius fidei Memnon moriens
classis

Mitylene.

Sigrium.

Memnonis
mors.

classis principatū commiserat, donec Darius de prefecto constitisset (erat enim ex sorore natus) inchoatae obsidioni haud negligenter incumbere. Quapropter Mitylenaei, cum sese terram mariq; circumsessos animaduerneret, ad Pharnabazum mittunt, qui se facturos imperata spondeant, si externos milites pro iure societatis ab Alexandro auxilio ad se missos, incolumes abire patiantur: Mitylenaei autem ruersis quas Alexandro posuerant statuis, à Dario socij & amici appellentur, ut in pace per Antalcidas facta cum Dario contineretur. Ea Pharnabazus ne diutius tempus in obsidione tereret, se concessurum respondit: si tabulas, in quibus incisa erant foedera quae ijs cum Alexandro essent, deponerent: siue exules, quorum uix iam dimidia pars superesset, in urbem reducerent. Quibus conditionibus receptis, ingressus urbem Pharnabazus & Autophradates, praesidium introducunt: eiq; Lycomedem Rhodiū praeficiunt, ciuitatiq; tyrannum imponunt Diogenem, unum de numero exulum, grandi pecunia partim à singulis partim à ciuitate extorta. Quibus peractis, Pharnabazus Lyciam cum classe petiit, milite mercenario secum abducto: Autophradates ad insulas circuniectas contendit. Inter haec Darius Thymondam Mentoris ad Pharnabazum mittit, qui mercenarios recipiat, seq; illum

Antalcidas..

Mitylenarum cum Per
sis foetus.

in

- Datames.** in Memnonis locū suffecisse nunciet. Pharnabazus traditis Thymondæ militibus, cōtinuo ad Autophradatem nauigat: communicatoq; consilio, Datame Persa cum nauibus decem in Cyclades misso, ipsi cū nauibus centum Tenedon petunt. Ingressiq; portum, qui Borealis appellatur, insularibus imperant, uti tabulas in quibus foedera cum Alexandro & Græcis incisa erant, deponant: cumq; Dario eam pacem habeant, quæ per Antalcidam conuenisset. Tenedenses, quamuis Alexandri amicitiam Darij amicitie longè præferrent, tamen quoniam in eo rerum statu difficile uidebatur seruari posse, nisi imperata facerent, eo
- Egeloehus.** quod Egeloehus (cui Alexander mandauerat, uti classem rursus compararet) nondum eas naues composuerat, quæ possent obses opem ferre, metu magis quàm uoluntate paruerunt. Dum hæc aguntur,
- Proteas.** Proteas Andronici ab Antipatro iussus, uti ex Eubœa ac Pelopōnesso naues longas cogeret, quæ insulis & reliquæ Græciæ præsidio forent, si forte (ut fama erat) Barbari in eas oras cum classe nauigarent: cū audisset Datamen cum nauibus decem ad Siphniū stare, ipse cum † uiginti nauibus noctu Chalcidem ad Euripum sitam desertur. postridie ad Cythnum insulam appulsis nauibus, eum diem ibi consumpsit, quo de illis decē hostiū nauibus certior fieret: simul ut per noctem impetu factō, Phœnicibus terribilior appareret.
- Ἰχθὺς κωρυ-
αα: Δι: αα.

appareret. Postquam uero comperit, Datamen in
 nauibus Siphni esse, noctu inde mouens, sub auroram
 hostes improviso adortus, octo ex eis naues plenas
 cepit. Datames cum duobus reliquis primo congres-
 su in fugam uersus, ad aliam classem se recepit. Post-
 quam Alexander Gordion peruenit, cepit eum (ut fit)
 uisendæ arcis desiderium, in qua Gordij ac Midæ fi-
 lij regia erat: quo Gordiani currus iugum, & iugi
 ipsius insolubilem (ut ferebatur) nodum inspiceret.
 Ingens enim fama de eo curru apud finitimos erat:
 Gordium unum fuisse ex antiquis è Phrygia paupe-
 rem uirum, exiguum agrum habentem, ac præterea
 duo bouum iuga: cum uno quidem arare, cum altero
 res rusticas uehere solitum. Eo aliquando arante,
 aquilam in iugo consedisse, ibiq; ad uesperam per-
 mansisse. Gordium ostento territum, Telmisseos ua-
 tes, prodigiorum interpretes (quod diuinandi scien-
 tia tam foeminis quam maribus eius gentis insita esset,
 quasi hæreditaria) de ea re consulere statuisset. Cum
 in pagum quendam Telmisorum peruenisset, uir-
 gini cuidam ad fontem proficiscenti obuiam factum,
 quid sibi euenisset narrasse: illam, quæ ex eo diuina-
 torum genere esset, uti eodem reuerteretur, Iouiq;
 regi sacrificaret iussisse, letum augurium esse. Gor-
 dium, uti secum proficisceretur, ut sciret quo nam mo-
 do sacrificaret, orasse, secutam uirginem: eumq; sa-
 crificium.

Gordii cur-
 rus.

Telmisseos
 gentis diui-
 nandi ars.

Midas.

crificiū uti iussus est, p̄f̄cisse. quo peracto, eā in cor-
 iugem cœpisse, ex ijs Midā puerū genitum, esse. Qui
 cū in uirum formosum atq; p̄stantē euasisset, sedi-
 tione inter Phrygas exorta, remedium malo consu-
 lentibus, oraculum editum, curram ijs regem allatu-
 rum esse, qui seditionem tolleret. Suspensis hoc re-
 sponso, Midam curru uectum cum parentibus inter-
 uenisse, seq; in concilium ita ut erat in curru exhi-
 buisse. Phrygas coniectura ratos hunc esse quem sor-
 tes cecinerant, eum continuo Phrygiæ regem creas-
 se. quo factō, seditione sublata, Gordij patris cur-
 rum Ioui in arce suspendisse: gratias agentem, quōd
 aquilam (quæ in tutela Iouis esset) augurio patri mi-
 sisset, ex quo regnum adeptus esset. Præter hæc
 illud etiam de curru fama uiguerat: Si quis eius iugi
 incognitum nodum aliquando soluisset, fore uti
 is totius Asiæ potiretur. erat autem id uinculum
 ex cornu arboris libro: tantaq; arte connexum, ut
 ipsius nodi neq; finis, neq; initium ullum extaret.
 Alexander id sæpius manu uersans, non comperta
 nodi ratione, cum prorsus statuisset insolutum non
 linquere, ne ea res in religionem apud milites uer-
 teretur, quidam autores sunt, protinus ense disci-
 disse: solutum à se clamans. siue ut augurij sortem
 eluderet, siue quod nihil putaret interesse solu-
 tum

Gordii no-
 dus.

tum ne an discissum esset. Aristobulus tradit, clauum ab eo ex temone, per quem clauus ipse tractus uinculum continebat, reuulsum, atque ita temoni detractum. Ego uero quo nam modo id egerit, in tanta scriptorum uarietate non ausim affirmare. Sed ita discessit à curru, & qui cum eo erant, quasi oraculi fides impleta esset: secutaq; nocte proxima, tonitrua ac fulgura eam opinionem comprobauere. cuius rei causa postero die sacrificauit dijs, qui & signa impletarum sortium, & soluendi nexus rationem ostendissent. Postridie inde mouens, cum Ancyræ (quæ in Galatia est) profectus esset, Paphlagonum legati ad eum uenire, amicitiam petentes, seq; & gentem suam in potestate eius futuram pollicentes. Id uero postulabant, ne cum exercitu fines suos intraret. Quod cum concessisset, eos Calæ Phrygiæ præsidi parere iussit. Deinde Cappadociam petens, quicquid est cis Halym flumen, magnam etiam eius partem trans Halym cepit. Sabictaq; prouinciæ præposito, ad eas angustias quibus Cilicia aditur (Pylas incolæ appellant) procedit. Profectus ad eum locum, quem castra Cyri uocant, illius inquam Cyri, sub quo Xenophon egregius copiarum dux meruit. Postquam agnouit fauces illas ualido præsidio

Ancyræ

Calas.

Halys flus

Cyri castra

presidio teneri, interruptumq; transitum, Parme-
 nione cum grauis armaturæ peditatu permanere
 iusso, ipse sub primam noctis uigiliam argyraspidas
 ac sagittarios & Agrianos adducens, eò se confert,
 ueluti presidium de improviso inuasurus. Nec tamē
 custodes omnino latuit eius, postquam appropinqua-
 re cœpit, profectio. Sed prospere cessit audacia. nam
 ubi regem adesse cognouerunt, metu perculsi, locum
 repente deseruerūt. Quo in seffo, postridie erumpen-
 te luce cum omnibus copijs Pylas transgressus, in Ci-
 liciam descendit. Hic ei nunciatum est, Arsamem, qui
 Tarso præerat, postquam audisset eū superatis an-
 gustijs in Ciliciam transisse, destituere urbem decre-
 uisse: Tarsenses timere, ne ille præeæ cupiditate urbē
 diriperet, direptam relinqueret. Quo cognito, Ale-
 xander equites ac pedites, quicunq; erant leuis arma-
 turæ, præpopere Tarson ducit. De cuius aduentu Ar-
 sames certior factus, urbe excedens ad Darium abiit,
 nullo prorsus detrimento ciuibus illato. Apud Tar-
 son Alexander (ut Aristobulus tradit) præ nimio la-
 bore in ægritudinem incidit. Sunt qui tradant, exca-
 lefactum ac sudantem ex itinere, præ desiderio re-
 creandi corporis, sese in Cydnum flumen proiecisse.
 Is annis ex Tauro monte oriens, mediam Tarson
 intersecat: ac per loca pura effluens, nitidas & easdē
 frigidissimas undas uehit, ob eam causam Alexandriē
 necturū

neruorum dolore affectum, in uehementem febrim atq; insomniã incidisse. Afferunt etiam ceteros medicos de salute eius desperasse, præter Philippum A-carnanem: cui uni magno à se in honore habito, in his quæ ad medicas artes pertinent, summam fidem habebat. Hunc ad leuandam ægritudinem, medicatã positionem regi adhibuisse. cumq; calicem regi traditurus esset, interim Alexandrum per epistolam à Parmenione monitum, ne Philippo salutem suam crederet, à Dario pecunia corruptum: quam ubi legit, accepisse manu calicem, epistolam Philippo legendã dedisse. quo legente, Alexandrum medicamentum intrepide hausisse: & in Philippo, quod nihil esset fraudis, statim patuisse. neq; enim in legenda epistola exterritũ: sed id modò Alexandrum monuisse, uti eius consilijs acquiesceret, si recuperare salutem cuperet. Postquam ex morbo conualuit, & Philippo quantum fidei haberet, & ceteris in non facile admittendis suspitionibus quàm constans esset, quamq; præterea ad mortem paratus, ostendit: post hæc ad occupandas portas, quæ Siciliam ab Assyria diuidũt, & insidendos aditus Parmeniona præmittit, pedatũ sociorũ Græcis mercenarijs ac Thracibus, quorum dux erat Sitalcès, Thessalisq; equitibus ei traditis. Ipse post è Tarso digressus, primo die ad Anchialum oppidum peruenit. Hanc urbem ferunt Sar-

e dana

Alexander
febri &
ἀρρῶνις
corruptus

Idem Curtius
in 3. præterq;
Plut. & Gela-
lium, Iustinus
in 11.

Sitalcès.
Anchialos

danapalum Assyriorum regem condidisse. Ea uero:
 ut ex circuitu ac fundamētis patet, ampla olim urbs
 pollensq; fuit. Sardanapali sepulchrum iuxta mœ-
 nia erat, in cuius fastigio eiusdem simulachrum con-
 spiciebatur, uti in plausibus maximè fieri solet, ma-
 nus collidens. Statuæ hæc uerba erant, Assyriorum
 literis inscripta, eaq; metro, uti incolæ aiebant: hæc
 inscriptionis sententia: Sardanapalus Anacyn-
 dæ filius, Anchialum ac Tarsum uno die condidit.
 Tu uero hospes comede, bibe, lude, cum cæteræ res
 humanæ hoc plausu haudquaquam dignæ sint: cum
 sonum, quem manus in plausu commouerit, gestu de-
 signans, idq; lasciuo etiam Assyriorum uocabulo scri-
 ptum esse. Ex Anchialo Solos Alexander peruenit,
 præsidiumq; imposuit: oppidanis, quod ad Persas
 magis quàm ad Græcos inclinarent, ducenta argenti
 talenta imperauit. Deim cum tribus aciebus Macedo-
 nicorum peditū, sagittarijs omnibus, atq; Agrianis,
 Cilicas, qui montes occupauerant, aggressus, intra
 septimum diem alios ui, alios uoluntate in potesta-
 tem redegit. Reuersus Solos, Orontobatem Persam
 (qui Alicarnassi arcem, ac Myndum, præterea Cau-
 num, Theram, & Calliopolim tenebat) à Ptolemæo
 & Asandro uictum accepit: accesserat ad uictoriam
 & Cos & Triopium, quem Orontobatem magno
 prælio superatum à se scripserant, cæsis de peditatu
 eius

Sardanapali
epigramma.

Soli.

Orontobates

eius circiter septingentis, de equitatu ad quinquaginta, cuius præterea non minus mille captis. Post hæc Alexander Aesculapio pro recepta salute gratias agens, sacrificio facto, ludos Gymnicos ac Musicos edidit: Solensibusq; permisit, uti reipub. administrationem in popularem statum commutarent. Quibus perfectis, † Ysson contendit: equitatuq; Philotæ tradito, quem ad † Pinarum amnem duceret, ipse cum peditatu & turma regia Magarsum profectus, Paladi Magarsidi sacrificauit. Inde Mallum oppidum adiit: Ibiq; Amphilocho, tanquam uni ex heroibus, sacrificium perpetravit. Seditioeq; compressa, quæ inter ciues exorta erat, tributum quod Dario pendebant, ijs (quoniam ea urbs colonia Argiuorum erat) remisit. ipse enim ex Herculis Argiui genere se ortum putabat. Cum adhuc apud Mallos esset, renunciatur ei, Darium cum omnibus copijs Sochos profectum, ibi statiuam habere. is uero locus terre Assyriæ, à portis Assyrijs (quas supra memorauimus) non plus bidui spacio abest. Conuocatis itaq; amicis, quæ sibi de Dario exercituq; eius nunciata essent exponit. Qui ubi cognouerunt nõ multũ abesse, ut eò sine mora ducerentur, hortati sunt, quos Alexander laudatos, dimisit. Inde postridie mouens, portasq; transgressus, sub Myriandrũ urbẽ castra posuit.

εις τὰ πόρῳ.
πύραμον. &
Pyrhamum
apud Curtiũ
quoq; legitur

Socht.

Ea uero nocte quæ secuta est, tetra tempestas uehementi uento atq; imbri immixta cum exercitum uexasset, ipsum in castris continuit. Darius interea cū exercitu consistebat: quia eum locum castris delegerat, quem in omni Assyria maxime patenti planicie & apertū undiq; & tanto exercitui, equitatu præsertim per opportunum existimabat. quem locum ne desereret, suadebat Amyntas Antiochi, ab Alexandro transfuga: loci latitudinem, multitudini atq; apparatus Persarum conducere arbitratus. Ceterum multa Alexandri mora, quam & Tarsi propter ægritudinem fecerat, & Solis: ubi Palladi sacrificauerat, ludosq; celebrauerat, Cilicasq; montanos domuerat, Darium de sententia depulit. Et Darius quidem suapte natura facile credere, quæ sibi cordi essent. sed tum maxime ab ijs persuasus, qui regibus non utilia, sed iocunda consulunt (certissima regnorum pestis) Alexandrum iam non ulterius progressi existimauit: & ob aduentus sui famam + cum tantis copijs, metu obtorpescere, adulantes enim alius atq; alius aiebant fore, uti uniuersus Macedonū exercitus ab eius modo equitatu conculcaretur: Amyntas unus ex omnibus ueritati studens, uenturum Alexandrū, ubicunq; Dariū esse audiret, affirmabat: suadebatq; Dario, ne ex eo loco castris ac pugnae idoneo discederet. Ceterum deterior sententia, utpote auribus

Amyntas Antiochi, transfuga.

Assentatores regnorum pestis. Sexcēta enim multa agebat, inquit Plut.

auribus dulcior, peruenit. Sed siue deus, siue fortuna ipsum in eum compulit locum, ubi nec equitatus nec multitudinis nec telorum ac sagittariorum magnus illi esse usus potuit, nec ostentandi tantarum copiarum splendoris facultas: uerum qui Alexandro haud difficilem uictoriam preberet. Fatale erat, Persas Asia imperio à Macedonibus priuari: nec secus ac Medos à Persis, & Assyrios olim à Medis. Darius itaq; superato monte, qui non multum abest ab eo loco, quem Pylas Amanicas uocant (ea sunt angusta fauces) Isson contendebat, ignarus Alexandrū iam tergo instare: eaq; urbe expugnata, quotquot Macedonas propter inualetudinē ibidem relictos ab Alexandro comprehendit, crudelem in modum uerberatos necari iussit. Postera die ad Pinarū amnem processit. Alexander simulac audiuit Darium à tergo adesse, non satis credens, quosdam ex amicis in nauim impositos confestim aduersus Isson mittit, percunctatos an quae de Dario nunciebantur, uera essent. Qui celeriter profecti, ubi cognouerunt Persas ibi castra habere, sine mora ad Alexandrum reuersi, Darium in manu esse retulerunt. Quo cognito, Alexander cōuocatis extemplo exercitus ducibus, turmarumq; praefectis, ac foederatorum ductoribus, eos bene sperare ex ijs quae sibi superioribus praelijs prospere euenissent, iubet: certam uictoriā in manu esse: Deū

Pylæ Amanicæ.

Pinarus flu.

pro se manifestò pugnare, qui Darium impulerit, ut ex spaciosissimis campis in angustias exercitum duceret, ut suis satis amplius ad explicandas phalanges, ceterosq; ordines locus, hostibus uero tanta multitudo ad pugnam inutilis futura esset. ad hæc neq; animo neq; uiribus pares esse, qui secum pugnaturi essent: Persas & Medos bellorum armorumq; desuetudine iam diu emollitos, Macedonas autem diuturnis laboribus ac periculis bellisq; exercitatos atq; induratos esse: seruos præterea cum liberis dimicaturos. Qui uero Græci contra Græcos dimicaturi essent, non eadem conditione dimicaturos. nam qui pro Dario essent pugnaturi, eos pro haud magna mercede periculū pugnae subituros: qui uero pro se, hos uoluntariè pro gloria & salute Græciæ præliaturos. Thraces, Illyrios, Pæonas & Agrianos fortissimos inter Europæ populos, contra effœminatæ atque ignauas Asiæ gentes in acie staturos. Deniq; Alexandrum aduersus Darium ducem in pugna fore. Et hæc quidem Alexander: quo Macedones ac reliquus exercitus sciret, quantum Barbaris in copælio præstarent. Ad hæc periculis quàm magna præmia sint docet. non enim se regulos modo Darij, & equitatum illum qui ad Granicum flumen ex aduerso steterat, & illa uiginti milia mercenariorum militum: sed omnia quæ Persæ Mediq; tenent, quæq; aliæ

alie gentes Persarum regno subditæ incolunt, totam inquam Asiam, ipsumq; Darium uno prælio superaturos esse, nihilq; obstaturū post eam pugna, quo minus subacta uniuersa Asia laboribus suis finem imponant. Admonebat eos præterea rerum illarum, quas fortiter antea & præclare gesserant. Sigillatim uero, si quis qd strenue fecisset, suo quæque nomine, seq; periculorum omnium in prælijs socium & participem fuisse cõmemorans. Fertur etiam Xenophontis admonuisse, decemq; illorum milium qui cum eo fuere: eos tamen sibi neq; multitudine, neq; existimatione comparandos esse, quod neq; Thessalos, neq; Bæotios, neq; Peloponnenses, neq; Thraces, neq; Macedonas, alium ue equitatum habuissent: neq; illos præterea sagittarios, aut funditores, præter paucos quosdam Cretenses, & Rhodios, quos in ipso discrimine Xenophon repente instruxerat: nihilominus illos cum tam exiguis copijs, regem tanta potentia subnixum, ante Babylonis mœnia in fugam uertisse. In Euxinum deinde pontum profectos, quæcunq; gentes sese illis in itinere obiecerunt, facile uicisse. Alia præterea huiusmodi adiecit, quæ à bonis imperatoribus ad exhortandos milites in præliū memorari consueuerūt. Vbi finē dicendi fecit, tantus omnium animos

Xenophon.

ardor inuasit, ut statim contra Darium se duci roga-
rent: alter alteri dexteram dantes, regemq; uerbis in
coelum extollentes. Tum Alexander corpora curari
iubet, praemisissq; quibusdam ex equitibus ac sagitta-
rijs, explorandi itineris causa, ad angustias quas iam
transierat, ea nocte quae secuta est cum toto exercitu
ad eas rursus occupandas proficiscitur. Quibus sub
mediam noctem aditis atq; in sehis, reliquum noctis
militi ad quietem datum: custodibus, ubi opus esse ui-
debatur, diligenter dispositis. Erumpente luce, coepit
ex montibus descendere, qua arctior erat uia, angu-
stiores aciem agens. Postquam in aperta loca deuen-
tum est, exercitum tanquam mox pugnaturus instru-
xit. In dextro cornu sub montem regiam peditum
alam, atq; argyraspidas, quibus praerat Nicanor Par-
menionis, item Coeni ac Perdiccae cohortes locat. Et
hi quidem ad mediam armatorum aciem pertende-
bant. In sinistro cornu Amyntam, Ptolemaeum ac Me-
leagrimum, cum copijs attributis statuit: Et item Cra-
terum, quem peditatui omni praefecerat. Sinistro cor-
nu Parmenionem praeposit, mandans, ne a mari pro-
cul recedat, neu a Barbaris (qui multitudine phalan-
gem longe excessuri uidebantur) circumueniri possit.
At Darius, simulac nunciatum est Alexandrum ad-
uentare, instructa acie equitum ad triginta milia, Pi-
narus flum. narum amnem transire iubet: Et cum his uiginti
milia.

Alexandri a-
cies aduersus
Darium instru-
ta.

Pinarus flu.

milia leuis armaturæ pedites, quo reliquas copias
 cōmodius instruat: & primos quidē omnium Græcos
 mercenarios (ij circiter triginta milia erant) aduer-
 sus Macedonum phalangem constituit: ab utroq; la-
 tere Cardacos ad LX milia, quasi alas adijcit. nam
 & ij de numero armatorum erant. nec plures copias
 explicari in ordinem sinebat loci situs. A sinistra
 sub montem contra dextrum Alexandri cornu, arma-
 torum circiter XXX milia, hiq; partim à tergo
 Macedonibus oppositi erant. Montis enim in quo
 acies instructa erat pars in longum prominens, si-
 num quendam non secus atq; in littoribus flexu suo
 faciebat: quæ pars cum in flexum tenderet, efficieba-
 tur ut qui in postremis locati erant, ij post dextrum
 Alexandri cornu essent. Reliquam multitudinem
 tam uelutum quàm armatorum, pro gentium uarie-
 tate distributam, post Græcos mercenarios, Barba-
 ros in phalangem redactos, nulli usui in longum di-
 rexit. ad sexcenta milia hominum in exercitu Darij
 ferebantur. Alexander postquam ulterius proceden-
 ti sibi locus aliquantum pandi coepit, equitatum ex
 amicis, Thessalos uidelicet ac Macedonas, superindue-
 cit: atq; in dextro cornu iuxta se locat, Pelopōnensi-
 bus ac sociorum equitatu in sinistro cornu concede-
 re ad Parmenionem iussis. Darius postquam acies
 instruxit, equites quos trans flumen locauerat, dato

Darii ordo.

signo repente reuocat: eorumq; maximam partē in
 dextrū cornu aduersus Parmeniona (quoniam ab ea
 parte maior equorū usus) reliquā partē in leuū cor
 nu aduersus montē mittit. Cumq; propter angustias
 sibi in eo loco inutiles uiderentur, permagnam eorū
 partem in dextrū cornu obequitare imperat: Ipse re
 gū Persarū more, inter duo cornua mediā aciem tene
 bat. quod qua ratione fiat, Xenophon Grylli tradi
 dit. Inter hęc Alexander cū animaduertret, totū ser
 me Persarū equitatu contra leuū suū cornu ad litus
 translātū esse, solosq; Pelopōnenses & aliorū socio
 rū equites id cornu tueri: Thessalorū equitatu cita
 tim post phalanges quā occultissimē, ne ab hosti
 bus uideantur, eō conferre se iubet: atq; in illorū lo
 cū ex equitatu antecursores, quorum Protomachus:
 & Pæonas, quorum dux Ariston erat. de peditatu
 uero sagittarios, quis præerat Antiochus: & Agria
 nos, quos Attalus ducebat: ac præter hos ex equiti
 bus ac sagittarijs, quā mons inflexus erat, ad circū
 ueniendum hostem iuxta montem postpositum con
 stituit. qui dexterā partem phalangis tenerent, duo
 in cornua diuisi: quorum alterum aduersus Dariū
 & reliquos Persas trans flumen stantes, alterum
 aduersus eos qui ad montem à tergo constiterant,
 spectaret. Ante sinistrum cornu dispositi erant ex
 peditatu Cretenses sagittarij, ac Thraces, Sitalce di
 ces.

Ordinum
 duces.

ee: ante hos equitatus leuo cornu attributus, merce-
 narij milites primi omnium locati erant. Cumq; pha-
 lanx in dextro cornu constituta Alexandro haud sa-
 tis densa firmaq; uideretur, apparetq; Persas ab ea
 parte plus posse, Peridam Menesthei, ac Pantordanū
 Cleanūri cū duabus amicorum turmis (quarū altera
 Anthebusia, altera Lagæa uocabatur) continuo se
 transferre in eam partem clam hostibus præcepit: sa-
 gittarijs & Agrianorum parte, ac nonnullis Græcis
 mercenarijs in dextrum cornu ad se traductis, & in
 fronte collocatis, ultra Persarum cornu phalangem
 extendit. Postquam uero ij quos Darius in monte col-
 locauerat, nō descendisse, perq; Agrianos ac paucos
 quosdam sagittarios impetu facto in iugū montis re-
 pulsos animaduertit: arbitratus est sese ea manu, quā
 aduersus illos cōstituerat, ad corroborandā phalan-
 gē uti posse, ac pro his trecētos modo equites ex acie
 subductos, summitti satis esse. Hoc modo instructos
 pro tpe milites suos Alexander pedetentim in hostē
 ducebat: ex quo apparebat, facilem uictoriam fore.
 At Darius neq; Barbaros in hostem agebat, sed uti ab
 initio in acie locauerat, ita in fluminis ripa præstola-
 batur. quæ quidem in plerisq; locis prærupta atq;
 aditu difficilis erat, & sicubi ascensu faciliior uideba-
 tur, fossas perduxerat: ex quibus Alexandri milites
 illū iam animo captiuum se existimare suspicati sunt.

Postquam

Anthebusia
 & Lagæa
 tutimæ.

Postquam exercitus propiores facti sunt, Alexander obeundo acies, suos hortari incipit, non duces modo copiarum, cum magno honore uerborum, sed alarum quoque & turmarum praefectos, nominatim singulos appellans: itemque exteros & mercenarios milites, quicumque ob dignitatem aut praeclearum aliquod facinus nobilitati essent. Cumque haec ageret, ab omnibus succlamatum est, moram tollendam, in hostes ruendum esse. quorum ardore cognito, primo quidem quamuis in hostium conspectu copiae forent, gradatim tamen ne propter festinationem phalangium ordo disturbaretur, acies inducit. Postquam intra teli iactum uentum est, primi omnium qui circa se erant, ipseque Alexander (qui dextrum cornu tuebatur) citato gradu ad flumen irrumpunt. Quorum audacia & strenuitate exterritis hostibus, ubi comminus pugnari coeptum est, parum detrimenti a sagittarijs qui in aduersa ripa constiterant acceptum: quod Alexander ante prouiderat. protinus enim ut ad manus uentum, qui in sinistro cornu Persarum erant, in fugam conuersi sunt. atque ab ea parte haud dubie Alexander apparere uictor coepit. At Graeci Darij mercenarij dextrum Macedonum cornu diuisum conspicati (quod euenerat ex eo, quoniam Alexander cum primis amnem ingressus, Persas in aduersa ripa stantes disiecerat, & qui sequebantur, mediu

circa

Alexandri
& Persarum
ad flumen eō
gressus,

circa amnem ingressi, propter riparum altitudinem nequaquam pari impetu hostes adorti, ordinē seruare non potuerant, quā phalangem Macedonum dis-iunctam uident, repente impetum faciunt. ibiq; acerrimē pugnatum, Persis adnitentibus Macedonas in flumen repellere, & fugientibus iam suis uictoriā recuperare: Macedonibus manifestam iam Alexandri uictoriam, ac uulgatam de se famam, quod inuisita phalanx esset, tueri conantibus. Ad hæc Alexandri milites inter Græcos ac Macedonas de gloriæ principatu certamen acuebat. In hoc primo congressu Ptolemæus Seleuci cum multa strenue fecisset, & alij ex Macedonibus non obscuro, ad CXX ceciderunt. Inter hæc sinistro Darij cornu in fugā uerso, dextrum Alexandri cornu in mercenarios atq; exteros Darij milites conuersum, magno conatu hostes à flumine repellit: phalangeq; in longum producta, quā maxime Persarum ordines turbati erant, à latere in hostes inuehitur. At Persarū equites qui Thessalis oppositi erant, Thessalorum turmas fortiter inuadunt, sitq; ualidum equestre prælium. nec prius Persæ in fugam inclinare cœperunt, quàm Dariū prælio uictum fugisse, Darijq; mercenarios à Macedonibus caesos conspexerunt. Tum uero manifesta ab omni parte Persarū fuga: eorundem equi ob id tardiores, quod sessores ferret grauius armatos, passim feriebantur.

Ptolemæus
Seleuci occi-
sus,

Equestre
prælium.

Darii fuga.

Ita Persæ regium capitis uocabant in-
signe, ut Curtius testatur.

Persarū clades,

feriebantur. quinetiam ipsorum equitum effusa fuga fugientium, haud pauci circa uiarum angustias, dum alter alterum anteire contendit, inuicem obruti, nonnulli à Thessalis persequentibus cæsi sunt: quapropter haud minor equitum cædes in fuga, quam perditum fuit. Darius ut primum animaduertit dextræ suorum cornu ab Alexandro dissipatum, in scenso curru cum ijs qui proximi erant, quam diu per apertos campos patuit, sese ab insequenti hoste tutatus est. Postquam uero in loca asperiora ac interrupta peruenit, relicto curru, & in eo ꝑ cidari, scuto atq; arcu, conscenso equo celeri fuga inde elapsus, noctis interuentu uim hostium effugit. Alexander capto Darij curru, & in eo cidari atq; armis, ad exercitiū se conuerterat. Nec tamen Darium prius insequi cepit, quam externos mercenarios ac Persarum equitatum, à quibus phalangem disturbatam uiderat, procul à flumine repulsos conspexit. E Persis cecidere Arsaces, Rheomithres, & Atizyes, duces equitatus in pugna quæ ad Granicum amnem commissæ est: item Sabaces Aegypti præses, ac Bubaces inter Persas clarus: & præter hos ingens multitudo, ad centena peditum milia cæsa. Ptolemæus Lagi autor est, qui pugnae interfuit, eos qui Dariū fugientem insequiebantur, per strata passim cæsorū hostiū cadauera sibi transitum quesuisse. Castra quoq; primo im-

petit

petu capta, in quibus mater et uxor Darij, eademq; soror, filius quoq; paruulus, ac duæ filiae, aliæq; Persarum illustrium uxores captæ nonnullæ sunt. cæteri namq; Persæ uxores cum impedimentis Damascum miserant, quò et ipse Darius maiore pecuniarum partem emiserat, multaq; alia, quæ ad splendore ac sumptuosos apparatus magni reges portare cõsueuerunt. quapropter in castris non plus tria milia talenta inuentum. Cæterum ea omnis pecunia mox à Parmenione Damascum missa recepta est. Hic pugnae exitus fuit, imperante Athenis Nicostrato. Postridie eius diei Alexander quanquã æger aliquantum ex uulnere, quod in foemore acceperat, saucios inuisit: cætorumq; corporibus diligenter conquisitis, ea magnifice sepeliri iussit, uniuerso exercitu adstante ueluti ad pugnam instructo: singulos laudibus efferens, quos in prælio egregium aliquod facinus patrasse uel uiderat ipse, uel ab alijs acceperat. pecunias insuper unicuiq; pro dignitate distribuit. Post hæc Balacro Nicanoris Ciliciæ præposito, qui erat unus è corporis custodibus, Menetem Dionysij in eiusdem locum deligit, Polyperconte Simæi in Ptolemæi Seleuci locum, qui in pugna ceciderat, suffecto. Solensibus talenta L remisit, obsides restituit. At matrem, uxorem, ac liberos Darij non negligenter habuit. Sunt qui tradant, ab insequendo Dario reuersum, cum

Alexander
uulneratus

Balacrus

Menes,

Amiculum
causa mulctus
fuisse scribit
Curtius quod
Darius ne cul-
tu prode-
retur abiecerat.

Hephæstion
pro Alexan-
dro salutatus.

in tabernaculum (quod Darij fuerat) se contulisset, audito non procul inde muliebri eiulatu, quæ nam eæ mulieres essent quæfisse. cum esset responsum à circumstantibus, matrem, uxorem, ac liberos Darij esse, suspicantes Darium mortuum esse, quòd audisset Alexandrum illius arcum, cidarim, & scutum ex uictoria reportasse: misericordia commotum, confestim Leonnatũ unum ex amicis ad cas misisse, qui nunciaret Darium uiuere, arma autem & cidarim & scutum in curru cũ fugeret ab illo relicta. ad hæc, uti regio more ac famulatu, regaliq; corporis cultu uterentur, atq; ut reginæ appellarentur, permittere. non inimicitiarum causa cum Dario, sed pro Asiæ Imperio, pro gloria decertare. Et hæc quidem Ptolemeus atq; Aristobulus. fama etiam tenuit, Alexandrum altero die postquam uicit, ad reginas cum uno ex amicis Hephæstione introiisse, matremq; Darij uter eorum rex esset dubitantem (neq; enim dispar erat corporis habitus) Hephæstionem, quod apparet maior, prius salutasse. cumq; retrocedente Hephæstione, quidam ex astantibus Alexandrum ostendisset, errore commotà pedem represisse. tum Alexandrum: Nihil errasse illam, Hephæstionem enim Alexandrum esse. Hæc ego neq; ut uera scripsi, neq; ut ficta contempsi. sed si uera sunt, Alexandri erga reginas indulgentiam, & honorẽ amico habitum, comment-

commendatione dignum existimo. qui etiam si ficta
 essent, & rerum ipsarū scriptoribus uerisimilia ui-
 derentur, ob id quoq; Alexandrum laudandum pu-
 tare. Darius noctu paucis comitibus fugiebat, in-
 terdiu latens quiescebat. Ex Persis ac mercenarijs,
 quos fuga seruauerat colligens, congregatisq; ferme
 quatuor milibus, quam maximis poterat itineribus
 ad Thaspacum urbem & Euphratem amnem con-
 tendebat, ut medius inter se & Alexandrum amnis
 esset. Inter hæc Amyntas Antiochi, Thymondas Men-
 toris, Aristomedes Pheræus, ac Bianor Acarnan,
 transfuge, cum octo serè milibus hominum per
 montana fugientes, Tripolin (quæ in Phœnice est)
 peruenerunt: ibiq; repertis nauibus, in quibus è Les-
 bo aduecti fuerant, et ex ijs captis atq; incensis, quæ
 satis esse ad importandos milites suos uisæ sunt, ar-
 reptæ fuga in Cyprum abeunt: reliquis nauibus igni
 consumptis, ne quos nauium copia ad insequendum
 inuitaret. Ex Cypro autem in Aegyptum nauigant:
 quo in loco Amyntas cum multa tentasset, ab incolis
 obruncatus est. Inter hæc Pharnabazus & Auto-
 phradates apud Chium morâ fecere: ipsa insula præ-
 sidio firmata. aliquot præterea nauibus in Coum &
 Alicarnassum dimissis, ipsi cum reliquis centum na-
 uibus egregie instructis Siphnum profecti sunt, quò
 cum triremi unâ Agis Lacedæmoniorum rex adue-
 nit,

Thaspacum,

Tripolis

Amyntæ ex
des.

nit, pecuniam in bellum petens, atq; uti unâ secum aliquot naues, & in his terrestres copiae in Peloponnesum mitteretur. Inter hæc ad eos nuncius affertur, rei ad Isson infeliciter gestæ. Quo nuncio exterriti, Pharnabazus cum triremibus duodecim, & mille quingentis mercenarijs in Chium insulam reuersus est: ne quid forte incolæ ea clade audita innouarent, ueritus. Agis acceptis ab Autophradate talentis XXX, triremibus decem, ea confestim per Hippia

Agefilaus. ad Agefilaum fratrem Tenarum mittit: mandatis traditis, uti integro stipendio nauis persoluto, quam primum in Cretam ad res ibidem ordinandas nauiget. Ipse in his insulis aliquantum commoratus, inde Alicarnassum ad Autophradatem abiit. Interim Alexander Coele (quæ Syria est) Menonem Cerdinæ præsidem constituit: datisq; ei equitibus & sociorum copijs, qui prouinciæ præsidio essent, ipse in Phœniciam profectus est. Proficiscenti obuiam factus Stratton, Gerostratis regis Aradiorum filius. Gerostrates autem quemadmodum cæteri Phœnicum ac Cypriorum reges, cum Autophradate pro Dario mari remgercbant. Stratton ut primum ad Alexandrum peruenit, aurca corona capiti eius imposita, Aradum insulam & Marathum urbem, contra Aradum in continenti sitam, magnam & opulentam, & Mariannæ ciuitatē, & alia quæcunq; ditionis suæ erant, in Alexandri

xandri fidem potestatemq; tradidit. Cum adhuc Ale-
 xander ad Marathum esset, legati à Dario ad eum
 uenerunt cum Darij literis, orantes uti matrem, uxo-
 rem, ac liberos dimitteret. In ea epistola Darius ad-
 monebat amicitia ac scederis, quod Philippus pater
 cum Artaxerxe iunxerat: eamq; societatem prius
 à Philippo uiolatã, regnante Arse Artaxerxis filio,
 quem Philippus iniuste laceßisset, nulla de Persis in-
 iuria accepta. Postquam ipse regnare cœpisset, A-
 lexandrum pro conseruanda ueteri amicitia & so-
 cietate, quod facere debuerat, neminem ad se misisse.
 Se bellum suscepisse sui tuendi, & paterni regni
 conseruandi causa: prælij euentum eum fuisse, quem
 decorum quispiam uoluit. nunc se Regem, uxorem
 suam, matremq; ac captiuos à Rege petere: uelle
 secum amicitiam & societatem iungere: ac pro his
 agendis orare, ut cum Menisco & Arsima legatis
 ad se aliquos mitteret, qui fidem in id darent atq; ac-
 ciperent. Alexander nullo responso legatis dato,
 Thersippum uia cum his ire ad Darium iubet, qui
 epistolam à se deferat. Ea epistola his uerbis erat
 conscripta. Maiores tui nulla ipsi iniuria à Græ-
 cis laceßiti, in Macedoniam reliquamq; Græciam
 olim transgressi, magnis cladibus eam affecere. Ego
 uero iccirco à Græcis dux creatus sum, uti acceptas
 iniurias ultum eam: ob eamq; rem in Asiam traieci.

Darii ad Ale-
 xandrum lue-
 ræ.

Alexandri e-
 pistola ad Da-
 rium.

Perinthij à uobis bello adiuti, qui Philippo patri interfesti erant: exercitus in Thraciam, quæ nostri iuris erat, ab Ocho missus. Ad hæc Philippus pater ab his interfectus est, quos pecunia corruptos in cædem eius subornastis. quo tam nefario facinore, uel per epistolas uestras gloriari soletis. Ad hæc Arse Bagoi auxilio à te necato, unde ad te regnum peruenit, neq; iuste, neq; secundum legem Persarum regnas. Scripsisti ad Græcos de me hostiles literas: eos ad arma contra me capescenda, quantum in te fuit, cohortatus. atq; in eam rem ad Lacedæmonenses, & alios quosdam Græcorum pecunia misisti, quam tamen uni ex omnibus Græcis Lacedæmonij acceperunt: quo facto antecos ac socios meos à me distrabere atq; abalienare conatus es. His de causis aduersus te exercitum duxi tecumq; instructa acie pugnaui. Itaq; cum duces tuos primum ac regulos, deinde te exercitum tuum prelio uicerim, possessionemq; Asiæ dijs concedentibus adeptus sim: cumq; milites tui, qui ex acie seruati ad fidem meam confugerant, uoluntarie mecum militent. (quæ res me Asiæ dominum esse declarat) ad me ipse proficiscere. Quod si metuis, mitte è tuis quos uelis, qui fidem à me accipiant, tutam tibi profectionem fore. Ad me profectus, & matrem & uxorem & pueros, & si quid aliud præterea uoles, accipies. Cumq; posthac ad me scribes, ad Asiæ regem scribere

scribere te memineras: neq; tanquam ad parem, sed tanquam ad rerum tuarum dominum. Sin aliter feceris, ego de te tanquam de eo qui mihi iniuriã faciat, decernã. Quod si de regno contradicis, mane, ac pro eo depugna, neq; fugã confidas. ego enim quocunq; ieris, te te prosequar. Hęc ad Darium. Postquam autem didicit, omnem pecuniam quam Darius Damascum miserat, Copheni Artabazi commissam, à suis captam, omnesq; Persas, qui eam cum cætera suppellectile regia seruabãt, eam Parmenioni Damascũ reportandam & custodiendam tradit. Legatos uero Græcorum, qui ante prælium ad Dariũ accesserant, cũ captos esse cognouisset, ad se mitti iussit. hi erãt, Euthycles Lacedæmonius, Thessaliscus Ismenij, ac Dionysidorus Olympionices, Thebani: Iphicrates Iphicratis Atheniensis, qui dux copiarũ fuerat. quos cum Alexander uidisset, Thessaliscũ quidem ac Dionysidorum statim dimisit: tum miseratione Thebanæ urbis à se dirutæ, tum quòd uenia digni uiderentur, si patria sua per Macedonas in seruitutem redacta, ipsi per Persas & sibi & patriæ consulere conarentur. Priuatim uero Thessaliscum ob maiorũ reuerentiam (erat enim inter Thebanos clarus) dimisit, Dionysidorum propter Olympiorũ uictoriam. Iphicratem urbis Athenarum ac patris gratia, quem magno in honore, quamdiu uixit, apud se habuit:

Dionysidorus.

Iphicrates.

cuius etiam mortui ossa Athenas reponenda ad suos.
 Euthycles. curauit. Euthyclem autem, quod erat ex urbe sibi
 manifestò inimica atq; infensa, nec quicquam priua-
 tim in eo norat, quod illum uenia dignum apud se
 faceret: primo quidem in custodiam (citra uincula
 tamen) tradidit, mox ut res prosperè ire cœperunt,
 & ipsum quoq; dimisit. E Maratho deinde mouens,
 Byblon. Byblon dedentibus oppidanis recepit. item Sidona,
 Sidon. Sidonijs cum odio Darij ac Persarum ultro accer-
 Tyrus. sentibus. Tyrum deinde proficiscenti, Tyriorum le-
 gati obuiam progressi, Tyrios omnia facere paratos
 quæ imperasset, exposuere. Laudatos (erant enim hi
 ex primoribus ciuitatis: in quib; Tyriorum ipsorum
 regis filius, nam rex Azelmicus cum Autophrodate
 Persarum duce coniunctis classibus rem gerebant)
 reuerti ad urbem iussit, Tyrijsq; renunciare, uelle se
 urbem intrare, qui Herculi uota persoluat. Erat in ea
 urbe templum Herculis, memoria hominum uctu-
 stissimum, celeberrimumq;: non illius quidem Her-
 culis, qui Argiuus fuit, Alcmenæ filius. Multis enim
 antè seculis Tyri colebatur Hercules, quàm Cadmus
 è Phœnicia profectus Thebas occupauerit: multoq;
 antè quàm Semele Cadmi filia esset nata, ex qua Ba-
 chus Iouis filius: Bacchus enim tertius à Cadmo. Poly-
 dorus namq; Cadmi filius, Polydori Labdacus, cuius
 temporibus ipse Bacchus claruit: Hercules uero Ar-
 giuus

gius Oedipodis Laïj temporibus. Colunt & Aegyptij alium Herculem, neq; eundem quem Tyrij & Græci. Sed tradit Herodotus, apud Aegyptios Herculem unum ex duodecim dijs haberi: sicuti ab Atheniensibus, Bacchum Iouis & Proserpinæ filium colli, alium ab hoc Dionysio: & Iacchum mysticam huic Dionysio, non Thebano cantari. Quapropter Herculem illum qui apud Tartesios in Hispania colitur, à quo Columnæ nomen sumpsērunt, Tyrium arbitror: eo quòd Tartesus à Tyrijs condita est, temploq; in ea urbe Phœnicum structura ædificato, Herculi sacrum faciunt. Geryonem uero, aduersus quē Hercules Argiuus ab Euristheo missus, ut boues eius abstractas Mycenæ duceret, Hecatæus historicus tradit nihil ad Iberiam pertinere, neq; ad insulam ullam Erythiam in Oceano sitam missum fuisse Herculem: sed Geryonis regnum in continenti fuisse, circa Ambraciam & Amphilochos, indeq; Herculem boues abegisse, existimantem non esse hoc facinus inter labores suos contemnendum. Scio etiam his temporibus in ea regione pinguis pascua esse, ibiq; opimas boues pasci. Quapropter abductis inde bobus ab Hercule, gloriam Euristheo accessisse existimant. Nec absurdum præterea uidetur, illius prouinciæ regi Geryoni nomen fuisse: præsertim cum Hispanorum nemo sit, qui id nomen sciat

Bacchi multi

Geryonem non fuisse Iberum.

regibus suis fuisse, aut letas in ea prouincia boues
 gigni. nisi quis fortasse ista de Iunone confingat, tan-
 quam per Euristheum id Herculi mandauerit: et per
 fabulos a signenta id credi uelit, quod historiae fidem
 deroget. Huic igitur Herculi sacrificare se uelle
 Alexander dixit. Quae postquam Tyrijs renunciata
 sunt, caetera quidem quae imperaret Alexander, se
 facturos responderunt: at neminem siue Macedonem
 siue Persam in urbem admissuros, tanquam ita re-
 sponderi deceret, et quoad incertum belli exitum,
 tutum id consilium foret. Cū hoc decreto missis ite-
 rum ad Alexandrum legatis, indignatus rex, nullo
 responso reddito, eos Tyrum reuerti iussit, conuoca-
 tisq; amicis et copiarum ducibus, huiuscemodi ora-
 tione usus est. Neq; tutum nobis esse uideo in Aegy-
 ptum iter, o amici ac socij, Persis mare obtinentibus;
 neq; Dariū persequi, relicta à tergo Tyriorum urbe,
 incertae erga nos uoluntatis: itemq; Aegypto ac Cy-
 pro, quae Persis fauent. nam periculosum puto cum
 propter alia, tum maxime propter Græcos, ne si for-
 tasse Persae maris imperium iterum sibi uendicent,
 maritimis oris occupatis, postquam contra Babylo-
 nios ac Darium processerimus, ipsi parata maiori
 classe bellum in Græciam transferant: praesertim cū
 Lacedaemonienses nobis iam apertè inimici, pro ho-
 stibus arma susceperint: Athenienses autem in hoc re-

Alexandri o-
 rat o de expu-
 gnada Tyro.

rum statu, metu magis quam beneuolentia erga nos aut studio quiescant. Quod si Tyrum cœperimus, uniuersa Phœnicia in potestate nostra erit: naualisq; Phœnicum potentia, qua maxima ac ualidissima Persæ utuntur (id quod uerisimile est) ad nos tota transferetur. neq; enim Phœnices, populares suos siue nauales socios siue remiges, urbibus suis in potestatem nostram redactis, pro Persis pugnare patientur. Ad hæc, Cyprus aut sine ui ad partes nostras accedet: aut nobis eò cum classe proficiscentibus, facile expugnabitur. Comparataq; classe ex Macedonia ac Phœnicia accedentibus Cyprijs, maris imperium facile adipiscemur: atq; ita nostra in Aegyptum profectio cū exercitu nobis et expeditior fuerit, et Aegypto autem in potestatem nostram redacta, nihil nobis de Græcia et de domesticis rebus suspectum relinquetur: Babylonicamq; expeditionem securitate domi parta, maiori existimatione persequemur: postquam totū mare et continentem, quæ ad flumen Euphratem pertinet, à Persarum dominio abstraxerimus. Hæc cū dixisset, ut Tyrus oppugnaretur persuasit. Mouitq; nō parum milites, quod in somnis se uidisse rettulit. nāq; ipsa nocte per quietem sibi uisus fuerat ad Tyri muros accedere, et ab ipso Hercule porrigente dexteram in urbem intro-mitti. Quod Aristander interpretatus ait, futurum

Alexandri
somniaum.

Tyritus.

uti caperetur Tyrus. cæterum laboriosam expugnationem fore: quoniã Herculis opera laboriosa essent. Nam magni & difficilis cuiusdam operis expugnatio Tyri uidebatur. urbs enim præterquam quòd in insula sita erat, atq; undiq; mari circumfusa, altis mœnibus muniabatur. Et quoniam oppugnatio maritima erat, id Tyrijs opportunius aliquanto uidebatur, Persis adhuc imperium maris obtinentibus: præsertim cum ipsis quoq; Tyrijs multarum nauium potestas esset. In tantis tamen difficultatibus fortunam experiri, omnibus placuit. Ante omnia ex continenti ad urbem aggerem perducere instituit. Quæ littori proxima, admodum profunda sunt: quodq; interiacet mare, limosum ac uadosum est. At propius urbem, quã altius est, tris summum cubitos in altitudinem patet. Sed magna erat lapidum copia, materiæq; , quam lapidibus congestis inferebant. Vallum autem difficulter, utpote in tenaci limo, iaciebatur. lutum quoq; suapte natura, ueluti compages quædam, lapides interiectos conglutinabat. Ad hæc accedebat & Macedonum studium, & Alexandri præsentia, ac singula quæq; designantis cura, cum segriores ad opus uerbis excitaret, strenuorum laborem laudibus leuaret. Et sanè quàm diu prope continentem agger perductus est, opus haud difficulter procedebat, nam & in parua maris altitudine

Tyri expugnatio.

altitudine Macedones facile moliebatur, & qui opus
 impediret nullus erat. Postquam uero in profundio-
 ra loca peruentum, & appropinquari oppido cœ-
 ptum est, cum opus facientes ab oppidanis è muro
 lederentur, quoniam ad opus magis quàm ad pu-
 gniam instructi erant: cumq; à Tyrijs diuersis agge-
 ris partibus inuectis ferirentur, plerisq; locis mo-
 liendi aggeris potestas crepta est. Quod Macedo-
 nes conspicati, duas continuo turres ligneas quâ ag-
 ger plurimum in mare processerat, machinis in iss-
 dem dispositis, excitant. Ad hæc turres corio crudo
 circumtegunt, ut neq; sagittis ignem inferentibus ex
 muro incendi possent, & opus facientibus aduersus
 Tyriorum naues ac sagittarum ictus munimento fo-
 rent. Quæ cū Tyrij animaduernerent, talia ipsi è con-
 tra machinati sunt. nauem onerariâ sarmentis aridis
 atq; alia huiusmodi materia quàm primum explent,
 duobusq; naualibus malis in prora arreptis, quantū
 nauis sustinere posset, ex eadem materia circumpon-
 nunt: faucibus deinde cōpluribus interiectis, omnia pi-
 ce ac sulfure, cæterisq; incēdia alentibus affatim ob-
 litiunt. ad hæc ab utroq; malo binas antennas per
 transuersum suspendūt, à quibus ollæ pendebant pice
 ac sulfure repletæ, quoq; prora suspenderetur altius,
 imposito onere puppim degrauiat. His cōpositis uen-
 to (qui ad aggerem impellebat) de industria expectato,
 nauim

nauim ipsam triremibus alligatam, remulco pertra-
 bunt. Postquam uero operi appropinquauere, igni
 cōtinuo materiae iniecto, quanta maxima ui possunt
 ad extrema aggeris nauim propellunt. haud mora
 nis ingens flammæ ruptis antennis, sulfure ac pice
 late incendia iactantibus, turres ac tabulata compre-
 hendit. Ad hoc malum accedebat, ut non posset quis
 tuto propter Tyriorum naues aggeri appulsas, ad
 extinguendū incendium accurrere. Præterea oppi-
 danorum pleriq; turres incensas intuiti, scaphis con-
 tinuo inscensis in diuersas aggeris partes ferebatur.
 ualloq; quod ante aggerē Macedones iccerant, haud
 magno labore dissipato, quæ ignis non attigerat ope-
 ra comburunt. Quibus rebus animaduersis, Alexan-
 der cum rursus aggerem extruere deliberasset, mili-
 tes comportare materiam iubet: quoq; plures turres
 caperet, latiore aggerem instituit, machinas igni
 corruptas reficit. His diligenter præparatis, ipse cū
 argyraspidum manu & Agrianis Sidonem uersus
 profectus est: eo consilio, ut ibi quas habebat trire-
 mes cogeret. quoniam difficilis expugnatio uide-
 batur, Tyrijs mari potentibus. Inter hæc Gerostra-
 tus Aradiorum, atq; † Erylus Bybliorum reges, cer-
 tiores facti, urbes in potestate Alexandri esse, deser-
 to Autophrodote (qui rei maxime præerat) ad Ale-
 xandrum cum suis ac Sidoniorum classibus profecti
 sunt.

ἑρπυλοῦ.

sunt. Itaq; ex Phoenicia naues circiter LXXX Alexandro præter spem affuere. Per eosdem dies & à Rhodijs triremes decem, in quibus una, quam Peripolus uocabant, & cum hac aliæ nouem: item ex Solis & Mallis tres, è Lycia decem ad Alexandrum uenerunt, Ex Macedonia quoq; nauis una remorum quinquaginta, cum Protea Andronici, eius præfecto. Et paulo post Cypriorum reges, cū nauibus centum uiginti Sidonem conuenerunt, ubi Dariū apud Issum prælio uictum fugatumq; cognouerunt: Phoeniciæ deuictæ fama conterriti, quibus Alexander facile ignouit, quoniam necessitate magis quàm uoluntate Persarū partes secuti in bello uidebantur. Interim Alexander dū opera reficiuntur, turmæq; nauales exercentur, assumptis aliquot equitum turmis, Agrianis præterea ac sagittarijs atq; scutatis, ad Antilibanum montem (quæ regio in Arabia est) contendit. eiusq; regionis populis partim ui, partim uoluntate in deditionem receptis, decimo postquam discesserat die Sidonē redijt. ubi Alexandrum Polemocratis, adductis mercenariorum militum milibus quatuor, ex Peloponneso reuersum reperit. Parata classe, cum argyrepidum manu, quæ sibi satis uisa est ad naualem pugnam, si cum hostibus dimicandum foret, Tyrum petijt. ipse dextrum cornu, quod in mare longius extendat, & cum eo Cypriorum ac Phoenicum reges præter

Antilibanus
mons.

πάλιν πύρα-
 ρός. † præter Pythagoram, quem cum Cratero Leuocor-
 nu præfecerat, tuebantur. Tyrîj prius classe freti, na-
 uali prælio congregari decreuerant. Postquàm uero
 intuiti sunt tantam nauium multitudinem instructa
 acie aduentare (nondum enim audierant Phœnicû ac
 Cypriorum classes ac Alexandrû conuenisse) simul
 aggressus cum apparatu agebatur. nã antequàm ad
 oppidum applicaretur, naues Alexandri sese in alto
 continuerunt: tum inde instructæ, cum hostes nõ ob-
 uiarent, magno impetu aggrediebantur. que cû Ty-
 rîj uiderent, nauali prælio abstinerunt: coniunctisq;
 triremibus, portus fauces obsidere constituerunt.
 Postquàm Alexander nullas Tyrîorum naues prodi-
 re animaduertit, propius urbem accedit. cumq; eum
 portum qui ad Sidonem uergit desperaret à se capi
 posse propter angustias faucium, ac Tyrîorum naues
 contrarijs prorsus oppositas: tres ipsarum in extre-
 mo sitas Phœnices adorti, continuo deprimunt. Ty-
 rîj, qui inerat, propter urbis propinquitatem nau-
 do seruati sunt. Post hæc Alexander haud procul ab
 aggere iuxta littus, qui locus à uiuentorum tutus ui-
 debatur, classem adigit. Postero die Andromachum
 Cypriorum nauibus præpositum, quò ad Sidonem
 uergit, obsidere urbem imperat: Phœnices ultra ag-
 gèrem locat, ab ea parte quæ Aegyptum respicit, ubi
 & tabernaculum eius positum erat, & iam collectis
 è Cypro

ē Cypro ac Phoenicia fabris compluribus, multa ma-
 chinae confectaerant: quarum aliae in aggere collo-
 catae, aliae onerarijs nauibus quas ē Sidone duxerat,
 nonnullae triremibus paulo tardioribus impositae.
 Perfectis omnibus, continuo ex aggere simulac-
 nauibus, muros urbis quati imperat. Aduersus haec ma-
 chinamenta Tyrij in suprema muroru parte, contra
 aggerem ligneas turres excitauerant: ex quibus si q̄
 in partem opera applicabantur, iaculis atq; igniferis
 sagittis appropinquantes terrebant. Erat autem mu-
 rus urbis ab ea parte, quae ad aggerem spectabat, pe-
 des circiter CL in altum patens: latitudine aut, quae
 altitudini responderet, ingentibus saxis gypso inter-
 litis. ad haec Tyrij ingentem lapidū congeriem pro-
 fundo mari iniecerāt, quò hostilium nauium sub mu-
 ros accessum impedirent. quapropter non erat inte-
 grum Alexandro, nauibus oppido appropinquare.
 Quo cognito, Alexander ante omnia struē demolien-
 dā, lapidesq; ē mari extrahendos curauit: quod opus
 ex nauibus aegrè efficiebatur. Ad haec Tyrij adductis
 nauibus aliquot, ad cuitandos supernos hostiū ictus
 cōtectis, triremiū funes quibus ancorae alligatae erāt,
 praecidebant. ex quo fiebat, uti Macedonū naues in-
 hærere ancoris nō possent. Quo uiso Alexander, na-
 ues complures XXX remoru circummunit, et ia-
 ctis ancoris, statuit aduersus Tyriarū nauū impetiū.

Tyriorū uti-
natores,

Sed nec sic quoq; obstare potuit Tyriorum artibus. homines enim assueti conchas & alia huiusmodi sub aquis legere profundo mari, improviso nantes, anchoras præcidebant. Quod cum animaduerteret, ferreas catenas pro funibus anchoris adalligari præcipit: ad hæc lapides uncis comprehensos ex aggere pertrahunt, dissipata strue: atq; in profundiorē partem, ne quid amplius obiectu suo nocere possent, machinis proijciunt. sublatis inde lapidibus, naues haud difficulter muro appellebantur. At Tyrij tantis rerum angustijs oppressi, Cypriorum naues, quæ portum ad Sidonem conuersum obsidebant, adoriri decreuerunt. Multo itaq; antè ex ipso portu uela pandentes, ne hostes consilia sua intelligerent, circiter meridiem (quo tempore & Macedonum nauæ ad necessaria abierant, & Alexander relicta classe à contraria urbis parte in tabernaculum se contulerat) tres quinqueres, quadrires totidem, trires septem, remigibus ac naualibus socijs delectis, qui maxime nauali pugna præstarent: primo quidē singulæ lentè & tacitè, cæteris ex ordine sequentibus, aduersus Cyprias feruntur. Postquam uero appropinquari cœptum, sese inuicem exhortati, cum ingenti clamore ac remorū impulsu hostes inuadunt. Forte fortuna eo die contigit Alexandrum nimis diu solito in tentorio morari, ac citius quàm Tyrij opinarentur

ventur ad naues reuerti. interim Tyrij Cyprias na-
 ues improuiso adorti, alias uacuas, alias in ipso tu-
 multu raptim egregq; armatas, Pnytagoræ regis, Pnytagoras,
 itemq; Androclei Amathusij ac Pasicratis Thurici
 quinqueremes primo impetu mergunt, cæteris in-
 luttus repulsis. Quod ubi Alexander accepit, conse-
 stim naues (prout quæq; armata erat) portus hostia
 obsidere iubet, ne cui amplius hostilium nauium egre-
 diendi potestas esset. ipse cum quinqueremibus quas
 habebat, ac triremibus quinq; urbem circumuectus,
 aduersus Tyriorū naues uelociter contendit. Quod
 qui in muris erant conspicati, cum non possent à suis
 exaudiri, propter eorum tumultum qui in opere oc-
 cupati erant, per alia atq; alia signa adesse hostes do-
 cebant: qui sero tandem intellecta re. cū arrepta fuga
 portum repeterent, pauca eorum naues Alexandri
 aduentum præoccupauere. cæteræ ad nauigandum
 inhabiles redditæ, quinqueremi & item quadricemi
 una in ipso ore portus captis. Cædes haud magna
 fuit: propterea quod Tyrij ut naues captas uiderent,
 haud difficulter intra portū nando euaserunt. Post-
 quam Macedones nullum amplius nauium usum Ty-
 rijs esse cognouerunt, continuo machinas muro ad-
 mouent: quæ per aggerem tormenta uehebantur,
 quoniam murus ab ea parte crassior erat, non multū
 Tyrijs oberant, liq; Macedones, qui ad eam partem
 g oppidū

oppidi locati erant, quæ ad Sidonē uersa est, quidā
 nauibus opera portantes muro admouerunt. Sed cū
 neq; hæc quoq; res procederent, Alexander omnia
 machinamenta ad eam urbis partem quæ ad notum
 spectat, et ad eam quæ uergit ad Aegyptū tentatis o-
 mnibus transportari imperat. Et hæc quidem primū
 murus aliquantum quassatus ac dirutus est. tum con-
 tinuo iniectis pontibus summo conatu ingressus est:
 ceterum Macedones à Tyrijs repressi. Tertio ab hoc
 die Alexander maris tranquillitate de industria ex-
 peclata, exhortatis ducibus machinas propius ad-
 mouet: quibus cum muri parte disiecta, lateq; quassa
 ta, naues duas (quibus tormenta uehebantur) retrahi
 præcipit: duas uero quibus pontes inferebantur, ad-
 duci. & alteram quidem earum argyraspides, Adme-
 to duce: alteram Coeni milites habuere. Ipse quacun-
 que sese facultas offerret, cum argyraspidum manu
 muros scandere paratus, triremes aliquot ad utrum-
 que portum circumferri iubet: si quæ forte possent,
 Tyrijs circa defensionem occupatis, clam oppidum
 intrare. Naues præterea, quæcunq; aut tormentorū
 tela, aut tectē sagittarios portabāt, muros circumire,
 & ubicunq; opportunitas bene gerendæ rei daretur
 applicari: atq; intra teli iactum, si propius subire
 non possent, consistere: ut undiq; oppressi Tyrij, in
 tantis

tantis difficultatibus, quò se uerterent, in ambiguo
 essent. Appulsis muro nauibus, pòtibuscq; iniectis, ar-
 gyraspides, primuscq; omnium Admetus, strenue mu-
 rum transcendunt: nec procul inde Alexander labo-
 ris ac discriminis particeps, atq; alienæ uirtutis spe-
 ctator hortatorq; aberat. Repulsis Tyrijs, simulac
 Macedones stabili loco pedem figere cœperunt, mu-
 rus captus est. Admetus dũ alios ut inscendant hor-
 tatur, lancea traiectus interiit. Potitus muro Ale-
 xander turribuscq; interiectis, per ipsum murũ uersus
 regiã (quã facilior in urbẽ descensus uidebatur) con-
 tendit. In hoc rerum successu Phœnices, qui portum
 ad Aegyptum conuersum obsidabant, reuulsis clau-
 stris, hostiles naues aggressi, alias in ipso portu, alias
 in terram pulsas deleuerunt: ex altera parte Cyprij
 per portum ad Sidonem spectantem, nullo monimen-
 to septum, inuecti in urbem, & ipsi impetum fa-
 ciunt. Oppidani simulac murum captum conspex-
 re, eo repente deserto conglobati, & in Agenorium
 (ita cum locum appellabant) profecti, sese in Ma-
 cedonas conuertunt: aduersus quos Alexander cum
 argyraspidum manu aduolans, alios occidit, alios
 fugientes insecutus est. Magna etiam cædes ab
 Cœni militibus è portu urbem ingressus edeba-
 tur. Grassabantur enim partim in Tyrios Mace-
 dones uictores, indignati longiorẽ obsidionis morã:

Admeti inter-
 itus.

Agenorium
 locus.

Tyriorum
clades.

tum quod illi captos paulo antè aliquot è suis, dum è Sidone nauigarent, ut à se spectarentur in murum urbis perductos, crudelissimeq; iugulatos in mare præcipitauerant. Tyriorū circiter octo milia interfecta. ex Macedonibus præter Admetum, argyraspidem XX. in tota autem obsidione, ad quadringentos cecidere. Tyriorum autem principibus uiris, & Aælmico regi, legatisq; Carthaginensium, qui pro ueteri consuetudine ad sacra Herculi faciunda profecti, in eius templū capta urbe confugerāt, uenia data: cæteros Alexāder pro seruis haberi ac uenū dari iussit. hi ad XXX milia fuerunt. Post hæc Alexander ob rem bene gestam Herculi uota persoluit, cum exercitū nauibusq; instructis, ludis gymnics editis: tormentum, quo primū oppidi murus disiectus fuerat, æternū uictoriæ suæ monumentum, nauimq; Tyriam Herculi consecratam, quam prælio nauali ceperat, in templo suspensa condidit. Titulum inscriptū siue ipse, siue alius quispiam fecerit, quoniam mihi haud uisus est memoratu dignus, indignum existimaui quem huic operi insererem. Capta est autem Tyrus, Aniceto Athenis summum magistratum obtinente. Interim dum Tyrus obsidebatur, legati à Dario ad Alexandrum uenere, nunciantes Dariū decem milia talentum polliceri, si matrem, uxorem ac liberos dimitteret: ac præter eam pecuniam, quicquid terra-

Tyrus quan-
do capta.

rums

rum inter Euphratem & Hellespontū iacet. ad hæc, si filiam in matrimonium duceret, sibi amicum ac socium fore. Quæ cum ad amicorum consilium Alexander retulisset, sententijs eorū exquisitis. Parmenionem dixisse ferunt: Se quidem, si Alexander esset, conditionem non aspernaturum: neq; amplius, cum finis belli adesset, discrimina belli subiturum, Alexandrū uero respondisse: Et se quidem accepturum ea fuisse, quæ offerretur, si Parmenion esset: se, qui Alexander esset, æquum esse Alexandro digna præstare. Itaq; respondit legatis: Se neq; Darij pecunia egere, neq; partem eius prouinciæ uelle accipere, quæ tota sua esset. esse enim suum, & argentum, & omnem terrarum tractum, quem sibi ille polliceretur. filiam eius si uxorem habere cuperet, id etiam non concedente Dario sibi integrum esse. ueniret igitur ad se Darius, si quid sibi concedi exoptaret. Quæ postquam à legatis Dario sunt renunciata, desperata pace, rursus in bellum incubuit. Postquam Alexander in Aegyptum cum exercitu proficisci instituit, & cætera quidem Syriæ, illius quæ Palestina appellatur, oppida absq; ui in eius fidem uenere, præter Gazam: retinente Bate eunucho urbis præfecto, qui id uertus, multo ante Arabas mercenarios præsidio imposuerat, annona cæterisq; ad diuturnam obsidionem necessarijs cum cura præparatis, fretus maxime naturali

Idem valer.
Max. in 6.

Gazæ urbis
lius,

turali urbis munimento, Alexandrū uenientē nō recipere decreuerat. Abest autē Gaza à marion plus XX stadijs, accessu quidē propter arenæ altitudinē difficillimo. Ad hæc mare urbi p̄opinquum, passim uadosum: ipsa urbs ampla, in tumulo sita, ualidoq; muro circumdata: cunctibus ex Phœnicia in Aegyptū ultima quæ incoleretur, uastæ solitudini proxima. Quò postq̄ Alexāder peruenit, castris sub urbē positis, quæ murus sibi maxime expugnabilis uisus est, tormenta cōportari iubet. Et quamuis esset qui censeret, eam urbē propter aggeris altitudinē ut capi non posse: ipse tamē aliter sentire se aiebat. tanto illā facilius expugnari posse, quāto minor eius expugnandæ facultas appareret: opus ipsū, facti audacia ingentē hostibus admirationē ac stuporē allaturū. Quod si ea urbs à se capi non possit, tam apud Græcos q̄ apud hostes de existimatione sua nō parū detracturū. Imprimis igitur perducendum aggerem, urbemq; circumuallandam censuit, uti opera ex æquo muris applicari possent: quæq; ad austrum spectabat, quoniā murus expugnatu faciliior uidebatur, aggerem extrui imperauit. qui postquam in idoneam altitudinē excreuisse uisus est, continuo tormenta mœnibus ad mota sunt. Inter hæc Alexandro corona capiti imposta sacrificanti, cum pro ritu sacrificij libasset, aulis quædam ex eo genere quæ prædæ assuescunt, aram præ-

Gazæ expu-
gnatio

præteruolans, cū lapis quem forte unguibus ferebat
 excidisset, caput eius percussit. Quod prodigium A-
 lexander haudquaquā negligendū ratus, cū Aristan-
 drū consulisset, responsum quidē fore, uti urbs à se
 caperetur: cæterū quod immineret periculū, cauend-
 dum esse. quo audito, sese intra teli iactū continebat.
 Cæterū ut uidit Arabes eruptione facta in opera ignē
 inferre, ac supernè pugnantes Macedonas loco infe-
 riores facile ferire, iamq; propemodū ex aggere de-
 turbare: siue uatis monita negligeret, siue periculo
 suorū motus uaticinij oblitus foret, assumpta argyra
 spidum manu, quā maxime Macedones premeban-
 tur, auxilio accurrit: eosq; ne turpi fuga aggerē atq;
 opera destituere, presentia sua continuit. Dū pro-
 perat, scuto ac thorace catapultā traiecto, in humero
 uulnus accepit. cumq; Aristandri uaticinium de peri-
 culo uerū esse cōprobasset, quanquā uulnere affectus
 tamē lætatus est, quod & illud euenturū putauit, uti
 urbs à se expugnaretur. Interim alia tormenta mari
 ad se conuehi iubet: ea uidelicet, quibus cum Tyrum
 paulo ante expugnauerat: aggeremq; circa urbem
 perduci diuum stadiorum longitudine, altitudine ue-
 ro centum quinquaginta pedum. Tormentis in
 aggere dispositis, murus quassari cepit: suffossisq;
 cuniculis terra clām egesta, ne ab hostibus uide-
 rentur, murus pluribus in locis euertebatur,

subsidebatq; propter exinanitiones subterraneas.
 Macedonesq; iaculis oppidanos è turribus propu-
 gnantes repellebant. Et oppidani quidem ter Mace-
 donum impetum sustinuerunt, plerisq; suorum in-
 terfectis ac saucijs. At cum postea Alexander pha-
 lange undiq; admota, alibi murum suffossum euerte-
 ret, alibi tormentis quateret, ita ut non difficile Ma-
 cedonibus uideretur, admotis scalis urbem intrare:
 animis deficere cœperunt. Iamq; scalæ nuro passim
 applicabantur, cumq; inter Macedonas gloria uir-
 dos certamen esset, quis eorum primus scanderet:
 Neoptolemi ex Aecidarū gente præclara, unus ex
 amicorum numero, scandendi initium fecit. Post hūc
 alij atq; alij, transgressis in urbem compluribus, por-
 tisq; alibi atq; alibi distractis, uniuersus exercitus in
 urbem irruit. Nec tamen in tanto casu Gazenses pri-
 stinæ uirtutis memores, pugnare destiterunt. quin
 etiam periculis sese offerentes, uim repellere cona-
 bantur. Iiq; omnes (tantus fuit animorum ardor) in
 eo quo steterant loco pugnando uitam amisere. Quo-
 rum postea uxoribus ac liberis seruituti mancipa-
 tis, atq; in urbem finitimis inductis, Alexan-
 der eo oppido dein, tanquam belli ar-
 ce, in eam expeditionem
 usus est.

Neoptolemi
 uirtus.

ARRIANI NICOMEDENSIS

de rebus gestis Alexandri Ma-

gni regis Macedonum,

Liber Tertius.

ALEXANDER inde in Aegyptum profectus, quò prius iter intenderat, septimo die, ex quo à Gaza mouit, Pelusium peruenit: naualibus copijs è Phœnicia in Aegyptum nauigantibus: ubi naues ad Pelusium stantes repperit. Inter hæc Mazares Persæ Aegypti præses, cum de Darij apud Isson clade ac turpi fuga accepisset: præterea, Phœniciam ac Syriam ac pleraq; Arabiæ oppida in potestatè Alexandri uenisse: neq; eas copias haberet, quibus se tueretur: Alexandrum in ea prouincia, atq; in his urbibus amicè recipi iussit. Alexander itaq; sine certamine Pelusium ingressus, præsidium imposuit: naualibusq; copijs flumine subuehi Memphim iussis, ipse Heliopolim uersus contendit. Eunti ab dextra Nilus erat, dedentibus se incolis, per quos iter faciebat. Per deserta Heliopolim, inde uadato flumine Memphim peruenit: ubi tum cæteris dijs, tum præcipue Apidi sacrificauit, gymnics ac musics ludis editis. Sub idem tempus magistrum certaminum Græci, qui cæteris gloria præstabant,

ad eum uenere. Ex Memphi deinde secundo flumine
 deuectus, ad mare descendit: & cum eo nauibus im-
 positi argyrassides, Agriani, sagittarij, & amicorū
 turma, quæ regia appellabatur. Deinde Canopum
 profectus, ac Mareotida paludem circumuectus, eo
 se contulit, ubi nunc Alexandria sita est. Eius loci si-
 tus, ei maxime opportunus condendæ urbi uisus est:
 futuram illam opulentam, quæ ibi conderetur, ani-
 mo præfagiens. Huius præclari operis desiderio in-
 census, designare urbem cœpit: ubi forum ædifican-
 dum, ubi templa extruenda, quot ues, & quibus dijs
 Græcis, ac præter deos Græcos Isidi Aegyptiæ: po-
 stremo, quæ murus circumducendus esset. Sacrificanti
 exta prosperos rei euentus portenderunt. Fama etiã
 tenuit, idq; non incredibile uidetur: cum uellet Ale-
 xander urbem designare, nec haberet qui cum terra
 describeretur, quæ sulcus ducendus esset, monitum à
 quodam fabro, mœnium ambitum † farina insper-
 sisse. Hanc urbem uates, & imprimis Aristandrum
 Telmiseum, qui multa alia uera Alexandro prædi-
 xisset, contemplato situ dixisse ferunt: tum cæteris
 rebus, tum frugum copia foelicem fore. Dum hæc
 aguntur, Aegylochus ex Aegypto reuersus, Alexan-
 dro nunciat, Tenedenses ad se Persis desciuisse, qui-
 bus coacti paruerant. Chios quoq; ab eorum domi-
 natu se uindicasse, quos Pharnabazus & Autophra-
 date

Alexandria
 ab Alexandro
 cœdita, de quo
 & Curtius in
 4. & Plutar.

Curtius po-
 lētam uocat.

Aristander nō
 Telmiseus,
 sed Mileten-
 sis fuit Plutar-
 cho.

ἡγήλαχος.

dates, praesidio reliquerant. Quin & ipsum Pharnabazum comprehensum, atq; in custodia traditum. Aristonicum quoq; tyrannum Lesbium captum, cum in portum Chii cum nauibus quinque piraticis se recepisset, ignarus a quibus portus teneretur: eam classem, quae claustra portus obsidebat, Pharnabazi esse existimantem. Piratas omnes ad internitionem caesos: adducere se Aristonicum, & Apollonidem Chium, Phisbinumq; & Megarcum, ac reliquos qui desertioni ad Persas autores, Chiorum res pro libidine agitabant. Ad haec, Chareti Mitylenas, quas in potestate habebat, creptas esse. caetera Lesbiorum oppida, sua uoluntate in deditionem uenisse. Amphoterum a Cois accersitum, cum LX nauibus eo profectum. seq; dum in Aegyptum nauigat, insulam ipsam in Amphoteri potestate iam esse, certiore factum. captiuos omnes ad se adduci, praeter Pharnabazum: qui unus deceptis custodibus clam fugisset. Alexander his letus, tyrannos remisit: Chios cum Apollonide in Elephantinam urbem duci, ibiq; asseruari praecipit. Post haec Alexandrum desiderium coepit aduendi Ammonis Lybici, eius oracula deprecandi, quae certa esse peruulgatum erat. sed uel maxime, quoniam Perseus atq; Hercules ipsum deum consulti adijisse ferebatur: Perseus, quo tempore aduersus Gorgona a Polydecte: Hercules, cum in Lybia contra Anteam, in Aegyptum contra Busyridem proficisci ab Eurystheo iussus est.

Erat

Ammonis oraculum.

Alexandri ad
Ammonem
profecio.

μυσίαρα,

Erat Alexandro æmulatio quædam cum utroq; de honore & gloria, cum ex eadem stirpe esse se uellet. nam & ipse originē suam in Iouem referebat: quem admodum poëtarum fabulæ, Persei atq; Herculis Iouem ipsum patrem finxere. Hoc itaq; consilio ad Ammonem proficiscebatur, tanquam originis sue certior futurus. Iter faciens ad Parætonium usq; secus mare, per deserta Lybiæ, ad mille sexcenta stadia non omnino inaquosa, ut Aristobulus ait, profectus est. Inde à mari recedens, ad † Messogabam oppidū, ubi erat Ammonis templum, se conuertit. Est autem ea omnis regio inculta, ac deserta, alto sabulo pleraq; omnia operiente: & in primis aquarum inops. Cumq; proficiscente eo largus imber cœlitus effusus esset, ad diuinam eius originem relatum est. Et hoc quoq; non minus. solet namq; auster, cum loca illa perflat, arenas undiq; concitas circumferre, atq; omnia uiarum uestigia delere: nec secus atq; in uasto pelago iter facientibus, errorē inducere. Neq; enim signa ulla extant: non mons, non tumulus, nulla deniq; arbor, ex quibus proficiscentes, ueluti nauis ex siderum annotatione, coniectare iter possint. Itaq; uento obrutis arenarum mole, uiarumq; uestigijs, et rabat exercitus: ducesq; ipsi itineris incerti erant. Dum ita laborarent, dracones duos ante agmen ire conspectos Ptolemæus scribit, quos ueluti duces itineris

neris sequerentur: atq; ut diuinitus missos crederent, Alexander iussit: ab ijs iter ad amnem demonstratiū esse, idemq; ab iisdem in reditu factum. Aristobulus uero, cui plures assentiunt, scribit coruos duos ante exercitiū uolitantes ire uisos, sese itineris duces præbuisse. Ego uero affirmare ausim, aliquid diuinitus Alexandro apparuisse. est enim uerisimile ita contigisse regi, ad summam gloriā nato. Assuerare autē quo' nam potissimū modo diuinitus adiutus sit, propter eorum qui ista scripsere discrepantiam non possum. Locus in quo Ammonis templum situm est, uastus undiq; solitudines habet. interiacet arenæ, aquarum mira inopia, ager in medio arenarum exiguus: quippe ubi latior ad quadraginta maxime stadia extenditur, olearum palmarumq; ac cæterarum cultarum arborum ferax, rosidus solus ex omnibus circumiectis. Ex eo fons manat, cæteris omnibus fontibus natura dissimilis. sub lucem tepentibus aquis manat, in meridie frigidus, uespere calet, media nocte frigidior: postea deinde deseruescere incipit, ac sub exortum diei rursum tepidus oritur. atq; ita per singulos dies ac noctes, æstus ac frigoris uices uariat. Gignit autem id solum suapte natura salem, quo plenas palma contextas cistulas templi sacerdotes regibus muneri in Aegyptum ferre consueuerunt. ingentia frustra effodiunt, & quidem crystallo simillima.

HOE

De cornis
Curtius quo-
que in 4. &
Plutarch. in
Alexan.

Ammonis
templi situs.

Fons Ammo-
nis mirabilis,
de quo Augu-
stinus de Ci-
uitate dei.

Hoc genere salis utuntur in sacris Aegyptij, allatq;
 gentes, quibus diuini cultus cura est: utpote marino
 salo puriore. Alexander loci naturam admiratus, ue-
 neratusq; oraculum adiit. acceptoq; responso, sibi
 (quemadmodum ipse dictabat) grato: Aristobulo au-
 tore, eadem qua uenerat uia Aegyptum repetit. Pto-
 lemæus autem scribit, eum alio quodam rectiore itin-
 nere, quo ad Memphim itur, reuersum esse: eoq; loci
 multas ad eum legiones ex Græcia uenisse: nec quen-
 quam eorum, quæ à se postularentur, uacuum remi-
 sisse. Præterea ad eum accessere milites ab Antipatro
 mercenarij, Græci circiter quadringenti: quibus præce-
 rat Menetas Hegesandri, ex Thracia propè quin-
 genti, quibus Asclepiodorus Eunici præerat. Tum sa-
 cris Ioui regi perfectis, cum exercitu armis instru-
 to consuetos ludos celebrauit. Deinde ad res Aegy-
 pti ordinandas conuersus, duos ibidem præfides con-
 stituit, Doloaspim ac Petisim. Inter quos cum totam
 Aegypti regionem diuideret, Petise partem respiciente,
 totam Doloaspidi concessit. Præsidij principes ex
 Pelusij Polemonem Megaclei Pelleum. Exteris mi-
 litibus Lycidam Aetolū præesse uoluit: scribam, Eu-
 gnostum Xenophanti, unum ex amicorum numero:
 ijsq; præfecit Aeschylum, et Ehippium Chalcedo-
 nem. Lybiæ finitimæ, Apollonium Charinij: Arabiæ
 que

quæ est ad urbem Heroum, Cleomenem Echnauctium præposuit, mandatis traditis, uti eius prouincie principes suis legibus uti, ac liberos esse permetteret, tributa modo exposceret. Duces copiarum, quas in Aegypto reliquerat, Peucestam Marcatati, & Balacron Amyntæ, statuit. Polemonem Theramini, classi præfecit: atq; in Balacri locum, qui erat unus è corporis custodibus, Leonatum Onati suffecit. pro Annuba & Antiocho sagittariorum præfelicis, qui mortem obierant, Ombrionem Cretensem sagittarijs præesse uoluit. Fæderatorum peditibus, quorum Balacrus ductor erat, cum esset illos in Aegypto relicturus, Calanum ducem dedit. Diuisisse autem Aegyptum in plures duces fertur, ideo quòd natura regionis & munimenta admiranti sibi haud satis tutum uideretur, tantæ prouincie gubernacula uni committere. Romani quoq; mihi uidentur Alexandri exemplum in tuenda Aegypto secuti, neminem Senatorij ordinis, sed equestris, pro consule eò mittere. Subeunte uere Alexander in Phœniciã iter ingressus, Nilo, eiusq; flumini fossis apud Memphim ponte coniunctis, Tyrum profectus, ibi classem repperit, Herculi uero sacrificium rursus ac ludos egit. Inter hæc ex Athenis legati Diophantus et Achilles accesserunt, & cū his à Paralys legati (hi sunt Atheniensis oræ incolæ) quibus, quæ petiere, facile concessit.

Romanorum
mos ab Ale-
xandro.

Paralys

Atheni-

Atheniensibus, qui ad Granicum ex suis capti fuerant, gratis remissi sunt. Cumq; ei renunciatum esset, res in Peloponneso perturbari, Amphoterum Peloponnesibus auxilio mittere decrevit, ijs qui constantes in Cello Persico Lacedaemonibus aduersi erant. Phoenices & Cyprios centum naues, praeter eas quas habebant, parare iussit. Amphoteroq; duce classis Peloponnesum petitura designato, ipse interiora petens, ad Thapsacum ac flumen Euphratem proficiscebatur. Et in Phoenicia quidem † Copanum quaestorem, in Asia Taurum Philoxenum constituit. Pecuniarum quas penes se habebat, Harpalo Machatae paulo ante ab exilio reuerso, & illorum in locum successo custodiam mandauit. Hic ipse Harpalus propter suam in Alexandrum fidem, Philippo adhuc regnante e Macedonia fugerat: & secum eadem de causa Ptolemaeus Lagi, Nearchus Androtini, Eregyus Larichi, ac Laomedon eius frater. Erat enim suspectus Philippo Alexander postquam Olympiade Alexandri matre dimissa, Eurydicen cepit uxorem. Mortuo autem Philippo, hi ab exilio reuersi sunt. Ex his, qui sua causa exilium subierant, inter corporis custodes Ptolemaeum Lagi retulit: Harpalum, quod corpore imbecillo ad res bellicas minus aptus uideretur, thesauris praefecit: Eregyum equitatus sociorum ducem, ac Laomedontem eius fratrem, quoniam duarum linguarum peritus erat, quantum

ροίρανον
Βασίλειον.

tum ad literas barbaras attinet, captiuis barbaris: Nearchum Lyciæ, ac toti regioni finitimæ, ad Taurum montem præposuit. Pauloante prælium, quod ad Isson commissum est, Harpalus persuasus à Taurisco, homine improbo, cum illo fugerat. & Tauriscus quidem in Italiam ad Alexandrum Epirotam profectus, ibi uitam finiit. Harpalus autem cum Megaris substitisset, persuasus ab Alexandro, uti ad se reuerteretur, accepta fide, fugam sibi haud fraudi fore, ad eum redijt: nec solum illi ignouit Alexander, sed etiam quæstorem instituit. In Lydiam Menandrum, unum ex amicis, misit: Clearcho externis militibus, quorum Menander ductor erat, præposito. In Arimmae locum, Asclepiodorum Eunici Syriæ præfecit: ideo quod Arimma sibi uisus esset, in præparadis necessarijs exercitui, interiores Aegypti partes petenti, superbe se ac pro rege gessisse. Peruenit autem Alexander ad Thapsacum, Aristophane Athenis rempub. administrante: ubi duobus pontibus iunctū uadum repperit. namq; Mazæus, cui Darius amnis tutelam mandauerat, cum tribus ferè milibus equitum, in quibus duo milia mercenariorum, transitum obsidebat. Cumq; pons ad ulteriorem ripam non pertingeret, nonnihil ueriti sunt Macedones, ne qui cum Mazæo trans flumen erant, suppleto ponte in se impetū facerent. Caterum Mazæus, ut sensit Alexandrum

his locis appropinquare, arrepta protinus fuga, cum
 omni praesidio inde abit. Quo digresso, confestim
 pontibus suppletis, & in ulteriorem ripam expo-
 sitis, omnis exercitus sine periculo ab Alexandro flu-
 men traductus est. Inde interiora Mesopotamiae pe-
 tens, progrediebatur. Ab laeva flumen Euphrates,
 atq; Armeniae montes erant: atq; ideo haud procul à
 flumine, non quàm Babylonem iter est, quamuis ea uia
 esset rector, exercitum agebat. quoniam hac maior
 & pabuli, & rerum necessariorum copia suppete-
 bat, & minus aestus gradientes fatigabat. Proficiscēs,
 ex quibusdā de exercitu Darij speculatoribus in iti-
 nere captis cognouit, Darium ad Tigrim amnem cū
 exercitu confedissee, uti eum transitu prohiberet, mul-
 toq; maiores copias habere, quàm superiore praelio
 in Cilicia habuisset. quibus auditis, celeriter mouēs,
 ad Tigrim contendit. Sed neq; Darium nactus est,
 neq; praesidium, quod Darius ibidem reliquerat. ita-
 que amnem difficulter quidem, propter cursus rapi-
 ditatem, ceterum nemine prohibente, uado reperto
 traiecit: fessioq; ex itinere exercitui aliquantum quie-
 tis dedit. Fuit autem per eos dies ingens lunae defe-
 ctio. quapropter Alexander Lunae ac Soli, & item
 Telluri, à quibus eclipsim generari ferunt, sacrifi-
 cium instituit. Quam quidem rem Aristander con-
 tem-

Lunae defe-
 ctus.

templatus Macedonibus atq; Alexandro prosperam fore, eorūq; mense cum Dario pugnandum, extaq; uictoriam Alexandro promittere asseuerauit. Digressus inde Alexander, per Assyriam ducebat, à sinistra habens Sogdianorum montes, ab dextrâ Tigrim. Quarto post transitum die, exploratores, quos premiserat, renunciant apparere in campis equites: quantus autem eorum numerus esset, non potuisse comprehendere. Procedenti deinde cum instructo exercitu, tanquam ubiq; pugnaturus, alij quidam speculatores ulterius progressi, non plus mille equites à se uisos affirmabant. Quo audito, confestim assumpta turma regia apparatus, & altera quam amicorum uocitabant, & antecursoribus Pæonibus, eò aduolat, reliquis copijs moderatius sequi iussis. Quod cum Persarum equites animaduertent, illico citatis equis fugam arripiunt. Quos insecutus Alexander, quosdam, quos equi in fuga deserunt, occidit: cæteri incolumes euasere. Ex captiuis cognouit, Dariū cum ingentibus copijs haud procul inde abesse. Aderant Dario Indi, Bactrianis finitimi: ipsiq; Bactriani, ac Sogdiani, quorum omnium Bessus dux erat, Bactrianorum satrapes. Hos sequebantur Sacæ, ex Scythiis oriundi, ijs qui Asiam incolunt. nec tamen hi sub imperio Bessi erāt: sed propter societatem, quæ sibi cū Dario

μανάνης. erat, cum Besso accesserant. Eos ducebat Mabaces,
 atq; hic omnis equitatus arcubus in prælio utebatur.
 Βαρσαῆτες Arachotum satrapes, Arachotos, & mon-
 τanos Indos: Satibazanes Ariorum præses † Arria-
 νος ducebat. Parthos, Hyrcanos, ac Topirios, qui o-
 mnes equites erant, Phrataphernes agebat. Medorū
 Atrocates dux erat: cū Medis Cadusij, Albani, & Sa-
 Condobabæ cesina iuncti erant. Rubri maris accolæ † Orundo-
 bati, Ariobarzani, atq; Oxini ducibus parebant. V-
 xios, ac Susianos, Oxanthes: Bupares Babylonios a-
 gebat. Anaspasticares, ac Sittacini cum Babylonijs
 coordinati erant. Orontes & Mithrausta Armenijs
 Cappadocibus Ariaces præerat. Syros, tam Cœlesy-
 riam incolentes, quàm ex omni reliqua Syria, quæ
 inter duo flumina sita est, Mazæus regebat. Totius
 autem exercitus Darij numerus esse ferebatur, equi-
 tum XL. peditum ad decies centena milia. ad hæc
 currus falcati CC. elephantum XV. ijq; ex ea parte In-
 dia, quæ cis Indum flumen sita est. Cum his copijs
 Darius in Gaugamelis ad Bumadum annum castra
 fecerat. Aberat autē ab Arbelis ad sexcenta maxime
 stadia, plano undiq; & patenti campo. omnia namq;
 circumiecta Persæ æquauerant: ut esset is locus &
 curribus agendis, & equitatu habilis. Erant autem
 qui Darium monerent, se propter locorū angustias
 ad Isson superatum esse: idq; Darius facile credidit.
 quæ

que postquam Alexander ex speculatoribus Persarū
 captis didicit, in eo loco ubi ea nunciata sunt, uallo ac
 fossa communitis, quadriduū sibi ad exercitus quietē
 sumpsit. Deinde statuit, sarcinis & inutiliore milite
 in castris relictis, ipse cum bellicosiss, nihil præter ar-
 ma portantibus, prælio decernere. Noctū itaq; co-
 pijs eductis, circa secundam uigiliam monit: eo consi-
 lio, ut in ortu lucis hostem inuaderet. at postquam
 Dario nunciatum est, Alexandrum aduentare, con-
 festim exercitum ueluti mox pugnaturus in aciem
 instruit. Idem Alexander facit. Distabant castra à
 castris, LX ferme stadijs. Alexander ubi in hostium
 conspectum uenit, phalanges iubet subsistere. conuo-
 catisq; amicis, ac ducibus exercitus, turmarum præ-
 feclis, sociorum & item mercenariorum ducibus,
 consultatū, num continuo ex eo loco (id quod plures
 suadebant) phalanx agenda in hostem esset: an, quod
 Parmenio censebat, castris positis perscrutandum,
 num insidiæ subessent, num exitus paterent, num
 fossæ contectæ, aut clauis ab hostibus humi obruti us-
 piam laterent, nū etiā ordines hostium certius agno-
 scendi. Cumq; in Parmenionis sententiā itum esset,
 castra ibidem posita, instructis copijs non secus, atq;
 si continuo dimicandum foret. Deinde Alexander
 assumptis leuis armaturæ militibus, et equitatu ami-
 corum, eum locū in quo erat pugnaturus, in circuitu

Alexandri
ad milites
oratio.

22 *lustrat. Reuersusq; , conuocatis denuo copiarum*
 22 *atq; ordinum ductoribus: Non oportere, inquit, illos*
 22 *cuuspiam oratione ad pugnam accendi: satis horta-*
 22 *tos iam diu esse per eorum uirtutem, & egregia fa-*
 22 *cinora saepenumero edita: id modo rogare, ut unus*
 22 *quisq; eorum ordines sibi commissos cohortetur*
 22 *atq; admoneat, quanta huius pugnae praemia futura*
 22 *sint. Non iam Coelesyriam, Phoeniciam, aut Aegy-*
 22 *ptum, ut prioribus praelijs: sed uniuersam Asiam*
 22 *uictoriae praecium fore. Appariturum facile uno cer-*
 22 *tamine, utros in Asia regnare necesse sit. Non op-*
 22 *portere illos multis uerbis ad decora & gloriosa*
 22 *opera excitari, cum per se satis ipsi excitati inces-*
 22 *sitq; uideantur: sed tantum, ut unicuiq; cura sit, in*
 22 *pugna quid se deceat animaduvertere. Silentio uten-*
 22 *dum, quando silentio opus sit: rursus clamore uten-*
 22 *dum, cum clamare oporteat. Ad haec, uti celeriter, ubi*
 22 *opus sit, mandata sua excipiant, excepta in ordines*
 22 *transmittant. tum ut sibi quisq; apud animum pro-*
 22 *ponat, quemadmodum ducum negligentia res in di-*
 22 *scrimen adduci solent, ita adhibita diligentia seruari*
 22 *consueffe. Simul monet, ut in eam partem, quam uel*
 22 *a suis neglectam aut desertam, uel in qua multos de-*
 22 *cessos pugnando uiderint, continuo subsidia submit-*
 22 *tant. His atq; huiusmodi uerbis exhortatis confirma-*
 22 *tisq; ducibus, frictus eorum uirtute, milites eoru cor-*
 22 *pora*

pora curare, atq; indulgere quieti iubet. Ea nocte, qua secuta est, Parmenio ad eum in tabernaculo profectus, admonuisse fertur, uti per noctem inopinantes hostes inuaderet: quod nox terrorem allatura esset. Cui Alexander clarè, ut à circumstantibus audiretur: Victoriam furari turpe esse, manifestò ac sine dolo uincendum. Atq; hæc magnifica eius uox, non arrogantia, sed fiducia esse aestimata est. Is autè mihi uidetur sapientissima ratione hac in re usus. multa etenim solent per noctem contingere, ex quibus interdum efficitur, uti fortiores succumbant, imbecilliores præter spem uictoriam adipiscantur. Ipsi quoq; Alexandro in prælijs nox periculosa uidebatur: simul uerebatur, si Darius à se iterum uinceretur, ne nocturnus ille congressus Dario necessitatem confitendi auferret, se & minus peritum ducem, & minus strenuos bello milites habuisse. Ad hæc, si quid aduersi sibi præter rationem accidisset, hostibus quidem omnia loca circumiecta amica, sibi uero inimica & infesta fore: illos omnis regionis peritos, se ignaros esse. Cumq; non paruus esset in castris captiuorum numerus, fore uti ab his per noctem inuaderentur: non solum si in pugna succumberent, sed etiam si non strenuè uicisse uiderentur. Ob hæc igitur atque huiusmodi, nec minus de sui fiducia,

Victoriã furari turpe.

qua ad aperte pugnandum adductus est, Alexandrū
 laudandum puto. At Darij exercitus, conspecto Ale-
 xandro, quoniam castra sibi parum munita uideban-
 tur: simul quod metuebat, ne ab hoste peteretur: totā
 noctem instructa acie infonnem egit. Et sanē si quid
 Persis maxime obsuit, mora illa in armis longior &
 metus fuit, qui ante magna pericula mortalium ani-
 mos subire solet: ille quidem nō repente exortus, sed
 Darii acies. multo ante meditatus. Instruxerat autem hoc modo
 exercitum Darius, nam post pugnam (Aristobulo au-
 tore) inuenti sunt libelli, in quib; ordo eius descriptus
 fuerat. Sinistrū cornu Bactriani equites tenebant, et
 cum his Dacæ, & Arachoti. post hos Persæ equites,
 ac pedites commixti. Proximi erant Susij: Susios Ca-
 dusij sequebantur. Et hic quidem sinistri cornu ordo
 erat. Dextrum autem Cœlesyrij, ac Syrij, qui inter
 duo flumina incolunt, tuebantur. his Medi adiuncti
 erant: deinde Parthi, ac Sacæ: secundū hos Topyri,
 atq; Hyrcani: his proximi Albani, ac Sacesinæ: &
 hi usq; ad mediam phalangem pertinebant: mediam
 aciem ipse Darius, regisq; consanguinei regebant, &
 in ea locati Persæ Melophori, Indi, & Cares Anasta-
 sti, ac Mardæ sagittarij. Vxij uero, & Babylonij, &
 maris rubri accolæ, ac præter hos Sittacini post pri-
 mam aciem constituti erant. In sinistro uero cornu,
 contra dextrum Alexandri cornu, ante alios locati
 erant.

erant equites Scythæ ac Bactriani circiter mille, ac
 currus falcati centum. Elephanti circa alam regiam,
 & currus ad quinquaginta. In dextro autem cornu
 Armenij equites, & Cappadoces, currusq; falcati
 quinquaginta ante acies stabant. Græci uero merce-
 narij Dario proximi erant, & cū his Persæ, regem
 medium tuentes, phalangi Macedonum oppositi,
 tanquam ipsi soli Macedonicam phalangem uirtute
 exæquarent. Alexander autem ita suos instruxit.
 Dextrum cornu tuebantur equites ex amicis. ante
 hos ala regia, cui Clitus Dropidi præerat. Huic ad-
 iuncta erat Glaucij, deinde Aristonis turma, deinde
 Sopolidis Hermodori: post hanc Heracliti Antiochi,
 proxima huic Demetrij Althemenis: hanc sequeba-
 tur turma Meleagri. ultima uero regiarum, cui Ege-
 lochus Hippostrati præerat. totius autem equitatus
 amicorum Philotas Parmenionis princeps erat. Pha-
 langis uero Macedonicæ, quæ equitibus coniuncta
 erat, prima acies argyraspidum fuit, quorum Nica-
 nor Parmenionis dux erat: secundū hos Coeni Pole-
 mocratis ordinem statuit: deinde Perdicæ Orontis.
 huc accedebat ordo Meleagri Neoptolemi, deinde Po-
 lypercontis Simmiæ, postremo Amyntæ Philippi:
 hunc regebat Simmias, ex eo quod Amyntas in Ma-
 cedoniam ad delectus habendos missus fuerat. Sini-
 stram phalangis partem Macedonū Crateri Alexan-

Alexandri or-
 do in acie in-
 struenda.

dri ordo tuebatur, qui leuo peditum cornu præerat. adiuncti erant foederatorum equites, quibus Erigyus Larichi præerat. hos proxime sequebantur uersus leuum cornu Thessali equites, quos Philippus Meneli ducebat. Vniuerso autem sinistro cornu Parmenio Philotæ præpositus erat, circa quod Phaseliorum equites locati, multi illi quidem numero, ac fortissimi ex Thessalico equitatu. Per hunc maxime modum Alexander à fronte instruxit acies. His autem et alteram superadiecit, atque ita instituit, ut phalanx anceps esset: traditis mandatis eius ducibus, ut si uiderent, exercitum à Persis circumiri, subito conuersi Barbarorum impetum exciperent. Flectentes uero sicubi illos necessitas cogeret, aut longius extenderent aut coactarent aciem. Quo ad dextrum cornu consequenter locati erant iuxta alam regiam, pars Agrianorum, quos Attalus ducebat: et cum his Macedones sagittarij, quibus præerat Briso. Sagittarijs adiuncti erant ij, quos ueteranos externos nuncupabant, quorum dux Cleander erat: supradictis autem Agrianis ac sagittarijs antecursores equites, ac Pæones, quos Aretes atque Aristo ducebant. Ante omnes adstabant mercenarij equites, Menida duce. Sed et ante alam regiam ac cæteros amicos, constiterant pars Agrianorum et sagittariorum, ac Balacri iaculatores: hijs aduersus falcatos Darij currus dispositi

siti erant. Menidæ, & his quos circa se habebat, man-
 datum est, si forte suum cornu circumequitarent ho-
 stes, illos à latere aggrediantur, quando in eos uer-
 ti contingat. Et hæc quidem in dextro cornu ita sunt
 ab Alexandro constituta. Quod uero ad læuum at-
 tinet, Thraces locati, quis Sitalces præerat: & cum
 eis sociorum equitatus, quorum dux Coeranus, præ-
 ter hos Odrysæ equites, Agathone Tyrime duce. O-
 mnium autem primi ex hac parte collocati erant ex-
 terni milites mercenarij, quis Andromachus Hiero-
 nis, præpositus sarcinis & impedimentis peditatus,
 Thracum præsidio destinatus est. Erat autem totus
 exercitus Alexandri numerus, equites ad septem mi-
 lia, pedites circiter XL. M. Postquam exercitus in-
 ter se propiores facti, uisum est Alexandro Darium,
 & qui circa illum erant Melophoros Persas, Indos,
 Albanos, Cares Anaspastos, ac Mardos sagittarios
 contra se atq; turmâ regiâ locatos esse. quapropter
 aduersus dextrû Darij cornu longius producit acie.
 Persæ contra adnituntur, quo ad læuum cornu Ma-
 cedonum phalangem in longum excedentes. Itaq;
 Scytharû equites primas ferè Alexandri acies conti-
 gerat: et nihilominus Alexander adhuc dextrorsum
 extendebat aciem. aciam propè erat ut locum exce-
 deret, quem Persæ æquauerant: cum metuens Da-
 rius, ne procedentibus in loca iniqua Macedonibus,

currus sui, in quibus plurimum spei posuerat, inutiles
 fierent, confestim eos qui ante sinistrum cornu erant,
 circumuenire precipit, ne producendi longius cornu
 Alexandro facultas esset. Quo uiso Alexander illico
 mercenarios equites, quorum Menides dux erat, in-
 uadere eos iubet. Ceterum Scythis ac Bactrianis equi-
 tibus, qui Scythis iuncti erant, in se ex aduerso acri-
 ter inuectis, impetum non tulerunt. Aduersus quos
 Aretis militibus, ac Pæonibus, & externis subito im-
 missis, & ipsi Barbari pedem retulerunt. Quos Ba-
 ctriiani, & alij his proximi adorti, ex fuga in pug-
 nam retraxerunt: commissoque equestri proelio, plu-
 res quidem de Alexandri exercitu cadebant: tum quod
 Barbari multitudine uincebant, tum quod Scythæ et
 eorum equi armis instructiores erant. Quorum im-
 petu excepto, Macedones alijs regijs adiunctis acri-
 ter inuecti, cum illorum ordines turbassent, continuo
 Barbari currus falcatos aduersus Alexandrum, quo
 phalangem disturbarent, immittunt: in quo maxime
 decepti sunt. Nam alij quidem e curribus statim ut
 appropinquarunt, ab Agrianis ac iaculatoribus, quo-
 rum dux erat Balacrus, ante amicorum equitatum
 confossi sunt. Alij cum per lora comprehensi equis
 detracti essent, equi undique circumuenti feriebantur.
 Nonnulli per medias hostium acies intacti euaserunt.
 Pandebatur namque ijs ad fugam uia. ita enim, quo mi-
 nus

nus læderent, Alexander mandauerat. Atq; his maxime contigit, sine suo, & eorum in quos ferebantur, periculo, per hostes inuchi. Verum & horū pleriq; à ministris equitatus Alexandri atq; argyraspidis comprehensi sunt. Cumq; Darius peditatum ad-moueret, quo dextrum Alexandri cornu circumueniret, Alexander in eos Aretem repente immittit. Ipse interea nihilominus suos in cornu agebat. Ceterum ut uidit Barbarorum equites, qui suis iam in fugam inclinatis auxilio ierant, priores peditatus ordines aliquantū discidisse: eò repente conuersus, quæ abruptio patebat quasi cuneo factò, ex amicorum equitatu cum ingenti clamore celeriter aduolat, ueluti Darium ipsum peteret. Et paruo quidem spacio hostes substiterunt. Nam postquam Alexander cum equitatu, quem circa se habebat, ualidius hostes urgere cœpit, impulsis ac præacutis hastis Persarum ora feriendo, phalanxq; Macedonica densa atq; hastis horrida in eos impetū fecit, omniaq; Dario iam dudum exterrito desperationem afferrent, ab ipso primum Dario fugæ initium factū. Nec minor illos terror inuaserat, qui Alexandri cornu circumuecti, ab Aretis equitatu fortiter repressi fuerant. Itaq; effusa fuga fugientes Persas Macedones insecuti, multos eorum cæciderunt. Simmias suos adhuc continebat, nec fugientes hostes à tergo insequi patiebatur: sed
ibidem

Perfarum &
Macedonum
congressus.

ibidem pugnant consistebat, quoniam sinistrum Macedonũ cornu laborare nunciabatur: tum quod quã Alexander in hostes inuectus, ordines laxauerat, ac rarefacta acies erat, Indi, ac pars equitatus ad sarcinã & impedimenta penetrauerant: ibiq; acerrimè pugnabatur. Persæ namq; pleriq; incermes, phalange duplicata freti, temere in hostes irruebãt. Barbari quoq; captiui, ut uiderunt Persas impetu facto Macedonas inuadere, in medio pugne ardore et ipsi Macedones conuersi sunt. Duces autem Macedonũ, qui ad primam phalangem accesserãt, cum celeriter cognouissent quid ageretur, conuersa acie, uti moniti fuerant, ab tergo Persas adorti, plerosq; eorum sarcinis implicitos interficiunt, cæteros in fugã uertunt. At qui in dextro Persarum cornu rem gerebant, nondum cognita Darij fuga, Alexandri sinistro cornu circumfusi, eos potissimum qui circa Parmenionem erant inuadunt: ac tum primum, cum in ancipiti essent Macedonum res, confestim Parmenio mittit, qui nunciet leuũ cornu in discrimine uersari. Quæ ubi Alexandro nunciata sunt, protinus à persequendis hostibus conuersus, & cum amicorum equitatu eò celeriter aduolans, cum in Parthos equites, & Indorum plerosq; atq; in fortissimos Persarum incidisset, acrius multo prælium quàm usquam antea illi committi cœptum. Tũ Barbari cateruatim terga dant.

dare coeperunt, ijs qui circa Alexandrum erāt obuiā
 facti: non iam eminus iaculis, aut equorum concursu
 certabant, quemadmodum in equestri praelio fieri so-
 let, sed cominus conferta manu rem gerebant: alius
 alium equo detrahere conantes, ueluti hac una in re
 eorum salus uerteretur. Itaq; feriebant simul, & fe-
 riebantur: quasi non iam pro aliena uictoria, sed pro
 sua salute dimicarent. Dum sic pugnatur, ex amicis
 Alexandri circiter LX cæsi sunt, Hephæstione et Coe-
 no ac Menida uulneratis. Sed cum Alexandri impe-
 tum diutius ferre non possent, in fugam uersi, effuso
 cursu saluti consuluerunt. Iamq; propè eò uentum
 erat, ut Alexander cum dextro hostium cornu con-
 grederetur: quod Thessali equites strenue adorti, nul-
 lam ei negocij partem illis iam in fugam coniectis
 reliquere. Quod cum Alexander animaduerneret,
 ad insequendum Darium denuo conuersus, nō prius
 insequi destitit, quàm cum nox oppressit. Alexander
 Lyco amne pertransito, ut fessos praelio milites e-
 quosq; recrearet, aliquantisper substitit. Interim Par-
 menio castris hostium potius, sarcinas, elephan-
 tos, & camelos coepit. Alexander ad mediam noctē
 exercitui quiete data, postea inde mouens, ad Arbel-
 las contendit: tanquam ibidem Darium, & pecuniā,
 regiamq; suppellectilem comprehensurus. eoq; po-
 stero die peruenit, integra sexcenta stadia emensus.

Et

De Lyco fluvio
 Curtius in 3o
 & 4o

Et Darium quidem ibidem non est nactus. is enim nullo loco fidens, nusquam quiescere audebat. Cæterum & pecunia eius arrepta, & scutum atq; arcus iterum in uictoris potestatem deuenerunt. De Alexandri equitatu non plus centum ea pugna ceciderunt. equi supra mille partim ex uulneribus, partim ex labore immodico: ex quibus penè dimidia pars ex equitatu amicorum fuit. Ex Barbaris propè trecenta milia cæsa ferebantur, multo plures capti. Ad hæc currus, quicumq; prælio affuerunt, omnes confRACTI. Is fuit pugnae exitus Aristophane Athenis summum magistratum gerente. Hanc pugnam eo tempore futuram Aristander prædixerat, foreq; uti Darius ab Alexandro uinceretur. Darium non procul ab Armeniæ montibus in Mediam fugientem, sequebantur ex Persis regis consanguinei, ex Melophoris non multi: mercenarij quoq; peregrini ad duo milia, quorum Paron Phocæus, et Glaucus Aetolus duces erant. Recipiebat autem sese in ea loca, propterea quod Alexandrum ex prælio Susas ac Babylonem petiturum existimabat. cum omnis ea regio cultoribus frequens esset, & iter haud difficile, ipsaq; Babylon & Susæ belli præmia uiderentur fore. iter enim in Mediam, exercitui perincommodum uidebatur. Nec in eo deceptus est. namq; ex Arbelis Alexander mouens, rectam Babylonem profectus est. Cumq; non procul à

Darii fuga.

Susæ nunc
Tauris dicta.

Baby-

Atheniensibus remisit. hæc tempestate etiam nostra
 Athenis in Ceramico conspiciuntur, haud procul ab
 ara Eudæmæ: quam, quisquis apud Eleusim initia-
 tus est, in Dapedo sitam non ignorat. Hic Alexander
 patrio ritu sacrificio facto, ludisq; editis, Abulicem
 Persam Susianæ regioni præposuit: Mazaro, uni ex
 amicis, arcis custodia mandata: copiarum, quas ibi-
 dem relinquebat, Archelaum Theodori ducem consti-
 tuit. Deinde in Persas mouit. Misit & in maritimas
 regiones Menetem, eumq; Syriæ, Phœnicia, ac Cili-
 ciæ præfecit: traditis ei argenti talentorum tribus
 milibus, quæ Antipatro mari mitteret in bellum ad-
 uersus Lacedæmonios gerendum. In hoc rerum sta-
 tu Amyntas Andromeni cum magnis copijs, quas in
 Macedonia contraxerat, ad Alexandrum uenit. &
 equites quidem Alexander in amicorum equitatum
 transtulit, pedites uero distribuit singulos quosq; in
 gentis suæ ordines. præterea singulis turmis duos
 decuriones adhibet, cum prius decuriones in equita-
 tu nulli essent: quarum ductores delegit, ex amicorū
 numero lectis, qui maxime uirtute præstarent. Dis-
 cedens è Susis, Pasitygri amne transmissis, Vxiorum
 regionem inuadit. Et Vxij quidem plana incolen-
 tes, cum Persarum Satrapæ parerent, Alexandro de-
 ditionem fecerant. Montani uero liberi erant. Iamq;
 ad Alexandrum miserant, qui denunciarent se non
 passuros,

Passuros eum cum exercitu in Persas transire, nisi
 tantundem daret, quantum à Persarum regibus pro
 transitu accipere soliti essent. Quos Alexander re-
 missos renunciare suis iussit, uti angustias in se sum-
 irent, quibus impedire se transitum posse existima-
 rent: uti à se quoque taxatam pecuniam acciperent.
 Deinde assumptis domesticis, atque argyraspidis, &
 ex reliquis ad octo milia, noctu obliquo itinere, oc-
 cultiore quidem, ceterum difficiliore, ducibus Susijs
 uno die in pagos Vxiorum peruenit: magnaque præ-
 da facta, plerosque eorum intra tecta somno oppres-
 sos interemit, ceteris in proximos colles passim di-
 lapsis. Ipse celeriter ad eas fauces contendit, uti par-
 tam mercedem Vxijs penderet: Crateroque ad eos
 colles occupandos præmisso, in quos putabat Vxios
 ex fuga se recepturos, ipse festinantius contendens
 Vxios præuenit: instructoque agmine procedens, per
 editiora loca properabat. cuius celeritate consterna-
 ti Barbari, cum sibi eos locos abreptos cernerent, qui-
 bus maxime confidebant, antequam manus confere-
 rent, sese in fugam protinus uerterunt, nonnullis in
 ipsa fuga interfectis, multis per abrupta montium
 precipitatis: compluribus etiam à Crateri militibus,
 cum montes trepidi peterent, caesis. His præmijs ab
 Alexandro pro transitu acceptis, uix orantes impe-
 trauerunt, uti agros suos possiderent, Alexandro an-

nuatributa penderent. idq; Ptolemeus tradit, Alexander Darij matris rogatu concessisse. Tributū
 ijs impositum, annis singulis equi centum, iumenta
 quingenta, pecudum triginta milia. nam pecunias
 Vxij non habebant, nec agros, propterea culturae in
 habiles: sed ipsi ut plurimum pastores erant. Post
 hæc Alexander sarcinas, & impedimenta, Thessa-
 losq; equites, ac socios, exterosq; mercenarios, &
 alios quicumq; grauioris armaturæ erant, cum Par-
 mensione mittit, iubetq; uti per iter curribus habile in
 Persas proficiscantur: ipse cum Macedonum pediti-
 bus, amicorum equitatu, & antecursoribus, Agria-
 nisq; & sagittarijs, per montana citatim iter facit.
 ubi ad Persidis pylas peruentum, Ariobarzanem ibi
 dem reperit Persarum satrapam, cum peditibus pro-
 pè XL milibus, equitibus uero circiter septingentis,
 ipsas fauces muro clausisse, circaq; murum castris
 positus transitu prohibere instituisse. Itaq; postero
 die instructo exercitu, murum oppugnare aggredi-
 tur. ceterum postquam irritò incepto apparuit non
 posse capi, propter iniquitatem loci, quod sui multa
 uulnera subeuntes accipiebant, & ex locis superiori-
 bus feriebantur, receptui cani iussit. Pollicentibus autē
 captiuorum quibusdam, sese alia uia trans angustias
 ducturos: ut audiuit tramites illos difficiles atq; an-
 gustos esse, Cratero uti ordine sibi designato, ac Me-
 leagri

Persidis pylæ

leagri copijs, sagittariorum parte, & equitibus circiter quingentis ibi relicto cum mandatis, ut primū sensisset se Persarum castris appropinquare, quod sibi haud difficile cognitu ex tubarum sono futurum esset, murum aggrediatur. ipse per noctem ad centū stadia progressus, assumptis argyraspidis ac Perdicæ copijs, uem leuioris armaturæ sagittarijs atq; Agrianijs, & ex amicis turma regia, ac centuria una equitum, flexo itinere, iisdem captiuis ducibus, ad castrā portas cōtendit: Amynta, Philota, ac Coeno, reliquas copias per plana agere iussis: flumine, quod cundo in Persas pertransiri necesse erat, ponte iuncto. Emensus incredibili celeritate iter illud asperum atq; difficile, cum ad primam Barbarorum stationem ante lucem improuiso peruenisset, quoscunq; ibi natus est custodes obruncauit. Ad aliam deinde stationem profectus, plurimis quoq; eorum occisis, cum ad tertiam peruenisset, custodum maxima pars territi diffugere cœperunt. Nec hi tamen in castra Ariobarzani, sed in proximos montes, ut quisq; potuit, trepidi se receperunt. Quapropter hostibus ignotus fuit Alexandri aduentus, donec sub lucem castra eorum aggressus est. Vbi ad fossas castrorum peruentum, signa canere iubet, uti Craterus, quem admodū imperauerat, cum reliqua copiarum manu è contraria parte murum oppugnet. Craterus audito signo,

Alexandri
mira celeritas.

continuo murū subit. Hostes ancipiti malo circum-
 uenti, antequam manus confererent, fugere coepe-
 runt. Sed cum fugæ locus non pateret, pleriq; eorum
 muros repetere coacti sunt. Et iam Macedones mu-
 rum inscenderant, cū Alexander suspicatus id quod
 euenit, ne hostes desertis castris aufugerent, relicto
 ad muri oppugnationem Ptolemæo cum tribus mi-
 libus peditum, ipse castra hostium adortus. hostibus
 in fugam uersis, multi eorum cecidere: pars effusa
 fuga in præcipitia loca delati, perierunt. Ariobarza-
 nes cum paucis equitibus in montes refugit. Post hæc
 Alexander rursus ad flumen cum exercitu ire cepit.
 iamq; ponte perfecto, haud mora, cum copijs traie-
 cit: atq; inde in Persas magnis itineribus contendit,
 ut præueniret de se nuncios, priusquam regia pecu-
 niæ à custodibus diriperentur. Cepit & apud Pa-
 sargades pecunias, quæ in thesauris Cyri prioris
 fuisse ferebantur. Persidi præposuit Phrasaortem
 Reomithri. Cyri regiam, uetustissimam illam & ce-
 lebratissimam, combussit. quamuis Parmenio dissua-
 deret, cum propter alia, tum quia turpe esset ea cor-
 rumpere, quæ adeptus foret: tum quod Asiaticæ gen-
 tes minus amico in se animo ob eā rem future essent.
 tanquam deliberasset, deuiecta Asia, & uastata, in
 Græciam reuerti. Id autem ab Alexandro perpetra-
 tum, ut aiebat, ob iniuriam, quam Persæ Græcis in-
 tulissent, ulciscendam: qui olim Græciam cum ingen-
 ti ex-

Cyri regia
 combusta.

Æi exercitu ingressi, Athenas, Græciæ lumen, crematis templis euertissent. quod quidem Alexandri commissum neq; probare ausim, neq; ab eo commissum in ultionem uerterim Persarum: sed alia causa adductum, magis crediderim. Deinde Alexander in mediam procedit, ubi Darium esse acceperat. Darij namq; consilium fuerat, si Babylonem ac Susas Alexander ex prælio peteret, ipse in Media moram faceret, expectans si quid sinistri illi contingeret. Sin uero Alexander in se conuerteretur, ipse in Parthiã & Hyrcaniã usq; ad Bactra se reciperet, omniq; cura regione uastata, Alexandro ad ulteriora penetrandi potestatem eriperet. Itaq; foeminis, & omni suppellectile, quam sibi reliquam belli fortuna fecerat, carrisq; ad portas Cassias præmissis, ipse cum his copijs, quas ex præsenti rerum statu collegerat, in Ecbatanis expectabat. Quibus cognitis, Alexander in Mediam progredi cœpit: primosq; omnium Paritacas subegit, Oxoathre Abuleti Susarum olim satrapæ filio ijs præposito. Cumq; digresso in itinere nunciatum esset, decreuisse Darium iterum prælij fortunã experiri, Cadusiosq; & Scythas ei auxilio aduentare: sarcinis atq; impedimentis sequi iussis, ipse cum omnibus copijs instructa acie, tanquam statim pugnaturus processit, ac duodecimis castris in Mediã peruenit: ubi nec Dario copias esse ad dimicandum ido-

In gratiã The-
 idis mercuri-
 cis Alexan-
 der apud Pla-
 tarch. com-
 bustu Xerxis
 regiam.

neas, neq; Cadusios aut Scythas auxilio uenisse, eiq;
 potius omnē salutis spem in fuga superesse cognouit.
 Quapropter aduersus cum maiori celeritate con-
 tendebat. Cumq; ab Ecbatanis tridui modò spacio
 abesset, occurrit ei Bisthanes Ochi filius, qui ante Da-
 riū in Perside regnauerat: isq; Alexandro nunciauit,
 Darium iam quinto ab inde die ex Ecbatanis profu-
 gisse, pecunia ex Media ad VII. M. talentorum secū
 ablata, esse illi equites ad tria milia, pedites circiter
 sex milia. Quibus auditis, Alexander in Ecbatana
 profectus, Thessalos equites, ac sociorum, in mariti-
 mam oram remisit, præter stipendium, duobus mili-
 bus talentū ijs dono datis: facta potestate, si quis eo-
 rum nollet amplius sub eo stipendia facere, ex quibus
 pleriq; nomina dederunt. Epocillo Polyeidis, uti eos
 qui domum reuerti quàm militare mallerent, cum equi-
 tum præsidio deduceret, negotium datum. Misit &
 cum his Menetem, qui ubi ad mare peruentum esset,
 eos & in Euboiam nauibus transfuehdos curaret.
 Post hæc Parmenioni mandat, uti pecuniam omnem
 quam ex Persis deportauerat, asseruandam in Echa-
 tanorum arce Harpalo tradat, cum sex milium Ma-
 cedonum atq; equitum & amicorum nonnullorum
 præsidio. ipse cum externis, ac Thracibus, & cete-
 ro equitatu, præterquàm amicorum, per Cadusiorū
 fines uersus Hyrcaniam proficiscatur. Clito turme
 regie

regiæ ductori scribit, cum è Susis in Ecbatana accessisset (ibi enim relictus ab eo fuerat corpore ager) receptis Macedonibus, qui regiæ pecuniæ præsidio relictæ fuerant, in Parthiam, quò iturus esset, contenderet. Ipse inde mouens cum amicorum equitatu, ad præcursoribus, equitibusq; mercenarijs, quos Erigyus ducebat, phalangeq; Macedonum, ijs exceptis qui pecuniarum custodia destinati erant: itemq; sagittarijs, & Agrianijs, ueluti cum Dario congressurus instructa acie pergebat. Cumq; summa celeritate contenderet, multis militibus præ lassitudine post se relictis, equorum pleriq; extincti sunt. Nectamen ob id iter cum festinatione persequi desinebat, decimoq; die Rhagus peruenit. Hic locus unius diei iter à Cassijs portis, pro magnitudine itineris Alexandri forte aberat. Cæterum Darius anteuerterat, occupatis faucibus: multi uero ex ijs, qui fugientem Dariũ secuti sunt, ex ipsa fuga in patriam reuertebantur. ex quibus etiam non pauci sese Alexandro dediderunt. Alexander spe deposita, Dariũ à se ulla celeritate cõprehendi posse, quinq; diebus ibidẽ substitit: recreatoq; ex itinere exercitu, Oxycatẽ Persam, qui à Dario captus apud Susas in custodiam traditus fuerat, Mediæ præposuit. ipse in Parthos cum copijs pergebat. Ac primo quidem die iuxta Pylas Cassias castrametatus est: postridie in loca cultoribus fre-

Rhagæ.

quentia progressus est. Cumq; inde cōmeatus in ex-
 ercitu ferre statuisset, quòd audiebat interiorē re-
 gionem incultam ac desertam esse, Coenum cū equi-
 tatu ac paucis peditum frumentatū mittit. Inter hæc
 ad eum mittit Bagistanes Babylonius, qui Darium se-
 cutus fuerat: & cum eo Antibelus, unus ex Maxei
 filijs, nunciantes Darium à Nabarzane mille equi-
 tum duce, & à Braza Arachotorum & † Daena-
 rum, ac Besso Bactrianorum satrapa comprehen-
 sum esse. Quo audito Alexander aliquanto citatius
 facere iter cœpit, amicis modò & equitibus antecur-
 soribus, ac ex peditatu fortioribus & uelocioribus
 delectis: nō expectato Coeno, et ijs qui cum Coeno fru-
 mentatum ierant. Crateroq; ijs quos relinquebat
 præfecto, mandat ut itinera moderatius faciant. qui
 cum sequebantur, arma tantummodo, ac duorum
 dierum cibaria ferre iussit. Itaq; mouens, cum tota
 nocte & insequenti die usq; in meridiē peragrasset,
 aliquantum temporis militi ad quietem dedit. Inde
 rursus mouens, cum tota nocte citato agmine iter fa-
 ceret, diluculo in ea castra, unde Bagistanes discesser-
 rat, peruenit. & hostes quidem ibi nactus est. Ce-
 terum factus est certior, Darium comprehensum in
 curru aduchi: Bessumq; ducem appellari à Bactria-
 nis, & à cæteris Barbaris, præterquam ab Artab-
 bazo, & Artabazi filijs, Græcisq; mercenarijs. hos
 in

Αρταβαζου.

in Darium fideles perpetuò fuisse: sed quæ aduer-
 sus Darium perpetrabantur, prohibere nequiuisset:
 illosq; diuersos extra publicam uiam, seorsum mon-
 tes petere, nec cum Besso consilia communicare. Ad
 hæc qui Darium ceperunt, si audiant Alexandrum
 se insequi, Darium tradere, & rebus suis consulere
 decreuisse, sin retro conuersum intelligant, quàm ma-
 ximas possint copias cogere, imperium inter se com-
 mune communi ope & consilio tueri: Bessum in præ-
 sentia exercitus ducem designatū esse, propter eam
 necessitudinem, quæ sibi cum Dario esset: tum etiam,
 quòd eius in prouincia Dario manus iniectæ essent.
 Hæc audiens Alexander, omni nixu sibi properan-
 dum existimauit. Et iam tam equi, quàm uiri, con-
 tinuato itinere defatigati erant. Sed nec tamen
 morabatur agmen, magnisq; itineribus per noctem
 & insequentem diem usque in meridiem exactis,
 in pagum quendam peruenit: ubi qui Darium ad-
 ducebant, pridie castra habuerant. Cumq; ibi cer-
 tior factus esset, Barbaros statuisse noctuiter fa-
 cere, incolas percontatus est, an uia n breuiorem
 scirent, qua fugientes præueniri possent: cumq;
 illi respondissent, scire se aliam, cæterum desertam
 & aquarum inopem: uti sibi eius itineris duces
 essent, imperauit. Cumq; intelligeret non posse pe-
 dutes se tanta celeritate euntem sequi, ad quingentos
 equites

equites, sumpta peditum armatura, desilire equit
iubet: Nicanorem argyraspidum & Attalum Agria-
norū duces, reliquos agere, eos uidelicet qui leuissi-
mè armati essent, quā Bessus cum suis properare di-
cebatur: ceteros pedites ordinatim sequi: ipse prima
noctis uigilia iter ingressus, cum citatius duceret, ad
XL stadia emensus, sub lucem Barbaros incompo-
sitè abeuntes atq; inermes affecutus est. Pauci eorum
constiterunt: ceteri effuso cursu, conspecto Alexan-
dro diffugere. Sed qui primo impetu excepto restite-
runt, mox & ipsi aliquot desideratis, in fugam con-
uersi sunt. At Bessus, & fugæ scelerisq; socij, qui Da-
rium curru aucebant, postquàm Alexandrū adesse
senserunt, Dario à Satibarzane & Barzanete graui-
ter uulnerato, & ibidem semianimi, cum sexcentis
ferè equitibus saluti fuga consuluerunt. Nec multo
post Darius, priusquam ab Alexandro uideri po-
tuit, ex acceptis uulneribus interijt. cuius corpus re-
pertum Alexander ob pristinae fortunæ reuerentiam
in Persas deportari iussit, atq; regijs sepulchris in-
ferri, in quibus ceteri Persarum reges ante Darium
condi consueuissent. Post hæc Ammynapem Parthū,
qui sibi unā cum Mazæo Aegyptum tradiderat, Par-
thorum atq; Hyrcanorum satrapem constituit: et cū
illo Tiepolemum Pythophani, unum ex amicorum
numero, qui Parthorum & Hyrcanorum rebus in-
tenderent.

Darii interi-
rus. atq; hic
Plutarch. cū
Arriano con-
sentit.

tenderent. Et hic quidem exitus Darij fuit, Aristophonte Atheniensem rempub. administrante: uiri quidem, si rem militarem spectes, nihil minus quam ad res bellicas nati: per cætera uero, qui nihil indecorum regie maiestati perpetrarit. Imò nec potuit quidem. nam simulac regnare cœpit, à Græcis & Macedonibus uexatus est. Quapropter uolenti etiam non licuisset, populares suos iniuria afficere. Viuenti quidem multa alia super alia aduersa contigerunt, nec ulla requie frui potuit, ex quo regnare cœpit. nã statim à regni initio clades illa ad Granicum amnem ab eo accepta est. Deinde Acoliam & Ioniam amisit, & utranq; Phrygiam: Lydos quoq; & Cares, præter Alicarnassenses. nec multo post et Alicarnassus erepta: deinde omnis maritima regio, usq; ad Cilicas. Post hæc ingenti pugna apud Isson uictus: in qua mater, uxor, ac liberi eius capti sunt: Phœnicia ac Aegyptus imperio eius detractæ. In Arbelis superatus, amisso maximo exercitu, ex omni genere barbarorum comparato, ipse imprimis turpiter fugit. ad hæc regno expulsus, errans, egensq; ad postremum proditus à suis, eodem tempore rex simul & captiuus, in uinculis fœdissimè habitus, eorum insidijs periit, à quibus salutem sperare debuerat. Hæc tot mala & calamitates uiuenti Dario acciderunt. At mortuo contra, & funus dignum regio fastigio, & honesta filiorũ

Darii calamitas.

Hyrcanice
ficus.

filiorum educatio (namq; ab Alexandro educati institutiq; sunt) & Alexandri affinitas, qui eius filiam in uxorem cepit: ut beator post mortem, quam in uita fuisse uideatur. Annos ferè L natus mortè obiit. Alexander autem unà cum ijs, quos Bessum persequens in fuga post se reliquerat, in Hyrcaniam profectus est. Sitā est ab leua uiæ in Bactrianos ferentis. & hac quidem montibus editis atq; opacis diuiditur: planicies uero eius in mare magnum porrigitur. Hac Alexander ibat: quòd acceperat externos milites, qui Darij stipendia fecerant, ad Pagrorum montes confugisse: Pagros ipsos eadem opera imperio suo subijcere in animo habēs. Atq; in tris partes diuiso exercitu, ipse ut plurimū per breuissimos ac difficillimos tramites, expeditiores è toto exercitu delectos ducebat. Cratero cum suis & Amyntæ copijs, & aliquanto sagittariorum numero, ac paucis equitibus contra Tapurios misso. Erigyium cum externis, & reliquo equitatu, uia recta, cæterum longiore currus ac sarcinas & cæteram turbam ducere præcepit. Transmissis autem primis qui occurrerunt montibus, ibidem castrametatus, argyraspidēs & ex phalange Macedonica expeditissimos quosq; & aliquantos ex sagittarijs uiam perdifficilem atq; impeditam ingressus est: dispositis præsidijs, ubi quid discriminis esse uidebatur: neu Barbari montani in eos qui sequer-

sequebantur, impetum facerent. Transgressusq; an-
 gustias, iuxta exiguum quendam amnem (nomen
 obscurum est) castra in plano posuit. Huc loci † And vaz pazazgo
 barzanes, unus e' Darij ducibus, & Phradaphernes
 Hyrcanorum ac Parthorum satrapes, & alij quidam
 Persarum, qui apud Darium in honore fuerant, ad
 eum profecti, sese in eius fidem dedere. In his castris
 quadriduum moratus, quos praefestinatione in itinere
 reliquerat, ad se recepit. Et alij quidem tuto tran-
 siverunt. sed cum montani Agrianos praesidio relictos
 inuasissent, iaculis repulsi protinus discesserunt.
 Mouens inde Alexander Hyrcaniam uersus, Zadra- Zadracarta
urbs.
 carta urbem Hyrcanorum petit. Quò ad eum uene-
 re Craterus, & qui cum eo erant: non inuentis mer-
 cenarijs, Darium secutis: uniuersa regione, quam in-
 quirentes peragrauerunt, partim ui, partim uolun-
 tate in deditiorem recepta. Erigyius quoq; cum cur-
 ribus & sarcinis eodem peruenit. Nec multo post
 Artabazus cum Cophene, Ariobarzane, ac Arsame
 filijs, & cum his legati ab exteris mercenarijs, qu
 Darii militauerant, & item Autophradates Tapu-
 riorum satrapes, Autophradatem in satrapiam suam
 restituit, Artabazum ac liberos secum in honorem
 habuit: tum quòd ex primoribus Persarum essent,
 tum propter eorum erga Darium regem suum con-
 stantiam & fidem. Græcorum mercenariorū legati
ab eo

De Mardis
Curt. in 5.

ab eo fidem ac pacem petentibus, nullam se conditionem admissurum respondit, ni se eius arbitrio potestatiq; permitterent: grauissimè eos increpans, qui pro Barbaris aduersus Græciam contra Græcorum decreta militassent. qui cum nullam reliquam salutis uiam cernerent, cum se eius potestati permisissent, petiere uti quenquã è suis unà mitteret: cuius auctoritate tutò ad eum proficisci possent. Ii circiter mille quingenti esse ferebantur. Itaq; Andronico Aggerri, & Artabazo cum iisdem legatis ad eos missis, ipse in Mardos ire perrexit, assumpta argyraspidum manu, et præter hos sagittarijs, et Agrianis Cœni ac Amyntæ copijs, ac dimidia amicorum parte equitibus, et iaculatoribus. Iam enim erant ab eo constituti & ordines hastatorum equitum, magnaq; ex parte Mardorum prouincia peragrata. plerosq; illorum fugientes, quosdam etiam resistentes interfecit, multis uiuis in potestatem redactis. Ante ipsum eam regionem nemo hostiliter inuaserat, propterea quòd loca illa aditu difficillima, & ipsi inopes rerum, ac ob eam causam sibi tuti uidebantur. Igitur nec Alexandrum qui eos inuasurus ferebatur, metuebant, potissimum quod cum iam ulterius profectum audierant, atq; ideo incautiores facilius oppressi sunt. Multi eorum & in finitimos montes confugerunt, qui & præalti & imperuij sunt: ueluti Alexander ad eos penetrare

penetrare non posset. Postquam uero & ea loca adiri ab Alexandro conspicati sunt, missa ad eum legatione, & se & sua in eius fidem dederunt. Quibus receptis, ac dimissis, Autophradate satrapa gentis eius ac Tapuriorum designato, ipse in castra unde mouerat reuersus, Græcos mercenarios qui ad se uenerant repperit: item Lacedæmoniorum legatos, qui ad Darium profecti fuerant. Hi erant Callistratides, Pausippus, Monimus, Anomanthus, ac Dropides Atheniensis: quos comprehensos in custodiam tradidit. Sinopeorum legatis abeundi potestatem fecit, quod Sinopei cum sub Græcis non essent, sed sub Darij imperio, non iniuste facere uiderentur, si ad regem suæ legationem misissent. Græcos quicumq; antè pacem & societatem cum Macedonibus iunctam apud Persas mercede militauerant, & item Heraclidem Carthaginensium legatum dimisit. Cæteros secū eadem mercede, qua sub Dario meruerant, militare iussit: ijsq; Andronicum præfecit. Quibus peractis, inde mouens ad † Zadracata opulentissimū Hyrcanorū oppidū, in quo regia erat, profectus est: ibiq; ad XV dies commoratus est, sacrificio dijs rite facto, ludisq; gymnicijs perpetratis, in Parthos contendit. Inde uersus † Aris montes, ac Susiam Arcorū urbem, quò Satibarzanes Arcorum satrapes ad eum ueniens, sese in eius fidem dedit. Quo recepto, & populariū suo-

† Zadracata

† Aris

Bessus rex ap-
pellatus.

Nicanoris
obitus.

rum praeside relicto, unà cum eo Anaxippum, unum
ex amicis, misit, iaculatoribus ei ad XL traditis:
quos custodes disponderet, ne qua iniuria ab exerci-
tu per eorū agros transeunte fieret. Inter hæc ad eū
aduenerunt quidam Persarum, nunciantes Bessum
Persicam uestem ac tyaram rectam, regium capitis
insigne, propalam ferre, ac pro Besso Artaxerxem
se Asiæq; regem appellari. habere illum ex Persis,
qui in Bactra effugerant, & ex Bactrianis cōplures:
præterea Scytharum fœderatorum ad se aduentum
expectare. Quibus cognitis Alexander coacto iam
omni exercitu, in Bactra iter arripit, quò Philippus
Menelai ex Media ad eum profectus est cum equiti-
bus mercenarijs quib; præerat, & Thessalis qui sua
uoluntate in castris remanserant, ac peregrinis præ-
terea quorum Andromachus dux erat. namq; Nica-
nor Parmenionis argyraspidum præfectus, iam mor-
bo corruptus decesserat. Eunti in Bactra Alexandro
nunciatur, Satibarzanem Arcorum satrapem, de quo
antè diximus, occiso Anaxippo, & equitibus iacula-
toribus quos secum duxerat armatis, Arcis, & apud
Artacoana urbem (in qua regia Arcorum erat) con-
gregatis decreuisse, postquam ulterius progressum
audisset, ad Bessum ire, & cum illius copijs se cōiun-
gere. Quæ ubi accepit, intermisso in Bactra itinere
conuersus, assumptis equitibus ex amicorum ordi-
ne,

ne, idculatorum equitatu, sagittarijs atq; Agrianijs,
 & Amyntæ Coeniq; cohortibus, exteris ibidem re-
 lictis, & cum his Cratero, qui eorum ductor esset,
 ipse celeriter aduersus Satibarzanem & Areos du-
 cit: stadijsq; propè sexcentis biduo emensis, ad Arta-
 coana peruenit. Cæterum Satibarzanes ut agnouit
 Alexandrum appropinquare, eius uelocitate conster-
 natus, cum opibus suis diffideret, cū paucis admodū
 equitibus profugit. multi namq; suorum Alexandrū
 haud procul inde abesse certiores facti, ipsum in fuga
 destituerant. Alexander iter persecutus, quotquot de-
 fectionis participes nactus est, & qui desertis pagis
 domo abiissent, alios interfecit, alios in seruitutē re-
 degit: Arsaceq; Persa ipsius gentis præside facto, ip-
 se receptis ad se quos cum Cratero reliquerat, Zaran-
 gæos adiens eò peruenit, ubi illius gentis regia erat.
 † Barzanetes, q tūc Zarangæorū prouinciā obtine-
 bat, unus ex ijs erat qui Dariū fugientē oppresserāt.
 qui cōtinuo cognito Alexandri aduentu, ad Indos, qui
 cis flumē Indū incolūt, profugit. quem cōprehensum
 ab Indis, & ad se retractū, Alexander ob perfidiam
 eius in Dariū interfici iussit. In his locis castrametatus,
 Philotā Parmenionis uitæ suæ insidiari didicit.
 Ptolemæus & Aristobulus autores sunt, cū hoc ante
 illi in Aegypto indicatum esset, ueteris amicitie &
 consuetudinis simul & honoris causa, quem Parme-
 nioni patri habebat, id pro cōperto habere noluisse.

Satibarzanes
fuga.

Barzanetes

Philotæ petra
fida.

Philotas tacu-
lis confossus.
at Curtius in
5. faxis dicit,

Ptolemæus adducit, in Macedonum cõcionem intro-
ductum Philotam, grauitè ab Alexandro accusatũ:
cum se excusare conaretur, ab indicibus conuictum,
uel ex eo potissimum, quod is confessus est, se de qui-
busdam insidijs in Alexandrum paratis audisse,
quas obticisset, qui bis per singulos dies Alexan-
dri tabernaculum adire solitus esset: ac tum Philotã,
cum refellere obiectum crimen non posset, unã cum
cæteris insidiarum conscijs à Macedonibus circum-
stantibus, iaculis confossus. ad Parmenionem, qui inde
aberat, missum Polydamanta, unum ex amicorũ nu-
mero, qui ab Alexandro literas ad duces exercitus
qui tum erat in Media, detulit. hi erant Cleander, Si-
talces, ac Menides: quĩs omnibus Parmenio præerat.
Ab his Parmenionem interfectum: siue, quòd haud
uerisimile uideretur, Philota Alexandro insidias pa-
rante, Parmenionem patrem eius consilij ignarum
fuisse: siue quidam etsi tanti sceleris particeps non
esset, timendus tamen uideretur, filio interfecto: præ-
sertim cũ in magna existimatione tum apud Alexan-
dram, tum apud exercitũ esset, nec tantum apud Ma-
cedonas, uerum & apud externos milites, quos se-
pius & simul & separatim rexerat. Ferunt quoq;
eodem tempore & Amyntam Andromeni in iudiciũ
uocatum, & cũ eo Polemonem, Artalum, Simmiamq;
Amyntæ fratres: tanquam et ipsi insidiarum aduer-

sus Alexandrum conscij fuissent, propter amicitiam,
 qua Philotæ iuncti erant. Idq; magis multitudini per
 suasum: quod Polemō unus ex fratribus Philota com
 prehensō ad hostes transfugerat. at cum Amyntas cū
 cæteris fratribus permansisset, causamq; intrepidus
 inter Macedonas dixisset, iudicum sententia absolu
 tum, nec dum dimisso concilio uti sibi ad fratrem re
 ducendum liceret ire, postulasse: quod cum per Mace
 donas impetrasset, eodem die Polemonem reduxisset.
 ex eo manifestius Amyntæ innocentiam apparuisse.
 Eundem paulopost pagum quendam hostium oppu
 gnantem, sagitta ictum occubuisse. Iudicum denum
 sententijs absoluto id tantum profuisse, quod uir pro
 bus & fidelis est habitus. Post hæc Alexander equi
 tati amicorum Ephæstionem Amyntoris, et Clytum
 Dropidis præfecit. Diuisisq; in duas partes sodaliū
 copijs (nam neq; unum ipsum Philotam permitturus
 erat tanti equitatus ducem esse) ad cos peruenit, qui
 primum Agriaspæ, postea Euergetæ, quasi benefici
 appellati sunt, quia Cyrum Cambysæ in expeditionē
 Scythicam adiuuissent. Hos in honore habuit: & quo
 niam iustitiæ studiosi essent, & tanquam qui Græco
 rum optimè instituti sunt, se suamq; rempub. rectissi
 mē gubernarent, liberos esse iussit. ad hæc ex finiti
 morum agris quantum petiere (paruo autē contenti
 fuere) ijs concessit. Post hæc factō Apollini sacrificio.

Amyntæ lib
terius.

Agriaspæ.
Euergetæ.

Demetrio uno ex corporis custodibus, quem Philote
 consiliorum participem fuisse suspicabatur, compre-
 hensio, in eius locum Ptolemæum Lagi constituit. His
 actis, in Bactra aduersus Bessum ducere pergit. suba-
 ctisq; in ipso itinere Drangis ac Dragogis, & Ara-
 chotis, Menona his præsidem dedit. Post hæc Indos
 Arachotorū intimos inuadit. Atq; hæc gentis, quod
 omnis illa regio præterquam quod niuibus per anni
 tempus obruebatur, omnium rerū necessariorū inops
 erat, quarum rerū causa exercitus uehementer labor-
 abat, una excursionione uicit. Cumq; agnouisset, Areos
 denuo arma sumpsisse, Satibarzane cum duobus mi-
 libus equitū, quos à Besso acceperat, in eorum agros
 crebras excursioniones faciente: cōtinuò Artabazū Per-
 sam, & cū eo Erigyium et Caranū ex amicis aduer-
 sus illum mittit, Phratapherne Parthorum satrape
 unā cū ijs proficisci iusso. Vbi ad hostes peruentum,
 atrox præliū commissum est. nec prius Barbari in fu-
 gam inclinare ceperūt, quā Satibarzanes ab Eri-
 gyio iaculo transfossus cecidit. Quo casu territi Bar-
 bari, sese protinus in fugā coniecerunt. Inter hæc Ale-
 xander ad Caucasum montē profectus, urbem in co-
 condidit, ac de suo nomine Alexandriam appellauit.
 Factoq; sacrificio dijs omnibus, quibus sacrificare
 cōsueuerat, Procxe Persa ei regioni præposito, et ex
 amicis Niloxene Satyri præfecto cū exercitu relicto,
 montem

Satibarzanis
 interitus.

Alexandria ab
 Alexand. con-
 dita. memini
 & Plutarch.
 in lib. de For-
 tuna Alexan-
 dri.

montem transgreditur. Mons Caucasus, Aristobulo
 autore, nulli montium qui sunt in Asia altitudine secun-
 dus (per id anni tempus ab ea parte ut plurimum nu-
 dus erat) in longum maxime porrigitur. namque &
 Taurum montem, qui Ciliciam Pamphiliamque dister-
 nat, ex Caucaso esse perhibent: & alios item perma-
 gnos montes, qui pro uarietate gentium, a quibus inco-
 luntur, nomina uariant. Nihil uero in eo nasci præ-
 ter terminthum, & silphium, idem ipse Aristobulus au-
 tor est: & nihilominus multos in eo incolas esse, ma-
 gnamque pecudum & armentorum uim ibidem pasci. Sil-
 phium namque pecudes amare: quod si ex longinquo
 per odoratum senserint, eo citatim ferri, floremque depa-
 sci, radicem quoque excauando corrodere: & ob hanc
 causam greges quam procul Cyrenæos ab ijs locis
 arcere, alios septem obijcere: apud eos id gramen in
 precio esse. Inter hæc Bessus cum Persis, qui parti-
 cipes prodicionis in Darium fuerant, & Bactrianis
 circiter septem milibus, ac Dais ultra Tanaim habitan-
 tibus, regionem Caucaso adiacentem uastabat: ut per
 solitudinem terræ interiectam, & comeatuum rerumque ne-
 cessariarum penuriam contineretur Alexander, quo mi-
 nus ulteriora loca peteret. Verum hoc Alexandrum a pro-
 posito itinere haudquam retraxit, quamquam iter diffi-
 cillimum esset, alta niue circumquaque solum operiente. Bes-
 sus, ut agnouit Alexandrum haud procul inde abesse,

Caucasi alti-
tudo.

Taurus.

Bessi fuga.

Nautaca.

Oxo flumine celeriter traiecto, nauibus, quibus copias transueherat, igni corruptis, inde in Nautaca Sogdianæ regionis se recepit. sequebantur eum Spitantes, & Oxyartes, cum equitibus Sogdianis, & Dais à Tanai profectis. Cæterum Bactriani equites, ubi Bessum in una fuga spem salutis posuisse intellexerunt, alius aliò dilapsi, domum reuerterunt. Profectus deinde Drapsaca Alexander, recreato aliquantulum ex labore exercitu, in Aornos & Bactra: maximas Bactrianorum urbes ducit, easq; admoto exercitu primo impetu cœpit: atq; in Aorni arce Archelao Androcli, uno ex amicis, cum ualido præsidio relicto, cæteram Bactrianorum gentem domuit: ijsq; Artabazo Persa præposito, ipse ad Oxum amnem

Drapsaca.
Aorni.
Bactra,Oxi flu. ortus
& magnitudo.

iter facit. Oxus è monte Caucaso oriens, maximus habetur omnium Asiæ fluuiorum, qui ab Alexandro cum copijs traiecti sint: Indorum fluminibus (sunt enim longè latiora) exceptis: in magnum mare apud Hyrcanos influit. Conanti Alexandro flumen transire, nulla se facultas offerre uidebatur. namq; eius latitudo ad sex maximè stadia amplectitur, altitudo latitudini non respondet: sed enim profundior, et sabulosus atq; prærapidus est, molitionum ob id impatiens. omne præterea circum solū materia nudum. ad hæc magna temporis iactura futura uidebatur, si ex longinquo materia portanda esset, fabricando ponti necessaria.

cessaria. Itaq; tentorijs pelles detrahi, easq; minutis
 ac leuibus quibusdam festucis repletas, accuratè con-
 sui iubet, ne quid aquæ intus influeret. quibus inscen-
 sis, uniuersum exercitū intra quintum diem flumen
 transuexit: antequam traiceret, delectis quibusq;
 ex Macedonibus, aut ætate aut bello seßis: item ex
 Theßalis, qui sua uoluntate in castris remanserant:
 quos omnes domum remisit. In Arcos quoq; Stasano Stasano.
 rem, unum ex amicis, qui Arsacem Areorū satrapem
 comprehenderet: quoniam rebus domi nouandis stu-
 dere se rebatur. ipsumq; in Arsacis locū suffecit. Tra-
 iecto autem amne contendebat, ubi Bessum cum co-
 pijs esse acceperat. Ac in itinere obuios habuit à Spi-
 tamene ac Datapherne nuncios, pollicentibus, si unū
 aliquem ex ducibus suis cum aliquantis copijs mit-
 teret, se Bessum comprehensum in eius potestatem
 tradituros: quem licet nondum in uinculis, in pote-
 state tamen iam haberent. Quæ ubi audiuit, conse-
 ssim Ptolemæo Lagi præmisso cum tribus cohorti-
 bus ex amicorum equitatu, cunctisq; hastatis equiti-
 bus, ac Philotæ peditatu, argyraspidibus mille, & A-
 grianis, & sagittariorum parte, ad Spitamenum &
 Dataphernem contendat iubet: ipse paulo lentius
 quàm prius, agmen agit. Ptolemæus decem dierum
 iter quatruiduo emensus, eò peruenit: ubi Barbari cū
 Spitamene pridie castra habuerant. Ibi factus est cer-

tior, non esse Spitameni & Datapherni certam de Bessi traditione sententiã. Itaq; peditibus relictis, ac subsequi iussis, ipse cū equis præuectus, in quendam pagū improuiso peruenit, ubi Bessus cū paucis militibus agebat. namq; qui cū Spitamene erāt, iam discesserant, Bessum prodece hostibus ueriti. Igitur Ptolemæus pago cū equitatu circumfesso (erat enim muro circumdatus) paganis circa portas denunciari iubet, incolumes fore, si Bessum traderet. Quo audito, confestim Ptolemæo intra pagū recepto, Bessus comprehensus uinctus est. Rediens igitur ad Alexandrū Ptolemæus præmittit, qui percontetur, quo nam modo Bessum in conspectū suū adduci uelit. cui Alexander placere sibi, Bessum catenis uinctū ad se adduci nudū: & ad dexteram partē uiae statui, qua ipse cum exercitu profecturus esset. Quo in conspectum adducto, interrogauit eum: Cur nam Dariū regem suū ac necessariū, de se optimè meritū, primū comprehensum in uinculis habuisset, deinde uinctū necasset. Cui Bessus: id non suum modo consiliū fuisse, sed & omnium qui tunc apud Dariū fuissent, uti eius uiri traditione sibi salutem apud uictorē quærerent. Tū Alexander Bessum uirgis cædi, ac per præconem pronunciari, quæcunq; illius de perfidia in regem suū ei ipse exprobrasset, deinde uerberatū remitti in Bactra, ibiq; occidi iussit. Hec Ptolemæus de Besso. Aristobulus autem

Bessus paganorum perfidia captus. Idem Curtius in 6.

autem scribit: qui cum Spitamene ac Datapherne erat, ad Ptolemæum Bessum adduxisse, eumq; nudū & catenis uinctum Alexandro traditū. Post hæc Alexander reſecto equitatu (multi enim equi ex defatigatione perierant, tam in transitu Caucaſi, quàm in itinere ad Oxum amnem) in Maracanda, qua in urbe Sogdianæ gentis regia erat, iter cepit: indeq; ad Tanaim progressus est. Huius fluminis fons, quem Orxantē alio nomine Barbaros uocare Aristobulus asserit, è Caucaſo monte oriens, in Hyrcanum mare prorumpit. Est & alter Tanais, quem ait Herodotus Scythiæ fluminum octauum, ex magno lacu ortum, in Meotim paludem exire. et hunc Tanaim sunt qui Asiæ & Europæ terminum statuunt. namq; in Euxino ponto & Meotis ipsa, & Tanais qui in eam illabitur, Asiæ ab Europa diuidunt. quemadmodū fretum, quod inter Gades & Numidas interiacet, Lybiam ab Europa separat: nec secus quàm ipsa Lybia à reliqua Asia Nilo flumine dirimitur. Hic ex Macedonibus nonnulli pabulandi causa per agros uagati, à Barbaris interfecti sunt: qui mox ex ipsa cæde in montes aditu difficiles & confragosos se receperunt. hi ad XXX milia erant: aduersus quos Alexander assumptis expeditionibus totius exercitus celeriter profectus, cum magno conatu in collem niteretur, multis loci iniquitate primo ascensu

Maracanda.

Tanais flu.
qui & Orxan
tes.Tanais
alter.

uulneratis.

vulneratis, Macedones à Barbaris repellebantur. Ipse Alexander dū se audacius in hostes infert, cruis sagitta traiectus est. utcunq; tamen depulsis è colle hostibus locum cepit: quorum alij à Macedonibus interempti, alij è rupibus sese præcipitantes interierunt, ut ex tâta multitudine uix octo milia euaserint.

ARRIANI NICOMEDENSIS
de rebus gestis Alexandri Ma-
gni regis Macedonum,
Liber Quartus.

Abii Scythæ
de quibus Ho-
merus Iliad.

AVD multo pōst ad Alexandrum profecti sunt legati à Scythis, quos Abios, quasi nullius patrimonij possessores uocāt: quos Homerus magnopere, ut iustissimos laudat. Hi Asiam incolunt. liberos maximè facit paupertas, & iustitia gentis, qua inter se utuntur. Eòdem aduenerè legati & à Scythis, qui Europam incolunt. Cum his legatis redeuntibus Alexander quosdam è suis misit, sub prætextu iungendæ cum Scythis amicitie & societatis: re autem uera, ut situm regionis, ut multitudinem eorum ac mores, & quo armorum genere uterentur cognosceret. Cogitabat iuxta Tanaim, urbem sui nominis condere. namq; loci natura ad magnæ ac opulentæ

opulentiæ urbis sedem sibi peridonea uisa est: tū per-
 opportuna ad bellū Scythis trans amnem incolenti-
 bus inferendū. Magnitudinē autem futuræ urbis tam
 ex ipso autoris nomine, quàm ex incolarum frequen-
 tia concipiebat. Dum urbem condit, finitimi fluui-
 Barbari in urbes suas præsidio missos hostiliter ob-
 truncant, urbesq; communiunt. Quorum rebellio-
 ne audita, Sogdianorum plurimi ab ijs sollicitati, qui
 Bessum ante comprehenderant, illis se protinus iun-
 xerunt: ijsq; Bactrianorum nonnullos in societatem
 defectionis facile ad se traxerunt, siue quòd Alexan-
 drum timerent, siue ob rumores uulgò sparsos, Ale-
 xandrum eius defectionis causa ad Zariastra urbem
 in Sogdianis pollentem, conuentus agere instituisse,
 eius gentis principibus uiris eò accersitis. id autem
 nullo commodo Sogdianorum fieri. Hæc ubi Alexan-
 dro nunciata sunt, scalis quæ imprimū per pedites pa-
 rari iussis, primum Gazam urbem petit, quæ sibi à
 castris discedenti proxima erat. namq; in septem op-
 pida eius regionis Barbari confugisse ferebantur.
 Craterum Cyropolim mittit, cæterarum urbium eius
 gentis amplissimam, in quam Barbarorum magna
 manus confluxerat: mandatis traditis, uti ad motis
 propius castris, dispositisq; tormentis, urbem uallo
 fossaq; circumdent: eo uidelicet consilio, ne cæteris
 urbibus circumuallati ferre opem possent. Ipse ut
 primum

Alexandria
 ad Tanaim
 condita.

Zariastra
 urbs.

Gazæ expu-
gnatio.

primum Gazam peruenit, ex itinere, quo magis op-
pidanos terreret, propositoq; pugnae signo moenia
inuadi, scalasq; diuersis locis in circuitum inferri
imperat. Tum funditores, sagittarij, ac iaculatores
peditibus immixti, impetu facto eos qui de muro pu-
gnabant incescere, atq; infestis telis petere, iacula
quoq; machinis torquere. Quapropter muro de-
fensore breui nudato, facile fuit scalas admouere. Ex
quo Macedones haud difficulter murum conscen-
dunt. quod fuit eo facilius, quod murus è luto stru-
ctus, humilisq; erat. Superatis moenibus, Macedones
urbem ingressi, mares omnes Alexandri iussu interi-
munt, foeminis, pueris, atq; omnibus Gazensium bo-
nis in praedam datis. Deinde ad aliam urbem ducit,
opulentia huic proximam, eodemq; modo condi-
tam: eoq; die debellatam, maribus castis, militi diri-
piendam dedit. Tertiam deinde aggressus, postridie
primo impetu cepit. Interim dum hasce urbes cum
peditatu expugnat, equites ad duas reliquas uicinas
urbes procul obseruatum mittit, ne qui inde egrede-
rentur, per quos de captis urbibus scire possent, quo
sibi persequendorum in fuga labor adimeretur.
Oppidani postquam ex fumo et trepide fugienti-
bus, urbem propinquam expugnatam esse cognoue-
runt desertam, dum gregatim fugiunt, in ipsum equi-
tatum inciderunt: ijq; fere omnes casti. Hisq; quinque
oppidis

oppidis biduo captis, ac direptis, Cyropolim ducit, cæterarum urbium opulentissimam, ac celsiore muro communitam: utpote quæ à Cyro condita, eiusdè regia erat. in quam magna Barbarorum multitudo, & eorum quidem totius gentis pugnacissimorum se receperat. Et quoniam haud huiusmodi esse uidebatur, quæ primo impetu à Macedonibus capi posset: cogitabat Alexander tormentis admotis moenia quætere, oppidumq; clandestino introitu superari posse, assumptis argyraspidibus, sagittarijs, & Agrianis. Barbaris in machinamenta & oppugnatores conuersis, clam primo cum paucis per torrentis alueum ingreditur: refractusq; portis, quæ ad eam partem uergebant, confestim & alios milites introducit. Tum Barbari clamore hostium excitati, protinus in eos conuersi, prælium acre committunt. In ea pugna Alexander caput & ceruicem lapide percussus, Craterus sagitta, & alij quidam copiarum duces icti. At nihilominus Barbari è toto foro, in quo pugnabatur, à Macedonibus summoti sunt. Interim qui ab alia parte urbem oppugnabant, cum muros ab oppidanis desertos conspicerent, strenuè conscendunt: et primo quidem tumultu captæ urbis, cæsi sunt ex hostibus circiter octo milia. reliqui enim ad quindecim milia in arcem confugerunt: qua circumfessa, cum propter aquarum inopiam obsidionem tollerare non possent,

altero

Cyropolis ex
pugnatio.

Alexander
uulneratus.

altero die deditionem fecerunt. Septimum deinde oppidum adortus, primo insultu cepit. Ptolemæus ab oppidanis deditionem non expectato prælio factam scribit. Aristobulus autem, & hoc quoque oppidum resistentibus oppidanis uicium, maresque omnes in eo comprehensos, obtruncatos: quos Ptolemæus ait in exercitum distributos, ac uinctos custodiri iussos, donec ex ea regione cum exercitu egrederetur: ne quis eorum qui rebellassent, in his locis relinqueretur. Dum hæc geruntur, Scytharum exercitus, qui in Asia erat, ut audiuit Barbarorum quosdam trans flumen incolentes ad Alexandrum defecisse, ad ripas Tanais accessit, eo consilio, ut si qua insignis nouitas in ijs locis fieret, in belli societatem contra Macedones coirent. Eodem tempore nunciatum est, Spitamenem cum copijs eos obsidere, qui in Maracandis præsidio relictæ fuerant. Itaque Alexander confestim aduersus Spitamenem, Andromachum, Menedemum, & Caranum mittit: & cum his ex equitatu amicorum ad sexaginta, ex mercenarijs octingentos, Carano duce: pedites mercenarios mille quingentos, quos præposuit Pharnuchem interpretem, genere quidem Lycium, ceterum linguæ eius gentis peritum, & quoad cætera quæ in his locis agenda essent com-modissimum. Ipse urbem, quam condere cogitauerat, intra uicesimum diem muro circumplexus, traductis

ἐν μαρακάν-
δης.

Pharnuches
Lycus.

eò Græcis quibusdam mercenarijs, ac Barbaris fini-
 timis, qui sola uoluntate in eam urbem è sedibus suis
 transmigrarunt: & item Macedonibus, quos atas im-
 belles fecerat: sacrificio primum dijs, quibus consue-
 uerat, rite perpetrato, equestres ludos ac gymnicos
 edidit. Verumenimvero cum intueretur Scythas à
 fluminis ripa non recedere, quin etiam sagittis cis flu-
 men (quod in ea parte modicæ latitudinis erat) suos
 incessere, ac temere in se atq; exercitum probra ia-
 ctare: Scythas metu non adire, cogniturum quid in-
 ter Scythas & Barbaros Asiaticos intersit: irritatus
 huiusmodi uocibus, flumen transire constituit, pelli-
 bus quibus trasueheretur exercitus parari iussis. Fa-
 cto igitur pro transitu sacrificio, cum non litasset, ex-
 taq; aduersos exitus portenderent: quanquam ob
 eam rem commotus, prælio abstinuit: postquam ta-
 men pergentibus Scythis exprobrare ignauiam et ti-
 miditatem, & sacrificio rursus facto iterum sibi peri-
 culum portendi Aristander moneret, iam iræ impa-
 tiens: Satius est (inquit) periculo sese offerre, quam
 tota penè Asia subacta, Scythis ludibrio & contem-
 ptui esse, quod Dario Xerxis patri olim accidisset.
 Tam Aristander regem commotū intuens: Ego uero
 (inquit) rex, non ea quæ te maximè uelle existimem,
 sed quæ tibi diuinitus portèdantur, dicturus sum. A-
 lexander nihilominus paratis ad transitū pellibus,

Scythæ con-
 uicia in Ale-
 xandrum.

Et iam exercitu flumini instante, tormentis in Scythas ripis obequitantes procul iaculantibus: cū quidam Scytharum uulnerati essent, unus etiam scutum et thoracem transfossus, et ex equo prolapsus, longinquo iaculorum iactu, simul strenui uiri nece perterriti, parumper à ripa retro cesserunt. Quos Alexander iaculorum coniectu perturbatos conspicatis, cum ingenti tubarum sono exercitu sequente flumen ingreditur: præmissis funditoribus ac sagittarijs, qui procul à ripa hostes arcerent, ne prius illi phalangi exeunti occurrerent, quàm uniuersus exercitus traiecisset. Omnibus autem transgressis, cū equites mercenarios et iaculorum turmas quatuor primum in Scythas immisisset, Scythæ ipsi plures circumfusi, eos impetu facto feriebant: simul, utpote expeditiores, haud difficulter in diuersa refugiebant. Quod ubi Alexander animaduertit, sagittarios et Agrianos, atq; alios leuiter armatos, quos Balacrus præerat: tris præterea equitum ordines ex amicis, atq; omnes hastatos equites, eodem mittit: ipse deinde cum reliquo equitatu hostes inuadit. Ac per hunc modum ludificandi potestas Scythis crepta est. nam equitatus ijs imminerebat, et leuiter armati equitibus immit-
 xti, eos artibus suis uti non sinebāt. Tum Scythæ in fugam conuersi, circiter mille in pugna cæsis, et in ijs uno ex ducibus, Satrace nomine: captis ad CL. Erat

De Balacro
 Curtius in 4.
 & 7.

Scytharum
 cædes.

Erat in ea regione pestilens aqua. Itaq; cum fugientes Scythas insequeretur Alexander, & ex nimio labore, aestu ac siti fatigarentur, epota aqua, subita ventris solutio secuta. quæ res Macedonas ab insequendis hostibus remorata est. Quod ni ita contigisset, omnes profecto aut interfecti fuissent, aut capti. Alexander in summum uitæ discrimen adductus, retro unde mouerat, in castra relatus est. Atq; ita Aristandri uaticinium, quo prædixerat uitæ regis periculum portendi, re comprobatum est. Haud multo post legati à Scytharum rege ad Alexandrum accesserunt, factum excusantes: Non esse ei illata arma communi Scytharum consilio. illos qui iniuriam secissent, spe prædæ allectos, latrocinatum uenisse: regem paratum imperata facere. Quibus Alexander pro tempore humaniter respondit. Neq; enim è dignitate sua esse existimare, si de fide sua dubitari uideretur, non exire in aciem, Scythasq; bello persequi: quod eo tempore à rationibus suis alienum ducebat. At Macedones, qui Maracandis in arce obsidebantur, cum Spitamenes cū copijs, quas habebat, in arcem impetum fecisset, subita eruptione quibusdam hostium interfectis, cæteris repulsis, incolumes sese in arcem receperunt. Postquam uero eos qui ab Alexandro Maracanda auxilio obseſis missi fuerat, nunciatum est Spitameni appropinquare,

Alexand. de
uita periclitatus.

obsidione arcis destituta, ipse uersus regiam Sogdianorum contendit. quem festinātius abeuntem, Pharnuches cum copijs sibi attributis ad Sogdianæ regionis montes insecutus, cum assequi non posset, Scytharum pastores temere adortus est. Quamobrem iritatis Scythijs, Spitamenes cum equites propè sexcenti eorum ad se accessissent, parumper constitit, acicq; ad Scythicæ solitudinis initiū loco plano instructa, nec expectare hostes audebat, nec inuadere: sed Macedonum phalangem cum equitatu præteruolans, sagittis incessabat. Ac mox irruentibus in se Macedonibus, declinato impetu refugiebat. namq; equos & uelociores ad fugam, & recentiores habebat: cum quidem propter continuata itinera, & pabuli inopiam, equi Aristomachi lassitudine cōfecti essent: quos siue permanentes, siue retrocedentes Scythæ urgebant. Multis itaq; uulneratis, quibusdam etiam occisis, Macedones quadrato agmine ad Polytimetum amnem proximum sensim sese recipiebant: eo consilio, ut in syluam flumini circumiectam sese inferrent, quo Barbaris ludificandi potestate adempta, ipsi pediatu uti possent. Caterum Caranus equitum præfectus, non communicato consilio cum Andromacho, transire flumen conabatur, tanquam tutiore loco equitatus esset futurus. Traiicientem pedites sequebantur, non cuiusquam imperio aut iussu, sed metu compulsi. ijq; temere

temere ac passim, per altas ac præcípites ripas flumen intrabant. Quod Barbari conspicati, & ipsi à diuersis partibus uadum ingressi sunt. & alij quidē eos, qui iam transierāt, persequēbantur, ac sese intutum recipiebant: alij oppositi, transire conantes in ipso flumine interficiebant. Quidam ab lateribus procul sagittis feriebantur: pars intrare parantibus instabant. Quibus difficultatibus undiq; circumuenti Macedones, in breuem quandam insulam refugiūt. Quos circumfusi cum equitatu hostes, procul sagittis interemerunt: præter paucos, quos captos occiderunt. Aristobulus scribit, magnam Græcorum partē Scytharum insidijs oppressam: qui in hortulis proximis abditi, ex improviso superuenerē. Pharnuchē ducatu Macedonibus, qui cū illo erant, tanquam rerum bellicarum imperitum cedere uolentibus: illum magis ab Alexandro missum propter linguæ cōmercium, ut Barbaros mansuefaceret, quàm ut eo duce in prælijs uterentur: se & Macedonas, et regis amicos esse. Cumq; Andromachus, Caranus, & Menedemus ducatum abnuerent, partim ne uiderentur regis mandata contempsisse, partim quod si quid sinistri euenisset, metuebant non solum de periculo suo, sed etiā ne totum exercitum sua culpa in discrimen adduxisse arguerentur. Perturbatis & altercantibus, ex improviso superuēnisse Scythas, atq; eos occidisse.

Macedones a
Scythis opp-
ressi.

ita ut ex equitatu non plus XL de peditatu nõ ultra
 CCC seruati sint. Quibus Alexandro renunciatis,
 militum clade conturbatus. statuit confestim aduer-
 sus Spitamenē ac Barbaros ducere: assumptaq; parte
 equitatus amicorum, atq; argyri asspidis, sagittarijs,
 & Agrianis, & è phalange expeditioribus, in Ma-
 racanda, quò Spitamenem reuersum obsidere arcem
 acceperat, magnis itineribus contendit: triduoq; mil-
 le & quingenta stadia profectus, quarto die sub ortu
 lucis, haud procul ab urbe peruenit. Quod ubi Spi-
 tamenes agnouit, non expectato eius aduentu, desti-
 tuta repente obsidione, inde abiit. Alexander uero
 eos persequebatur. atq; ubi eò peruenit, ubi pugna
 commissa fuerat, militibus pro loci conditione sepul-
 turæ datis, eos fugientes Alexander ad Scythiæ de-
 ferta persecutus, cum non assequeretur, retro conuer-
 sus eorum agros depopulatur, interfectus Barbaris
 Macedonum necis conscijs, qui in loca munita con-
 fugerant: totamq; eam regionem, quam Polytimetus
 annis irrigat, peragrauit. Namq; ubi sub terras pe-
 netrans arenæ sese ingerit, omnis ulterior regio siti
 deserta est. euanescit autem, cursumq; protinus sistit,
 quamuis ingentem aquarum molcm uehat. Nec ipse
 modo Polytimetus, uerum & alij quidam magni ac
 perpetui amnes: Eparus, per Mardos excurrentes:
 Arcus, à quo Arci appellati: Etymæder, qui per Euer-
 getas

De Spitame-
 ne Curtius in
 6. & 7. quem
 uxor inter fe-
 cit.

getas illabitur. neq; ullus harum Peneo Thessaliæ fluuio minor est, qui per Tempe effluens, in mare prorūpit. Polytimetus certe Peneo multo amplior. His rebus gestis Alexander Zariassa summa iam hyeme profectus est: ibi milites in hybernis habuit. Interea ad eum profecti sunt Phrataphernes Parthorum satrapes, ac Stasanor ad Areos missus, ut Arfacem comprehenderet: quem uinctum, & cum eo Barzanem, quem Bessus Parthis satrapem constituerat, & alios quosdam, qui pro Besso sumptis armis defecerant, perduxerunt. Per idem etiam tempus accesserunt è maritima ora Epocillus, Melanidas, & Ptolemæus Thracum ductor: qui & pecunias cum Menete missas, et fœderatorum milites deduxerant: & item Asander, et Nearchus, cum Grecis mercenarijs: ac Bessus Syriæ satrapes, & Asclepiodorus equitum ductor, cum copijs à nauibus. Hic Alexander omnibus conuocatis, concione habita Bessum introducit. accusatoq; uehementer perfidiæ in Darium, nares amputari, aures mutilari imperat, Deinde fidei custodibus traditum, in Ecbatana mittit, ut Medorum Persarumq;, quorū regem prodiderat, sententia condemnatus, morte mulctetur. Ego uero hanc de Besso ultionem non multum probauerim. quin omnino eiusmodi membrorum mutilationē offeratā potius, ac Barbaricā dixerim.

Peneus.

Adductum uero regem arbitror, Medicae Persicaeque
 superbiae emulatione, & exemplo talium regum in-
 dulgentiae, licentiaeque in populares suos: quae quidem
 nec satis aequa, nec conueniens erat. Neque illud mi-
 nus absurdum putauerim, quod mutato patrio habi-
 tu, Persicam uestem assumpserit, cydarimque regium
 capitis insigne eorum quos uicisset: cum se ex Hercu-
 lis genere prognatum esse praedicaret. Ceterum si-
 quid aliud, potissimum Alexandri res me admonet,
 quenquam, siue is uiribus polleat, siue genere excel-
 lat, siue fortuna Alexandrum exuperet, siue quis de-
 uictae Asiae imperio (quod ille animo destinauerat)
 Africam adiungat, & cum his Europam continuet,
 nisi moderatio animi adsit, foelicem esse non posse.
 Cliti casus. Hoc igitur loco Cliti Dropidis casum enarrare, qui
 Alexandro magnam infamiae notam attulit, quamuis
 aliquanto post acciderit, non alienum fuerit. Esse die
 quendam sacrum Dionysio apud Macedonas ferunt,
 quo Alexander singulis annis ipsi Baccho sacrificare
 consueuisset. Eo die Alexandrum neglecto Dionysio,
 Castori ac Polluci facto sacrificio uota persoluisse.
 conuiuioque instituto, & in longum Barbaro more
 protracto, iam immutatis ipsius moribus, omnibus
 uino incalescentibus, in sermonem de Castore & Pol-
 luce uentum esse: quo nam modo eorum origo a mor-
 talibus in Iouem patrem relata esset. quosdam etiam
 ex

ex presentibus adulandi causa Alexandrum Castori
 & Polluci contulisse: ut sunt hominū studia in assen-
 tationem, regum perniciem, semper prona. Nec de-
 fuisse, qui ipsum Herculi comparandum dicerent: sed
 inuidiam uiuentibus obstare, quo minus illi debiti ho-
 nores tribuerentur. Non erat obscurum, Alexandri
 ad Barbaros mores transitionem, regiꝫ adulantium
 uoces Cliti graues esse. Tum etiam uino stimulante
 percitum Clitum, ferre non potuisse, dijs contumeliā
 fieri: Heroumꝫ res gestas, quo Alexandri aures de-
 mulcerent, deprimi. Non esse res Alexandri tantas,
 aut tam admirabiles, quantum illi uerbis efferrent,
 quinetiam Macedonas parte ab illo gloriæ consor-
 tes esse. Hæc atq; huiusmodi Cliti uerba Alexandro
 grauia fuisse, & ob id dixisse (quod ego tamen haud
 laudauerim) Adulatoribus neq; assentiendum, neq;
 aduersandum esse. Postquam uero sermone produ-
 cto, & in Philippi patris mentionem uentum est, te-
 mere illius facta, uti Alexandro placerent, deprimen-
 tibus: tum Clitus in furorem uersus, prælati Philip-
 pi rebus, exprobrare cœpit Alexandro, equestri præ-
 lio apud Granicum amnem commisso à se seruatum
 esse. simul manum extollens: Hæc te (inquit) Alexan-
 der tunc dextra seruauit. Quibus uerbis Alexander
 comotus, iræq; impatiens, repente consurgit, cumq;
 à circumstantibus teneretur, nō desinebat tamē Cli-

Adulatores,
 regum perni-
 cies.

De Polluce
 & Castore
 alii non me-
 morant.

tus contumeliosas & turbulentas in eum uoces increpare. Cumq; Alexander argyraspidas appellans in-
clamaret, accedente nemine, in eundem se statum re-
ductum esse uociferari, quo Darium à Besso com-
prehensum: nec quicquam iam amplius sibi, quam
regium nomen non superesse. Qua uoce audita, cum
esset dimissus, correpta lancea, uel (ut alij uolunt) sa-
rissa è manu cuiusdam ex circumstantibus, Clitum
transuerberatū interemit. Aristobulus, unde hæc te-
mulentia incesserit, non ostendit: sed Clitum modo
in culpa fuisse asserit, quem cum per portam trans
muros et fossam arcis Ptolemæus Lagi repente sub-
duxisset, denuo reuersus, ac se Alexandro illum in-
clamanti nomine offerens: En tibi Clitum, quem pe-
tis ô Alexander, inquit. Ego uero ut Clitum de contu-
melia in regem reprehendendum censeo, ita & Ale-
xandrum, qui se à duobus maximis in uita uitijs, ira
atq; ebrietate, quæ uel priuato homini turpissima
sunt, superari passus sit. Rursus Alexandrū laudau-
rim, quod eum mox posito uino resipiscentem, poeni-
tentia facti cœperit. Sunt enim qui tradant, eum faci-
nore quod patrarat animaduerso, haste illi qua Cli-
tum occiderat, moriendi animo incumbere uoluisse:
tanquam sibi haud amplius honestum esset inter ho-
mines uiuere, qui amicū hominē uita priuasset. uerū
ab amicis retentum. Sed scriptorum pleriq; nulla de
hac

Cliti interi-
tus, de quo
Curtius in 7.
& Plutarch.

Plutarch. ne-
gat Alexan-
drū uinosum
fuisse. Curt. ta-
mē, & Arria-
nus tibi, et Ju-
stin. omnesq;
fere alii, eum
uino deatū
fuisse affirmāt

hac re mentione facta, tradiderunt, postquam respi-
 scens ad se redijt, illū multo cū ciulatu supra lectulū
 se inieçisse, Clitū nomine crebro cōpellantē, ac Lani-
 cem Cliti sororē Dropidis filiā, nutricē suā, uirū se fa-
 ctū pulchra illi pro lactis alimentis præmia, pulch-
 ramq; mercedem pro alijs secū militantibus interse-
 ctis redditurū, qui fratrem eius sibi charissimum sua
 manu interemisset, intersectorē se amicorum clami-
 tans: eoq; pœnitentiæ atq; indignationis processisse,
 ut cibo ac potu triduū abstinuerit: ac perseueraturus
 in eadē inedia fuerit, nisi ab amicis consolantibus, &
 in Clitū facti culpā referentibus, à suscepto moriendi
 consilio retractus fuisset: quorū hortatu egrē tandem
 cibū cepisse, ac protinus Dionysios sacrificasse, cuius
 ira uates aiebant id euenisse, quòd sacrificium eius sta-
 to die neglexisset. Ego uero ut Alexandri factū dam-
 nauerim, ita errati confessionem, & pœnitentiā lau-
 dandam puto. Sunt autem qui scribant, Anaxarchum
 sophistā consolandi causa ab amicis accersitum ad eū
 uenisse. Cumq; in lectulo iacentē ac suspirantē offen-
 disset, oborto risu dixisse: Ignorari à mortalibus, cur
 sapiētes iustitiam Ioui assistentē fecerint, id uidelicet
 ab ijs ea ratione excogitatū, ut quicquid ab ipso Ioue
 decerneretur, id iuste factū putarēt, oportere igitur,
 quæ magno à rege fierent, iusta existimari: primum
 quidem ab ipso rege, deinde à mortalibus cæteris.

Que

Lanicem hæc
 tacet Curtius
 in 7.

Quæ tū dixisset, Alexandrum tanquam uera essent,
 nonnihil in cerore releuatum esse. Cæterum in sum-
 mum errorem, & grauiorem eo in quem inciderat
 (ueluti ego existimo) Alexandrum induxit, si illam
 putauit esse sapientis uiri sententiam, Non oportere
 regem cū delectu iusta agere: sed quicquid ab eo aga-
 tur, decernatur ue, qualecunq; id sit, iustum habendū
 esse. Nam & uoluisse se pro deo haberi, coliq; Ale-
 xandrum fama est: ut qui magis Ammonem patrem,
 quam Philippum, aut credebat, aut certe credi uole-
 bat. Sed cum iam patrijs moribus relictis, in Medorū
 ac Persarum mores transisset, cultumq; corporis Per-
 sicum induisset, non uidebatur ob eam rem ullis adu-
 latoribus, ac ne sophistis quidem, siue Anaxarcho,
 siue Agide poëta Argiuo indigere. Hæc aut non pro-
 babat Callisthenes Olynthius, Aristotelis auditor,
 quanquam moribus aliquantū agrestior: sed potius,
 ut à rege aliena, detestabatur. Cui ut prorsus in hac re
 assentior, ita in eo quod Alexandrum & Alexandri
 facta, se & suis scriptis inferiora esse prædicabat, si
 ita est, ab illo dissentio. Sed non iccirco ad Alexandrū
 accessisse, ut sibi gloriā cōpararet: sed uti Alexandrū
 inter mortales illustrem & gloriosum redderet. nec
 Alexandrum in eam opinionem ac spem diuini hono-
 ris, ex ijs quæ ex Olympiade matre de conceptu suo
 audisset, sed magis ex his quæ de eo scripsisset, crectū
 esse.

Agis.
 Callisthenes.
 de hoc etiam
 Plutarchus.

esse. Sunt etiam qui scribant, cū aliquando à Philota interrogatus esset, quem maxime putaret ab Atheniensibus in honore haberi: respondisse, Harmodium et Aristogitona, eo quod sublata tyrannide alterum ex tyrannis interfecisset. Cumq; rursus ex eo Philotas quaesisset, Num ei qui tyrannum occidisset, tutū esset apud omnes Græcos profugium? respondisse, Quandoquidem nusquam alibi, at apud Athenienses certū esse. Illos aduersus Eurithæum Græciæ tyrannum pro filijs Herculis bellum suscepisse: quō nam modo etiam Alexandro, Persico more se adorari petenti, restiterit? Hæc accepimus, Alexandrum ac Sophistas, & ex Persis ac Medis illustriores, qui apud se essent, inter potandum in huiusce rei mentionem ex composito uenisse: Anaxarchum uero dicere cepisse, multo æquius quàm uel Herculem, uel Dionysium. Alexandrum deum haberi: idq; non modo propter magnitudinem atq; præstantiam rerum gestarum, uerum etiam quòd Dionysius Thebanus fuisset, genus hominum Macedonibus haudquaquam uirtute ac fama comparandum: Herculem uero Argiium, nec ipsum conferendum, nisi quòd Alexander genus ab eo duceret. Iustius itaq; esse, regem suum Macedonas diuinis honoribus excolere. Neq; enim dubitandum esse, postquam Alexander è uita concessisset, fore uti à mortalibus inter deos referretur. Quanto igitur

Alexander
maior Diony-
sio & Hercu-
le.

Callisthenis
animosum re
sponsum.

Honorū diui-
norum & hu-
manorum di-
scrimen.

igitur æquius, adhuc uiuentē diuino cultu prosequi
quandoquidem post mortē nullus ad eū fructus ex im-
pensis honoribus esset accessurus. Hæc atq; huiusmo-
di cū Anaxarchus dixisset, & Barbari consentientes
incipere se uelle Alexandrū adorare dicerent, Mace-
dones circumstantes, quibus id graue esset, moestum
silentium retinere. At Callisthenes lingua liberior:
Ego uero (inquit) ò Anaxarche, Alexandrum nullo
prorsus honore humano indignū censeo. cæterū diui-
ni atq; humani honores definiti sunt. Ad deos quidē
pertinent templa, statuæ, luci, sacrificia, libationes.
rursus hymni deorum sunt, laudes hominū. homines
quidem à salutantibus osculari mos est: diuinitas autē,
quoniam in supernis sedē suam tenet, neq; fas est eā
à mortalibus contingi, propterea adorando colitur.
Dijs etiā chori, et pæanes celebrantur: nec est mirā-
dum, quod alijs alij honores superis instituti sint, cū
et Heroum quoq; honores à deorū cultu differāt. Nō
itaq; decet hæc confundi, & mortalē quempiam per
honorum excellentiam supra humanū modū extol-
li, opprimi indignè deos: quod fit, si dijs & homini-
bus par honor tribuatur. Neq; enim pateretur Ale-
xander, priuatū hominem honores regie maiestati
debitos, suffragijs illegitimis usurpare. Quæ propter
magis par esset indignari deos, si quis diuinos hono-
res aut ipse sibi adstruat, aut periuasus recipiat ob-
latos.

latos. Alexandrum quidem haud ambiguum, haud multum à perfectio uiro abesse, eumq; inter bonos optimum, inter reges principem, inter exercituum duces imperio dignum ante omnes uideri. Te uero, ô Anaxarche, si quisquam est quem deceat, maxime oportuit hos atq; huiusmodi sermones Alexandri auribus infundere, eumq; oratione tua à contrarijs rebus deterrere: cuius ille quotidiana consuetudine propter sapientiam & eruditionem utitur. Huius inquam, sermonis non decuit autorem te esse: sed potius meminisse, te non id Cambysæ, aut Xerxi suadere, sed Alexandro Philippi filio, ex Achillis atq; Herculis genere prognato, cuius proauis ex Argis in Macedoniam profecti, non ui, sed lege regnū tenuerant. Quin etiam nec ipsi Herculi, cum adhuc inter mortales ageret, diuinos honores Græci exhibere sustinuerunt: imò ne mortuo quidem, antequam Delphicus Apollo ipsum pro deo habendum esse iusserit. Quòd si ex eo, quoniam inter Barbaros uersamur, oportet Barbaros sensus inducere: tum te oro Alexander, Græciæ ut memineris, cuius gratia hæc omnis expeditio abs te suscepta est, uti eius imperio & gloriæ Asian adijcias. Nunc iam cogites necesse est, ubi in Græciam reuertaris, an Græcos, liberrimos populos, te uti adorent cogere statueris: an ijs hoc munere absolutis,

Mace-

Alexandri
genus.

Cyrus pri-
mus diuinis
honoribus
affectus.

Alexandrum
Persæ ado-
rant.

Macedonas tantum hac contumelia oneraturus sis:
uel potius distinctis pro diuersitate gentium hono-
ribus, à Græcis quidem ac Macedonibus patrio mo-
re, à Barbaris uero Barbarico ritu coli uelis. Sin il-
lud obijciatur, Cyrum Cambysæ filium primum mor-
taliū omnium à Persis ac Medis diuinis honoribus
affectū: cogitare oportet, eundem Cyrum à Scythis,
pauperibus ac liberis hominibus castigatum: Dariū
priorem ab alijs Scythis: Xerxem ab Atheniensibus
ac Lacedæmonijs: Artaxerxem à Clearcho ac Xeno-
phonte, cum decem modo milibus hominum: hunc
autem Darium ab Alexandro, humanis adhuc hono-
ribus contento. Hæc atq; huiusmodi magna quadam
eloquentia & libertate linguæ differentem Calli-
sthenem, Macedones libenter audierūt. quo cognito
Alexander conturbatus, continuò ad Macedonas mi-
sit, qui ambirent, uti adorationis memores essent. At
Persæ consurgentes, ij qui dignitate præstabant, re-
gem ex ordine Persico ritu adorare cœperūt. Cumq;
Leōnatus, unus ex amicorū cohorte, Persam quendam
indecorè adorantem conspexisset, ob idq; gestum
illius ut ineptum irrisisset: rursus indignatus, ado-
rare cæteros uctuit. Sunt qui scribant, cū Alexander
phialam auream in corona propinaret, ijs prius pro-
pinasse, quibus cum de se adorando conuenisset: sin-
gulos postquàm libassent, adorasse eū simul, & oscu-
latos

latos esse . ubi ad Callisthenem uentum, exurrexisset illum ac libasse, & omissa adoratione Alexandrum osculari uoluisse. Forte autem tunc sermonem rex cū Ephæstione habebat: & ob eam rem minus aduertebat, quæ ab illo fierent. Itaq; fallere regem potuisset, ni Demetrius Pythonactis unus ex amicis Alexandrum monuisset, non esse eum functum adorationis officio. Quam ob rem Alexander appropinquantem ab osculo reppulit. Tū Callisthenem commotum dixisse ferunt, osculo uno nō plus amisso hinc faceffam. Ego uero, ut nihil omnino earum rerum quæ ignominiam Alexandro afferrent, ita nec duros Callisthenis mores ullo modo probo. Sed illud ajje. uerauerim, si quis deseruire regi cuiquam in animum inducat, illius decori & gloriæ seruiendum esse. Quapropter non omnino alicnū, neq; mirum existimo, si Alexander in Callisthenem propter importunitatem et arrogantiam exarserit. Ex quo licet coniectare ijs qui eum accusabant, quōd insidias in quas pueri in Alexandrum parassent, conscius fuisset, facile creditum. Insidiæ uero huiuscemodi fuere. Erat iam ante à Philippo institutum, uti nobilium Macedonum filij, postquam adoleuissent, ad regiones usus deligerentur: hi regi ministrabant, cubantē asseruabant, equos adducebant, Persico habitu ornati: uenanti comites ibant, affectabantur. In his erat Hermolaus Sopolis

Plutarchus in Alexandro hæc omnia.

Demetrius hic cognomēto Phidon, ut Plutarch. ait.

Insidiæ in Alexandrum.

Filij nobilium ad regiones usus deligebantur, quod etiam in 7. Curtius asserit.

Equi ademp-
tio contume-
liosa.

Hermolaus
ab Alexan-
dro pulsus.
hoc idē Cur-
sius in 7. &
Plutarchus.

Alexander a
muliere serua-
tus. idē Curr.
ut sequentia
omnīa.

ludis philosophiæ amator, & ob eam rem Callisthe-
nis studiosus. Hunc Sopolidem fama tenuit, cum ali-
quando Alexander uenatum isset, & aper occurrisset,
in feriendo apro Alexandrum præuenisse, apri
uulneratū repente cecidisse. indignatum regem, op-
portunitatē ferendi apri sibi præceptā, adolescentē
per iram cæteris pueris spectantibus uerberari, etq;
equum adimi iussisse. Eius contumeliæ causa Hermo-
laum ira succensum, apud Sostratū Amyntæ coeta-
neum & amatorem suum conquerentem dixisse, E-
mori decreuisse, nisi Alexandrū ulcisceretur. Amanti
facile persuasisse, uti particeps & adiutor tanti facti-
noris fieret. Sostratū deinde Antipatrū Asclepiodo-
ri, Epimenem Arseti, Anticleum Theocriti, Philotam
Carsidis Thracē in societate sceleris illexisse. Qui-
bus strenue operā pollicitis, conuenisse inter coniu-
tos, ut qua nocte regis corporis custodia Antipatro
euenisset. Alexandrū dormientē interficerēt. Conti-
gisse uero, ut quidā tradunt, uti Alexander totā eam
noctē in somnē in potationibus ad lucem usq; perdu-
xerit Aristobulus scribit, mulierē quandā natione Sy-
ram, quæ interdū Apollinis furore correpta, futura
prædicens Alexandrū sequebatur, primo regi ac cæ-
teris ueluti leuem ac uanam irrisui fuisse: mox ut eius
uaticinio ex multis exemplis comprobata est, tam
non amplius contemptui habitam, permissumq; ei
sue

siue noctu siue interdū uellet, ad regē ingredi: quin-
 etiam quiescenti saepe propter assistere solitam. Hanc
 tum forte cum numine impleta esset, regi è conuiuio
 recedenti obuiam factā orasse, uti ad conuiuas reuer-
 teretur, ac reliquam noctem ibidem ageret. Alexan-
 drum suspiciatū diuinos hosce monitus esse, continuo
 ad conuiuas reuersum, conuiuio in lucem protracto.
 Adolescentium consilia frustrata. Postridie Epimenē
 Arsei insidiarum participem, Charicli Menandri
 olim amatori suo rem aperuisse: Chariclem Eury-
 locho Epimenis fratri. Exinde Eurylochum ad Ale-
 xandri tabernaculū profectū, ad Ptolemæū Lagi, Pto-
 lemæū mox consilia ad Alexandrū detulisse. Quo co-
 gnito Alexandrū conuertos comprehendi iussisse: il-
 los questione habita de se confessos esse, alios quosdā
 nominasse. Aristobulus asserit, Callisthenem in his
 criminatum, ueluti tam temerarij consilij autorem:
 quod & Ptolemæus affirmat. Sunt quoq; qui de hac
 re nihil scribant. Sed id tantum Alexandrum pro-
 pter ingens odium, quod iam in Callisthenem ani-
 mo conceperat, & Hermolai consuetudinem, haud
 difficulter persuasum, illum coniurationis consciū
 fuisse. Aliqui etiam tradunt, Hermolaum inter Ma-
 cedonas productum, propalam confessum, structas
 à se Alexandro insidias, neque enim amplius libe-
 ro homini Alexandro cotumelias ferendas esse.

De Clito Va-
ler. Maxim.
lib. 9. cap. de
ira & odio.

Callisthenis
mortē Plut.
in Alex. Curt
iii 7. Iustin. 15
narrant.

Curtius pau-
lo aliter.

omniaq; à se ex ordine, quæcunq; superbe & crudeli-
ter perpetrasset, enumerata: iniustam Philotæ mor-
tem, Parmenionis patris & eorum qui nunc neca-
bantur iniustiore: Cliti per temulentiam necem,
patrij cultus mutationem, tum adorationem expedi-
tam: ad hæc potationes, somnos, ac luxus. quæ cum
diutius tolerare non posset, uoluisse semet ac cete-
ros Macedonas tam graui seruitute liberare. Tū Her-
molaum, & cæteros comprehensos, lapidibus obru-
tos. Callisthenem uero Aristobulus scribit, compedi-
bus uinctum duci iussum, paulo post morbo corre-
ptum interiisse. Ptolemæus primo tortum, deinde su-
spensum uitam finisse. ita nec hi quidem scriptores,
quorum magna est autoritas, quiq; tum ambo apud
Alexandrum essent, de re tam manifesta consentiunt:
ut mirandum non sit, si cæteri scriptores non eodem
modo ista narrauerint. Sed de his ista dixisse satis
sit: quæ licet haud multo post tempore facta fuerint,
cum in Cliti mentionem uenissimus, huius loci ac tem-
poris huiuscemodi narrationem magis esse existi-
maui. Ut autem ad rem redeam, à Scythis denuo le-
gati uenere, Europam incolentibus, cum his quos
ipse ad eosdem Scythas miserat. Veniebant enim le-
gati Scytharum à fratre eius, qui oratores ad Alexan-
dram miserat. namq; is qui prius regnabat, interims-
dum legati Alexandri proficiuntur, è uita excesser-
rat.

rat. Summa legationis fuit: Scythas paratos esse Alexandro imperata facere, muneraq; amplissima afferre. Ad hæc, regem filiam suam in amicitie ac societatis pignus Alexandro uxore polliceri: quam si uxore dedignaretur, Scytharū se principū filias, & aliorū quicumq; inter Scythas dignitate excelleret, ijs quos Alexander chariores haberet, matrimonio copulaturū. quin etiā et se quoq; si is ita uellet, accessurū, uti que per legatos sponderet, præsens cōprobaret. Per eosdem dies Pharamanes Chorasmiorū rex, cū equitibus MD. qui se finitimum Colchis atq; Armaronibus aiebat esse, ad Alexandrū profectus, pollicitus est ei, si regiones illas adire in animo haberet, gentesq; Euxini ponti accolas imperio suo subijcere, se & ducem itineris fore, & in exercitum cōmeatum paraturum. Alexander primum ad Scytharum legatos usus est oratione benigna, ac maxime temporari accommodata: Coniugis se Scytharum non egere. Deinde Pharamane amplissimis uerbis laudato, & in amicitia ac societate recepto, non dari sibi in Pontum exeundi opportunitatem respondit. Ceterum adducto in colloquium cum Artabazo Persa, cui Bactrianas res commiserat, & cum cæteris qui erant Artabazo finitimi, cum à se dimisit, edoctum, sibi tñ in animo esse res Indicas: quibus expeditis, tota se Asia potitū, in Græciam reuersurum: atq; inde per

De Oxo flu.
sive Plutar,

Hellepontum ac Propontidem cum omnibus copijs
 naualibus ac terrestribus, Euxinum pontum petitu-
 rû, quo tempore opera atq; opibus eius uti statuisse.
 Post hæc rursus ad Oxum flumen iter rapit. decreue-
 rat enim in Sogdianos proficisci, quoniam Sogdiano-
 rum multi in loca munita confugisse ferebantur: nec
 parère illi, quem ijs præsidem constituerat. Vbi ad
 Oxum uentum est, non procul ab eius tabernaculo
 castris positus, gemini fontes, alter aquam, alter oleû
 fundens, repente exorti sunt. Quod ubi Alexander
 Ptolemæo cognouit, facto sacrificio, cum uates consu-
 lisset, olei fontem laborem quidem, sed uictoriam
 promittere Aristander ait. Itaq; Poliperconte, Atta-
 lo, Gorgia, ac Meleagro apud Bactra relictis, quo
 Barbarorû alios à rebus nouandis deterrent, alios
 adhuc resistentes opprimerent: ipse cum reliquo ex-
 ercitu in Sogdianos ire perrexit. & in quinq; par-
 tes diuisis copijs, tribus partibus Ephestione præpo-
 sito, quartam Coeno & Artabazo ducendam dedit.
 ipse cum cæteris, Maracanda proficiscitur. Illi igitur
 profecti, prout cuiq; sors dedit, loca munita in que
 Sogdiani confugerant aggressi, de ditionem uolunta-
 riè facientibus in fidem receptis, cæteros qui resiste-
 bant ut parère coegerunt. Postquam uero uniuersus
 exercitus maiore parte Sogdianæ prouinciæ pera-
 grata, Maracanda conuenit, Ephestionem misit, qui

in urbes Sogdianorum desertas colonias deduceret, Coenum & Artabazum aduersus Scythas, quod nunciatum fuerat, Spitamenem ad illos profugisse, ipse cum reliquo exercitu, cætera oppida quæ resistebant adortus, haud difficulter subegit. Dum hæc aguntur, Spitamenes & cum eo nonnulli Sogdianorum exules, ex ijs qui ad Scythas se contulerant, Massagetis equitibus sexcentis sibi adscitis, in Bactrianos repente profecti, Phrurarchum præsidij præfectum nihil tale suspicantem capiunt, præsidio omni cæso. Quo successu animis sublatis, paucis post diebus Zariastra profecti, quia urbem aggredi non audebant, aliquanto procul subsistentes, agro latè populato, cum magna præda discedebant. Erant in ea urbe equites nonnulli ex amicorum ordine, quos inuauetudinis causa Alexander præsidio reliquerat, & cum his Pithon Sosticlei regie familie præfectus & Aristonicus citharædus. isq; repentina Scytharum incurfione cognita (iam enim morbo leuati arma ferre poterant) cum equitibus circiter octoginta mercenarijs, & item ex regijs adolescentibus, hostes inopinantes aggressi, ablata præda plerosq; eorum cæciderunt. Re deuntes cum præda incompositi (ut fit) nullo certo aut ore, aut duce, Scythæ, qui in insidijs à Spitamene locati fuerant, improviso adorti septem ex amicis, de mercenarijs equitibus LX interemerunt. Ariston-

Pithonis inte-
ritus.

nicus quoq; citharædus, qui in ea pugna non citharædum se, sed uirum strenuum gesserat, Pithone ab hostibus capto confossus est. Hæc ubi Cratero renunciat a sunt, celeriter cum suis aduolat. At Massagetæ ut illum appropinquare acceperunt, arrepta fuga discessere. quos Craterus insecutus, cum haud procul à solitudine nactus esset, atroci prælio commisso, Scythæ in fugam uersi sunt. centū & L. equitibus cæsis, reliqui solitudinis propinquitate seruati, Macedonibus persequendi facultate adempta. Inter hæc Alexander Artabazo petenti, à præfectura Bactrianorum propter senectutem absoluto, Amyntam Nicolai in eiusdem locum suffecit. Cænoq; ibidem relicto cum suis ac Meleagri copijs, ex amicorum equitatu circiter CCCC hastatis equitibus, tum ex Bactrianis ac Sogdianis, alijsq; quibus Amyntas præfuerat, eos omnis Cæno parère, & in Sogdianis hybernare iussit, ut regioni præsidio essent, si forte se per hyemē Spitamenes in ea loca conferret. qui ubi agnouit omnia undiq; loca Macedonum præsidijs teneri, sibiq; fugam difficilem, in Cænum sese uertit, ueluti ab

Gabæ. ea parte facilius erupturus. Inde Gabas profectus, Sogdianorum oppidum, natura munitum, & in Massagetarum ac Scytharum finibus opportunè situm, ad tria milia Scytharum equitum facile in belli societatem traxit. Horum Scytharum mira inopia est. mi-
nimo

nimo contenti uiuunt: simul quia neq; urbes, neq; certas sedes habent, neq; quod suum sit possident, cuius amore teneantur: facile ad alia atq; alia bella inducuntur. Postquam Cæno nunciatum est Spitamenē aduentare, cum omnibus copijs obuiam profectus, acri prælio commisso Barbaros fudit, cæsis supra octingentis, de suis equitibus non plus XXV. peditibus XII desideratis. Secundum hanc pugnam Sogdiani, qui pugnae supersuerant, & item ex Bactrianis pleriq; in ipsa fuga destituto Spitamene ad Cænum reuersi, sese in illius fidem dederunt. Massagete uero, & Scythæ, qui infeliciter pugnauerant, Bactrianorum ac Sogdianorum sarcinis direptis, cū Spitamene sese in solitudines citatim recipiebant. Cæterum postquam acceperunt Alexandrum aduentare eo consilio, uti deserta penetraret, interfecto Spitamene, caput eius ad Alexandrū mittunt, tanquam illum hoc factō ab insequendo auersuri. Interim Cænus & Craterus Nautaca ad Alexandrum reuertunt: & Phrataphernes, & Stasanor, ille Parthorū, hic Areorum satrapes, cum copijs sibi attributis, ijs quæ mandauerat Alexander perfectis. Alexander apud Nautaca in hyberna ducto exercitu, quoniam per id anni tempus res geri non poterat, Phrataphernem in Mardos ac Tapiros mittit, qui Phradatem satrapem (qui sæpius ad eum uenire iussus non

Spitamene
interitus.

paruerat) uinclum adducant. In Drangas Stasano-
rem praesidem mittit, in Medos Atropatem: quonia
Exodates eius prouinciae satrapes, rebus nouis stu-
dere uidebatur. Stamenem uero Babylonē ire iubet,
propter Mazaei Babylonij equitum ducis renunciata
mortem Sopolim & Spocilum & Menedam, in Ma-
cedoniam, qui milites ad se ducant. Similiter immi-
nente uere, ad petram in Sogdianis sitam cum copijs
proficiscitur: in quam Sogdianorum multos confu-
gisse audierat. atq; in his Oxyarti Baetrani, qui ab
eo defecerat, uxorem filiasq;: quod is locus naturali
situ munitissimus, nulla ui capi posse putaretur. Na-
que ea arce capta, nihil reliquum Sogdianis fore ui-
debat, quod eos ad rebellandum inuitaret. Eo pro-
fectus, comperit Barbaros commeatus in longin-
quam obsidionem importasse. Ea petra undiq; praeci-
sa ac praecipis erat: niuium altitudo, quae illius cacu-
men obtexerat, Macedonibus importuna, aquarum
copiam Barbaris suppetebat. Et quamuis nec huma-
nis uiribus, nec operibus ullis superari posse uideretur:
tamen iritatus praeferoeci Barbarorum respon-
so, simul gloriae cupidine succensus, si quae natura
contra omnem uim munierat ipse expugnasset, ex-
periri uires statuit. Nam cum primo euocasset in col-
loquium Barbaros, salutem pactus, si e petra exce-
derent: per contemptum respondere, uti alatos sibi
militēs

Sogdianorū
arx.

Barbarorum
ferox respon-
sum.

milites quæreret, ueluti mortalium nemo scandere cõ
 posset. Tum Alexander ira stimulatus, per preconẽ
 pronunciari iubet: Primo omnium, qui in petrã euade-
 ret, XII talenta: secundo item, ac tertio, deinceps cæ-
 teris sua præmia: postremo, CCC. Daricos præmiũ
 fore. Quo proposito Macedones suo pte ingenio glo-
 riæ auidi, aliquãto etiã magis incensi sunt. Ex his A-
 lexander ad CCC deiegit, scandẽdis muris assuetos.
 Hi præparatis uectibus ferreis, quibus infixis adalli-
 gatis funibus corpora suspensa subleuarent, noctis
 quã suspensior ac abruptior petra erat, & ob id ne-
 gulentior, præfixis uectibus ubi maximè commo-
 dum uidebatur, in eam niti incipiunt, summoq; labo-
 re per abrupta atq; inuia reptantes uerius quã eun-
 tes, sub lucem in summam rupem euadunt, XXX ex
 ijs qui alta niue obruti postea reperti sunt desidera-
 tis: occupatumq; petræ uerticem, limea circum capi-
 ta rotantes (ita enim iussi fuerant) ijs qui in castris
 erant significant. Quo animaduerso Alexander con-
 festim mittit, qui denuncient ijs qui petræ aditũ cu-
 stodiebant, ne diutius de ditionem differant: inuen-
 tos esse alatos milites illos, quos dixissent, & ab his
 petræ tacumen insideri, quorum aspectu inopinã-
 to Barbari in stuporem uersi, cum plures & ar-
 matos putarent esse, de ditione facta petram pro-
 tinus deserunt. in ea Oxyarti uxor ac liberi capti.

Erat

Datici num-
 mi.

Rhoxane, de
qua Plut. Cur-
tius, & alii.

Alexandri in
uxorem Da-
rii continen-
tia.

Hæc omnia
pulchre imi-
tatus Curtius

Erat Oxyarti filia Rhoxane, scriptorū omniū con-
sensu, post Darij uxorem, omnium quas terra Asia
haberet formosissima. cuius uisæ pulchritudinem
quamuis adamasset, tamen ne captiuitati mulieris
per contumeliam illufisse uideretur, non prius at-
tigit, quàm eam sibi iusto matrimonio copulauerit.
Hoc ego Alexandri factum iure magis laudandum,
quàm reprehendendum censuerim. Atqui uxoris Da-
rij, quæ pulchritudine omnes anteibat, aut desiderio
non est motus, aut animi moderatione se ipse uicit, re-
presitq; gloriæ studio. quanquam in summo ætatis
flore, & foelicitatis: quæ maxime solet uictorum
animos à recto & ab honesto distrahere, ut aliene
pulchritudini facile illudant. Quapropter & nunc
fama obtinet, paulo post pugnam quæ ad Isson fuit,
Eunuchum Darij uxoris deceptis custodibus, ad Da-
rium fugisse: quem ut uidit, primū quidem percon-
tatum esse, Filij ne & uxor ac mater uiuerent? quas
cū uiuere, ac reginas uocari, & in pristino honore
haberi accepisset: rursus quæsiuit, an per Alexandrū
uxor casta esset? q. cū Eunuchus iureiurando affir-
masset, Alexandri bonitatē ac cōtinētā laudibus pro-
pē diuinis efferens: tum Dariū sublatis ad cœlū ma-
nibus, Te Iupiter rex, qui regib. inter homines præ-
es, quiq; eorū opes conseruas, oro quæsoq; uti quod
mibi dedisti Medorum ac Persarum regnum impe-
riumq;

riumq; conferues. Sin autem tibi secus sententia est de regno meo, aliumq; regnare mauis, tū te oro obtestorq;, uti Alexandrum potius quā alium quenquam eius compotem facias. Ita ne ab hostibus quidē, quod honeste quis agit, negligitur. Oxyartus ut audiuit Petram, & in ea suos captos esse, Rhoxanē uero filiam ab Alexandro uxorem haberi: confestim ingenti spe commotus, cum ad eam profectus esset, in magno (ut par erat) propter affinitatē honore apud illum fuit. His apud Sogdianos gestis, Alexander ulterius in Paratacas processit. In ea namq; regione aliam petram natura munitissimam ferebant esse, in quam pleriq; Barbarorum situ freti confugissent. Ea Chorienis appellabatur: in quam & ipse Chorienes, & multi secum populares sui se receperāt. Erat eius altitudo ad XX maximē stadia, per ambitus circiter LX. ipsa undiq; suspensa, & confragosa, uno tantum calle, & eo quidem per angusto, ac manu facto, uixq; singulis militibus per uio. Hanc quoq; munitiorē faciebat ingens quaedam circuitu sylua, quam ut opera ad moueri possent, prius cēdi necesse erat. In tantis tamen difficultatibus Alexander opus agredi instituit, nihil omnino sibi inaccessum aut inuictum existimans, eō fiducia ob perpetuam foelicitatem processerat. Cesa itaq; primū materia (multae enim ac procerae abietes circa petram erant) scalas fieri

Chorienis
petrae

fieri imperat. neq; alia euadendi in petram facultas
 erat. Et interdū quidem Alexander operi instabat,
 cum dimidia exercitus parte: noctu uero reliquo ex-
 ercitu in tris partes diuiso, Perdicas, Leonnatus &
 Ptolemæus per uices opus curabant: nec per diē plus
 XX cubitis, noctu paulominus, quamuis uniuerso
 exercitu operante (tanta erat difficultas operis) effi-
 ciebant, sc. ascendendo gradatim palos figebant, inter se
 distantes, quantum satis esse ad sustinendum pondus
 in lectum uideretur. quo factō, superiniectis cratibus,
 ijsq; ingesta humo, ponte iungere conabantur petrā,
 quo ueluti per plana exercitus transiret. Barbari ab
 initio hostiū conatus tanquam uanos irridere. Post-
 quā uero sagittis peti cœperunt, nec ipsi iam pote-
 rant opus facientes superne ledere, propter munitio-
 nes interiectas contra iaculorum ictus: Chorienes
 exterritus tātis molitionibus, mittit illico ad Alexan-
 drum, oratū uti ad se Oxyartem ire patiatur. Quod
 cum Alexander concessisset, ingressus ad eum Oxy-
 artes, uti deditionem faciat suadere incipit: nihil Ale-
 xandri, Macedonūq; uirtuti imperium esse. ad
 hæc regis fidem ac benignitatem extollere, cuius ip-
 se insigne exemplum esset. Quibus persuasus Cho-
 rienes, ad Alexandrum se contulit, & cum eo non-
 nulli familiares. Isq; ab Alexandro in fidem & ami-
 citiam cum cæteris receptus est. iussusq; aliquem e-
 suis

suis mittere, qui mandaret, uti qui intus erant, petra
excederent: confestim dicto paruit. Quo facto, Ale-
xander assumptis argyraspidibus quingentis, petra
inscendit, ac diligenter inspexit. Tantumq; absuit ut
in Choricnem aliquid indignū statueret, ut petram
eius fidei rursus comiserit, ducatumq; equitum (quo
prius honore fungebatur) ei ratum esse decreuerit.
Interim dū petra obsidetur, cum per hyemem nix al-
tè terram operuisset, ingens pabuli & comteatum
penuria in castris secuta, multiq; milites atq; equi af-
flicti sunt. Itaq; Choricnes, quo acceptæ liberalita-
ti aliqua ex parte responderet, frumentum uinumq;
in uniuersum exercitum in duos menses, salit asq;
carnes in singula tentoria exhibuit. quæ omnia uix
decimam partem eius, quod in diuturnam obsidio-
nem in petram comportauerat, aiebat esse. Qua ex
re Alexandri in se gratia non parum aucta, maiorem
apud eum honorem promeruit: quod non magis ui-
quam uoluntate deditionem fecisse uideretur. His
rebus gestis, Alexander in Bactra proficiscitur, Cra-
tero cum sexcentis amicorum equitibus, suoq; & Po-
lypercontis, Attali atq; Alcetæ peditatu, aduersus Ca-
tanem & Austanem, qui soli adhuc ex omnibus Pa-
ritacenis arma retinebant, misso. Vbi in prælium
uentum, Paritaceni uicti sunt, Catane interfecto, Au-
stane uero uiuo ad Alexandrum perducto: equitibus
pre-

præterea CXX cæsis, peditibus propè MD. Quo factò, Craterus cum peditatu ad Alexandrum in Bactra profectus est: ubi de adolescentibus Alexandro insidias parantibus, & de Callisthene contigit. Ex Bactris Alexander ineunte uere coactis omnibus copijs in Indos mouit, Amynta ibidem relicto, & cum eo tribus milibus, & D equitibus, peditum decem milibus. decimoq; die transmissò Caucaſo, peruenit Alexandriam, quam ipse condiderat. Cum primum Bactra profectus est, amouitq; urbis præsidem, quod nõ rectè res illas admigistrasset: missis qui urbem frequentiore[m] facerent, Nicanoreq; uno ex amicis cum copijs sibi attributis, ac Tyriaspæ urbis ac reliquæ Paraspamisadarum prouinciæ satrape factò, ad Cophenum annem, indeq; Nicæam iter faciens, sacro Palladi factò, ad Cophenum processit: Taxile, ac cæteris, qui trans annem incolebant, sibi obuiam prodire iussis. Et Taxiles quidem, ac cæteri equitum duces, nihil morati sunt: præter præciosa munera elephantos circiter XXV. quos forte habebant, se daturos polliciti. In his locis diuiso exercitu, Ephæstionè ac Perdiccam in Peucelaotes cum Gorgiæ Cliti at Meleagri copijs, & parte equitum amicorum, omniq; præterea mercenariorum equitatu aduersus Indum flumen præmittit: mandatis traditis, uti per quos iter faciendum esset, aut uoluntate aut ui ad deditio-

nem

nem cogant: cumq; ad Indum flumen peruenissent,
 traiciendo exercitu necessaria praearent. Cum his
 & Taxiles & ceteri equitū duces suae gentis missi.
 ubi ad flumen uentum est, continuo quae Alexander
 iusserat, effecta. Astis uero eius regionis satrapes cū
 res nouas moliretur, urbe, in quam confugerant,
 circiter XXX dies ab Ephæstione obsessa, & cap-
 ta, interfectus est: urbis custodia Sangæo, qui iam A-
 stim fugiens, ad Taxilem se contulerat, tradita: cuius
 rei causa erat ei apud regem fides. Alexander uero
 cum argyraspidum manu, & reliquo amicorū equi-
 tatu, sagittarijs Agrianis, atq; hastatis equitibus in
 Asprios, Thyreos, atq; Arasacos processit. cumq; iu-
 xta amnem, quem Choem uocant, per montana aspe-
 ra ac difficilia eundū esset, peditatu omni sequi iusso
 cū cetero equitatu, et ex peditatu Macedonū circiter
 octingentis, ijsq; in equos impositis, pedestria scuta
 gestantibus, magnis itineribus contēdebat: quod acce-
 perat accolae Barbaros, resistendi animo in montes
 finitimos, atq; in ea oppida quae munitiora uideban-
 tur confugisse: e? quoq; urbē, quae prima occurrit, ex
 itinere aggressus, oppidanos pro moenibus instructa
 acie dispositos, primo impetu fusos intra portas re-
 iecit. At dum auidius praeliatur, thorace iaculo traie-
 cto, uulnus in humero, sed leue, accepit. thoracis nā-
 que crassitudo obstitit, quo minus ferrū in humerū

Choeris

Alexander
uulneratus.

penitus descenderit. Ptolemæus quoq; Lagi, & Leon-
 natus, in ea pugna uulnerati. Deinde Alexander quâ
 murus minus firmitatis habere uidebatur, sub urbē
 castra ponit. Postridie prima luce Macedones mœ-
 nia aggressi, exteriorem murum (nam duplex erat)
 haud magno negotio superant. Cum interior murus
 oppugnaretur, Barbari aliquantum restiterunt. Post-
 quàm uero applicatis muro scalis, iaculis uulnerari
 cœperunt, non tulere uim diutius: sed protinus deser-
 ta urbe, sese in propinquos montes receperunt. Quo-
 rum pleriq; in ipsa fuga interfecti sunt. nec ijs quoq;
 parsum, qui uiui in potestatem uenerunt: tanta pro-
 pter regem uulneratum ira uictorum fuit. Ea urbe
 diruta † ad aliã Andacem exercitum ducit: quam cū
 oppidani sine ui dedissent, Cratero cum alijs pediti-
 bus copijs ibidem relicto, qui cœtera oppida ad deditio-
 nem cogeret: ipse cum argyraspidis Agrianis, Cœ-
 niq; & Attali copijs, & ex amicis turmis ferè qua-
 tuor, ac parte equitum sagittariorum, uersus Euaspo-
 leos flumen progreditur. ubi Aspasiōrū ductor erat.
 magnisq; itineribus contendens, biduo ad urbē per-
 uenit. Quem ut Barbari appropinquare senserunt,
 incensa urbe, in montes proximos se recipiunt: quos
 fugientes Macedones insecuti, plerosq; antequàm in
 loca tuta peruenerint, interemerunt. Quorum du-
 cem iam in collem quendam receptū cum Ptolemæus
 aspe-

ὡς ἄνδρα ἄλ-
 λω πόλις.

aspexisset, quamuis pauciores milites circa se haberet, equo insidens eo contendit. Cumq; is locus propter iniquitatem difficulter subiretur, relicto equo, pedibus Indum ingreditur. Quem ut Indus ad se accedere propius animaduertit, continuo occurrens, infestam hastam in eum distringit. Sed cum thorax ictum repulisset, irritus Indi conatus fuit. Ptolemæus Indi foemore traiecto, humi stratum spoliat. Barbari circumstantes, ducem suum exanimem conspicati, in fugam uersi. Qui uero in montes circumiectos se contulerant, cognita ducis nece, decurrentes iuxta iacentis corpus exanime, protinus in pugnam reuocant. Iam uero et Alexander aderat cum peditibus, qui ex equis descenderant. Ac neq; sic Barbari (tantus illos ob amissum ducem pugnandi ardor inuaserat) loco cedebant, sed conferti conglobatiq; & Ptolemæi & Alexandri impetum sustinebant: uixq; post multa uulnera accepta, in montes repulsi sunt. Alexander deinde cum ad urbem Arigæum descendisset, eam ab oppidanis concrematam ac desertam reperit. Dum hæc geruntur, Craterus perfectis his quæ Alexander mandauerat, ad eum est profectus. Et quoniam ea urbs percommode sita uidebatur, ad Barbaros in officio continendos, negotio Cratero dato uti eam instauraret, ac uicinis Barbaris suaderet, ut in eam commigrarent, etsi qui etiã de exercitu propter ætatem

inualidi essent: ipse ea loca petens, in quæ Barbarorum plerosq; fugisse acceperat, ad radicem montis quem insederant castris positus, Ptolemæum prædatum mittit. qui paulo longius à castris specularandi gratia progressus, confestim Alexandro nunciauit, plures à se Barbarorum quàm in ipsius castris ignes uisos esse. Et Alexander quidem de ignium frequentia haud satis credidit. cæterum cum sensisset eius regionis Barbaros eò conuenisse, relicta in castris exercitus parte, cum cæteris copijs eòdem contendit. Vbi ad ignium prospectum uentum est, trifariam diuisis copijs, unam partem Leonnato, additis ei Attali & Balacri cohortibus: alteram Ptolemæo, cum argyraspidis, Philippicis; & Philotæ militibus, ac sagittariorum duobus milibus, Agrianisq; & equitatus parte attribuit: tertiam ipse agens, eò se contulit, ubi maiorem Barbarorum multitudinem animaduertit. Quem postquàm appropinquare senserunt (tenebant enim superiora loca, multitudine præterea confisi) despecta Macedonum paucitate, relicto monte in planum delapsi, prælium incipiunt. Pugnatum est ab ea parte diu atq; acriter. ad postremum urgente Macedone, uicti cesserunt. Qua uero Ptolemæus curabat, non in plano utiq; pugnatum est. sed cum Barbari collem tenerent, ijsq; & acies in longum instruxissent, Ptolemæus quæ collis apparebat expugna-

tu facilior, eos inuadit: nō utiq; colle circumdato, sed loco ad fugam Barbaris de industria relicto. Et cum his quoq; atrox certamen fuit, tum propter loci sitū, tum quōd eius prouinciæ Indi cæterorum Indorum fortissimi sunt, ad postremū tamen & hi cedere coacti sunt. Eadem quoq; fortuna Leonnati fuit, quibus cum pugnabat, Barbaris depulsis: quadraginta milibus eorum, ut Ptolemæus tradidit, captis: bobus supra ducentis, & XXX milia. Ex quibus Alexander pulcherrimas quasq; delegit, quas in Macedoniā mitteret, quōd forma & magnitudine Græcis bobus præstarent. Exinde Alexander in Afacenos mouit, quos equitum duobus milibus, peditum terdecies mille, elephantis tricenis coactis sese ad prælium parare nunciabatur. Inter hæc Craterus peractis quæ Alexander imperauerat, ad eum cum copijs accessit, adductis grauioris armaturæ militibus, conuectisq; operibus ac tormentis, sicubi his opus fore in oppidorum oppugnationibus contingeret. Deinde Alexander cum amicorum hastatis equitibus, Cœnitiq; & Polypercontis copijs, & Agrianiis mille ac sagittarijs, in Afacenos ire pergit, per Gureos iter faciens iuxta flumen eiusdem nominis. Difficilis transitus ipsius annis fuit, tum propter altitudinem & rapiditatem, tum propter rotundos lapides, quos suo cursu trahit (neq; enī solū, ut plerisq; sabulosum est)

In Afacenos
expeditio.

quibus lapidibus nec hominū nec equorum uestigia
 fisti poterant. At Barbari postquam Alexandrū per-
 transitō flumine propiorem factum cognouerunt,
 exterriti, diuiso exercitu in diuersa oppida se recipere
 salutis causa cogitabant. Ceterum cum Alexander
 ad Masaga urbem, quæ erat eius regionis opulentissi-
 ma, duxisset, oppidani Indis mercenarijs freti erant
 enim ad septem milia) eruptione facta, castra aggre-
 diuntur. Quod Alexander conspiciatus, quo illos à
 muris aliquanto longius abstraheret, postquam in se
 concitatos uidet, aduersus collem quendam à summi-
 ne remotum, ubi castra facere decreuerat, ad septem
 maximè stadia cedere Macedonas iubet: quos oppi-
 dani metu cessisse opinati, in eos tanquam obsessos
 & clausos temerè feruntur. Postquam intra sagitta-
 rum iactum accedere, Alexander dato signo, protin-
 nus in eos conuerti imperat. Primiq; omnium hastati
 equites cum Agrianis ac sagittarijs in eos irruunt,
 ipse cum phalange instructa subsequitur. tum Indi re-
 inopinata consternati, effuso cursu urbem repetunt,
 ducentis suorum desideratis, sese intra urbem trepti-
 dantes receperunt. quos cum Alexander phalange
 admoda persequeretur, calcem sagitta perstrictus est.
 Postridie tormentis admodis, muri parte disiecta,
 cum per ruinas Macedones intrare niterentur, &
 ab Indis strenuè repulsi esset, receptui cani iussit. Vbi
 alter

Masaga.

Alexander
calce ictus.

alter illuxit dies, Macedones rursus maiore conatu urbem aggrediuntur, turri lignea moenibus adnota, ex qua sagittas ac iacula in oppidanos mittebant. Sed nec sic quoq; (tantum resistere Barbari) peruadi in oppidum eo die potuit. Tertio exinde die Macedonum phalange ruinis denuo admota, & ex lignea turri ponte superiniecto, argyraspidas, à quibus Tyrus antea eodem modo capta fuerat, inducit. cæterum cum certatim simul regis causa, simul gloriæ studio, ijs sese in pontem conijcientibus, pons ipse oneri cessisset, qui supersteterant corruere. Tum Barbari, alij supernè clamore sublato lapidibus atq; omni genere telorum eos petere: alij per portulas turribus interiectas subito egressi, illos ob casum sese egrè mouentes ferire. Quo uiso Alexander Alcetam cum copijs confestim mittit, qui laborantibus opem ferat: receptisq; saucijs, eos qui adhuc pugnabant, in castra reuocet. Quarto dein die, alijs operibus alibi muro appulsis, ponteq; tacto, cum oppugnari denuo oppidum coepisset, Indi q; mercenarij ex aduerso oppositi, primo fortiter resistere. Postquam uero ducem suum uulnere accepto occubuisse conspexerunt, multosq; suorum occidisse, multos etiam ex uulneribus ad resistendum inutiles factos, ad Alexandrum mittunt qui polliceatur, si sibi saluis abire liceat, sese urbe excessuros. id ita demum Alexander se eis concessurum

surum respondit, si militare secum uellent. Quod cū illi recepissent, destitutis oppidanis cū armis ex oppido repente egressi, seorsum à Macedonum castris in quodam colle opposito castra faciunt: eo animo, ut noctu arrepta fuga, quòd ferre arma contra Indos nolent, domum reuenterentur. Quorum consilij rex certior factus, eadem nocte, colle in quo constiterant cum copijs circumfesso, eos omnis ad interuersionem cecidit: urbemq; defensoribus destitutam, protinus ui coepit: & in ea Asaceni uxorem, matrē ac filiam: de exercitu eius nō plus XXV in tota obsidione desideratis. Exinde Coenum, Baziram mittit, ratus oppidanos Asacenorū casu percussos, ex templo deditionem facturos: Attalo, Alceta, ac Demetrio ad Oram oppidum missis, qui interim dum ipse eòdem proficisceretur, urbem circumuallari curarent. Qui profecti cum iam oppido appropinquarent, & oppidani eruptione facta in eos impetum fecerunt, paruo negotio illos intra muros reiecerūt. Bazirenses quoq; naturali munimento oppidi mœnibus freti, præter opinionem Alexandri Cosno restiterunt. Quod ubi accepit, eò proficisci cum exercitu statuit. Cæterum edoctus, nonnullos Barbarorum finitimorum ab Abisaro missos auxilio oppidanis, Oram ingressuros, mutato consilio, primum ad Oram ducit: Cœno aduersus Bazirenses castris com-
munitis.

munitis, & in his idoneo praesidio relicto, ne ciues agris frui possent, cum reliquis copijs ad se ire iusso. Bazirenses ut uiderunt Coenum cum magna copiarum parte discessisse, contempta paucitate eorum qui relicti fuerant, subito in castra eruperunt. Pugnatum est inter se diu, atq; acriter: quo praelio Barbarorum ferme quingenti caesi sunt, supra septuaginta capti, caeteri in urbem compulsi, nec post eam pugnam oppidum exire ausi. Profectus Alexander, adnotis copijs, primo impetu urbem debellauit: elephantis, quos ibi repperit, captis. Postquam Bazireses Orcorum urbem captam audiuere, uribus diffisi, circa secundam noctis uigiliam deserto oppido, in petram, quam Aornum uocant, quò & alij Barbari finitimi se receperant, repente confugiunt. Hanc petram naturali munimento Barbari existimabant, nullo humano consilio aut ui capi posse: fama q; tenuit, neq; ab ipso Hercule Ioue sato, cuius uirtuti nihil inuictum esset, expugnari potuisse. Caeterum an ullus Hercules siue Thebanus, siue Tyrius, siue Aegyptius ad Indos penetrauerit, pro uero affirmare non possum. Magis autem opinor, nullum eorum eo peruenisse. Caeterum difficillima quaeq; & factu ardua, eò usq; à mortalibus augeri solent, ut uel ab ipso Hercule fieri non posse dicantur. Idem ego de hac petra sentio, propter expugnandi difficultatem, eius captæ famæ

Hercules
diuersi.

Aorni petrae
descriptio.

Et in Herculem ipsum relatā esse. Huius ambitū ad
 ducenta maximē stadia esse tradunt: altitudinē, quā
 est humilior, stadiorum XI. unoq; tantū calle, manu
 factō, eodemq; difficillimo, adiri posse. In eiusdē uer-
 tice nitidū fontem ac perennem manare, qui per subie-
 ctam syluam sese effundens, solū fecundat tantumq;
 agri circā esse, quantū in mille hominū alimenta satis-
 fit. Quæ cū Alexander audisset, miro quodam desi-
 derio illius expugnandæ correptus est: uel maximē
 propter fabulā de Hercule uulgatam. Itaq; Ora op-
 pido, et Massaga, presidio firmatis, Bazira muros
 euertit: Ephestione quoq; et Perdicca Orobatīs moe-
 nia solo equare iussis. qui relicto ibidem presidio, ad
 flumen Indum profecti, omnia iam pro iungendo flu-
 mine ab Alexandro imperata fecerāt. Regioni citra
 Indum sitæ, Nicanorem unum ex amicis præposuit,
 cum Indum flumē peteret. Peuceliotim oppidū, haud
 procul ab Aorne situm, oppidanis deditiōnem facien-
 tibus recepit: impositoq; presidio, eiq; præposito
 Philippo, cætera oppida ad Indum sita continuatā
 uictoria expugnabat, sequentibus cum Cophæo et
 Assagete, eius prouinciæ regulis. Postquā Emboli-
 ma peruenit, quæ urbs nō procul ab Aorno sita erat,
 Craterum cum parte exercitus ibi relinquit, qui et
 frumentum et cætera in diuturnam obsidionem ne-
 cessaria conuehat: eo consilio, ut si aut iis, aut arte nō
 possit,

Embolima.

possit, eos qui se in petram incluserant longa obsi-
dione fameq; superare contendat, nisi eam prima
impetu caperet. Assumptis itaq; Agrianis ac Cœni
copijs, delectisq; ex reliquo peditatu leuoris arma-
turæ militibus ducentis, præterea ex amicorum equi-
tatu & equitibus sagittarijs cenū, ad petram pro-
ficiscitur. Cumq; altero die haud procul à petra per-
uenisset, castraq; posuisset, quidam è Barbaris fini-
timis ad eum profecti ostenderūt, quam maximè par-
te petra superari posse uideretur: scq; in id duces
polliciti. Quibus laudatis, Ptolemæum Lagi cum
Agrianis, & alijs leuis armaturæ militibus, & ar-
gyraspidibus aliquot delectis, duces sequi iubet: qui
postquam uerticem occupassent, signum præten-
dant. Ptolemæus duces secutus, summo militum la-
bore per inuia atq; abrupta, non sentientibus Bar-
baris, demonstratum locum continuo occupat: eoq;
uallo ac fossa communito, incensam facem (quod si-
gnum conuenerat) attollit. Quo ex castris prospe-
cto, Alexander postridie exercitum petrae admouit.
Ceterū resistētib; Barbaris ob loci iniquitatem,
conatus eius frustra erāt. At postquam Barbari ani-
maduerterunt, Alexandrū ab ea parte frustra nitū: in
eos quos cū Ptolemæo clam inscenlisse cognouerāt,
se conuertūt: atroxq; prælium cōmittitur, Andis ual-
lū distrahere, Macedonibus locū tutari admittentibus.

Petrae expu-
gnatio alia.

Decimum

Demum Barbari Macedonum iaculis repulsi, cū nox instaret, retrocessere. Ea nocte, quæ secuta est, Alexander Indum quendam perfugam, locorum peritū, ad Ptolemæum cum literis mittit: quibus monet, uti cum postridie petrae copias rursus admouisset, ipse eodem tempore ex superiori parte hostes inuadat: quo utrinq; petiti, incerti essent cui potissimum parti succurrerent. Ipse ubi alter illuxit dies, eductis copijs eò proficiscitur, quo Ptolemæus clam hostibus conscenderat: arbitratus, si superata inde petra, inuitis Barbaris, cum Ptolemæo coniungi posset, fore uti facile uoto suo potiretur. Nec aliter sanè atq; ipse cogitauerat, res euenit. Itaq; postridie eius diei ab ea parte nitens, cū obuios atq; infestos haberet hostes, ægrè conscendebat: tractoq; in meridiem acri prælio, cum tamen Macedones non desisterent alij alijs sensim succedere, prioresq; interim à labore reficerentur, uix ante noctem euadere in petram potuit: superato monte, denuo ad eam partem quæ munita erat, copias ducit. Sed his quoq; dies (tanta erat per loca inaccessa atq; auia subeundi difficultas) frustra consumptus est. Sub lucem milites iubet singulos, cenos uallos cadere, sylua circumiecta materiae copiam suppeditante. Quibus comportatis, aggerem à summo colle ad petrae munimenta porrectum, intrateli iactum moliri aggreditur, uti propugnatores

Barba.

Barbaros sagittis ac iaculis abinde arceret. ipse instans operi, alios impigre molientes laudare, alios segniores castigare atq; incendere. Et primo quidem die quanquam infestis Barbaris, in stadij ferme longitudinem aggere perducto, operibusq; & funditoribus ibidem dispositis, Indorum impetus coërcitus est, atq; ita agger triduo perfectus est. Quarto deinde, cum Macedones aliquot collem quendam petrae oppositum æqualis altitudinis cœpissent, confestim Alexander eodem contendit, aggeremq; ad eum collem continuare cogitavit. Quem cum moliri orsus esset, ac iã ex magna parte effecisset, attoniti ac prope consternati Barbari, quod eum collem rebantur capi non posse, diffisi petrae munimento, ad Alexandrum mittunt qui deditiōem polliceatur, si sibi tuto abire liceat. Quod cum Alexander concessisset, omni præsidio procul è circuitu amoto, spacium ad discedendum dedit. Assumptis deinde corporis custodiibus & argyraspidis circiter septingentis, primus omnium petram inscendit. Macedones quoq; alius alia, sese mutuo adiuuantes, eodem ascenderunt, Barbarorumq; plerosq; fugientes nacli interemerunt. quorũ nonnulli sese in abrupta præcipitantes, perierunt. Potitus petra Alexander, quam Herculem superare nequiuisset fama erat, rem diuinam fecit: cuius custodia Sificopto à Besso transfuga, cuius opera

fidei

Alexãder pri-
mus petram
ascendit.

fideli in Bactrianorū expugnatione usus fuerat, com-
 missa. Inde abiens, Assacenos inuadit. Namq; Assace-
 ni fratrem in montes confugisse, cum aliquot elephan-
 tis, nunciabatur: & cum eo multos finitimorum Bar-
 barorū. Cū autē † Dyrtam urbē petisset, eam cū agris
 circumiectis ab incolis metu destitutā repperit. Po-
 stridie Nearchum & Antiochū, qui singuli mille ar-
 gyraffides ducebant, cum Agrianis leuis armature,
 ac tribus milibus peditum mittit: qui comprehensis
 aliquibus eius regionis Barbaris, & mores eorū, &
 bellandi consuetudinem, & elephantos exquirant.
 ipse interim ad Indum flumen pergit, præmissis qui
 uiam expediant (quod loca illa impedita esse se rebat-
 tur) captis Barbaris quibusdā certior factus est, pro-
 uinciae eius incolas ad Barisadē se recepisse, elephan-
 tis in pascuis apud Indum flumen relictis. Quo co-
 gnito, duci se ad elephantos iubet. Sunt autē Indi eius
 generis animalium studiosi uenatores, & ob id eiusce-
 modi homines charos habebat, ijsq; delectabatur.
 Naclus belluas, cū eas agitare cœpisset, duæ earū edi-
 tiora petentes loca, cū inde se præcipites dedissent, pe-
 rierunt. quæ dā cōprehensæ, quæ & sessores pati, &
 in exercitu uersari ab Indis postea edoctæ sunt. Syl-
 uam quoq; cæduam iuxta flumen repperit: qua con-
 festim à militibus cæsa, nauibusq; ædificatis ad pon-
 tem, quem Ephæstio & Perdicas iam antè effecer-
 rant, cum copijs uectus est.

ARRI-

Elephanti
 Indice.

ARRIANI NICOMEDENSIS
de rebus gestis Alexandri Ma-
gni regis Macedonum,
Liber Quintus.

IN HAC regione, quæ inter Cophe-
num & Indum amnes interiacet,
urbem Nysam sitam ferunt. eius con-
ditorem Dionysium fuisse: conditã
uero, quo tempore in Indos profec-
tus, eam gentem domuit. Quis uero is Dionysius
fuerit, quo ue tempore, aut unde in Indos accesserit,
nequeo satis coniectura consequi: sit ne Thebanus
ille, qui ex Thebis, aut ex Tmolo monte Lydiæ in In-
diam cum exercitu profectus, tot pugnacissimas gen-
tes, & tunc Græcis ignotas, subegit. nihil enim com-
perti habeo. Cæterum haud necesse arbitror ea accu-
ratius inuestigare, quæ de ijs antiquiores fabularum
fragmentis uulgauerunt. namq; rerum naturam diligen-
tius consideranti, interdum minus credibilia uide-
rentur. ea, si quid diuinum inseratur, non omnino fal-
sa aut incredibilia uideri solent. Itaq; totam disquisi-
tionem in medio relinquamus, & ad res gestas redea-
mus. Proficiscenti cum exercitu Nysam Alexandro,
miserunt ad eum Nisei Acuphim ciuitatis principẽ,
& cum

Nyseorum
gario ad Ale-
xandrum,

Et cum eo legatos XXX ex primoribus ciuitatis
 oratum, uti deo suo urbem liberam esse permitteret.
 Qui ad Alexandrū introducti (iam enim castra po-
 suerat) cum eum in tabernaculo sedentē inuenissent,
 nondum puluere deterſo armatū, lanceam manu te-
 nentem, galeaq; caput obiectum: eius aspectu admi-
 rabundi, atq; ad genua prostrati, aliquandiu silentiū
 tenuerunt. Postquā uero Alexander surgere eos, ac
 » bonā spem habere iussit, Acuphis ita orsus est. Orant
 » te ô rex, Nysæi, ut ciuitatem suam liberam esse, ac le-
 » gibus suis uti Dionysij gratia concedas: quam ille su-
 » peratis Indis, cum in Græciam reuerteretur, in lon-
 » ginquæ peregrinationis ac uictoriæ suæ monumen-
 » tum condidit, militibusq; suis, quos uel ætas uel inua-
 » letudo imbelles effecerat, incolendam dedit. quemad-
 » modum et tu ad Caucasum montem Alexandriam,
 » et alteram apud Aegyptios, aliasq; alibi in nominis
 » tui gloriā urbes condidisti, ac in posterum conditu-
 » rus es: utpote qui iam plura eo, atq; ampliora gessi-
 » sti. Nysam hanc urbem à Nysa, in qua educatus es,
 » et prouinciam Nysæam: montem uero, qui est urbi
 » propior, scemur uocari uoluit, ex eo quòd (ut in fabu-
 » lis est) in scemore Iouis succreuerit. Ex eo tempore
 » nulli seruimus, nostris legibus utentes: tum optima
 » reipub. disciplina, ac dignitate ciuilitate agimus. Hanc
 » urbem à Dionysio ædificatam esse, tum alia pleraq;
 » tura

Nysa
 Baccho.

eum hoc maxime argumento est, quòd nusquam ali-
 bi apud Indos hædera nascitur, quàm deo illi gratam
 fuisse non es nescius. Hæc itaq; sedes, ut nobis ipsius
 dei cultoribus libera perpetuò sit, quemadmodum
 per tot secula ad hoc tempus fuit, per tuam bonitatẽ
 te ò Rex obsecramus. Ea dicentem Acuphim Ale-
 xander non inuitus accepit. cupiebat enim pro cer-
 tis haberi, quæ de Dionysio uulgata erant: urbẽ ipsam
 ab illo conditã credi, tanquam & ipse iam isset quò
 Dionysius, & adhuc ulterius quàm ille iturus esset.
 cogitabat Macedonas haud amplius longiorem mili-
 tiam detrectaturos, rerum quas Dionysius gessisset
 emulatione quadam. Itaq; Nysæis libertatem, & ut
 legibus suis uterentur concessit. Deinde cum leges
 eorum cognouisset, ciuitatemq; ab optimatibus regi-
 ijs laudatis, ad se mitti trecentos equites iussit, è qui-
 bus centum ex eorum numero per quos respub. ad-
 ministrabatur: Acuphim regioni præfecit. Ad ea po-
 stulata Acuphim risisse ferunt. Cumq; Alexander
 causam risus interrogasset, respondisse: Quo nam
 modo, ò Rex, ciuitatem aliquam centum bonorum
 ciuium consilio destitutam, amplius rectè gubernari
 putas posse? Si tibi Nysæorum res curæ est, equites
 CCC ac plures, si uelis accipere: sed pro ijs centum,
 quos ex respub. peritis legi iubes, ducentos potius
 tibi dare patiare, ut tibi reuertenti in eodem statu ac
 digni-

cc India hæ-
 cc dere ex-
 cc pers.

Alexandri in
 Nysæos libe-
 ralitas,

Fœmur mōs.

dignitate urbs nostra esse uideatur. Hæc orans Ac-
 phis (uidebatur enim prudenter dicere) persuasit
 Alexandrum uti pro ijs centū quos requisierat, to-
 tidem quos uellet alterius ordinis acciperet: & in ijs
 filium, ac nepotem, quos militandi causa nominati-
 petierat. Post hæc Alexandrum cupido inuasit eius
 loci uisendi, in quo Nysæi monumenta quædam me-
 moranda Dionysij esse referrebant, ac montem Fœ-
 mur, cum amicorum equitatu & peditum agmine:
 quem hedera ac lauro uestitum, lucos amoenissimos
 & opacitates ac uenatus omni genere ferarum con-
 tinere prædicabant. Quò ubi peruentum, Macedo-
 nes letabundi, hederam intuii, tam longo post tem-
 pore à se uisam, coronati lauro capita, Dionysij lau-
 des canentes ibant, ipsum deum uarijs appellationi-
 bus inuocantes. Factoq; sacrificio, ibidem cum ami-
 cis epulatus est. Tradunt etiam nonnulli (si cui huius
 modi credibilia uidentur) plerosq; Macedonum, qui
 cum rege erant ex primoribus, numine correptos,
 bacchantium more discurrisse. Quæ utrum creden-
 da sint, an secus, unusquisq; apud se iudicet. Ego uero
 Eratostheni Cyrenæo prorsus assentior, assententi-
 quæcunq; Macedones in rem diuinam retulissent, ea
 in Alexandri gratiam tacuisse. Et de specu illa, quam
 apud Paropamisades uidisse dixerunt, at fabulam ab
 incolis pro uero acceptam, aut certe rem ipsam ab
 ijsdem

iisdem confictam: antrum scilicet esse, in quo Prometheus olim religatus fuisset: aquilam eodem aduolare solitam, eius uiscera depascentem: Herculis interuentu aquilam interfectam, Prometheum uinculis solutum. Eosdem etiam Macedones fabulosa quaedam de monte Caucasus predicare solitos, Caucasum appellantes, qui esset Paropamisus: idque in Alexandri gloriam, tanquam ultra Caucasum profectus esset. Cumque apud Indos, boues claua iniustas uidiissent, Herculem in his locis fuisse coniectabant, eo quod Hercules claua usus esset. Paria de Dionysij peragratiōne composita, inde ipse Eratosthenes putat. Ego uero quae de his uulgata sunt, in medium attuli. Alexander ubi ad Indum peruenit, pontem iam perfectum ab Hephæstione, et multas ibidem diuersae magnitudinis naues repperit: ad haec uenisse à Taxile Indo munera, argenti talenta circiter ducenta, bouum capita ad tria milia, pecudum decem milia, elephantos XXX. Equites quoque Indici septingenti ab eodem missi Taxile, urbe omnium inter Indum et Hydaspem maxima tradita. Alexander deinde sacrificio dijs, quibus consueuerat, perpetrato, equestres ludos in ripa fluminis edidit. Sacrificanti exta letos rerum euenius protenderunt. Indus autem fluuiorum omnium Asiae atque Europe, praeter Gangem, maximus habetur.

Promethei
specus.

Herculis
claua.

Indi flu. de-
scriptio.

oritur ex monte Paropamisso, siue (ut Macedones ap-
 pellabant) Caucaſo: atq; Oceanum, qui Indiam alluit,
 ad austrum effluit. Duo sunt eius hostia, eaq; uadosa,
 quemadmodum & quina Danubij hostia: deltaq;
 cursu suo efficit, Aegyptio simile. quæ insula sic in-
 intercisa, lingua Indica Patala appellatur. Et hæc
 quidem breuius de Indo flumine, tanquam haud
 dubia perscripsi. namq; Hydaspes et Acesines, itemq;
 Hydraotes & Hypasis Indorum amnes, cæteris A-
 sie amnibus multo ampliores sunt. Hi tamen Indo
 tanto minores, quanto ipse Gange minor. Ctesias qui
 dem (si cui satis sit eius autoritas) asserit Indum, quæ
 est angustior, ad XL stadia in latitudinem extendi:
 quæ latior, sermè centum. Alexander sub lucem ex-
 ercitum traiecit. Ea regio Indorum est, de quibus nõ
 est consilium hoc loco dicere, quibus moribus, qui-
 bus uel legibus utantur, quæ monstra ea plaga gignat
 quæ piscium genera, quantæ uel magnitudine Indus,
 Hydaspes, & Ganges, alijq; Indorum amnes ferant:
 neq; quales formicæ aurum effodiant, neq; rursus
 Gryphes auro defosso incubent, aliæ uel quæ ad uo-
 luptatem magis quàm ad ueritatem inuenta. quæ
 utcumq; quis mentiatur, non omnia tamen refelli pos-
 sunt: licet Alexander & qui cū eo militauerunt, ista
 redarguerint, præter ea quæ suorū quidam emen-
 titi sunt, nam esse Indos sine auro deprehensum est,

eos uidelicet, per quos Alexander profectus est. Nam multos quidē eius gentis populos peragravit, haudquaquam delicijs deditos: nec minores etiam ceteri Asiatici, prae grandibus membris, ut sunt ferē Asiatici omnes: in quib; multi quinque cubitorum, uel paulo minus magnitudine, nigriores quidem ceteris omnibus mortalibus, praeter Aethiops: in bello autē longe strenuiores ceteris Asiam colentibus. Nam Persas illos, quorum uirtute Cyrus Cambise Asiae imperium Medis abstulit, non possum rectē rebus Indorum comparare. namque; ijs temporibus Persae pauperes erant, regio eorum aspera incultaque; leges et instituta habebāt Lacedaemoniorum disciplinae maxime consentanea. Affirmare autem non possum, utrum clades ab ijs apud Scythas accepta, ex locorum iniquitate, uel alio quopiam Cyri errore ceciderit: an Persae Scythis, à quibus deleti sunt, quod ad rem bellicam attinet, deteriores essent. Sed de Indorum rebus ac moribus, quae Nearchus et Megasthenes ac Eratosthenes clari uiri tradiderunt, seorsum scribemus. Impresensiarum autem, quantum satis esse uisum est ad rerum gestarum narrationem, attingendū putauimus. Taurus mons amplissimus per omnē Asiam porrigitur: à Mycale monte, qui est Samo insulae oppositus, incipit. diuidensque; Pamphiliam à Cilicia, in Armeniam protendit: atque; inde in Mediam

Asiaticorum
 statura & reliquus habitus.

Taurus.

- Parapamisus. non procul Parthis & Charasmis penetrans, circa Bactrianos Parapamisus iungitur. quem Macedones Alexandrū secuti, quo Alexandri gloriam auget, Caucasum nominauerunt: quasi trans Caucasum continuata uictoria cum exercitu profectus esset. Fortasse uero & hic ipse mons cum altero Caucasus Scythico continuatur, quapropter superius aliquando Caucasum uocauimus, ac deinceps hoc nomine appellabo. Hic igitur Caucasus ad oceanum orientalem & Indos perpetuo dorso protenditur. Flumina quaecumque Asiam alluunt memoratu digna, ex Tauro & Caucasu nascuntur, alia in septentrionem, & horum quaedam in Meotim paludem: quaedam in Hyrcanum mare, Oceani sinum: alia in meridiem, in quibus Euphrates, Tygris, Indus, Hydaspes, Acesines, Hydraotes, Hyphasis, & alia quaecumque inter haec et Gangem sita sunt, in Oceanum exeunt: aut in plano refluxa, cursumque sistunt, ueluti Euphrates, occulto meatu sub terris labuntur.
- Asiae litus. Ex quo Asiae situs ita se habet. Quod ante Taurum & Caucasum à Zephyro uento in Subsolanum scinditur, haecque duae latissimae Asiae partes à Tauro efficiuntur, una quidem in meridiem ac Notum, eaque à Tauro clauditur: altera in Septentrionem ac Boream conuersa. Ex quatuor autem partibus, in quas diuiditur Asia, quae in meridiem uergit, maximam omnium Indiam tradunt Eratosthenes ac Megasthenes: qui cum

cum Sibyrto Arachosiorum satrape uersatus, nō semel ad Sandracontum Indorum regem se esse cōmemorat. minimam, quam Euphrates intersecat, ad mare nostrum conuersam: reliquas duas, inter Euphratem atq; Indum positas, si coniungantur, uix dignas esse quæ India equiparentur. Terminatur India ab oriente & Subsolanio usq; in meridiē, ab Oceano: à septentrione, Caucaso monte, ad Tauri usq; confinia: ab occidente & Apulo uento in Oceanum, Indo amni: qui plurimum per plana elabatur, quam planiciem ac solum à flumine factam putant, quemadmodum & in alijs quibusdam locis contingit, quæ non procul à mari campos habent: quorum pleriq; fluminum ui terram limumq; congerentium effecti sunt, ita ut antiquum regionis nomen flumina ipsa retineant. quemadmodum Hermi campus dicitur: qui amnis in Asia oriens, ex monte matris Dindymenæ, non procul à Smyrna urbe Aeolica mare influit, & item Caystri campus: Lydius à Lydo flumine: & Caici campus in Mysia, à Caico amni: & Meandri campus in Caria, iuxta Miletum urbem Ionicam, à Meandro appellatus. Aegyptum quoque Herodotus & Hecatæus historiarum scriptores, aut si forte alterius cuiuspiam ab Hecatæo diuersi sunt illa opera de Aegyptijs campis, regionem illam eodem modo fluminis donum appellant.

Sandracontus Indorum rex.

Indiæ siens.

Camporum appellatio a fluminibus.

Nilus, Aegy-
prus antea,

Gangis flu-
magnitudo,

idq; ita esse, non obscuris quibusdam rationibus Herodotus arguit. Quod autem is amnes, quem nunc Aegyptij ac ceterae gentes Nilum uocant, apud antiquissimos Aegyptus appellaretur, satis probabilis coniectura ex Homeri carmine fieri potest, qui Menelaum ad Aegyptum flumen classem statuisse commemorat. Si igitur singuli amnes, ijq; non magni cuius habent, ut terram congestam in solum obdurent, cum ex superioribus locis limum trahant, certe et de Indicis campis hoc idem credere fas est. Nec uero Hermus et Cayster, itemq; Caicus, et Maeander, multiq; praeterea ex amnibus Asiae, quicunq; in mediterraneum mare exeunt, si in unum coeant, uni alii cui Asiae fluminum comparandi sunt: nedum Gangi, omnium maximo, cui neq; Nilus neq; Danubius conferri possunt. Sed ne ij quidem omnes, si Indo miscantur, Gangem aequent: qui magnus statim, ab ipsis fontibus surgens, XV magnis amnibus in se receptis, nomen suum perpetuo retinens in Oceanum excurret. Et haec quidem de India impraesentiarum dicta sint. Cetera, cum res Indicas narrabimus, a nobis dicentur. Quo nam autem modo Alexander Indum ponte iunxerit, neq; ex Aristobulo, neq; ex Ptolemaeo (quos ego maximos auctores habeo) cognoscere potui. neq; ego aut pro certo asseuerare, aut coniectura assequi possum, utrum nauibus, ut Hellespontus olim a Xerxe,

Et Bosphorus ac Danubius à Dario: an ponte manu
 facto superarit. Mihi uero probabilius uidetur, Ale-
 xandrū iunctis nauibus, quàm ponte exercitū tradu-
 xisse. Neq; enim pontem reciperet Indi altitudo, nec
 tā breui tempore tantū opus perfici potuisset. Naues
 aut funibus colligatæ, et in muri modū constructæ,
 Xerxis exemplo ad iungendum amnem satis erant:
 quo Romanos ferè, rerum dominos, Danubium ac
 Rhenum iungere solitos accepimus. Item quo pacto
 Tigrim atq; Euphratem, quoties necesse fuit, iunxe-
 runt, haud satis compertum habeo. At ut mihi quidē
 constat, pontem Romani ex nauibus moliebantur.
 Qua uero ratione (quoniam res mihi uisa est narra-
 tu digna) hoc loco explicandum putauī. Naues dato
 signo demittebantur, eas (ut uerisimile) fluminis cur-
 sus deorsum rapiebat. sed uehementi remorum pul-
 su cuius fluminis impetu, aduersis proris ad desi-
 gnatum locum retrahebantur. deinde à prora singu-
 larum uimine crates in pyramidum modum ex-
 tructæ, ac lapidibus repletæ, contra amnis uiolentiā
 in fundo destituebantur: quas modico interuallo se-
 paratas, solidis tignis inuicem collocabant. tignis
 asseres per transversum dispositos, clauis affigebant.
 ac per hunc modum positas ad alteram ripam per-
 ducebant: singulis ab utroq; capite ponticulis, quo
 commodius equi currusq; ingrederētur atq; expo-
 nerētur,

Pons ex nauibus,

Indus ab Ale
xandro super
ratus.

Taxila urbs.

Ambisarus
rex.

Doxareus.

Porus rex, de
quo Orosius
in 3. Curtius
in 7. Pliut. in
Alex. Iusti-
anus in 12.

nerentur, excitatis. Hunc in iungendis traſcien-
disq; fluminibus ueterū Romanorū morem fuiſſe accepi-
mus. Quo' nam aut modo Alexander Indū iunxerit,
quemadmodū ſuprà dixi, non auſim affirmare: quo-
niā qui cū eo fuerit in ea expeditione, hoc ueluti non
neceſſariū cognitu prætermiſerūt. Sed quantum ego
exiſtimo, ad hūc ferè modū iunctus eſt: quem ſi alia
quapiā ratione iunctū fuiſſe quis oſtenderit, ea ratio
præualeat. Indo pertransito Alexāder ruruſum qui-
bus conſueuerat dijs, ſacrū fecit. deinde mouens, Ta-
xilā urbē peruenit. Ea erat pollens potensq; ciuitas,
omniumq; maxima quæ inter Indū atq; Hydaspē ſi-
te ſunt. Adueniens ſummo honore exceptus eſt à Ta-
xile urbano præſide, ac ciuibus totius prouincie in-
colis. Cuius rei cauſa ex finitimorū agris aliquan-
tum petentibus, conceſſit. Per eos dies legati ab Am-
bisaro montanorū Indorū rege, Ambisari ipſius frā-
ter, et quidā cū eo nobiles uiri, alijq; à Doxareo eius
regionis præſide, munera ferentes ad eum uenere.
Poſt hæc Alexander ſacrificio ludisq; perpetratis,
Philippo Machate totius regionis ſatrape deſignato,
præſidio impoſito, relictisq; ualetudine affecta mi-
litibus, ipſe ad Hydaspem flumen proficiſcitur: quò
ueniſſe Porum cum ingenti exercitu nunciabatur,
transitu prohibitorū, aut iā tranſgreſſum aggreſſu-
rum. Quo intellecto, Alexander Cœnū Polemocrati
retro ad Indū flumen ire iubet: ac nāues quibus exerci-
tū

tū transfuexerat, ibi relictas, flumine extractas ac de-
 sectas, uehiculis ad se cōportare. Profectus Cœnus,
 maiores naues in tris partes, minores in duas (quo
 commodius ueherentur) secuit, atq; ita ad Hydaspis
 ripā uehiculis delatæ sunt. Quibus rursum cōpactis,
 in ripa classē cōstituit: assumptaq; copiarū parte,
 Taxilā redijt. receptisq; quinq; milibus Indorum à
 Taxile, & cæteris militibus, quos eius regionis satra-
 pes habebant, ad Hydaspē se cōuertit, ibiq; castra po-
 suit. Porus in aduersa ripa cū omni exercitu atq; ele-
 phantis confederat, omnesq; motus Alexandri cū cu-
 ra obseruabat, ne in aduersam ripā nauibus euade-
 ret: missis in cæteras fluminis partes custodibus, qua
 flumen traïci posse uidebatur. Quæ cum Alexander
 animaduerteret, cogitauit & ipse exercitū in diuer-
 sa mittere, quo Porū consilij incertū redderet. Diui-
 so igitur in plures partes exercitu, alijs aliò dimissis,
 ipse cū parte copiarum fluminis ripas præteruectus,
 quæ hostilia occurrebant uastando, amnis altitudinē
 cōtemplabatur, frumento ex omni regione citra Hy-
 daspē undiq; in castra comportari iusso, quo Porus
 se permansurū sciret, donec flumen per anni tempus
 resedisset: quod per hycem accidere ex incolis co-
 gnorat. Nauibus quoq; diuersis locis in ripa colloca-
 tis, pellibusq; leui materia repletis, peditibusq; &
 equitibus ibidem dispositis, non sinebat Porum con-
 quiescere: eiq; facultatem adimebat decernendi,
 quid

Aestivo sol-
stitio Indiae
flumina ex-
undare.

quid quoq; loco potissimū parari oporteret. Per id
anni tempus (erat enim circa aestiuum solstitium) In-
dorum amnes pleni & turbulenti sunt, ijdemq; cita-
tissimi: quo tempore & creberrimi imbres in his lo-
cis caelitus cadunt, & Caucasi niues aestu solutae flum-
en augment. Hyeme uero contrā, ipsi amnes minores
purioresq; sunt, omnesq; uado transmeabiles, prae-
ter Indum & Gangem & alium forte unum. Sed &
Hydaspes p id tēpus uado transiri potest. Hoc se tem-
pus mansurū Alexander uulgauerat. Instabat tamen
omniq; diligētia perscrutabatur, si quā clam hostibus
transire posset. Cūq; animaduerteteret, quā Porus cū
exercitu cōstiterat, propter magnitudinē copiarū et
elephantorū in aduersa ripa adstantiū, qui in ipso de-
scensu tū specie inusitata, tū horrissono clamore equis
terrorē & consternationē allaturi essent, clam hosti-
bus transire instituit. Noctui itaq; iuxta ripam missis
in diuersa equitibus, ingentes clamores tolli, aliāq;
in speciem transitus tumultuosius parari praecipit.
Ac primo Porus quocunq; Macedonum clamor uo-
cabat, ex aduerso aderat. Ceterū postquam aliquot
dierum consuetudinem nihil aliud praeter clamores
moliri hostes animaduertit, ad eorum ululatus po-
posteamoueri destitit: missis in diuersa fluminis par-
te, ne quid eum falleret, speculatoribus. Quem ubi
Alexander se satis tutum contra nocturnos conatus
existi-

existimare animaduertit, ad dolos conuersus est. Ru-
 pes erat ad amnis ripam peropportune sita, quam
 ipse amnis insigni flexu obibat, arboribus uarij ge-
 neris perfrequens. Contra hanc paruo interuallo in-
 sula erat, & ipsa inculta, atq; insidijs idonea. Itaq;
 cū utrobq; tā equites quā pedites occuli posse in-
 tueretur, exercitum eā traducere constituit. Earu-
 pes atq; insula circiter centum & L. stadia à castris
 aberant. Dispositis primum per ripam custodijs,
 tanto interuallo quantum ad excipienda mandata
 & mutuū prospectum satis esse uisum est, clamo-
 res undiq; per noctem fieri, ignesq; excitari impe-
 rat. Mox ubi transire deliberauit, iam non occulte in
 castris, sed propalam parari, quæ ad eā rem pertine-
 bant. Crateroq; in castris relicto, cum suo & Ara-
 chotorum equitatu, ex Macedonum phalange, A'ceti
 & Polypercontis copijs, ac earum regionum præ-
 sidibus, & ijs præterea quinq; Indorum milibus,
 in mandatis dedit, ne prius transire conaretur, quā
 Porum e contraria ripa, aut uadū ingressum, aut ui-
 tum fugere animaduertret. Ac si Porus in castris
 partem exercitus & elephantorum relinqueret, tum
 cum omnibus copijs, contemptis hostibus, transire
 conaretur: quòd elephanti soli essent, qui equis eua-
 dendi in alteram ripam facultatem auferrent. Et hæc
 quidem Cratero mandata. Meleagro autem, Astalo,

& Gorgie, qui cum mercenarijs equitibus ac pe-
 ditibus inter insulam & maiora castra curabant,
 præcipit: postq̄ pugna implicitos uiderint Indos, di-
 uisis copijs traicere quamprimum conentur, ipse
 cū amicorum equitatu, & Hephæstionis, Perdicæ,
 Demetrii, Cliti, Cœniq; copijs, & Bactrianis, Sog-
 dianisq; & Scythis equitibus, ac Dais, sagittarijsq;
 & argyraspidibus, atq; Agrianis, aliquantum pro-
 cul à ripa, clam hostibus, neu rupem atq; insulam
 à se peti suspicarentur, gradiebatur. Tum per no-
 ctem leui materia repletas pelles consui imperat.
 Aduuabat ingens uentorum procella, fulminibus
 imbribusq; immixta, quæ noctu coorta, nec tran-
 sire parantium uoces, nec armorum sonitus senti-
 ri patiebatur. Naues præterea quas sectas ex In-
 do flumine uectas diximus, in syluas delatæ, rur-
 sum clam hostibus instructæ sunt, arborum proce-
 ritate atq; frequentia opus occultante. Sedata
 tempestate circiter quartam noctis uigiliam, equi-
 tatu inflatis utribus, peditatu nauibus, quantum ca-
 pere poterant, imposito, insulam per silentium pe-
 ti iubet: ne prius à Pori speculatoribus ex aduer-
 so cõspici possent, quàm traiecta insula ripis appro-
 pinquarent. Ipse nauì longa subsecutus, & cum eo
 Ptolemæus, Perdiccas, & Lysimachus ex corporis
 custodibus: ex amicis Seleucus, cui postea regnare
 con-

contigit, ac pars argyraspidum: ceteri alijs nauibus
 inuecti sunt. Postquam uero & hostium speculato-
 res in aduersa ripa dispositi, Alexandri copias naui-
 bus impositas ad ripam appellere conspicati sunt,
 quanta maxima celeritate potuerunt eam rem Po-
 ro nunciatum concurrere. Ceterum Alexander prior
 in ripam nullo obsistente egressus, ut quiq; equites
 primi in terram descenderant, ita eos in aciem in-
 struebat. Sed ignoratione regionis obtigit, uti in lo-
 cum iniquum descenderit. Insula erat in continenti
 haud parua: quam eo minus insulam esse appare-
 bat, quod eam breui tractu exiguus riuus interse-
 cibat, qui tamen nocturno imbri non parum creue-
 rat. Ex quo ab initio non reperto uado metuebant, ne
 rursus nouo labore opus esset. quo tandem inuento,
 ceterum difficili, ea traduci exercitus quamq; egre cœ-
 pit. Aquarum multitudo, ubi minima, peditum pectora,
 equorum uero capita equabat. traducto exercitu, acies
 instruit. In dextro cornu ala equitum statuit ex prese-
 cturis equitum, quos delegerat, equibus sagittarijs ante
 uniuersum equitatum collocatis. De peditatu primos
 omnium argyraspidas regios, quis praeerat Seleucus,
 equitatu adiecit. Post hos regium ordinem. Tertio loco
 scutatos, pro ut singulis ductores contigerat, in acie
 educit. Extrema peditatus sagittarij, & Agriani, ac
 iaculatores utrinq; ante acies producti firmabant.

Per

Per hunc modum instructa acie, pedites, qui paulo minus sex milibus erant, iussit lentius sequi: ipse equitatu prævalere arbitratus, equitibus ad quina milia assumptis, celerius agmen mouebat, Taurone sagittariorum duce sagittarios post se ducere celeriter iussit. Confidere autem uidebatur, quandoquidem Porus sibi in itinere cum omnibus copijs occurreret, fore uti cum equitatu uel superaret eum, uel certe tantisper dum peditatus accederet, illius impetum moraretur. Sin uero Indi improviso transitu percussi sese in fugam uerterent, conducere existimabat, peditatum haud procul à se abesse, quo maiori cade ædita, minus negocij restaret. Aristobulus autor est, Pori filium cum curribus LX. eò prius aduenisse, quam Alexander maiorem illam insulam cum exercitu transmississet: potuisseq; Alexandrum transitu prohibere (quippe cui uel nemine obsistente transire difficile fuerit) si Indi è curribus descilire, & ut quiq; primi è flumine in ripam exissent, facto impetu inuadere uoluissent. in quos prætergressos cum Alexander equites immisisset, nonnullis uulneratis subito terga uerterunt. Sunt alij qui tradant, Pori filium cum Alexandro ibidem conflixisse. Cumq; maiores copias Pori filius haberet, Alexandrum ab eo uulneratum: equumq; eius Bucephalam, forma inter equos & generositate quadam spiritus insignem, quem charissimum

Bucephalus.
de quo Gell.
lib. 5. cap. 2.

NUM

mum habebat, ab eodem hasta transfossam interfe-
 ctumq; esse. At uero Ptolemæus, cui magis assentior,
 præmissum à Poro filium Alexandri transitu ex spe-
 culatoribus cognito, qui eius impetum detardaret:
 sed cum nō tanta curruum paucitate (neq; enim ueri-
 simile est, neq; rationi consentaneum) qui quidem sibi
 ad speculandum cum tam paucis mittebatur, satis
 multi erant: sin ad prohibendos transitu hostes qui
 nondum transissent, aut ad eos inuadendos qui iam
 in ripam euasissent, satis pauci. Sed ait, illum cū duo-
 bus millibus equitum, ac centū uiginti curribus pro-
 fectum. Cæterum Alexandrum ultimo iam modo ex
 insula traiecto, illius aduentum præuenisse, & ad-
 uersus eum equites sagittarios misisse. nam reliquum
 equitatum agebat, existimans Porum cum totis ui-
 ribus aduentare, hosq; ueluti antecursores præmis-
 sos esse, atq; ita ulterius progressum. Postquam per
 speculatores didicit, quanta ibi multitudo Indorum
 esset, nec alias apparere copias, fortiter cum equita-
 tu in hostes incubuisse: illos cum impetum ferre non
 possent, in fugam se uertisse, equitibus circiter CCC
 suorum cæsis, & in ijs Pori filio: amissisq; curribus,
 qui & in fuga tardiores, & in pugnam (quod terra
 imbribus limosa ac lubrica uestigium imprimi non
 sinebat) inutiliores erant. Quæ postquam Porus ex
 ijs qui fugerant cognouisset, tanto casu commotum,
 p ancipitis

ancipitis consilij factum esse. Cumq; ij quos cum Cra-
 tero Alexander citra flumen reliquerat, accelerare
 uiderentur, ad postremum statuit, contra Alexandriū
 in aciem exire, totisq; uiribus Macedones (utpote fir-
 missimā exercitus partem) inuadere. Itaq; elephan-
 tis aliquot & equitibus ibidem relictis, in manentiū
 castrorum speciem, qui transire conantibus terrori
 essent: ipse cum omnibus reliquis copijs (ad quatuor
 milia equitum erant) CCC curribus, elephantis CC,
 peditibus ad XXX milia, aduersus Alexandriū con-
 tendit. Cumq; in locum arenosum peruenisset (nam
 is ad equorū curruum ue misiones conuersionesq;
 expeditus atq; idoneus uisus est) continuo in hunc
 modum exercitiū instruit. Elefantos primū in fron-
 te locat, iugeri latitudine inter se distantes: qui ante
 peditatum dispositi, Alexandri equitibus undiq; for-
 midinem intendant. neq; putabat quenq; ex hostibus
 siue equitē siue peditē, per interualla elephantorū
 penetrare ausurū: cū & equos insolito odore et spe-
 cie consternaturi uiderentur, & peditatum ipsa mo-
 le atq; impetu conculcaturi. Post elephantos statuit
 pedites iugeri latitudine. Ad hæc in elephantorum
 turribus pedites imponit, peditatui ab utroq; latere
 equitatum inducit, curribus ante equitatum dispo-
 sitis. Hic fuit Pori ordo. Postquam Alexander con-
 spicatus

spicatus est Indos acie instructa stare, ulterius pro-
 gredi equites uetuit, donec pedites qui sequebatur ad-
 uenissent. Profectos non continuo in aciem eduxit, ne
 exitinere fatigatos (festinatus namque accesserat) re-
 centibus Barbaris obijceret: sed circumequitans, ijs
 spacium sui colligendi dabat. Vbi uero Indorum ordinem
 perspexit, statuit non a fronte (qua parte elephantum lo-
 catus, et per interualla peditatus densior erat) sed cum
 equitum parte, quibus erat superior, in sinistrum Por-
 cornu inuehi: Coenum cum suis ac Demetrii copijs de-
 xtrum petere, qui Barbarorum, si in suum cornu irruer-
 ent, terga cedat. Ad haec Seleuco, Antigoni, ac Taur-
 roni peditum phalange attributa mandat, ne prius pu-
 gnam incipiant, quam peditatum et equitatum hostilem
 ab equitatu suo perturbatum cognouerint. Cumque in-
 trateli iactum appropinquassent, equitibus sagitta-
 rijs circiter mille aduersus sinistrum hostium cornu re-
 pente immisis, ipse cum equitatu amicorum sini-
 strum cornu repente inuadit, eo consilio ut prius per-
 turbatos aggrediatur, quam eorum equitatus sese in
 phalangem effundat. Quod hostes intuiti, repente
 in festis equis ei obuia erunt. Cum autem ijs Coenus a tergo
 cum copijs apparuisset, et bifrontem aciem facere coacti
 sunt, ita ut altera pars contra Alexandrum, eaque uali-
 dior, altera contra Coenum conuersa dimicaret: quo fact-
 o, maxime Indorum ordines animique perturbati sunt.

Tum Alexander opportunitate animaduersa, in eos qui in se conuersi erant, maiore uirum inuehitur. quem cum sustinere non possent, sub elephantos tanquam sub muros continuo se recipiunt. Quorum sessores cum belluas ipsas in equitatum concitassent, Macedonum phalanx inuecta, emissis iaculis earum impetum fortiter represit. Erat hoc pugnae genus priorum haud quaquam simile. belluae enim quocumque uertebantur, Macedonum phalangem, quamuis densa esset, ordine mouebant. Ad haec Indorum equites, cum omne negocium circa peditatum uerti uiderent, denuo conuersi, Macedonum equitatum inuaserant. Qui cum iterum ab ijs, qui circa Alexandrum erant, ueluti industria et uiribus superioribus repellerentur, denuo ad elephantos refugiebant. Ac per hunc modum uniuersus Alexandri equitatus, non iam ipsius Alexandri iussu, sed in ipso certamine casu conglobatus confertusque, quocumque incidebat, Indorum equitatum cum multa strage dissipabat. Postquam uero belluae pugnando in angustum redactae sunt, non minus suis quam hostibus infestae noxaeque esse coeperunt, multis suorum dum uel urgent uel cedunt ipsa mole pertritis. Ad haec multa equitum caedes, utpote in angusto, edebatur. Simul etiam multi elephantorum retores, hostium iaculis transfossi cadebant. Elephantum deinde tum uulnerum impatientia, tum quod recto

ribus

Ab elephan-
tis accepta
clades.

ribus carerent, uæsanis similes, suos iuxta atq; ho-
 stes urgebant, contereabantq;. Tum Macedones ad
 artes conuersi, irruentibus in se belluis strenue cede-
 re, refugientes iaculis confodere. Postquam uero ele-
 phanti labore pugnae & uulneribus fessi, segnes ex-
 currere ac tantū clamorem edere coeperunt, & an-
 terioribus pedibus erectis ægrè refugere: Alexander
 omni equitatu repente hostibus circumfuso, signo da-
 to imperat, uti pedites consertis scutis eodem aduo-
 lent. quo factō, undiq; circumuenti Indorum equites,
 in ipsa pugna propè omnes cæsi. Nec melior erat pe-
 ditum fortuna, urgentibus circumquaq; Macedoni-
 bus: tum omnes præter eos quos Alexandri equita-
 tus circumsteterat, desperatis rebus terga dāt. quod
 cum Craterus, & alij ab Alexandro in aduersa ripa
 cis amnem relictī prospexissent (ita enim Alexander
 mandauerat) & ipsi celeriter amnem cum copijs si-
 bi attributis traieciunt. qui utpote recentiores, non
 minorem Indorum cædem in ipsa fuga ediderunt.
 Cæsi sunt ex Indis pedites paulo minus XX mili-
 bus, equites circiter tria milia: currus quoq; dissipati.
 Ad hæc duo Pori filij interfecti, ac Spitarches Indoriæ
 eius regionis præfectus, itemq; ductores elephantor-
 um & curruum, ac penè omnes Pori copiarum du-
 ces: elephantis omnibus, præter eos qui in pugna ce-
 ciderant, captis. De peditatu Alexandri, ex ijs sex

Indorum
strages.

Spitarches.

milibus, qui primi in hostes inuecti sunt, ad LXXX
 desiderati. De equitatu sagittariorum, X. de amicorum,
 non plus XX. Ex alijs equitibus ferme CC. Porus non
 modo clari ducis, sed etiam strenui militis opera in
 pugna usus, licet equitum eadem animaduerneret, &
 ex elephantis alios cecidisse, alios rectoribus uacuos
 errare, maioremque peditatus partem interisse: etsi rem
 desperatam ac perditam intelligebat, non tamen ue-
 luti Darius ille rex opulentissimus, a quo fuga exer-
 citus in initium factum est, trepidus fugit: sed quamdiu par-
 tem aliquam suorum pugnantem conspexit, quanquam
 dextrum humerum, quem nudum in prelijs ferebat,
 saucius (nam thoracis crassitudo reliquam corporis
 partem defendebat) contra hostes pugnare sustinuit.
 Tandem a suis fugam ex omni parte fieri conspicatus,
 & ipse elephanto conuerso salutem consuluit. Quem ut
 cedere Alexander animaduertit, cum saluum ob uir-
 tutem cuperet, quod eius fortium in pugna factorum spe-
 ctator fuerat: primum Taxilam Indum ad eum mittit,
 qui roget, uti elephantum sistat. Isque citato equo, quan-
 tum tutum appropinquare posse uisus est, ad eum pro-
 fectus substitit, Alexandri mandata uti acciperet ro-
 gans. Porus, Taxile audito, qui cum sibi ueteres
 inimicitiae erant, conuersus, nullo responso dato, lan-
 cea eum petiturus uidebatur. Quod cum Taxiles ani-
 maduerneret, celeriter prouerso equo, ad Alexan-
 drum

Pori fuga.

Dissentit ab
 Arriano Cur-
 tius in 7. ad fi-
 nem. Plut. con-
 uenit magis.
 unde Orolium,
 & Iustinum
 in 12.

drum redijt. Alexander nihilominus alios atq; alios submittebat: inter quos Meroëm Indũ, quem illi diuturna amicitia deuinctũ cum audisset, in id maxime idoneum existimauit. Cuius hortatu simul & siti uictus Porus, elephantum continuit, atq; ex eo descendit. deinde allata aqua recreatus, ad Alexandrum unã cum Meroë profectus est. Quem ut Alexander appropinquare accepit, ante acies progressus, cum paucis amicorum sibi obuiam processit. Quem ut uidit, continuo substitit, admiratione quadam magnitudinis eius captus. erat enim quinque cubitorum, & forma cunctis corporis partibus longe decora, generositate præterea quadam animi nihil humile aut abiectum (& si uictus esset) præ se ferente: ut qui pro regni sui tuitione, rex aduersus regem castris congregari, ac decertare nequaquam dubitasset. Tum propiore factum, ac perhumaniter susceptum consolatus, quicquid sibi optaret, cum à se peti iussisset: Id modo à te opto petoq; ait, uti me regiè tractes. Cui arridēs Alexander: Id quidem tibi uel mea causa facturus sum. Tu quid uelis optesq; tua causa postula. Cui Porus, omnia quæ cuperet, eo uerbo quod dixerat contineri respondit. Quo responso Alexander lætior, eũ nõ solũ in libertatem ac regnum restituit, sed etiam imperio longè auxit: eoq; postea amico ac fideli perpetuo usus est.

Plur. quatuor
cubitis, &
palmo.

Hoc idem Iu-
stinus in 12.
Oros. in 3.
Curt. et Plot.
in Alex.

De Bucepha-
lo præter ali-
os etiam Gell
lib. 5. cap. 2.

Hæc pugna ad Hydasspem, Hegemone Athenis sum-
mum magistratum obtinente, gesta est. Post hæc Ale-
xander in sempiternam nominis gloriam ultra Hy-
dasspem, ubi pugnatum est, & item cis Hydasspem,
unde mouerat, urbes condidit: & illam quidem ulte-
riorem à uictoria Nicæam, hæc Bucephalam ab equo
suo nominari uoluit. de quo quidē equo non erit alie-
num, uti arbitror, aliquid hoc loco memorare. For-
ma fuit & natura præter cæteros equos insigni, ma-
gnitudine quæ mediocrem excederet, spiritu alto ac
generoso, taurino capite: cuius rei causa id sibi nomē
inditum. uel quòd (ut alijs placet) cum toto corpore
niger esset, albam in capite maculam taurino capiti
maxime similem, habuerit. Nullum omnino scissorē
præter Alexandrum dignatus est unquam. Hunc cū
apud Vxios amisisset Alexander, summa cura con-
quiri iussit: Vxij's exitium minatus, ni continuo redi-
cerent. isq; redditus est. Ex multis periculis in præ-
lio regem eripuit, multumq; ei ad gloriam contulit.
Ad postremum, trigesimum iam annum nactus, non
ullo uulnere, sed ætate simul & labore æger factus,
in castris, unde mouerat, citra Hydasspem uitam fi-
niit. Nunc ad historiam redeamus. Alexander ijs
qui prælio ceciderāt conquestis, ac pro dignitate se-
pultis, sacrificium ludosq; in Hydasspis ripa, unde
transiens mouerat, uictoriæ causa edidit. Deinde Cra-
tero

tero cum parte copiarum, qui urbes conderet, relicto, ipse aduersus Indos Pori regno finitimos processit. Glaucanici appellabantur, ut Aristobulus inquit: ut Ptolemæus, *Glauxæ*. Erāt cum eo pedites delecti, omnesq; sagittarij equites, & Agriani, ac sagittarij, & amicorum equitum pars. Cæterum Glaucanici metu eius percussi, postquā Porum ab eo uictū cognouerunt, sese uoluntariē in eius fidem dedere: urbibus XXXVII traditis, quarum quæ minima erat, non minus quinq; milibus hominum continebat, pleræq; earum supra dena milia. Pagorū quoq; magnorum frequentia ea prouincia celebris erat, quam totam Pori regno addidit. Post hæc Taxili, Poro per se reconciliato, ad suos reuertendi potestatem fecit. Dum hæc geruntur, legati ab Abisare ad Alexandrum uenire, qui se suaq; omnia in fidem eius darent. Cogitauerat Abisares ante Pori cladem cum Poro se iungere, in belli aduersus Alexandrum societatem. Verum illius consilium Pori res aduersæ mutari coegerunt. Itaq; quo magis sibi Alexandrum conciliaret, fratrem quoq; cum legatis misit: & cum ijs pecuniam, atq; elephantos XL. Ab Indis quoq; liberis legati profecti sunt, & item à Poro alio Indorum præfecto. Alexander repudiatis muneribus, Abisarem ad se proficisci iussit: ni ita faceret, grauiter interminatus. In hoc rerū statu Phrataphernes Par-

Glaucanici.
Glauxæ.

Abisaris legati.

Porus altes,

thorum atq; Hyreaniæ satrapes, cum Thracibus sibi
 cõmissis ad Alexandrũ accessit. Cumq; nuncij à Sisti-
 lo Assacenorũ satrape profecti, Assacenos præore
 interfecto arma sumpsisse nunciassent, continuo Phi-
 lippum ac Tyriespim cum parte copiarũ, qui eorum
 motus compescant, ire iubet: ipse cum reliquo exer-
 citu ad Acefinẽ amnem pergit. Huius duntaxat apud
 Indos fluminis magnitudinẽ Ptolemæus scribit XV
 stadia latitudine occupare, ingentem aquarum mo-
 lem uehere cursu rapidissimo, magnis & acutis cau-
 tibus interiectis: quibus illis ac re percussæ, ingentes
 inde ætus & uortices concitant, ac propterea nauig-
 antibus terrorem discrimenq; inferunt. Ab ea ma-
 xime parte Alexander nauibus et utribus inscensis,
 exercitum transiit. qui utribus transportati sunt,
 ijs facilius transitus fuit: qui uero nauibus, magnis
 incommodis sunt afflicti. pleræq; enim cautibus illi-
 sæ, fractæq; sunt: uiris, qui inuehebantur, deside-
 ratis. Ex hac re coniectari licet, non multum à uero
 abhorrere, quod de Indi amnis magnitudine tradi-
 tum est ab ijs qui scribunt, quã latior est, ad XL. quã
 uero angustior, ad XV stadia patere: hunc modum
 in plerisq; eius partibus obseruatum esse. Alexan-
 drum autem existimo, quã latior ampliorq; erat,
 quod ibi minus rapax minusq; uiolentus esset, ex-
 ercitus traduxisse. Post hæc Alexander traiecit
 flumine

Indi flu. ma-
 gnitudo & la-
 titudo.

flumine, Cœnoq; cum copijs suis cis flumen relicto, qui curaret cæterorum transitum, quos in Indos à se uictos miserat, uti frumenta & cæteros com-
meatus inde in castra comportaret, Porum in re-
gnum remisit, lectam popularium suorum ma-
num, item elephantos si quos haberet domitos mit-
tere ad se iussit. Cogitabat autem alterum Po-
rum, cum leuissimis & expeditissimis totius exer-
citus persequi: quem nunciabant deserta prouincia,
cui præerat, abiisse. Hic, dum Alexander cum Poro
rege bellum gerebat, magis Pori odio quàm beneuo-
lencia in Alexandrum, legatis missis, sese suaq; omnia
in Alexandri fidem dederat. postquam uero Porum
reconciliatum Alexandro agnouit, nec solum in pa-
trium regnum restitutum, sed multum insuper illius
regno additum: non tam Alexandri quàm Pori me-
tu assumptis fugæ comitibus, ijs qui bello idonei
uidebantur, patria excessit. Cumq; aduersus eum
proficisceretur, ad Hydraotem flumen, latitudine
quidem Acesini parem, cæterum cursu aliquanto
inferiorem profectus, in omni ea regione idoneis
quibusq; locis præsidia disposuit, ut ij quos cum Cra-
tero & Cœno reliquerat, tutò ad se proficiscerentur.
deinde Hephæstionem cum duabus phalan-
gibus, de equitatu uero suo, ac Demetriij ordine
& sagittariorum parte mittit, qui deserta à Poro
oppida

oppida atq; agros, cæterosq; præterea Hydraotis
 accolas, in Pori regis & amici potestatem redigat.
 Ipse pertransito flumine, non eo quidem labore quo
 Acesinem traiecerat, cum regionem illam peragra-
 ret, incolis metu percussis, pleriq; eorum in deditio-
 nem uenerunt: nonnulli tamen correptis armis ob-
 uiam ire, alij in fugam spem ponere. quos omnes per-
 secutus, debellauit. Inter hæc Alexandro nunciatum
 est, ex liberis Indorum populis alios quosdam, sed
 eos præcipue quos Cathæos uocant, paratos esse, si
 eò accederet, decertare: Indosq; finitimos in belli so-
 cietatē sollicitari, deposciq; urbem situ munitā esse,
 ubi castris positus manere & cum ipso depugnare
 statuissent (Sangala urbi nomen erat) Cathæos ipsos
 fortes uiros, & rebus bellicis consilioq; finitimos
 anteire existimari: cum ijs consentire Oxydracas,
 ac Mallos, Indorum gentes, & ipsos bello claros: ad-
 uersus quos pauloantē & Abisares, & † Porus con-
 iunctis uiribus, multis præterea Indorum in societa-
 tem ascitis, profecti bello frustra suscepto retrocessis-
 sent. Quibus acceptis Alexander aduersus eos con-
 tendit, atq; altero die non procul ab urbe Pimpra-
 mis peruenit. Ea gens Adraistæ appellabatur: ijsq;
 sese statim sine ui in Alexandri fidem dederunt. Ex-
 ercitus deinde biduo quiete data, uersus Sangala, quò
 Cathæorum ac finitimorum copie castris sub urbem
 positus

Cathæi.

Sangala.

roq; habe-
 bat Græcum
 exemplar.

Pimprama.
 Adraistæ.

positis conuenerant, proficiscitur. Et quoniam is col-
 lis non undiq; satis munitus ac tutus uidebatur, quod
 esset ex aliqua parte ascensu clementior, triplici or-
 dine in circuitu dispositis curribus castra munierat.
 Alexander ubi eò peruentum, castris positus, naturã
 loci ac Barbarorum multitudinem contemplatus,
 ubi expedire uisum est constitit. præmissis interim
 equitibus sagittarijs, qui castra hostium circumue-
 lli, eorum impetum morarentur, ne prius in suos
 erumperent, quàm se ad pugna comparasset. Deinde
 acies in hunc modum instruit. In dextro cornu equi-
 tes, & Cliti copias, post hos argyraspides locat. In
 sinistro, qua parte Perdiccas curabat, ipsius Perdic-
 cæ copias, & Asthenesteros, sagittarijs in utrunq;
 cornu diuisis. Inter hæc superueniunt pedites, atq;
 equites præsidio relictæ. Equites in utrunq; cornu de-
 ducit: pedites phalangi, quo densior fieret, adiicit. Post
 hæc cū equitatu, quem dextro cornu cõstituerat, con-
 tra Indorũ currus, qui in sinistro cornu erat, quã col-
 lis facilius subiri posse uidebatur, aduerso monte suc-
 cedit. Postq; aut Indos uidit in castris se continere,
 ac tantũ inscensis curribus supernè iacula emittere:
 non equitis, sed peditis negocium esse id censuit. Itaq;
 protinus relicto equo, phalangem eodẽ adducit. Et
 ab anteriore quidem curruum ordine, sine magno ne-
 gocio Indi à Macedonibus repellbantur, ceterũ ubi
 ad

Alexandri
 acies.

τὰς τῶν ἀδι-
 νισίων τὰ
 ἑκείνων

Indi repulsi a
Macedoni-
bus.

ad altera eademq; angustiora munimenta uentū est; conferti conglobatiq; locum facile tutabantur. Macedonibus e contra hæc aduersa erant: qui per aperta et spacioſa loca ſubeuntes, primis curribus diſtractis, prout cuiq; cōmodum erat, hoſtes paſſim atq; incompoſitè aggrediebantur. Sed & hinc quoq; acri prælio cōmiſſo, adnitentibus ſumma ope Macedonibus, amiſſis curribus Indi repulſi ſunt. Cumq; interius penetraſſent Macedones, hoſtes non tulere impetū: ſed protinus terga dantes, deſtituto colle ſeſe in urbem receperunt. Potitus caſtris Alexander, urbē, quantum peditatu potuit complecti, obſidere pergit. nam quòd murus in circuitu paulo amplior erat, circumſidere non poterant. Quà uero peditatus intermiſerat (nam ſtagnum quoddam erat haud procul à muris) equitatum conſtituit, ratus per id ſtagnum, quòd eſſet modicæ altitudinis, Indos accepta clade terri-
tos, noctu deſerta urbe diſceſſuros. Nec cum ſeſellit cogitatio. nam circiter ſecundam noctis uigiliam pleriq; eorum tacitè egreſſi, cum in cuſtodes inci-
diſſent, cæſi ſunt. alij ſeſe circumſeſſos ſentientes, protinus in urbem reſugerunt. Quo cognito Alexander urbe tota, præterquàm ſtagnum tenebat, duplici uallo circundata, cogitabat tormentis admo-
tis muros quaterere. Cumq; transfugæ quidam nunci-
caſſent, Indos ea nocte conſtituiſſe, quàm uallum in-
termiſſum

termissum erat effugere: Ptolemæum Lagi cum tri-
 bus milibus argyraspidum, & Agrianis, & parte sa-
 gittariorum confestim mittit, quâ Barbaros tentu-
 ros fugam maxime suspicabatur: mandatis traditis,
 ubi sensisset eos eruptionem facere conari, signis tu-
 barum coercendos, ducibus audito signo eodem re-
 pente aduolare iussis. Profectus Ptolemæus, com-
 plures currus ex ijs quos in prælio cœperant trans-
 uersos coniunxit, quo fugæ difficultatem per noctis
 tenebras fugientibus Indis augetet. ad hæc uallum,
 quod nondum ad extremum perductum fuerat, ea-
 dem nocte summo militū labore perfectum. Sub quar-
 tam noctis uigiliam Barbari patefactis portis, quæ
 ad lacum ferebant, exire conati sunt. Quod cum Ma-
 cedones sensissent, confestim dato signo, eò aduolant.
 obstabant Indis, & uallum, & currus oppositi, &
 hostium manus: quibus difficultatibus circumuen-
 ti, sese rursus in urbem condiderunt, quingentis
 ferme suorū desideratis, inter currus euadere
 tentantibus. In . . . rum statu Porus ad Alexan-
 drum redijt, quinis ferè popularium milibus ele-
 phantisq; quos reliquos habebat adductis: quæ ui-
 rium accessio, oppidanis desperationem auxit.
 Iamq; perfectis operibus tormenta muro admo-
 uebantur, cum Macedones lateritio muro suffosso,
 scalisq; in circuitu applicatis, urbem cœperunt.

In eo

In eo prælio tanto ardore pugnatum, Barbarorū ad decem & septem milia cæsa, supra LXX milia captæ, currus CCC. equites D. De Alexandri exercitu in tota expugnatione non plus centum desiderati, supra mille ac ducentos uulnerati: in quibus Lysimachus, & alij quidam copiarum duces non obscuri. Post hæc Alexander ijs qui in prælio ceciderant de more humanis, Eumenē scribam ad illas duas ciuitates, quæ cum Sangalensibus consenserant, datis ei CCC equitibus mittit, qui denunciaret Sangala urbem à se expugnatam: se tameneos pro amicis habiturū, si præsidium suum sine ui admittant. neq; enim detrimenti quicquid à se passas esse cæteras Indorū liberorū ciuitates, quæ uoluntariæ in deditiōne uenissent. Sed iam de singulis captis edocti, oppida deserere inceperant. Quo cognito Alexander confestim eò profectus, nouissimosq; nactus, quingentos eorum ex ipsa fuga retractos occidit. Postquam uero intellexit fugam eorū sisti non posse, retro conuersus Sangala diruit: Sangalensium agris Indis liberis, qui sese in fidem suam dederant, traditis. Deinde Poro cum copijs suis misso, qui in urbes, quas receperat, præsidia induceret: ipse cum exercitu ad Hyphasiū amnē pertendit, uti Indos qui trans flumen habitabant, ad deditiōnem cogeret. neq; enim apparebat ullum bello finem futurum, quamdiu in ipsis Indis aliquid hostile

Eumenē
scriba.

Sangala
diruta.

Hyphasiū flu.

stile superesset. Audiebat ex finitimis, regionem illā
 trans amnem fertilem atq; opulentam esse, incolas
 culturæ agrorum studere, bello multum ualere, ad-
 ministrari eorum respub. ab optimatibus: ab ijs nihil
 iniustum, nihil turpe committi, aut imperari multi-
 tudini: maiorem elephantorum numerum apud eos,
 quàm apud finitimos esse: ipsosq; elephantos magni-
 tudine corporū, & robore cæteros excedere. Quæ
 Alexandro nunciata, multo magis stimulabant ani-
 mum gloriæ auidum, uti ulteriora peteret. at Macedo-
 nes iam saties coeperat, uidentes regem nouis sem-
 per laboribus labores, periculisq; pericula addere,
 neq; ijs finem imponi. Fiebant clandestini in castris
 conuentus, aliorum qui æquiore animo erant, fortu-
 nas suas deplorantiū: aliorū se non secuturos regem,
 si ducere uellet, affirmantium. Quæ postquàm A-
 lexander cognouit, prius quàm seditio longius ser-
 peret, ducibus ordinum conuocatis, hunc in modum
 concionem habuit. Cum intelligam uos ô Macedo-
 nes ac socij non eadē uoluntate & studio, quo prius,
 pericula unā mecū capeffere, uos iccirco huc uocauī,
 uti uel persuadendo uos in ulteriores terras mecum
 adducam, uel à uobis persuasus retro ipse conuertar.
 Nam si labores quos hæcenus suscepimus, si pericu-
 la quæ adiuimus, uobis mihiq; (qui dux uester fui)
 dedecori sunt, haud opus est me plura dicere. Sin uero

ce Alexandri
 ce oratio ad
 ce Macedo-
 ce nes.

Gentium ha- » per hos labores tenetis Ioniam, Hellepontum, utranque
 ctenus ab » Phrygiam, Cappadociam, Paphlagoniam, Lydiam,
 Alexandro » Cariam, Lyciam, Pamphiliam, Phoeniciam: si Aegy-
 deuiarum » ptum, cum Libya Graeca, Arabiae partem, Coelosyriam,
 subactarum » Mesopotamiam, Babylonem, Susas, Persas, Medos,
 que cata- » Parthiam, et quicquid sub Persarum ac Medorum
 logus. » regno fuit: si ultra portas Caspiae, Caucasum, ac Ta-
 » naim amnes: si in Bactrianos Hyrcanosque imperium
 » protulimus: si Scythas in solitudines suas reppuli-
 » mus: si denique Indus, Hydaspes, Acesines, Hydratocis
 » celeberrima flumina ditionis nostrae fecimus: quid
 » uos tandem pigeat Hyphasim, et gentes quae ultra
 » Hyphasim incolunt, Macedonum regno gloriaeque ad-
 » iungere? An dubitatis, in ne quoque Barbari uinci a no-
 » bis possint? quorum alij uoluntarie in ditionem
 » ueniunt, alij in fuga capiuntur, plures etiam oppida
 » uacua et deserta nobis relinquunt. Ego uero nullum
 » alium laborum finem generoso animo, quam hone-
 » stos et gloriosos labores statuo. Si quis tamen cu-
 » piat ex me scire, qui nam sit futurus huic bello finis,
 » sciat non multum terrarum nobis ad Gangem flumen,
 » et orientalem Oceanum restare: quem quidem Ocea-
 » num (circuit enim terrarum orbem) cum Hyrcano
 » mari contineri iudicabitis. ostendam uobis Indicum
 » sinum cum Persico, Hyrcanum cum Indico continua-
 » ri. A Persico mari in Lybiam ad Herculis columnas,
 cum

Herculis
 columnae

cum classe nostra nauigabimus: omnemq; Lybiam, ce
 quæ intra columnas sita est, in nostram potestatem ce
 redigemus. Sic & uniuersa Asia nostri iuris atq; im- ce
 perij fiet: eruntq; ijdem & orbis terrarum, & impe- ce
 rij nostri termini. Nunc reuertentibus nobis multe ce
 trans Hyphasim bellicose gentes relinquuntur, mul- ce
 tæ etiam & in Hyrcaniam & Septentrionem uer- ce
 se: à quibus Scythæ non longæ absunt. Quapropter ce
 ualde timendum est, ne redeuntibus nobis, quæ tan- ce
 tis laboribus ac discriminibus adepti sumus, per ea ce
 quæ intacta relinquimus, quoniam haud stabili lo- ce
 co sita sunt, breui amittamus. Hi enim quos adhuc ce
 uicimus, earum gentium, quæ supersunt, auxilio ce
 freti, à nobis quamprimum deficient. Atq; ita diu- ce
 turni ac magni labores nostri perierint, aut certe ce
 nouis laboribus ac periculis denuo incumbendum ce
 erit. Quamobrem pergite quæso, uiri fortes. La- ce
 bores enim ac discrimina pro re honesta aggredienti ce
 bus, ut uiuere, sic mori dulce est: cum immortalẽ ce
 sui nominis gloriam posteritati relinquere se sciant. ce
 An ignoratis, Herculem progenitorem nostrum nun- ce Hercules
 quam eam gloriam consecuturum fuisse, ut deus ex ce
 homine fieret, uel censeretur à mortalibus, si uel Ti- ce Dionysius,
 rynthe, uel Argis, Thebis ue, uel in Peloponneso se- ce
 gnis permansisset? Sed neq; Dionysij, qui maior Her- ce
 cule deus habetur, aut exigui aut pauci labores fuisse.

Petra Aor
nos, de qua
supra sa-
tis.

At nos & ultra Nysam accessimus, & petram Aor-
non, quam Hercules ipse capere non potuit, expu-
gnauimus. Itaq; quae Asiae reliqua sunt, ijs quae tene-
mus, & haec pauca tam multis adijcite obsecro: nisi
uos gloriae uestrae tedet, pigetq;. Nam quid magnum
aut memorabile in uita egissimus, si Macedonia con-
tenti, laboris expertes, satis nobis habuissimus pro-
uinciam nostram tueri, Thracibus modo, Illyrijs, Tri-
uallis depulsis: ac Graecis, qui nobis inimici aut in-
festi essent. Quod si laboribus ac periculis uestris
ego me, dux uester, subducerem: non iniustus fortasse
laeuor uester uideretur. Sed uidetis me labores ac pe-
ricula communicare, praemia in medio ponere. Omnis
haec regio quam debellauimus, uestra est, uos ei pra-
estis, uos eam tenetis, nomen modo meum est: auri arger-
tiq;, & Asiaticae opulentiae pars magna, iam in ue-
strapotestate est. Sed ubi tota Asia potiti fuerimus,
tum spero per Iouem fore, uti non solum cupiditates
uestras expleam, uerum etiam uota exuperem. Con-
fecto bello, ijs qui domum reuerti uoluerint, abeun-
di potestatem faciam, aut ipsemet reducam: qui uero
permanere optauerint, sane praestabo, ut recedenti-
bus inuidiosi fiant. Quae cum dixisset, milites
diu moestum silentium tenuit. nam neq; refragari
Regis uoluntati propalam, neq; assentiri audere.
Cumq; dicere sententiam iuberet, manebant tamen
omnis

omneis in eodem oris habitu defixi: tandem silentibus cæteris, Cœnus Polemocratis hunc in modum orsus est. Quoniam tu, ô Rex, non cogere uelle Macedones dixisti: sed si persuaseris, te ducturum ulterius: sin minus, non compulsurum inuitos: ego nõ pro ordine nostro (qui summis honoribus à te affecti, præmia laborum per magna iam pleriq; accepimus) sed pro multitudine uerba faciam. nec ea dicam adulandi causa, quæ ipsis iocunda: sed quæ in presentia & ipsis utilia, & in posterum securitatem afferre posse existimem. Neq; enim æquum censeo, ea à me reticeri, quæ optima factu iudico. id iam neq; ætas, neq; dignitas mea patitur: quod etiam, ut liberius eloquar, me hortantur labores & pericula, tuæ gloriæ causa à me sepius suscepta atq; adita. Quo enim plura ac fortiora facinora te duce gessimus, qui te in hac laboriosa expeditione, relicta patria secuti sumus: eò magis conducere arbûror, modum aliquem laboribus ac periculis imponi. Vides ipse, ex tanta Macedonum & Græcorum multitudine, qui tecum unà domo discessimus, ad quantam paucitatem redacti simus. Thessalos, cum sentires ijs militiam grauem esse, ex Bactris (ut fieri decuit) domum remisisti. Ex cæteris Græcis, alij in urbibus quas condidisti, non usquequaq; tamen uoluntate sua permanent: alij tecû labores ac discrimina capeffen-

Cœni oratio
ad Alexan.

tes, tam ipsi quàm Macedones, multos suorum pug-
nando amiserūt. Ad hæc pleriq; ex uulneribus inu-
tiles facti, nonnulli etiam alij alibi, cum sequi agmen
non possent, à nobis in itinere relictī: plurimi quoq;
morbo confecti: ut ex tanta multitudine militū, pau-
ci admodum supersint, qui corporis uiribus per lon-
gam ac laboriosam militiam imbecilliores facti, mul-
to tamen magis animis fessi fractiq; sient. Hi omnes
naturali quodam desiderio, quibus adhuc parentes
uiuunt, domum rapiuntur. Alios desiderium coniu-
gū liberorumq; , alios † patriæ mouet: quam si ui-
dere expetunt, honore ac dignitate per te aucti di-
tatiq; , non indigni uenia uidentur. Te uero non
oportere existimo inuitos in pericula amplius du-
cere. neq; enim ipsis ijsdem posthac utère, quibus
animus à rebus bellicis procul aberit. Te uero do-
mum, si ita tibi uidebitur, reuerso, postquàm ma-
trem uideris, resq; Græciæ composueris, & hæc
tam multas ac tam ingentes uictorias in paternam
domum intuleris, parare denuo exercitum licebit:
siue hisce Indis qui orientem, siue Scythis qui Pon-
tum incolunt, siue Carthagini, aut etiam Lybiæ quæ
ultra Carthaginem est, inferre bellum decreueris:
tum tibi liberum erit, bona militum uoluntate, quo-
cumq; uolueris ducere. Sequentur te Macedones iu-
uiores pro hisce senioribus, uiribus integri pro fess-
sis.

Bulgariam
hodie uo-
cant.

sis. quibus res bellicæ, quamuis fuerint inexperti rerum, non modo non fugiendæ: sed etiam propter spes, quas ipsi sibi ingentes proponunt, ultro optandæ uidebuntur: cum uiderint nos, qui laborum tuorum participes fuerimus, ex pauperibus diuites, ex obscuris claros domum reuertisse. Perpulchra uero res est, si quicquam aliud in rebus humanis, uel prosperis rebus, animi moderatio. Tibi quidem, huius inuicti exercitus imperatori, non uideo cur hostis ullus metuendus sit: cæterum fortunæ inconstantia atq; temeritas, cuius ictus omnino effugere mortalis nemo quamuis sapiens potest, pertimescenda est. Quæ postquam Coenus elocutus est, mœstitia ingens omnes qui audierant coepit. multis profusæ cum singultibus per ora lachrymæ, inuoluntariam militiam, si cogeret, testabantur. Alexander Cœni oratione, ac cæterorum ducum confessio- ne haud dubia grauata militiæ commotus, illico concionem dimisit. Postero die issdem denuo in concionem uocatis, ne dissimulata quidem indignatione, decreuisse inquit ulterius pergere, coacturum uero neminem: habiturum se tantum milites, regem suum uoluntariè sequentes: cum his, quæ expugnanda superessent, aggressurum. Volentibus domum reuerti, futuram per se abscondi potestatem, ac nuntiandi suis, Regem in medijs hostibus à se destitutum.

Alexandri a-
 stuta ad reti-
 nendos Mac-
 cedonas si-
 mulatio.

Quæ cum dixisset, protinus in tabernaculum se con-
 tulit, nemine ac ne ullo quidem amicorum eo triduo
 admissio: de industria obseruans, si qua forte animorū
 mutatio (ut fit plerunq; in multitudine) à Macedo-
 nibus ac socijs fieret. Cæterum uniuersus exercitus
 in eodem silentio perseuerabat. nec erat ambiguum,
 indignatione Regis commotos: Alexander nihilomi-
 nus in proposito perstabat. Sed cum pro transitu
 sacrificans non litasset, tum primis amicorum con-
 uocatis: Postquam omnia, inquit, progredi me lon-
 » gius uolentem retrahunt, reuertistatui. Qua uoce in
 » multitudinem peruulgata, ingens ad cœlū clamor le-
 titia immixtus repente sublatus est: alijs præ gaudio
 lachrymæ cadebāt, alij tabernaculum regis ingressi,
 omnia illi bona & secunda precabantur, gratiasq;
 agebant, quod à se unis uinci permisisset, cum qui-
 dem per cæteras gentes inuictus esset. Post hæc diui-
 so exercitu, XII dijs aras statuit turrium, altitudine,
 cæterum latitudine paulo ampliore: quod ipsum tam
 procul à domo ac patrio regno uictorem perduxis-
 sent: laborum suorum gloriæq; perpetua monumen-
 ta. Tum sacrificio perpetrato, ludisq; gymnics &
 equestribus editis, totaq; ea regione ad Hyphasim
 amnem Pori imperio adiecta, ipse ad Hydraotem flu-
 men conuersus est. Quo traiecto, ad Acesinem retro-
 cessit. ubi, quam urbem Hephæstion condere iussus
 fuerat,

Aræ XII dijs
 extruere.

fuerat, ædificatam reperit: in quam inductis finitimis, quicunq; sua uoluntate in eam cõmigrare uoluerunt, item ex mercenarijs quicquid imbelles erat, cum in Oceanum nauigare decreuisset, necessaria in classem parare coepit. In hoc rerũ statu Arsaces prouinciae Abisari finitimæ præfectus, atq; Abisari ipsius frater, cũ amplissimis muneribus ad eum uenere: in quibus muneribus elephanti XXX ab Abisaro missi, causato, se ob ualeitudinem ad eum, uti iussus fuerat, proficisci non posse. Quod cum legati ab Alexandro missi confirmarent, facile persuasus Abisaro concessit, uti potestatem, quam haberet, retineret, atq; Arsaci pareret: tributisq; , quæ quotannis penderent, taxatis, super Acesine rursus rem diuinã fecit: eoq; peritransito, ad Hydaspem se contulit. Quo in loco aliquantum moratus, quicquid in Nicæa ac Bucephalis, urbibus à se conditis, imbres corruperant, militum opera restituit. Quibus perfectis, ad cætera ordinanda, quæ ad eam regionem tuendam pertinere uidebantur, protinus conuersus est.

Arsaces

ARRIANI NICOMEDENSIS
de rebus gestis Alexandri Ma-
gni regis Macedonum,
Liber Sextus.

Alexandri ad
Oceanum
profectio.

PARATIS iuxta Hydaspis ri-
pam nauibus, quæcunq; ad uehen-
dum exercitum idoneæ uideban-
tur, statuit Alexander Oceanum
inuisere. Prius autem cū in Indo
flumine crocodilos uidisset, quemadmodum & in Ni-
lo: nec procul ab Acesinis ripis fabas enatas, quales
Aegyptiæ tellus sua sponte gignit: audissetq; Acesinē
Indum influere, Nili se caput reperisse arbitrabatur,
suspiciatus eum ē proximis locis oriri, ac per uastas
solitudines se ferentem nomen amittere: deinde per
cultas regiones rursus reuolutum, Nilum ab Aethio-
pibus & Aegyptijs uocari, quem Homerus eodem
nomine quo prouinciam nominasset: & ad ultimum
in mediterraneū mare erumpere. Namq; ad Olym-
piadem Alexander de Indorum regione scribens, &
alia quædam, & hoc quoq; imprimis scribit, opina-
ri se Nili fontem reperisse: paruis illis ac leuibus con-
iecturis, quas dixi, motus. At uero cum postea ab in-
digenis edoctus esset, Hydaspem quidem in Acesi-
nem

Nili fons.

Hydaspes.

nem, Acesinem uero Indum illabi, ac nominis honori
 cedere: Indum autem duplici hostio in Oceanum
 exire, nec ad eum quicquam Aegyptum pertinere:
 eum ex epistola, quam matri scripserat, quod de Ni-
 lo dixerat auferri corrigiq; mandauit: cumq; ani-
 maduerteret proficisci in Oceanū, remigio aptari
 naues Phoenicibus, Cyprijs, Caribus atq; Aegyptijs
 ad eam idoneis, qui exercitum sequebantur, in cum
 usum delectis. Inter hæc Cœnus, quo Alexander in-
 ter fidelissimos amicos utebatur, morbo confectus
 decessit. Quo magnifice sepulto, conuocatis amicis,
 atq; omnibus Indorum legationibus ad se profectis,
 uniuersæ Indicæ regionis à se uictæ, gentium quidem
 omnino septem, urbium autē supra bis decies mille,
 Porum regem constituit appellauitq;. Post hæc
 exercitū per hūc modū diuidit. Argyrassides omnes,
 item sagittarios & Agrianos, ac partem equitum se-
 cum nauibus imponit. Craterum à dextra fluminis
 ripa, cum magna equitū ac peditum manu: Hephæ-
 stionem à sinistra, cum maiore ac meliore exercitus
 parte, cumq; elephantis circiter CC terrestri itinere
 ire iubet, mandatis traditis, uti † ad Sophitis regiam
 contendant: Philippo præfecto regionis ultra Indū
 annem, quā ad Bactrianos uergit, ut triduo post cū
 omnibus copijs sequatur imperat. equites Nysæos
 domum remittit, uniuersæ classi Nearchū præfecit:

Acesines.
 Indus.

Cœni mors.

Exercitus A
 lexandri diui-
 sio.

τὰ σπηλιὰς
 Βασιλίσια.

ONE.

Onesicritus
de quo. Cur
tius 8.

Onesicritum nauis suæ gubernatorem instituit: qui in historia, quam de Alexandro conscripsit, hoc quoque mentitus est, quod se Nauarchum inscripsit, cum gubernator fuisset. Erat autem nauium numerus, Ptolemæo autore, quæ ego maximè sequor, ex omni nauium genere circiter duo milia. Paratis necessarijs, Alexander sub lucem classem inscendi iubet. Sacrificio deinde Herculi progenitori, & Ammoni, ac ceteris dijs quibus consueuerat perpetrato, & item Hydaspi fluuiò, quibus hostijs augures monebant: & ipse classem conscendit, simul in prora stans, Hydaspæ atq; Acesine inuocatis, quem Acesinem acceperat haud procul inde cum Hydaspæ misceri: & item Indo, quem Acesines influit, aurea phiala libauit. His peractis, tuba discessum significari imperat. quo audito confestim naues, ut erat imperatum, ex ordine moueri coeperunt. Erat autem constitutum, quanto interuallo naues quibus impedimenta uehebantur, quantoq; onerariæ quæ equos deportabant, quanto item quæ bello aptæ erant, ne inuicem colliderentur, seiunctas ire oporteret: nec si quæ uelociores erant, ut extra ordinem procederent permissum. Spectaculi magni instar erat, audire remorum sonitum, remigantium & eorum qui remigibus imperabant uoces, quas repercussæ ripæ plerisq; locis editiores, & syluæ utrinq; circumiectæ usq; adeò augebant, ut
inco-

incolentibus circa annum Barbaris stuporem inferrent. Equi quoque nunquam antea apud Indos in navibus uisi (namque de ulla Dionysij classe, memoria non extat) Barbaros magis admirari cogebant: cuius rei studio abeuntem classem longo spacio secuti sunt. Remotiores quoque iam ab Alexandro uicti, ad quos is sonus peruenit, certatim ad ripas decurrentes, Barbarico ritu canentes sequebantur. namque Indi præter ceteras gentes cantus & saltationum studiosi sunt, ex quo die Dionysius in ea loca profectus est. Atque ita secundo anno delatus, eò peruenit, ubi Hephæstion & Craterus in aduersa ripa iussi castra fecerant. Ibiq; biduo Philippum moratus, profectum ad se ad Acesinem mittit, iuxta ripam iter facere iussum: Craterum & Hephæstionem persequi iter præcipit. ipse per Hydaspem annum cursum continuabat, nusquam XX stadiorum spacio angustiozem. Vbicunq; appropinquare ripis cõtingebat, Indi fluminis accolæ alij uoluntate, alij ui in ditionem ueniebant. Contendebat autem magna celeritate in Mallorum & Oxydracum fines, quòd magnam manum Indorum pugnacissimorum ibi coactam acceperat: eo consilio, ut traductis in oppida munita uxoribus ac liberis, atq; omni ætate imbelli, ipsi prælio decernerent: atq; ideo magis magisque festinabat, quo imparatos & perturbatos offenderet. Sexto die eò peruenit, ubi Hydaspes.

Indi cantus et
saltationum
studiosi.

Mall.
Oxydrach.

spes in Acefinē se ingerit. Ibi quòd hæc duo flumina
 in arcto cõeunt, quodq; ingentē aquarū molem admi-
 rabili quadā celeritate conuehunt, maxima collucta-
 tio erat: rapidiq; uortices atq; undarū cumuli longo
 spacio inter se collisi, alteq; spumā attollentes, cū ter-
 rorc ac trepidatione aspicientiū procul apparebant,
 quæ nisi prius ex incolis cognita essent, longe plus
 terroris hand dubie allatura crāt. Postq̄ uero classis
 cõfluentibus propior fieri cœpit, tantus ex strepitu
 sonitus remigū aures cõpleuit, ut attonitis similes
 brachia remitterent: ipsis quoq; gubernatoribus rei
 nouitate suspēsis. Receptis deinde paulisper animis,
 remiges iubentur summa ui remos trahere, & diuer-
 berato aquarū impetu, neu naues absorberēt, uorti-
 ces frangere. Et rotundæ quidē naues, quas contigit,
 à fluxu circūferri, nihil aliud præter eorū qui inue-
 hebantur perturbationē quandā passæ sunt. Ceterū
 naues longæ, utpote humiliores ac super undas mi-
 nus extantes, præsertim quæ duorū ordinū erant, et
 remis utebantur aquæ propioribus, nō parū detri-
 menti acceperūt. nā cū fluctibus percussæ alterū la-
 tus attollerēt, pendentes remos undarū impetus pro-
 tinus infringebat. Multæ earū quassatæ, duæ inter se
 collisæ perierūt, ijs qui inuehebantur magna ex parte
 desideratis. Postq̄ amnis latius pandi cœpit, mitiore
 iā cursu, minusq; uiolentis uorticibus, Alexāder clas-
 sem in dextrā ripā flecli imperat. is enim locus sibi
 maxime

maxime cōmodus uisus est, quòd ibi erat sinus quidã, quem rupes eminens flumini obiecta faciebat: in eo sinu & quassatas uorticibus naues, & si qui ijs inhaerentes ferebantur seruauit. Post hũc relictis nauibus, classis præfectũ coeptã nauigationẽ in Mallorũ proximorũ fines persequi iubet. Qui post quẽ uentũ est in terrã, egressus excursionẽ factã, quosdã eorũ qui nõdũ ad præscriptũ locũ cõuenerãt, continuit, quo minus cæteris Mallis adiungerentur. Quo factõ ad naues reuersus, Hephæstionẽ, Craterũ, ac Philippũ cum copijs attributis ad classẽ profectos reperit. ibi elephantis & Polypercontis copijs & sagittarijs equitibus ac Philippo flumẽ transuectis, ijsq; Cratero duce dato, classis præfecto præcipit, uti triũ dierũ itinere terrestres copias anteueniat. Cæteris uero copijs in tris partes diuisis, Hephæstionẽ quinq; dierũ iter anteire imperat: eo uidelicet cõsilio, ut si qui se ulterius progredientẽ fugerẽt, ab illo cõprehensi, ex fuga retraherentur. Ptolemæũ autẽ cũ parte copiarũ tri duo permanere, ac deinde sequi, qui post se retro fugientes adoriatur: mandatis additis, ut cũ ad cõfluentes peruenerint, ibi tantispër maneant, donec ipse cũ copijs eodẽ accedat. Idẽ Cratero mandatũ. Ipse cũ Argyraspidibus & sagittarijs, & Agrianis, ac eis quos Altheteros uocabãt, præterea Pithonis copijs, atq; omnĩ sagittariorũ equitatu, ac parte equitum amicorũ, in Mallorũ fines in regionẽ inaquosãm ducebat.

In Mallos ex
peditio.

è Denis pro
forte legen-
dum.

Ac primo quidem die iuxta exiguum amnem, qui ab Acefine non plus centum stadijs distabat, castris positus, exercitu aliquantum refectio, uasa quae quisque haberet, aqua impleri iubet. Quo facto iter persecutus, ne noctu quidem itinere intermisso, ad CCC stadia emensus: postridie sub lucem ad oppidum quoddam Mallorum, quò multi eius gentis confugerant, peruenit. quorum plures inermes, ac nihil tale suspicantes, ante urbem naclus (neque enim crediderant propter aquarum penuriam Alexandrum eà iter facturum) magna ex parte ceteris in urbem fugatis, interfecit. deinde oppidum (nondum enim peditatus accesserat) cum equitatu circumdedit. qui simul atque profectus est. Perdiccam cum suis et Cliti copijs, et Agrianis, aliam Mallorum urbem obsessum mittit, in quam Indorum non paruam manum sese recepisse acceperat: mandatis traditis, ut praelium incipiat, antequam ipse cum ceteris copijs aduenerit. sed tantum det operam, ne oppidum exire, ne ue ceteros finitimos de profectioe sua fama praenire possit. Post haec cum urbem oppugnare coepisset, continuo Barbari spe desituti muros deserunt, multisque eorum primo impetu uulneratis et caesis, relicta urbe protinus se in arcem condunt. Ea uero quoniam eminenti loco sita erat, adituque difficili, aliquandiu sese tutati sunt. Demum imminentibus undique Macedonibus, urgente

Mallorum fu-
ga & caedes.

urgente ipsos rege, ac milites accedente: & ipsa quoque arx capta est, Barbaris omnibus qui inerant ad duo milia caesis. Perdiccas ad eam urbem quam obsidere iussus fuerat profectus, ab incolis destitutum naclus, cum cognouisset ex indigenis oppidanos paulo ante effugisse, cum leuis armaturæ milite abeuntium uestigia persecutus, plerosque eorum cecidit: ceteros propinqua paludis seruauere. Alexander militibus corpora curare iussis, prima noctis uigilia inde mouens, erumpente luce ad Hydraotum peruenit. Cumque multis Mallorum iam transgressis, alios transire parantes naclus esset, repente adortus, plerosque eorum interfecit: amneque pertransito fugientes affecutus, alios cecidit, alios cepit. Plerique tamen in locum quendam natura atque opere munitum, celeri fuga profecti, captiuitatem effugerunt. Profecto ad se peditatu, Pithonem aduersus eos cum copijs ac duabus equitum cohortibus confestim mittit: ijsque oppidum primo impetu cepit, omnibus qui in eo comprehensi sunt in seruitutem redactis. Quo facto Pithonem in castra continuo ad Alexandrum reuersus est. Alexander deinde ad Brachmanorum urbem exercitum ducit, quod & aliam Mallorum multitudinem confugisse acceperat. Quo ubi peruentum, nulla quiete militi data, ut territos oppidanos magis perturbaret, copias undique moenibus admouet: murosque suffodere aggressus.

In Brachmanos expeditione,

sus, telis coniectis Barbaros à moeniorū tuitione sub-
 mouet. qui & ipsi protinus deserta urbe, in arcē eua-
 serunt. Dū fugientes illos pauci quidā Macedonū te-
 merè inscquūtur, repente conuersi, aliquot cæsis, cæ-
 teros repulerunt. Inter hæc Alexander scalas arcē
 adiuuati imperat, murosq; suffodi: quibus suffossis,
 cū turris quædā & pars muri contigua concidisset,
 factaq; esset ab ea parte arx expugnabilior, ipse pri-
 mus omnium murū inscendit. Quo uiso Macedones
 pudore succensi, alius alia certatim murū superare
 contendebant. Tū uero Indi deserto muro tecta cre-
 mare, seq; cū omnibus fortunis suis incendio super-
 inijcere, pleriq; etiā resistentes cedere: ad quina mi-
 lia cæsi sunt. pauci uui (tanta eorū uirtus fuit) in A-
 lexandri potestātē uenere. Post hæc Alexander uno
 modò die ad quietem militū sumpto, in proximorū
 Mallorū fines exercitiū ducit. Quos ubi agnouit de-
 sertis oppidis in solitudines se abdidisse, sequenti die
 Pithonē ac Demetrium cū copijs quas habebant, &
 parte leuis armaturæ reuerti imperat, ac iuxta flumi-
 nis ripā iter facere: ac si quos Indorū in syluis circū-
 iectis reperiant, interficiāt, præter eos qui sine ui de-
 ditionē faciant. Quorū plerosq; nactus, interemit.
 Ipse aduersus urbem, quæ erat in Mallis cæterarum
 omnium maxima, in quam magnū eius gentis nume-
 rum confugisse nunciabatur, mouet. Sed & hanc in-
 di

Indorum uir-
 tus.

di, aduentus eius certiores facti, destituerāt: Hydrao-
teq; amne pertransito, in ripis, quæ altæ ac præru-
ptæ erant, instruxerant acies, ueluti transitu prohi-
bituri. Quod ubi accepit, confestim cū omnibus co-
pijs eò aduolat, peditibus sequi iussis. Cumq; ex itine-
re cū equitatu modò amnē ingressus esset, territi Bar-
bari à ripa sensim recedere cœperunt. Cumq; eos nō
expectato peditatu, traiecto flumine insequeretur,
multitudine confisi Barbari (erāt enim circiter quin-
quaginta milia) in eū repente uertuntur. Quos ubi
confertos animaduertit, congressu abstineri, ac pro-
cul obequitando peti iubet. Inter hæc Agriani, & cæ-
teri leuiter armatorum ordines, ac sagittarij flumen
transeunt: peditatusq; iam haud procul apparebat.
Quo uiso desessi uiribus Barbari, arrepta fuga urbē
quandam uicinā, cuius situ confidebāt, petūt. Quos
Alexander cum equitatu & leui armatura persecu-
tus, plerosq; eorū eaciēdit. Profecto peditatu, castris
positis, urbē circumfidet, reliqua dicit parte quieti da-
ta, peditibus ex itinere, equitibus propter celerem et
continuatā hostiū fugam defatigatis. Postridie omni
exercitu bifariā diuiso, à duabus partibus oppugna-
re urbem aggreditur. Quod cū Indi ex muro intue-
rentur, non expectato impetu, deserto oppido in
arcem confugiunt. Quos ubi Alexander nusquam
apparere animaduertit, porta proxima repente
perfracta, ingressi Macedones tota urbe potiti sunt:

Barbarorum
fuga.

Alexandri
uirtus.

quã tamen Perdiccas curabat, aliquanto serius introitum. Capta urbe, è uestigio ad arcem oppugnandam itum: pro qua Barbarorum multi in acie stantes conspiciiebãtur, uim repellere parati. Quibus in arcem haud magno negotio repulsis, Macedones muros suffodere aggressi, ut irumpere conabantur. Cũ autem scale tardius ferrentur, continuo Alexander raptas ab uno militum, mœnibus applicat: scutoq; capti superiecto, primus in murum adninitur, sequente Peucesta cum scuto Palladi Troiane sacro, quod in prælijs præ se ferre consueuerat. Peucestæ Leonnatus succedebat: Abreas quoq; unus ex decurionum ordine, scalis admotis, & ipse ad muri fastigium contendere. Iamq; rex supremam muri partem tenebat, atq; obfirmato scuto Barbarorũ, alijs depulsis, alijs interfectis, ab ea parte defensore nudauerat. Tũ argyraspides regis sui periculo anxij, dum & ipsi scandere contendunt, fractis scalis præcipites in terram corruerunt. Alexander undiq; ex uicinis turribus petebatur, procul tamen: neq; enim Indorum quisquam appropinquare audebat. Sed & ab ijs quoq; qui intra murum erant, iaculis ex propinquo incessabatur. namq; ab ea parte Barbari aggerem intrinsecus iuxta murum moliti, inde in eum tela iaciebant. Faciebat notum, longeq; conspicuum, armorum præter ceteros insignis habitus, & audacia ingens. Itaq; cũ
animo

animo uolueret, sese ibi diutius manendo periclitari,
 nec edere posse quicquam existimatione sua dignū:
 at si intra arcem se conijceret, fortassis hostes terri-
 turum, aut certe honeste & gloriose casurum, stren-
 nuo saltu in arcem desilit, muroq; innixus, hostium
 quosdam in se ruentes, ipsumq; ducem sese temere
 offerentem gladio interficit. quosdam etiam propius
 accedentes, lapidibus percussos reppulit. Quo uiso
 Barbari haud amplius comminus ausi manus conse-
 rere, in eum undiq; eminuis quæ aut habebant, aut
 fors offerebat, tela iactabant. Tres omnino ex toto
 exercitu, Peucestes, Abreas, & Leonnatus, audaciam
 eius secuti, pro rege pugnabant. Abreas os sagitta
 ictus cecidit. Ipse sagitta thorace discusso, graue in
 aduerso pectore uulnus accipit: cuius uulneris tanta
 uis fuit (Ptolemæo teste) ut animam unâ cum sangui-
 ne efflare uideretur. & tamen sese ab initio egre-
 gie tuebatur, sed mox cum multo cruore effuso dese-
 ctis uiribus pronus in scutum collapsus esset, Peuce-
 stes Palladis scuto superinieccto, oppositu quoq; sui
 corporis ab irruentibus telis regē protegebat. Leon-
 natus quoq; lateri affusus, uenientes ictus excipie-
 bat. Sed mox utrunq; uulnera ad resistendum inua-
 lidum fecere. Ac iam propè erat, ut Alexandro san-
 guis simul cum uita deficeret. Quo casu Macedones
 exanimati, quò nam modo sine scalis in murum eua-

Abreas occi-
dit.

Alexander
periclitatus.

derent, omni arte atq; ingenio querebant: alij quidem clavis muro affixis (erat enim ex luto & latere muri structura) corpora subleuantes, pendentesq; alij aliorum humeris suspensi, ad muri fastigia nitentur: & ut quisq; prior murum conscenderat, ita se præceps cum clamore & eiulatu circa regem salutis propriæ oblitus deijciebat: prætensisq; scutis simul & regem tuebantur, & dimicabant. Pluribus deinde superato muro arcem introgressis, portulaq; (quæ inter duas turres sita erat) refractis uectibus patefacta, protinus irruptio in arcem facta est. Ab alia quoq; parte Macedonum impulsu collapsus murus, arcis ingressum aperuit. Barbari omnes ad internitionem cæsi, nec sexui, nec ætati parsum: tanta ira uictorum fuit. Ad curam deinde regis conuersi Macedones, semianimum scuto efferunt, inter spem metumq; dubij: resolutaq; plaga, alij Critodemum Coum ex Aesculapij stirpe sagittam euulsiße ferunt: alij Perdiccam, cum medicus non adesset, iubente Alexandro uel ense uulnus aperiri. dumq; euelleretur, multam uim cruoris effusam. Cumq; ob eam rem rursum defecisset, sanguinem substituisse, atq; ita syncopin sistendo sanguini remedio fuisse. Alia atq; alia de hac ipsa re tradunt: eaq; fama, quæ primum ab his recepta est, qui rem ipsam scribentes mentiti sunt, adhuc apud seculi nostri homines ualet: nec desinet

Critodemus
medicus.

desinet ad posteros transire, nisi eius fidem scripta eleuauerint. Hunc casum in Oxydracis obtigisse, constans omnium opinio est: qui quidem apud Mallos gentem Indorum liberam contigit. urbs enim gentis eius erat. Constituerant tamen Malli cū Oxydracis se coniungere. uerum antequam cōuindifacultas esset, Alexander eò peruenerat. Sed & ultimā illam memorabilem pugnam cum Dario, qua post fugam à Besso comprehensus est, ac necatus, apud Arbelos fuisse, pro uero receptum est: quemadmodum illam, quæ proximè ante hanc fuit, ad Isson contigisse: & primum equestre prælium, ad Granicum commissum, communis opinio est. namq; hoc ad Granicum quidem fuit, & apud Isson pugna cum Dario commissa est: Arbela uero ab eo loco, in quo ultimam pugnam Darius Alexanderq; pugnauerunt, opinione eorum qui plurimum, sexcentis stadijs: eorum uero qui minimum, quingentis distat: quam quidem pugnam ad Gaugamela uicum ignobilem, iuxta flumen Bumelum, Ptolemæus & Aristobulus commissam tradunt. At quoniam Arbela urbs erat per id tempus nō incelebris, præliū illud ingens maximeq; memorabile apud illā accidisse, ut mihi quidem uidetur, uulgatū est. Si uero existimari oportet, præliū hoc apud Arbela contigisse, cū tantū ab Arbelis abesset, eodē modo & nauale præliū, quod apud

Darius ubi fatus & fugatus & uictus fuerit ab Alex.

Gaugamela,

Bumelus.

Arbela.

Salamina fuit, ad Isthmon Corinthium fuisse dicere licbit: & eam quæ fuit in Artemisio Euboica insula, apud Aeginam aut Sunium fuisse. Sed de eorum numero qui Alexandrum in hac pugna ex uulnere propè exanimem scutis obiectis protexerunt, Peucestam unum fuisse, omnes consentunt. de Leonnato non omnes consentiunt, neq; de Abrea decurione. Sunt etiam qui scribant, Alexandrum galeam stipite percussum, caligine oculis oborta concidisse: ac mox recepto spiritu surgentem, thorace iaculo transsoffo, in aduerso pectore uulnus accepisse. Ptolemæus in pectore modo uulneratum, non autem stipite percussum tradit. Ego uero errorem omnium longè maximum, eorum qui res Alexandri scripsere, hunc existimauerim. Sunt enim qui pro uero tradant, Ptolemæum Lagi unà cum Alexandro & Peucesta in arcem descendisse, ac iacentem obiecto scuto defendisse: ob eamq; rem Seruatorem à militibus appellatum esse: cum quidem ipse Ptolemæus se huic prælio non interfuisse, eoq; potissimum tempore aduersus alios eiusdem gentis Barbaros ab Alexandro missum, nobis autor sit. Hæc iccirco scripsi, ut qui posthac historiæ scribent, maiore diligentia rerum gestarum ueritatem inquirent, nec tam impudenter mentiantur. Interim dum Alexander uulnus curat, perlatum est in castra rumor, eum ex uulnere interiisse. Ac
 primum

Ptolemæus
 οωτῆς.

Arriani dili-
 gentia, & ue-
 ritatis studiū.

primum quidem eiulatus ac fremitus totis castris fuit, regis sui fortunam deplorantium: Tantum imperatorem ac ducem, in tanto ætatis flore, tantisq; rebus gestis, in ipso rerum cardine, cum is totū orbem terrarum imperio suo subiecturus uideretur, sibi immatura morte creptū. inuidisse deos fœlicitati eius, qui inuictum per tot gentes regem, atq; omnibus tertis formidabilem, & Deo quàm mortali similiorem, è uita sustulissent. Deinde ad se conuersi, sortem suā deplorare ac lamentari, animi simul & consilij inopes: quis nam tanti exercitus dux posthac futurus esset, inter se mœsti requirebant. Pleriq; rem Alexandri ac Macedonū in æquo ponebant. Quō nam enim se modo seruari posse, inter tot feras gentes, bellicosasq; circumiectas, nondum à se domitas, quæ pro tuenda libertate sibi existiment audacissime pugnandum esse: præsertim cum ij quos iam uicissent, sublato Alexandri metu, mox descituri uiderentur. Quo pacto tot altissima flumina se rursus traiecturos esse, deductos in ultimas terras, prædæ Barbaris futuros? Omnia deniq; Alexandro rege suo carentibus desperationem afferre. At ubi primum allatum est, Alexandrum uiuere, non est nuncio fides habita. Al-latis deinde literis de uita eius, nec ijs quoq; præ metu à multis creditum, id enim consingi à regis custodibus, ducibusq; putabatur. Quod cū esset Alexan-

Macedonum
luctus.

De Alexan-
dri morte ua-
na persuasio

dro renunciatum, ne qui in castris motus fierent, ut primum per ualetudinem potuit, ad Hydraotis ripas lectica delatus: indeq; secundo flumine ad castra, quae erant circa confluentes, quibus Hephæstionem praefecerat, ubi & Nearchus classem habebat, cursum dirigi imperat. Mox ubi appropinquare castris coepit, è naui suae puppi tentorium auferri, uti ab omnibus procul è ripis conspici posset, praecipit. Ac sic quoq; multi fuere, qui non Alexandrum, sed Alexandri corpus exanime esse crederent. tam pertinaciter animis infederat, regem uita functum esse. Caeterum postquam nauis ad ripam propius appulsa, ad eos manum tetendit, & cognitum est uiuere, exclamatum est praegaudio ab uniuersis, alijs in coelum ad deos, alijs in ipsum supplices manus tendentibus: multis etiam qui de uita eius penitus desperauerant, lachrymae sua sponte ceciderunt. E nauis egresso cum argyraspides quidam lecticam, qua commodius ueheretur, afferrent, ipse equum adduci iussit: quem ut inscendit, denuo ab omni exercitu clamor in coelum cum ingenti plausu atq; leticia sublatus est, ripis ac syluis circum uicinis undiq; resonantibus. Cumq; iam tabernaculo appropinquaret, ex equo desiliit, ut pedibus incedens uideretur. quo meliorem suis de ualetudine recepta spem daret. Tum duces

Macedonum
de restituto re-
ge graulatio.

duces ac milites certatim alius hinc, alius illinc propius accedere, manus, genua, uestimenta contingere: alij comminus uidisse contenti, salutem illi ac felicitatem precari: coronas alij, alij flores, quoscunque fert Indorum regio inspergere, donec in tabernaculum sese contulit. Cum autem ex amicis nonnulli, qui factum eius reprehenderent, quod se tanto discrimini temere obtulisset (neq; enim id ducis, sed militis officium esse) eiusmodi uoces, ut scribit Nearchus grauis autor, grauius ferebat. Quantum quidem existimo, grauabatur his sermonibus, quod intelligebat illos uera dicere, ac se merito reprehendi posse. ceterum ille siue ardor, siue animi furor, qui mentes hominum in praelijs stimulare ac rapere consuevit: tum glorie immoderata cupiditas, ingentis spiritus regem ad capeffenda pericula impellebant. Narrat idem Nearchus, senioremem quendam Boeotum (nomen obscurum est) postquam accepit Alexandrum iniquo animo reprehensiones amicorum accipere, & conturbari eiusmodi sermonibus, ad eum profectum, sua lingua dixisse: O Alexander, uirorum est magna facinora aggredi. simul subdidisse uersiculum iambicum, cuius haec erat sententia: Qui praclare quicquam faciat, aequum esse & pati. His uerbis Alexandrum placatum, ac ei senem illum postea chariore factum.

Virorum esse
magna facinora
aggredi.

Inter

Mallorum &
Oxydracarū
legati.

Inter hæc legati à Mallis, qui adhuc integri restabāt, ad Alexandrum uenere, qui deditionem facerent: & item ab Oxydracis urbium præfecti, principesq;: & cum his CL ex primoribus eiusdem gentis, cum amplissimis muneribus, qui & ipsi sese ac gentem suam in fidem eius darent. Errori autem suo ignosci petebant. peccasse enim fatebantur: sed tamen peccatum uenia haud indignum esse, quod non multo antè legationem de deditione ad eū misissent. libertatem quidem à se, quemadmodum à cæteris Indis, uel etiam magis expeti: quam quidem libertatem ab aduentu Dionysij in Indos, per tot secula inuiolatā conseruassent. Quod si ita Alexandro placeret, quoniam & ipsum ex deorum genere ortum fama esset, paratos se esse & præsidem quem daret accipere, & datis obsidibus quæ imperaret tributa pendere. Quibus benigne acceptis, auditisq; libertate concessa, id modo petijt, uti mille uiros gentis suæ ex primoribus ad se mitteret, quos uel pro obsidibus haberet, si uellet: uel pro militibus, quoad cæteris Indis potitus esset. liq; domum reuersi, fortissimis quibusq; ac primis popularium delectis, mille uiros, quingentos præterea currus cū propugnatoribus, quo illius in se gratiam augerent, ad eum extemplo mittunt. Ipse remisissis obsidibus, currus modo retinuit: Philippo & iisdem, ac cæteris Mallis ad quos peruenerant, dato.

His

His ita gestis, nauibusq; compluribus dum uulnus curat edificatis, ex amicorum equitatu ad mille septingentos, ac leuis armaturæ non multo pauciores, de peditatu uero circiter decem milia nauibus imponit. Non multum spacium emensus, eò peruenit, ubi Hydraotes & Acesines cœunt. ibi Acesines recepto Hydraote, illius nomen extinguit. Acesinem itaq; ingressus cursum tenuit, donec ad Indū peruenit. nanq; hæc quatuor flumina, magna atq; nauigabilia, Indum illa buntur. Sed non omnia nomen suum retinent. nam ubi Hydaspes se in Acesinem ingerit, amisso nomine Acesinas uocatur. rursus Acesines ubi in se Hydraotem excipit, pristinum nomen retinet. Idem Acesines recepto Hyphasi, eodem nomine in Indum fertur; atq; ubi se immiscuit, honore appellationis Indo cedit. In ea parte priusquam in Deltam literam diuidatur, facile crediderim Indū centū stadia uel eo amplius, ubi stagnat, in latitudinem patere. Ad hunc Acesinis atq; Indi concursum mansit Alexander, donec Perdicas cum copijs aduenit, Abasthenis gente libera suiq; iuris ex ipso itinere subactis. Inter hæc aliæ naues ad eum profectæ sunt, quas in Xathris (quæ & ipsa Indorum gens libera se dederat) comparari iusserat. Præterea & ab Ossadijs legati ditionem fecerunt. Acesinis atq; Indi concursum, Philippi prouinciæ terminum statuit, traditis ei equitibus

Hydaspem etiam Acesinē dici.

Delta.
Indi latitudo.

Xathris

Ossadijs

bus Thracibus, ac ceterorum ordinum quocumq;
 regionis illius custodiæ satis esse duxit. Ad hæc apud
 ipsorum annuum confinia urbem edificare iussit,
 arbitratus opportunitate situs inter Indos opulentâ
 & claram fore, naualiaq; ibi extrui. Per eosdem dies
 ad eum uenit Oxyartes Bactrianus, Roxanes ux-
 oris pater: quem humaniter (ut decuit) susceptum, in-
 ter charissimos habuit. Post hæc cum ei nunciatum
 esset, Tiryestem superbè auareq; Paropamisadis im-
 perare, Tiryeste inde amoto, eam gentem Oxyartis
 imperio addidit. Deinde pleraq; exercitus parte
 atq; elephantis cum Cratero in sinistram partem
 annis traiecta, quoniam ab ea parte exercitui graui
 uia commodior futura uidebatur, quodq; gentes fi-
 nitimæ non usquequaq; amicæ erant: ipse ad Sogdio-
 rum regiam secundo amne nauigauit, ibiq; altera ur-
 be condita, nauibusq; constructis, quassatas naues
 eodem inferri ac reparari iussit. Deinde quantum
 terræ inter Acesinis & Indi concursum Oceanumq;
 cum ora maritima interiacet, Oxyarti ac Pithoni
 subdidit. Cratero deinde per fines Arachotorum
 & Drangorum iterum missio, ipse secundo amne
 delatus, in Musicani regionem deuenit, quæ opulen-
 tissima omnium Indorum esse ferebatur: commotus,
 quod Musicanus neq; dum sibi obuiam processisset,
 neq; legatos de deditioe aut amicitia, nec munera
 (ut par

(ut par erat) ad se misisset, neq; aliquid à se petere dignatus est. tantaq; celeritate nauigauit, ut prius in Musiani finibus conspicatus sit, quam eum mouisse Musicanus acceperit. Cuius repentino aduentu consternatus, quamprimum cum amplissimis pulcherrimisq; muneribus, omnibusq; quos habebat elephanus occurrit, seq; in eius fidem dedit: confessus se peccasse, quòd non prius aut ad eum profectus esset, aut legatos de deditioe misisset. Quæ erroris confessio apud Alexandrum plurimum ualebat: nec quicquam ad impetrandam ueniam hoc uno apud eum erat efficacius. Alexander uenia data, regionem urbemq; admiratus, ut in suis finibus pristinum ius atq; imperium retineret, permisit. At ne se procul cum exercitu digresso quippiam noui moliri posset, arce in oppido exædificata, Craterum cum ualido præsidio ibidem reliquit. Is enim locus sibi maxime idoneus uisus est, ad finitimas gentes in fide atque officio continendas. Exinde digressus cum his copijs, quas classe uehebat, finitimæ prouinciæ regulum (cui nomen Oxycanus erat) quòd neque ipse obuiam uenisset, neque legatos de deditioe misisset, inuadit. duasque eius urbes omnium maximas, ad motis copijs, ui cepit, ipso quidem Oxycano comprehenso, prædaq; militi permissa, elephantos secum duxit.

Oxycanus

Quo

Quo casu conterritæ cæteræ ciuitates circumiectæ,
 continuo sine vi in deditiōem uenerunt. Nec Indo-
 rum quisquam eius regionis iam amplius aut arma
 sumere, aut se tutari audebat: adeo omnes, fortuna
 iam Alexandri fœlicitati omnia concedente, animis
 debilitati fractiq; erant. Post hæc aduersus Sambum
 copias ducit, quem prius montanis Indis satrapem
 dederat. Is domo profugisse nunciabatur, quod au-
 disse Musicanum ab eo dimissum, & in urbes atq;
 agros suos restitutum. nam cum Musicano graues
 inimicitias gerebat. Postquam urbi eius quam Sindo-
 mana appellabant, quæ erat imperij caput, appro-
 pinquare cœpit, Sambæ domestici cum pecunia & ele-
 phantis obuiam egressi, fugisse Sambum non odio sui,
 sed Musicani metu, quem oderat, causati sunt. Qui-
 bus in fidem receptis, aliam quandam urbem Indo-
 rum, quæ ab eo descuerat, expugnaui: Brachmanis
 qui sunt Indorum sophistæ, quotcunq; in eius pote-
 statem uenire, quod ij causa rebellionis fuisse diceren-
 tur, interfectis. de quorum sapientia, si qua est, Indi-
 carum rerum descriptione seorsum tractabimus. In
 hoc rerum statu renunciatur Alexandro, Musicanum de-
 fecisse. quapropter Pithone satrape in eius fines con-
 festim cum parte copiarum immisso, ipse è diuerso eius
 oppida aggressus, alia diruit, in alia ibidem arci-
 bus edificatis præsidia induxit. His gestis, in castra
 ad

ad classē reuersus est: quò Musicanus ad se à Pitthone iunctus perductus est. Quem intra fines suos ob perfidiam laqueo strangulari iussit, & cum illo Brachmanas, rebellionis autores. Eodem tempore ad eum uenit Pattalorum regulus, quam regionem Indus amnis in Deltae literæ faciē, Aegypto ampliorē, suo cursu redigit: isq; & urbes & agros in fidē eius dedit. quem benignè susceptum, & in fines suos remissum, necessaria exercitui parare iussit. Craterum cū Attali, Meleagri, & Antigenis copijs, cumq; sagittariorum & equitatus amicorum parte, & cū his Macedonibus, quicunq; etate imbecilliores facti erant (quos quidem iam antè animo destinauerat in Macedoniam remittere) in Carmaniam per Arachotos & Zarangos proficisci imperat. eiq; elephantos agendos dedit: Hephæstione cæteris omnibus copijs, præter eas quas ipse secum classe in maritimam orã ducebat, præposito. simul Pitthoni imperat, uti cum iaculatorum equitatu, & Agrianis in eam fluminis partem, contra quam Hephæstion ducebat, traiciat: atq; urbes à se conditas, quæ iam erant mœnibus cinctæ, inhabitari curet: Indosq; finitimos, si quid nouatum ab ijs esset, castiget, coherceatq;: postremo Pattalam, quò profecturus esset, conueniat. Cumq; iam triduo secundo flumine nauigasset, nunciatum est ei, Pattalorum regulum magno Pattalensium numero

Musicanī
mors.

Pattalorum
regio.

§ coactio,

coacto, urbe destituta, in vastas solitudines profugisse. quo nuncio accepto, properantius classem agit. Cumq; & urbem, & agros desertos reperisset, mox in terram egressus, expeditissimos quosq; è toto exercitu, qui fugientes persequantur, mittit: retractos quosdam è fuga, continuo remittit, qui hortentur ceteros ne recedant. licere illis, ut prius, & urbe & agris perfrui. Multiq; eorum adempto metu reuersi sunt. Deinde Hephastionè in ea urbe arcem edificare præcipit, missis in proximã regionem (quæ aquarũ inopia laborare ferebatur) qui puteos desoderent. quos Barbari improuiso adorti, cũ nonnullos peremissent, mox in fugam coniecti, multis suorum desideratis, in syluas se abdiderũt. Quapropter qui missi fuerant, cũ imperatũ opus facere nõ possent, propter frequentes & improuisos Barbarorũ impetus, qui opus facientes disturbabant: eam rem ad Alexandrũ perferũt. quo cognito, Alexander alios confestim submittit, quibus adiunctis Barbari repelli possint. Circa

Indus flu. Pattalam Indus amnis in duo ingentia flumina diuiditur: quæ utraq; quoad in Oceanum exeunt, Indinomen perpetuo retinent. Hoc loco Alexander & portũ & naualia extrui iussit. Cumq; omnia ad eius uoluntatem succederent, constituit ad fluminis exitum cũ classe ab dextera ferri, atq; Oceanũ petere. Itaq; Leonnato cum mille equitibus, peditibus uero circa

ter

ter octo milibus, per Pattalā insulā misso, ut pariter
 cū classe progredieretur: ipse delectis nauibus, quæ ue-
 lociores erant, per dexteriorē annē uehi cœpit. Cæ-
 terū cū non haberet ducē classis, fluminis peritum,
 (namq; Indi accolæ effugerant) difficilior erat nauig-
 gatio: insequenti die uento ab Oceano exorto, intum-
 mescere annis, ac ciere fluctus cœpit: nauesq; ueluti
 in salo agitate, inuicē collidi. Quapropter pleræq;
 earū quassatæ, aliquæ etiā solutæ sunt: quæ tamē an-
 tequam subsiderent, ad ripā saluis uectoribus appul-
 sę sunt. Alijs igitur nauibus quamprimū fabricatis,
 uelocissimos quosq; ex leuiter armatis procul à flu-
 mine in terrā mittit: ijq; Indos quosdā cœperunt, flu-
 minis peritos, quibus postea nauigationis ducibus usus
 est. Postq; uero eò peruentū, ubi annis ad CC stadia
 diffunditur: cum uentus à mari uiolentior incubuis-
 set, et tam classis remis agi possset, continuo in fossam
 quam duces ostenderūt, naues reduxit. Vbi diutius
 morantes in alium metum inciderunt. namq; reci-
 procante Oceani æstu, recedente unda, naues in sicco
 destitutę sunt. cuius rei cum Græci ignari essent, atto-
 nitis similes constiterunt. Sed multo magis, quod
 mox rursus se ingerenti æstu naues subleuari cœpe-
 runt: & quæ in luto hæserant, absq; detrimento at-
 tolli: quæ uero in solidiorem terram inciderant, nec
 carinis hæere potuerant, earum alię ab impetu
 æstus raptę, inuicem collisę, alię solo impactę sunt.

Oceani recedens
 procatio.

Cilluta infula

Alexandri in
Oceanum na-
uigatio.Alex. Neptū
no sacrificat.

Quibus ex præfenti rerum copia subito reſectis, cū duabus nauibus præmittit ad Oceanum, qui inſulam explorent, in quam inſulam duces aiebāt ſibi deſcendendum eſſe, ad Oceanum nauiganti: eam inſulam Cillutam uocabant. Qui ubi renunciauerunt, ſtationes eſſe in ea inſula, claſſi opportunas, eandemq; magnam, nec aquarum inopem eſſe: conſeſtim reliquam claſſem eōdem agi præcipit. Ipſe cum lectioribus nauibus ulterius progreditur, ut annis hoſtium inuiſat: ſimul ut exploret, an inde in Oceanum nauigatio tuta futura ſit. Progreſſusq; in CC ſtadia, aliam inſulam proſpicit. qua uiſa, mox ad inſulam, quam antè dixi, reuerſus eſt: atq; in extremo eius, ubi ſtatio quædam inerat, collecta claſſe, dijs rite ſacrificauit: quibus uti ſacrificaret, ab Ammone ſe monitum aiebat. Poſtridie eius diei ad inſulam in Oceano ſitam nauigat: ibiq; alijs hoſtijs, alijs dijs, atq; alio ritu rē diuinam fecit: & id quoq; ſibi ab Ammone mandatum prædicabat. Poſt hæc nauigare aliquantū extra inſulam cœpit, uti exploraret (quemadmodū aiebat ipſe) an terræ ullæ ultra inſulam extarent. Ego autē hanc nō leuem nauigationis ſue cauſam fuiſſe exiſtimaue- rim, ut ſcilicet extra Indorum terras, in ipſum Oceanum penetratſe diceretur. tum claſſem ſiſtens, immo latis Neptunno tauris phialaq; & cratere aureo, poſtquàm libauit, in mare proijcit, gratijs Neptun-

no actis: precatus incolumem classē ut reduceret, quam cum Nearcho mittere in Persicum sinum, ut Tigris & Euphratis hostia agnosceret, cogitabat. Post hæc aduerso flumine Pattalā reuersus, & arcē perfectam reperit, & Pithonem cum copijs rediisse, ijsq; quorum gratia missus fuerat, perfectis. Igitur Hephæstioni ædificandorum naualium negotio dato (namq; ibi cogitabat, ubi Indus in duas partes diuiditur, classis partem relinquere) ipse ab altera fluminis parte cum reliqua classe petere Oceanum instituit, exploraturus num ipsius fluminis hostio exitus in Oceanum facilior atq; expeditior foret. Distant autē ab inuicem utraq; hostia stadijs M DCCC. tantum terrarum Pattala ab ora maritima occupat. Iamq; haud procul à confinio fluminis aberat, cum peruenit ad lacum quendam, quem & fluminis inundatio & ex adiacentibus campis undiq; confluentes aquæ efficiunt. Est autem is lacus amplissimus, & marino sinu similis. nam & pisces marini in eo conspiciuntur, maiores ijs qui in nostro mari nascuntur. Nauibus igitur eò appulsis ad eam terræ partem, quam duces ostenderant, ac plerisq; militibus ibidem cū Leonato præsidio relictis cum parte nauium, ipse cū reliqua classe superato fluminis hostio, & ea quoq; in Oceanum procedit, faciliorem nactus inde in mare exitum. Deinde in littus cū equitatu quem uexerat

Pattala re-
petita.

ἔτι σίτοι ἀρίστοι

Arabius flu.

egressus, triduo iuxta orā maris iter facit, contempla-
to locorum situ, si qui essent sinus aut stationes, quō
naues agi et à tempestate seruari possent. Ad hæc pu-
teos pluribus locis effodi imperat, unde aquarū co-
pia classi suppeteret. Post hæc ad naues regressus,
Pattalā aduerso flumine repetit, exercitus parte in
maritimā orā missa, qui opus facientes adiuuaret: ac
denuo repetito lacu, alias stationes, aliaq; asseruādis
nauib; apta ædificia extruit: præsidioq; ibidē reli-
ctō, frumentū exercitui in quattuor menses portari
iussit. Nec minora cura cetera ad nauigandū necessa-
ria parabat. Erat enim anni tempus ad nauigationē
inhabile. nā maxime † consueti ab Oceano et à meri-
die uenti perflant. Siquidem ab iniūio hyemis, hoc est
ab occasu pleiadū ad hybernū solstitium, nauigabilē
in his locis Oceanū ferūt. nanq; ea tempestate auræ
molles consurgūt, propterea quōd terra ipsa frequen-
tibus pluuijs madefacta, uentos exhalat. Hanc tem-
pestatē Nearchus classis præfectus de industria expe-
ctabat. Interim Alexāder ex Pattala digressus, ad A-
rabiū flumē cū exercitu processit. Atq; inde assūpta
argyraspidū ac sagittariorū parte, item quas uocant
Alheteron cohortes & equitatus amicorū, et ex sin-
gulis præfecturis equitū cohorte una, & equitibus
sagittarijs, uersus Oceanū ad leuā cōuertitur: simul
ut puteos in usum uenturi exercitus pluribus locis
per-

perfođiat, simul ut montanos Indos gētes antiquitus
 liberat inuadat, quoniā nihil amicū erga se aut erga
 exercitū egissent. Reliquas copias Hephæstioni du-
 cendas tradit. Cæterū Arabitæ, gens & ipsa libera in-
 ter eas quæ circa ipsum flumen incolunt, cū neq; sibi
 ad resistendū satis uiriū habere uiderentur, neq; Ale-
 xandri imperio parēre statuissent, cōfestim cognito
 eius aduentu, sese in solitudines receperūt. Qua re co-
 gnita Alexāder amnē (erat enim angustus, modicæq;
 altitudinis) celeriter transijt. Cumq; continuato itine-
 re, ea nocte quæ secuta est magnā partem solitudinis
 peragrasset, erūpente luce in loca culta peruenit, pe-
 ditibusq; sequi iussis, cæterum equitibus (quo latius
 panderetur agmen) in alas diuisis, montanorū fines
 inuadit. Ex quibus multi cæsi, pleriq; etiam capti
 sunt. Post hæc modico fluuio reperto, iuxta eum ca-
 stra fecit. Deinde ubi Hephæstion cum reliquis co-
 pijs accessit, ulterius progredi cœpit. Profectusq; in
 pagum quendā, qui erat eius gentis maximus (Ram-
 bacia illi nomen erat) cum situs sibi placuisset, utpo-
 te magnæ & opulentæ urbis olim futuræ sedes, He-
 phæstioni negotio dato, ipse assumpta iterum parte
 copiarum, in loca Gedrosis atq; Oritis uicina pro-
 fectus est, qua parte angustum transitum esse nun-
 ciabatur. ad eas angustias Oritæ simul & Gedrosi
 castra fecisse dicebantur, ueluti transitu prohibitori.

Rambacia
 pagus.

γὰρ πρὸς
 ὀρίται.

Et erant ij quidem acie instructa, uerum ubi Macedones iam apparere coeperunt, maior pars montium faucibus desertis præ metu discesserunt. At duces Oritarum exterriti, mox ad eum profecti, & se & gentem suam in eius potestatem dederunt. Quibus in fidem receptis, uti gentem suam, quæ in armis erat, domos remittat, imperat: nihil eos incommodi, si id faciant, accepturos, ijsq; Apollophanem præponit: & cum illo Leonnatum, unum ex custodibus corporis, cum Agrianis, & sagittariorum atq; equitum peditemq; & Græcorum mercenariorum parte manere iubet, donec classis regionem illam transuecta sit: qui & urbem inhabitandam curet, & res Oritarum ita constituat, ut satrapæ dicto audientes sint. Ipse cum reliquo exercitu (namq; Hephæstion cum cæteris copijs aduenerat) aduersus Gedrosos pergebat, per solitudinem iter faciens. In hac regione Aristobulus tradit, myrrhæ arbores nasci proceriores quam alibi usquam terrarum: Phœnices negociatores, qui sequebantur exercitum (tanta eius ubertas erat) multa iumenta ea materia onerasse: magnam præterea nardi copiam in ea sylua esse, idem Aristobulus refert, atq; in ea quoq; ipsos Phœnices magnam uim legisse: multum etiam equorum unguis longo tractu conculcatum, sua uisimo odore aërem repleisse. Alia item genera arborum, in quibus speciem quandam folijs lauro

Myrrhæ arbores.

Nardi copia.

lauro per similem: eas in locis, quæ accedente æstu à mari inundantur, nasci: easdē æstu recedente in sicco destitui. quæ uero in humilioribus locis & concauis gignantur, eas à mari obrui, nec corrumpi tamen salsetidine. Harū aliquas XXX cubitos in altitudinē tendere. coq; tempore contigisse, ut earum aliqua florent, quarū flos maxime similis uiolæ albæ esset, odor uero amabilissimus. Oriri item ibidem caulem quendam, spinis insitis: inter quas una tantæ soliditatis ac magnitudinis, ut circumequitantium quorundam comprehensa ueste, nō prius abrumpi auclli ue potuerit, quàm illos equo detraxerit. Ad hæc lepores, si pilis eæ spinæ implicentur, non secus atq; aues uisco, aut hamo pisces capi: ferro tamen haud difficulter incidi. qua spina intercisa, caulem magnā uim succi euomere: maiorem etiam quàm ficus, si cædantur uerno tempore, ac magis austerum. Exinde Alexander per Gedrosorum fines profectus est, iter difficile atq; incommodum, cum propter cæterarum rerum, tum maxime aquarū penuriam. ex quo exercitum sæpe siti laborare contingebat, ac necesse erat plurimum itineris nocturno tempore ob eam rem facere. Ducebat autem secus mare, quo lacus mari propinquos inuiseret: simul ut in classem necessaria, alibi puteos, alibi rerum uenaliū fora, alibi alia pararet. Cæterum ea Gedrosorum ora penitus deserta & inculta

Spinose caules.

Thoas.

inculta erat. Simul Thoanta Mandrodori propius mare cum modico equitatu speculatum misit, an aliqua pro nauibus statio, aut aquarum copia, aut aliud quicquam classi necessariū in his locis reperiretur.

Gedrosorum
deserta.

Qui reuersus renunciauit, inuentos à se pisces quosdam modicis tugurijs habitantes, conchas marinas congestas ijs pro muro esse, tecta ex grandium piscium spinis contexta: aquae parum habere, nec ullam omnino habere dulcem. Cumq; Alexander continuato itinere in locum quendam Gedrosorum cultiorem peruenisset, ubi erat aliquanto maior frumenti copia, quicquid reperit iumentis impositū, signoq; eius obsignatum, ad littus deportari iussit. quo frumento nihilominus interim dum alium locum petit mari proximum, milites neglecto imperio, cum necessaria deessent, usi sunt. Efficiebat fames, ut praesenti morti incertum à rege periculū, posthabere licere arbitrarentur. Quibus Alexander facile (ut par fuit) ueniā dedit. Deinde ea regione peragrata, quicquid comestuum nactus est, Crathcum Callatianū in maritimā oram deferre imperat: indigenis item iussis, quantum frumenti possent, ex superioribus locis deportare, ac molere, & cum palmarū fructibus pecudes ad mercatum mari uicinum agere. Telephum quoq; unum ex amicis, cū aliquanta ui frumenti tritici aliò misit. Ipse ad regiam Gedrosorū urbē, quam Pu-

Crathcus Cal
latianus.

Telephus.

ram

ram appellabant, progressus est: ad quam quidē LX die ex quo ex Orūis discessit, peruenit. Tradunt plures ex Alexandri rerum scriptoribus, labores omnis quos eius exercitus per Asiā peragrando perpeffus fit, ijs quos in hac regione pertulit haud quā cōparandos esse: nec ignarū tamē earū difficultatū, cū omnia prius ab indigenis edoctus esset, hoc iter ingressum, ac persecutū. Hoc autē quod sequitur, unus Nearchus scribit: eū audisset Alexander nullum adhuc ducē, qui in eas regiones cū exercitu profectus esset, incolumes copias reduxisse: Semiramim cum maximis copijs eō profectū, uix cū uiginti suorū effugisse: Cyrū Cābysæ filiū, qui & ipse in Indorū fines penetrasset, cū septē modo ex tanto exercitu euasisse, rerū omnium inopia uexatū: utriusq; emulatione Alexadrū magis magisq; incensū, ut loca illa adiret, ne ijs gloria cedere, ne ue qd suæ & militū suorū uirtuti inaccessible uideretur. Erat autē ea regio solis ardoribus exusta, multumq; aquæ indiga. Quapropter multi de exercitu, iumenta præsertim, periere. Incidebant interdum in tumulos, ueluti colles quosdam, arenæ torridæ fugientis uestigium, atq; introrsus cedentis, in luti aut niuis modum: simul equi iumentaq; propter iniquitatem uia defatigabantur. diuturnior quoq; in ijsdem locis mora (defectus enim aquæ cogebat pro necessitate itinera facere: et aliās procedere, aliās morari) non mediocriter exercitiū angebat.

Pura,

Semiramis,

Cyrus Cambyses,

Loca arenis tempestas.

Si

Si noctu proficiscentes mane aquam nacli essent, aliquanto minus grauabantur. sin uero totam diem sine aqua agerent, nihil erat ijs miserius. Multa iumenta inopia rerum necessariorum à militibus caesa, ex quibus fames aliquantū sustentata: quæ uel siti, uel æstu defecisse milites ipsi mentiebantur, nullo redarguente teste, cum penè omnes in eadem culpa essent. Nec ea tamen Alexandrum latebant. Sed cogitabat, in eo rerum statu dissimulare satius esse, quam conuictos maleficij impunè præterire. In tantis uero difficultatibus, qui uel morbo uel lassitudine languebant, ulterius duci non poterant, tum iumentorum tum curruum inopia: quos ipsimet milites, cum per arenam agere non possent, sua sponte soluebant. Multi etiam currus suos diffregerant, priusquam hoc iter inuaderent: ne cogerentur, omiſsis breuioribus itineribus, per ea quæ curribus agendis aptiora uidebãtur, cæterū longiora, proficisci. Qui uero inualidos ducerent, aut expectarent, curarent' ue, nulli erant: tanta celeritate agmen agebatur. nam præ communis salutis studio, de singulorū salute nihil pensi habebant. Si quos autem nocturno itinere fatigatos interdii somnus oppreſſerat, postquam excitati erant, si uires suppeterent, per uestigia agmen sequebantur. quorum pleriq; cum in arenæ uastitatem, non apparentibus usquam uestigijs, tanquam in immensum pelagus

pelagus incidissent, post longos errores perierunt. Accessit alia erumna, propè æquè grauis. namq; Etesijs flantibus, Gedrosorum regio imbribus obnoxia est: quemadmodum & Indorum cætera regio, non hæc quidem plana, sed montana plurimum: in ea nubes non excedunt montium cacumina. Cum autem castra secus torrentem quendam posita essent, circiter secundam noctis uigiliam improuisis imbribus auctus torrens, tanto sese impetu per agros effudit, ut pueros plerosq; ac scæminas (quæ agrè agmen sequerantur) cum regia supellectile, ac sarcinis, iumentisq; (quæ supererant) correptos abstraxerit: ijs quoq; qui in castris erant, magna armorum parte amissa, difficulter seruat. Pleriq; etiam dum proficiscerentur, aquarum copiam nacti, calore ac siti stimulante, simul inopiæ futuræ metu immodico potu distenti, animam efflauerunt. Quapropter Alexander castra ab aquis remotiora uiginti interdum stadia faciebat: ne qui primi fontem adissent, uiris iumentisq; promiscuè potum festinantibus, aquas cæteris sequentibus turbarent. Quam quidem Alexandri prouidentiam minime prætereundam duxi, quod dignam laude existimaui. Sunt qui scribant hoc apud Paropamisadas factum, cum exercitus iam per arenas perpetuis caloribus exustas ageretur. aquam enim inueniri, pro reficiendo exercitu diuturno itinere

Torrentis impetu uexatus exercitus.

Alexandri to-
lerantia, ean-
demque etiã
milites docen-
tis solertia.

nere confecto, necesse erat. & Alexander quanquam
siti fatigatus, pedes tamen & ipse ducebat agmen,
quo milites ac duces exemplo suo labores atq; ærum-
nas leuius ferrent. Cumq; ex leuiter armatis, qui
paulum ab agmine diuerterant, si forte aquam uspiã
reperirent, exiguum quendam & impurum fontem
inuenissent: haustam inde aquam galea ingestã, ue-
luti singulare donum regi deferunt. quam susceptã,
ne contempsisse munus uideretur, laudatis qui detu-
lerant, ne sue tantum salutis à se ratio habita uide-
tur, in conspectu omnium in terram effudit. Ad hæc
tot mala accedebat, quòd itineris duces deletis à uen-
to in arena uestigijs, uia se oblitos aiebant. neq; enim
ullæ usquam aut arbores aut colles extabant, ex qui-
bus uia coniecturari posset: nec uero indigenæ aut so-
lis interdium, aut astrorum noctu cursum motum' ue-
obseruât, quemadmodũ nautæ geminas arctos: Phœ-
nices quidem minorem, cæteri mortales maiorem.
In hoc discrimine Alexander quantũ coniectura con-
sequi potuit, oportere declinando ad sinistrã flectere
arbitratus, paucis quibusdam equitibus delectis iter
inuadit. Quorũ plerisq; cum equi præ æstu defecis-
sent, relietis, cum quinq; modo ex omnibus iter per-
secutus, ad mare peruenit. Cumq; galea proiecta fon-
tem dulcem purumq; reperisset, eò confestim exer-
citum traducit. Exinde continuato itinere septẽ die-
bus secus

bus secus mare profectus est, littore haud allè defosso, aquarū copia suppetente. Postquā uero itineris duces uiam se noscitare dixerunt, ducere in mediterranea cœpit. Atq; ubi ad regiam Gedrosorū peruenit, militibus defessis quiete data, Apollophanem (quem prouinciæ præfecerat) quoniam haud rectè curasset quæ mādauerat, eo honore priuauit, Thoante in eius locū suffecto. qui cū ex morbo decessisset, Sisyrtius ei successor datus: qui & ipse Carmaniæ nuper ab Alexandro satrapes factus fuerat. Cæterū Carmaniā † Neoptolemo Pythophani ab Alexandro tradita, ipse in Arachotos & Gedrosos imperiū accepit. Iāq; Carmaniā uersus progredi rex cœperat, cū sibi nunciatū est, Philippū (quem Indis præfecerat) mercenariorum fraude interemptum: percussores per Macedonas corporis sui custodes partim in ipsa cæde, partim post perpetratū facinus cōprehensos esse. Quæ postquā cognouit, ad Eudemū & Taxilē in Mediam statim literas misit, quibus iubebat, uti regionis eius quæ sub Philippo fuerat, curā susciperent, donec alius in demortui locū à se mitteretur. Carmaniā ingresso, Craterus aduenit cum reliquis copijs, et Ordone (qui rebus nouis studens rebellauerat) comprehenso. Eodē etiā Stasanor, & Ariorū & † Sangorū satrapes, & cū his † Pharasimenes, Phrataphernæ Parthorū & Hyrcanorū satrapæ filius. duces quoq; copiarū, quos cū Parmenione in Media reliquerat:

Clean-

Sisyrtius.

τληπόλιμος ὁ
 πυθοφάνης.
 est in Græco.

Eudemus;
 Taxiles.

σαράπη
 φαρσιμάνης.

De Cleandro
et Sitalce sum-
prum sup-
plicium.

Heraconis
mors.

Per Carma-
niam profe-
ctio.

Cleander, Sitalces, & Heracon, cum magno & ipsi
militum numero. Ex quibus Cleandrum ac Sitalcem
(accusatos nō ab ijs modo qbus p̄fuerāt, uerū etiā
à militibus, quòd multa improbè & auarè perpe-
trassent, quòd templa spoliassent, quòd uetera orna-
menta detraxissent, quòd in subditos multa iniuste
commisissent) necari iussit: quo ceteris exemplo
essent, quos in his locis cū imperio relinqueret. Idq;
factum uel maxime in officio omnes gentes natio-
nesq; continuit, quæ uel sua sponte, uel coactæ in A-
lexandri ditionem uenerant: quanuis & multæ
essent, & tanto interuallo abinuicem distarent. He-
racon tunc quidem iudicium effugit: ceterum paulo-
post à Susijs conuictus, quòd eorum templum diri-
puisset, damnatus pœnas dedit. Stasanor & Phra-
taphernes magnam uim iumentorum & camelorū
ad Alexandrum ducebant, cum eum per Gadrosorū
fines iter facere accepissent: coniectura suspicati, ma-
gna illum iumentorum incommoda passurum. quos
peropportunè ad se adductos, res in duces ac milites
singulos diuisit. Sunt qui affirmant (quibus ego
non assentior) Alexandrum duobus curribus iunctis,
amicisq; impositis, inter dulcissimos cantus iacentē,
per Carmaniam uecto exercitu, & iocos profusos
penè sequente, profectum: quæ ad uoluptatem perti-
nent, à Carmanis in uia dispositis. idq; ab Alexandro
ad

ad Dionysij imitationem factum: quem fama erat, superatis Indis reuertentem, magnam Asiae partem peragrassse, Dionysiumq; ipsum appellatum triumphum, indeq; solennes pompas, quæ pro partis uictorijs aguntur, triumphum nomen sortitas. Ceterum neq; Ptolemæus, neq; Aristobulus, neq; alius quisquã grauis autor ista scripsere. Illud uero traditum ab Aristobulo est, Alexandrum ob uictoriam de Indis partem, et reductum ex Gedrosis exercitum, musico et gymnico certamine proposito, dijs gratias agentem sacrificasse: ac Peucestam inter corporis sui custodes retulisse, quem iam antea constituerat Persidi præficere, quod se iacentem ac semianimum in Mallis opposito scuto protexisset. Habebat eo tempore Alexander septem modò sui corporis custodes, quos Somatophylacas uerbo græco appellabant: Leonnatum Antei, Hephæstionem Amyntoris, Lysimachum Agathoclei, Aristonum Pisæi, hos Pellæos: Perdiccam Orontis ex Oretide, Ptolemæum Lagi, et Pithonem Crateri, Eordenses: quis Peucestes octauus est additus. Inter hæc Nearchus regie classis præfectus, montanorum et Gedrosorum et Ichthyophagorum oris collustratis, ad Carmaniæ oram profectus, quæ sibi in ea nauigatione contigerant, quæq; uiderat, Alexandro ordine narrauit: quem mox ad classem in oras Susianorum remissum, ad Tigris fluminis ostium

Dionysius
triumphus.

Peuceste in
Alexandrum
officium.

Alexandri
σωματοφύλακες.

κρατία.

stium nauigare iussit. Quomodo autem ab Indo flu-
 mine ad mare Persicū & Tigris exitū enauigauerit,
 Nearchū sequens, seorsum alio libro exponā. Ale-
 xander Hephæstionem cum magna exercitus & iu-
 mentorū ac elephantorū parte, haud procul à mari
 hybernandi causa ex Carmania in Persidem ire iu-
 bet: quòd ea regio per hycmis tempus, quoniam mari
 uicina est, mitioris cœli, & rerum necessariorum
 abundans esset: ipse cū expeditissimis quibusq; pedi-
 tum, & amicorū equitatu, ac sagittariorū parte, ad-
 Pasargadæ. uersus Pasargadas Persidis profectus est, Stasanore
 domū remisso. Cumq; in Persidis fines peruenisset,
 Orsivus. Phrasaortem satrapam non reperit: qui eo adhuc in
 Indis res gerente, morbo decesserat. uerum Orsines
 præsidem gerebat, cū nemo esset qui post Phrasaor-
 tis mortem eam prouinciam tueretur. Accessit quoq;
 ad eū in Pasargadas Atrobates, Mediæ satrapes. isq;
 Baryaxem Medū uinctū adduxit, affectati regni reū,
 quòd cidarim rectā induisset, seq; Medorū ac Persa-
 rū regem appellari iussisset. & cū eo defectionis par-
 ticipes, quos omnes necari imperauit. Conturbatus
 Cyri sepulch- tum uiolatū. est aut uehementius sepulchro Cyri uiolato, quòd sus-
 fossum ac spoliatū Aristobulus tradit: de quo hoc scri-
 bit. Sepulchrū esse apud Pasargadas in hortis regijs,
 circa id lucū omni arborū genere consitū, in eum per
 canales aquam deriuari, alto gramine circumfuso,
 qua.

quadrangulâri lapide quaternorum pedum, ab uno
 ædificium constare. in eiusdem fastigio ædiculam la-
 pideo fornice contactam, portulam inesse angustam,
 uix mediocris hominis capacem. In eadem ædicu-
 la auream urnam impositam, in qua Cyri corpus
 conditum esset, lecticam pedibus aureis mira ar-
 te elaboratis: candym, quæ est uestis regia, lectulo
 superiniec-
 tam, aliosq; corporis cultus, Babylonij
 operis. Stolas præterea hyacinthino colore, itemq;
 uariegatis coloribus insignes: torques quoq;, & ar-
 millas, & gladios: auri quoq; ornamenta, ex auro
 gemmisq; composita: mensam ingentis præcij, arma
 lecto imposita, quibus ipse Cyrus uti solitus. domun-
 culam autem adiectam, in eorū usum qui monumentū
 custodirent: filijs post parentū mortem in id munus
 succedentibus. His pecudem unam, frumentiq; triti
 ac iani certum modum singulis diebus, equum unum
 singulis mensibus in sacrificium, à successoribus da-
 ri solitum. Sepulchri titulum Persicis literis annota-
 tum, in hanc ferè sententiam: Omortalis, Cyrus ego
 sum, Cambysæ filius, qui Persarū regnum constitui,
 Asiæq; imperaui. Itaq; ne mihi ob hoc monumentum
 inuideas, rogo. Erat Alexander iam tū cū Persas
 uicit, percupidus inuisere Cyri sepulchrum. Ingresso
 itaq;, omnia furto sublata, præter urnā ac lectū, repe-
 rit. Neq; ipsius quoq; Cyri corpori parsum, repul-
 so namq; urnæ operculo, & ipsius corpus eiectum,

Candys.

Cyri epitaphium.

urnæ aurum de rasum: fures propter eius crassitudinem, nec furtiui, nec exigui temporis id opus arbitratos, urnam (ne in furto deprehenderetur) reliquisse. Refert idem Aristobulus, exornandi denuo sepulchri sibi negocium ab Alexandro datum: scq; eas corporis reliquias, quæ adhuc supererant, in urnam stragula ueste uelatam collectas recondisse: resectam urnam rursus operculo texisse: lectumq; coronis, alijsque ornamentis, instar priorum, exornasse: totidemq; numero, et precio, paria pristinis reposuisse: ad hæc portulam ædicule ita, ne quod eius uestigium extaret, regio signo impresso, lapide & calce struxisse. Post hæc Alexander rei indignitate permotus, Magos sepulchri custodes comprehensos in quæstionem dari iubet, qui sepulchri uiolatores indicent. Sed neq; de se, nec de alio quoquam confessi sunt: neq; dum ab ullo conuicti, à se id scelus admissum esse, quapropter ab Alexandro liberati sunt. Exinde Persarum regiam accessit, quàm priore aduentu (ut dictum est) cremari iusserat. quod factum eius nec ego laudavi, nec ipse quoq; reuersus comprobauit. Ibi multa Orxinis crimina, qui Persas post Phrasaortis obitum rexerat, obiecta sunt, quod templa spoliasset, quod sepulchra uiolasset, quod multos Persarum iniuste peremisset. ipse conuictus, in crucem sublatus est: Peuceste in eius locum successit, qui satrapes factus (uir proni in adulatione

Magi capti,
ac rursus dimissi.

Orxins supplicium.

lationem ingenij) quo sibi Barbarorum animos illiceret, linguam Persicā protinus didicit: Medorumq; ueste assumpta, cultu Persico per cetera usus est. Quod eius factum & Alexander laudauit, & Persæ letis accepere animis, quod penes se cultus patrijs moribus prætulisset.

Peucestas
sentator.

ARRIANI NICOMEDENSIS
de rebus gestis Alexandri Ma-
gni regis Macedonum,
Liber Septimus.

POST QVAM Alexander in Pasargadas ac Persepolim profectus est, rursus eum cupido coepit, per Euphratem ac Tigrim mare Persicum adire, & ipsorum fluminum exitum uisere, quemadmodum Indi antea uiderat. Sunt etiam qui scribant, cogitasse Alexandrum, Arabum atq; Aethiopum itemq; Libyæ ac Numidiæ oras ultra Atlantem montem, Gades, & nostrum mare cum classe obire: Aphricaq; & Carthagine subacta, totius Asiæ se regem appellare: reges Medorum ac Persarum, ne minimæ quidem parti Asiæ imperâtes, haud iure magnos uocatos sibi uisos esse.

t 3 Alij

Alij addūt, cogitasse eum in pontum Euxinum proficisci, aduersus Scythas, ad Mæotim paludem. Nonnulli etiam in Siciliam, & Iapygium promontoriū. Iam tum enim Romanorum nomine latè diffuso, stimulabatur animus gloriæ auidus. Ego autem cuiusmodi essent eius cogitata, neq; affirmare, neq; assequi possum: neq; si possum, id dicere ausim. Illud uero mihi uidetur affirmare posse, eum nec humile quicquam, nec abiectum animo uoluisse, nec partis acquieturum fuisse: non si Europæ imperio Asiam atq; Aphricam Britannosq; continuata uictoria adiecisset: quin etiam ultra orbem terrarum aliud fuisse quæsiturum. Quapropter Indorum sapientes quosdam aiunt Alexandro atq; eius exercitu conspecto (sub dio enim Magi in pratis agere solebāt) pedibus terram pulsare cœpisse. Interrogatos ab Alexandro per interpretes, quid ita facerent? respondisse: Tantum quæque terræ tenere, quantum ambulans calcaret: & ipsum quidem Alexandrū cæterorū mortaliū similem esse, præterq̄ quòd plurimis rebus occupatus, inquietusq; sibi æquè atq; alijs molestus, tam procul à patria progressus esset: pauloq; post morientē, non plus terræ possessurū, quam quantum corpori suo contegendo sat foret. Laudauit quidē Alexander sapientum sententiā, ut ueram atq; præclarā: cæterū auaritia gloriæ atq; imperij, illū in contraria transuersum

Arriani in feribenda historia cautio.

Magorū præclarū apophthegma.

Diogenis Si-
nopeni dictum.

sum egit. Eodē modo et Diogenē Sinopenū admiratus dicitur, cū eū apud Isthmon iacentē in sole, stans ipse cū argyraspidū manu, & militibus suis uidisset, quæ-
sissetq; ex eo, Num aliqua re egeret? cui Diogenes, Nulla se prorsus egere: id tantū petere, ne sibi solem eriperet, quē oppositus occuparet. Adeo nō usq; qua-
que à cogitatione optimarū rerum auersus erat: sed amore gloriæ (ut diximus) ad deteriora traheretur. Namq; & ueniente Taxila cū Indorū quosdam sa-
pientes nudos agere uidisset, desiderū cœpit unum aliquem corū secū in eam expeditionē (cuius consue-
tudine frui posset) ad auctendi, tolerantia laborū in-
credibile admirari. Cæterū maximū natu, eundemq; magistrū Sophistarū, ac principem (quem Dandamis uocabant) respondisse: neq; se ad Alexandrum uenturū, neq; passurū ex discipulis quenquam adire: se item Iouis filium esse, quod Alexander uulgō iactaret: nec rē ullā ab eo expetere, presentibus contentū: uidere se Alexandrū & qui cū eo militarent, tantum terrarū et pelagi nulli bono pererrare, nec eorū erroribus ullū finē fore. nihil itaq; se expetere, quod Alexander prestare posset: sed & nec timere quidē, ne ijs quæ teneret prohiberetur, sibi in omnē uitā Indorū regionē pro tēpore fructū ferentē sat esse: cūq; ex hac uita iubentibus dijs excedere cōtingeret, discessurū se à socio non satis clemente: id est, à corpore.

Dandamis.

Que cum audisset Alexander, noluisse inuitum co-
 gere: quòd cum liberum esse, ac liberè loqui sci-
 ret. Persuasisse tamen Calano, qui erat è Sophista-
 rum numero, uti se sequeretur: quem ut maximè in-
 constantem (Megasthenes scribit) ceteros Sophistas
 accusare solitos, qui relictà felicitate, quam apud se
 esse existimabant, alium dominum, quam Deum co-
 leret. Hec ego hoc loco enarranda duxi, quoniam
 oportebat in historia, quæ de Alexandro scripta est,
 de Calano mentionem fieri. Is nanq; in Perside, cum
 in morbum incidisset, qui nunquam antea æger fue-
 rat, non patiebatur se ad ægotantium regulam cu-
 rari. Alexandro inquires, bene secū agi, si è uita ex-
 cederet, antequàm aliquid pateretur, quo de prioris
 uitæ ordine sibi quicquam necessario immutandum
 esset. Quem postquàm Alexander fixum atq; immu-
 tabilem animaduertit, nec retineri in uita posse, py-
 ram extrui (ut Calanus iusserat) permisit, eius rei ne-
 gocio Ptolemæo dato. Sunt qui asserant, pompam ab
 Alexandro permissam: equos scilicet, ac milites ar-
 matos: quosdã etiã qui thura atq; omnis generis odo-
 ramenta, poculaq; aurea atq; argentea, & regales
 insuper uestes pyræ ingererent: et quoniam propter
 ægritudinem ambulare non posset, equum ei paratū:
 cuius iactationem cum uix ferret, lectica impositum,
 atq; Indico more coronatum, & patria lingua hym-
 nos

nos canentem, equum, quem fuerat inscensurus (erat autem regius ex genere Nysæorum) à se Lysimacho donatum, uni ex ijs qui cum propter sapientiam colebant: Pocula uero, & stragula uestis, quæ Alexander pyræ superijci iusserat, ijs qui circa se officij causa erant distributa. Eundem conscensa pyræ, respicientem exercitum cum decore membra posuisse: Alexandro (neq; enim decere existimabat eiusmodi spectaculo de homine amico interesse) à conspectu eius digressio. Omnibus uero qui aderant, non mediocri admirationi fuit, quòd cum cremaretur, quasi ignis nihil noceret, toto corpore immobilis stetit. Incensa pyræ, ait Nearchus tubas insonuisse (ita enim ab Alexandro mandatum) totumq; exercitum clamores in cælum substulisse, prout in prælijs fieri solet: elephantos quoq; horrendum infremuisse. Hæc atq; huiusmodi de Calano graues auctores scripsere, non inutilia omnino mortalibus, quibus curæ est agnoscere hominis animi: omnia dura perferre posse, ac si uelit, inuictum esse. Post hæc Alexander Susas progressus, Atropatem domum remisit: Abulitem Susiorum satrapem, & Oxatrem eius filium, quia in Susios multa auariter ac superbe perpetrauerant, damnatos occidi iussit. multa namq; per eos, quibus provincias ac nationes à se subactas Alexander commiserat, quoniam diuturnior fuerat eius in Indis expe-

Calani mors

Atropates.
Abulites.

ditio, nec eum reuersurū credebant propter ingentia pericula quæ subiturus uidebatur, tum efferarū gentium, tum amplissimorū fluminū, tū inopiæ rerū necessariarū, tã in deorū templa quàm in populos suæ fidei commissos, crudelissimè acta fuerāt. Sed et ipse Alexander tū pronior in delatores fuisse dicitur, & conuictos quosq; uel pro leui noxia punisse: utpote qui sibi persuasisset, illos etiã ijs peiora eadē mente perpetraturos fuisse. Post hæc ingenti apparatu, & sibi & amicis nuptias celebrare instituit. et sibi quidem Barsinem Darij filiam (ut ait Aristobulus) iusto matrimonio copulauit: ac Parysatim, filiam Occhi uuiorem, iam enim ante Rhoxanem duxerat (ut diximus) Oxyartis Bactriani filiam: Drypeti altera Darij filia, uxore Hephæstioni data. uolebat enim, quo sibi magis Hephæstionem deuinciret, illius filios liberis suis consanguinitate iunctos esse. Cratero Amastrinem Oxyartis fratris Darij filiam: Perdiccæ Atropati Medorum satrapæ filiam, Ptolemæo ac Eumeni scribæ regio duas Artabazi filias, huic Artacam, illi Artonim: Nearcho Spitamenis Bactriani filiam uxorem dedit. alijs item amicis, Persarum ac Medorum (qui dignitate præstabant) filias circiter octuaginta collocauit. Nuptiæ Persarum more celebratæ sunt, sedes ex ordine ijs positæ qui uxores duxuri erant, conuiuium regali magnificentia apparatus.

Alexandri, et
procerū eius
nuptiæ.

tum: tum sponsæ accersitæ, eaq; dexteris atq; osculo à uiris acceptæ sunt, unaquæq; apud uirum suum sedere iussa. Harum rerum initium (nam cunctorum nuptiæ simul agebantur) à rege factum. Hoc Alexandri facinus, si quod unquam aliàs, maximè populare in suos uisum est. Dotes omnibus contulit. aliorum etiã nomina, præter hosce quos modo nominauimus, qui Asiaticas uxores cepere, scribi iussit. Hos supra dena milia fuisse tradunt, quos omnis honoris causa Alexander pro dignitate muneribus affecit. Deinde, quo nihil non populare efficeret, æs alienum quo milites deuincti erant, sua ipsius pecunia dissoluit. Cumq; quantum cuiq; quisq; deberet, ad se referri iussisset, initio quidem pauci nomina dedere, ueritine sub eo prætextu exploraret, quibus nam ob immoderatiores sumptus militare stipendium non sufficeret. Postq; uero intellexit plerosq; nomina non dare, diffidentia eorum increpita, ait: Nō decere regē, ementiri in populares suos: nec rursus populares, existimare regem suū mendacem esse. Deinde mensas cum mensarijs suis, totis castris disposuit, qui creditoribus nominibus debitorum suppressis soluerēt. Tū creditū est, posita suspicione, Alexandrū reuera obæratos oēs ære alieno liberare uelle: ex quo regis beneficiū multo ijs cumulatius ampliusq; uisū est. Ea dissolutio æris alieni supra XX millia talentum fuisse dicitur.

Ad

Alexandri
milites li-
beralitas.

Ad hæc multa alijs pro dignitate, alijs pro uirtute & meritis elargitus est. Eos uero qui fortitudine cæteris antestetissent, aurea corona donauit. Imprimis Peucestam, qui ab hostibus circumfusum in Mallis, obiecto scuto seruasset. secundo loco Leonnatum, qui & ipse è uitæ periculo cum eripuerat, & apud Indos multa discrimina adierat, & copijs qui rebellauerat uicerat. tertio loco Nearchum, qui Oceanum ingressus, Indorum oras cum classe obierat: nam et hic iam Susas (ut dictum est) peruenerat. Post hunc Onesicritum, nauis suæ gubernatorem. deinde Hephæstionē, atq; alios corporis sui custodes, pro dignitate singulos. Post hæc ad eum profecti sunt aliquot satrapæ, tum ex urbibus à se conditis, tum ex nationibus subactis: & cum his adulescentes circiter XXX millia, pari ætate omnes, Macedonicis armis instructi: quos Epigonos, id est successores appellabat. Horum aduentu Macedones nonnihil contristari uisi sunt: tanquam Alexander cogitaret, ne usq; adeò amplius Macedonibus egeret. Conturbatos quoq; Macedonas seruit propter mutatū à rege habitum, nuptiasq; more Persico celebratas. nec solum cæteris, sed etiam quibusdā eorū quibus uxores dederat, quamuis ex paribus ac cōmunibus nuptijs non mediocriter sibi honestati uiderentur, hæc grauisa erant. Peucestæ quoq; in ipso peregrino cultu, sermo Persicus molestus

Epigoni.

flus erat: quoniam Alexandrum sermone illius semi-
 barbaro delectari cernebant. Mouebat etiam eos, &
 Bactrianorum, Sogdianorum, Arachotorum, Zaratis-
 gorum quoq; & Ariorum, Parthorum ac Persarum
 equites in amicorum equitatum receptos uidebant,
 quotquot dignitate, aut corporis pulchritudine, aut
 alia quapiam excellentia uisi sunt ceteris antecelle-
 re: quodq; in quintam equitum praefecturam aucto
 equitatu, Barbarorum plurimos recepisset. Ad haec
 Cophem Artabazi filium, & Hydarnem, atq; Arti-
 bolem Mazei filios, & Phradasmenem, atq; alios
 praeter hosce Phrataphernis Parthorum atq; Hyrcani-
 ae satrapae filios, ac Itanem Oxyarti Roxanes
 uxoris fratrem: itemq; Aegobarem, ac Mithrodæum
 fratres in cohortem regiam admissos: hisq; omnibus
 Hidaspem Bactrianum praepositum, & Macedonica
 iacula his data animaduertebant. quae omnia Macedo-
 nes periniquo animo ferre, ueluti Alexandro in
 Barbarorum mores transeunte, ipsosq; Macedonas
 ac Macedonicos mores iam fastidiente. Post haec Ale-
 xander Hephæstionem cum magna peditatus parte
 mare Persicum adire imperat: ipse cum nauibus sub-
 ductis, & Susas terrestri itinere conuectis, ijsq; rur-
 sus incensis, cum argyraspidis & cohorte regia, ac
 parte equitum amicorum, Eulæo flumine eodem
 contendit. Cumq; haud procul ab hostio fluminis
 per-

Cophis.

usāomnsi

Eulæus fl.

Tigris.
Euphrates.
Mesopota-
mia.

Opis urbs.

peruenisset, infirmioribus nauibus ibidē relictis, cū
his qui remis habiliores erant, Oceanū ingressus, ad
hostiū Tigris enauigauit. Ceteræ naues ipso anni
subuectæ sunt in fossam, quæ à Tigri in Eulæū perdu-
cta erat, & per eam fossam in Tigrim deuectæ. Eu-
phrates ac Tigris duo ingentes amnes, Assyriam in-
teriectam (unde & ab indigenis Mesopotamia uoca-
tur) terminant. sed Tigris Euphrate depressior hu-
miliorq; multas ab eodem Euphrate fossas, pluresq;
præterea fluuios in se admittit: quibus auctus, mare
Persicū influit, grandis iam, ac nusquam uado trans-
meabilis: neq; enim per campos effunditur, neq; in
fossas deducitur. quoniam terra altior est, neq; aliud
flumen illabitur. Euphrates uero per altiora excur-
rit, ubiq; ripis equalis, multæ fossæ ab eo deriuantur:
aliæ quidem perennes, ex quibus accole utrinq; cam-
pos irrigant: aliæ temporariæ. Rari in his locis im-
bres cadunt. quapropter & uadosus est, & haud ma-
gnam uim aquarū uchit. Alexander enauigato Ocea-
no, quantū sinus Persicus continet, per littus mediū
inter Eulæū ac Tigrim, Tigri inuectus Hephæstionis
castra petijt: & abinde Opis urbē, super ipso Tigri
sitā, profectus est, cataraclis omnibus è flumine sub-
latis: quas iccirco indigenæ interiecerāt, ne qua ini-
micorū classis in eorū fines penetraret, quarum mul-
titudine difficilior erat nauigatio. Eas uero molitio-
nes

nes Alexander & irrisit, et facile deleuit. Opim pro-
fectus pronunciauit, omnes se milites qui uel etate
uel inualetudine uel alia iusta causa militares labores
perferre nō possent missos facturū: domumq; remis-
surū, qui uellent. Qui uero uoluntariē remanerēt, &
ea loca incolere destinarent, eos se tantis affecturum
muneribus, ut his qui domi fuerint, inuidiosi futuri
sint. Et hæc quidē atq; huiusmodi Alexander uulgō
iactabat, ueluti Macedonibus gratificaturus: quæ illi
tanquam despecti atq; inutiles à rege existimati, non
iniuria per iniquo animo patiebantur. Accedebant
aliæ egritudinis atq; indignationis causæ: Persica ue-
stis, ornatus Macedonicus Barbaris adolescentibus
concessus, peregrinorū equitum & amicorū confusi
ordines. Quapropter silentio tandē abrupto, omnes
se se militiæ sacramento absolui petierunt. Nec desue-
re, qui uerbis insultantes exprobarent, ut ipse cū pa-
tre suo Ammone aduersus hostes bellū gerat. Quæ cū
audisset Alexander (erat enim effectus in irā pronior,
& Barbarorū lateri assistentium fauor eum in Ma-
cedones aliquanto ferociorem reddiderat) repente
consurgens cū his duobus qui circa se erant, seditio-
nis autores cōprehendi iubet, manu designans quos
capi uellet. tredecim hi fuere: quos omnes interfici
iussit. Deinde cum exterritis cæteris silentio factō
rursus confedisset, hunc in modum uerba fecit.

Alexander in
itam pronus

NON

Alexātri
ad milites
oratio.

» Non ob eam rem Macedones, uti uos ab isto finiendae
 » militiæ intempestiuo desiderio deterream, apud uos
 » nunc uerba faciā (licet enim uobis per me quidē quo
 » cunq; libeat abire) sed uti cognoscatis, qualis in suos
 » Philippus pater prius, deinde ego in uos fuerimus:
 » quas ue ipsi contra nobis gratias immaturo discessu
 » uestro referatis. Ac primum (ut par est) de Philippo
 » patre loquar. is enim uos errantes ac uagos, omnium
 » rerū inopes, plerosq; etiā pellibus amictos pastores,
 » pro quibus cū Illyricis ac Triuallis Thracibusq; fi-
 » nitimis continuē pugnabatis, in tutelam ac fidem
 » suam recepit, ex montibus asperis in plana & culta
 » deduxit, pro pellibus chlamydes ornatas ferre dedit,
 » armis instruxit, rem militarem docuit: ut non magis
 » locorum munimentis ac situ contra finitimos, quam
 » armis & uirtute uestra tuti essetis. Ad hæc in oppi-
 » da uos induxit, legibusq; & institutis optimis or-
 » nauit: ipsosq; Barbaros, a quibus prius uehementer
 » uexabamini, eorum agros, seruos, populares seruire
 » uobis coëgit, magnā Thraciæ partē Macedoniae adie-
 » cit, multum quoq; oræ maritimæ occupauit, quo uo-
 » bis apud exterās gentes negociandi facultas esset:
 » perfecitq; ut adēpto finitimorū metu, metalla deso-
 » dere possetis, unde ad uos magnæ opes peruenerē.
 » Thessalis, qui uobis formidini prius erant, uos præ-
 » posuit: domitisq; Phocensibus, transitū in Græciam

Latam

latum, ac facilem ex angusto & difficili uobis reddi-
 dit. Athenienses quoq; & Thebanos, qui Macedoniae
 insidiabantur, nobis iam unà secum militantibus, ut
 pro tributo ijs pendi solito, ipsi nunc è contra à uobis
 sibi pacem & quietem postulent. In Peloponnesum
 deinde transgressus, eam prouinciam ordinauit,
 duxq; totius reliquæ Græciæ cum amplissima pote-
 state designatus, belli aduersus Persas suscipiendi, nõ
 magis suam gloriam quàm Macedonum esse uoluit.
 Et hæc quidem à Philippo patre in uos profecta be-
 neficia, si per se pensentur, haud dubiè magna sunt:
 sin uero cum nostris conferantur, parua profectò ui-
 debuntur. qui ipse patri succedens, aurea quidem &
 argentea uasa in eius supellectile pauca reperi, in the-
 sauris talentum uix sexagesies reliquit. Præterea
 æris alieni talenta circiter quingenta, super quæ con-
 tracto à me nouo ære alieno talentum octingentorū
 è Macedonia moui, quæ quidem alendo exercitui uix
 satis esse uidebantur. ac protinus Hellepontum uo-
 bis patefeci, Persis mari potentibus, uictis: deinde
 equestri prælio Darij ducibus & copijs, totam Io-
 niam Macedoniae regno adieci. nec Ioniam modo sed
 & Acoles, ac utrosq; Phrygas, Lydos quoq; & Mi-
 lesios obsidendo cepi, aliasq; insuper gentes natio-
 nesq; uobis subieci: Aegyptiorū ac Cyrenensiu opes
 quibus sine ui potiti sumus, ad uos accessere. Coele-
 n

syria

„ syria quoq; & Palaestina, ea quæ inter flumina sita
 „ est, possessiones uestræ sunt. Babylonem, Bactra, Su-
 „ sas tenetis, uestræ sunt Lydorum diuitiæ, Persarum
 „ thesauri, Indorum fortunæ, uester deniq; Oceanus:
 „ uos satrapæ, uos copiarum duces, uos ordinum prin-
 „ cipes estis: ut iam nihil mihi ex tot rebus partis præ-
 „ ter hoc diadema & purpuram supersit. Nihil priua-
 „ tū, aut à uobis seunctū, teneo. nec potest quis demors-
 „ strare thesauros meos: quippe qui nulli sunt. nec por-
 „ ro exquisitoribus cibus aut epulis, quàm uestrum
 „ quisquam, uitor. fortasse etiam uilioribus, quàm ple-
 „ riq; è uobis: plus uigilare quàm uos, me certò scio, ut
 „ ipsi quietos somnos capere possitis. Sed hæc forte o-
 „ mnia, laborantibus & discrimina subeuntibus uobis,
 „ ego unus dux uester laborū & periculorū immunis,
 „ adeptus sum. Ecquis uestrum est per deos immortā-
 „ les, qui queat uerè dicere, se plus gloriæ meæ causâ,
 „ quàm me pro sua utilitate & honore laborasse? Age
 „ igitur, qui ex uobis uulnera pugnando acceperunt,
 „ denudent cicatrices suas: quibus ego uicissim meas
 „ ostendam, uti agnoscant, nullā mihi partē in aduerso
 „ pectore intactā esse: nec ullū sanè genus est teli, quo
 „ ictus non fuerim, cuius uel uestigium in meo corpore
 „ nō appareat. Sed & gladio quoq; ab hoste percussus
 „ sum, lapidibus ac sudibus contusus. Atq; hæc quidem,

Alexandri
uulnera.

quo uos honore & gloria augerem, pericula suscepi. ^{ca}
 Ego uos per omnes terras, montes, flumina, maria ^{ca}
 ubiq; uictores duxi: uxoris nuptias cū nuptijs ue- ^{ca}
 stris celebraui, multosq; filiorum uestrorum filijs ^{ca}
 meis cognatione & consanguinitate deuinxi. Aes ^{ca}
 alienum, quo tenebamini (quod fuit ingens, præter ^{ca}
 militare stipendium) ipse persolui: quamuis ex tot ^{ca}
 uictorijs nostris ingens ad uos præda & res accesserit. ^{ca}
 Coronæ aureæ, quibus plerosq; uestrum donauis, ^{ca}
 tam nostræ erga uos singularis beneuolentiæ, quàm ^{ca}
 uirtutis uestræ immortalia monumenta sunt. Quis- ^{ca}
 quis militum in prælio cecidit, gloriosa illi mors, fu- ^{ca}
 nus illustre fuit. Aeneæ etiam statuæ pluribus eorum ^{ca}
 domi positæ, parentibus honor hic redditus, ut pu- ^{ca}
 blicorum munerum ac tributorū expertes sint. Ne- ^{ca}
 mo adhuc uestrum, me ducente, & rem gerente, fugere ^{ca}
 coactus uitam amisit. Et nunc sanè uel ætate uel casu ^{ca}
 imbecilliores factos, ita domum remittere constitue- ^{ca}
 ram, ut uel ijs qui domi ociosi uitam agunt, inuidiosi ^{ca}
 fierent. At postq̄ idem abeundi animus omnibus est, ^{ca}
 abite omnes, ac domū renunciate: Rediisse uos, rege ^{ca}
 uestro deserto: qui Persas, Medos, Bactrianos, ac Sa- ^{ca}
 cas uicit: Vxios, Arachotos, & † Dranchos expu- ^{ca}
 gnauit: Parthos † Coracosinos, & Hyrcanos, usq; ^{ca}
 ad Caspium mare domuit: qui Caucasum montem ^{ca}
 transgressus, portasq; Caspias: itemq; Oxum, ^{ca}
 Tanaim,

† Δράκας.

‡ χορασμίνας

10 Tanaim, Indum, à nemine antè præterquàm ab uno
 11 Dionysio traiectum: Hydaspem quoq; & Accsinem,
 12 Hydraotem atq; Hyphasim transgressurus fuerat, si
 13 sequi uoluissetis. qui deniq; in Oceanum per utraq;
 14 Indi hostia profectus, atq; inde in terram egressus,
 15 per Gedrosorum fines, atq; imperuias solitudines,
 16 Carmanos atq; Oritas cœpit, emensoq; Oceano ab In
 17 dorum finibus ad Persicum mare, nauali classe uos
 18 incolumes ac uictores Susa reduxit. Hec, inquam, do
 19 mum renunciate, meq; à uobis deuictarum gentium
 20 fidei relictum esse. Quæ ubi elocutus est, protinus
 21 surrexit: regiamq; ingressus, neq; corpus curauit,
 22 neq; amicorum quenquam eo die ad se admisit. Idem
 23 postridie fecit. Tertio die uocatis ad se Persarum pri
 24 moribus uiris, ducatus ordinum inter eos diuisit: &
 25 quos consanguineos appellauit, ijs solis sibi osculū
 26 ferre licere sanxit. At Macedones regis oratione cō
 27 moti, attonitis similes, apud tribunal nulla uoce edi
 28 ta constitere: nemine regem intrò sequi auso, præter
 29 regionum amicorum ordinem, & corporis custodiū.
 30 Ipsa uero multitudo neq; permanendo quid ageret
 31 sciebat, neq; discedebat. Postquàm uero cognitum est
 32 quid intus actū essent, ducatus Persis datos, Barba
 33 ros in uarios ordines distributos, Macedonica nomi
 34 na ijs imposta, non iam amplius conceptum animis
 35 dolorē perferre potuerunt. Sed concursu in regiam
 facto,

facto, arma ante ianuam, poenitentiae signum proiecerunt: ac prae foribus stantes, introueri se, sibiq; ignosci suppliciter orabant, seditionis autores dedituri: nec à ianua, nisi uenia impetrata, discessuri. Quae postquam regi nunciata sunt, patefacta ianua ad eos egressus, cum animaduertisset illorum eiulatum ac tristitiam, ipse quoq; collachrymatus est. Cumq; aliquantum uelut aliquid dicturus constitisset, illi tam diu immobiles ac supplices mansere. Tum Callines, silente rege, etate simul et dignitate in equitatu amicorum non obscurus, pro omnibus ita locutus est.

Haec sunt (ô rex) quae Macedonum animos conturbant, quod Persarum quosdam tibi cognatos effecisti, quod consanguineos appellas, quod eosdem tibi osculum ferre permittis: quam rem usq; adhuc Macedonum nemini concessisti, qui te per infinitos labores, per immensa pericula, tam diu procul à patria secuti sumus. Nos uero te quoquò uelis sequi decreuimus, nec recusamus quo minus eosdem labores ac pericula de integro subeamus. Nam quod huic peregrinationi finè imponi cupiebamus, nò sanè odio tui, non militiæ satietate fiebat: sed (quod tibi minimè mirū uideri debet) patriæ, parentū, coniugū, liberorq; diuturno desiderio. Itaq; siue regredi, siue progredi uelis, imperium tuum nò detrectabimus. Quibus uerbis placatus Alexander, uti Macedones consanguinei

Arma ante ianuam proiecit poenitentiae signum.

Callinis oratio.

sui appellarentur, utq; osculum ferrent, concessit. Primusq; omnium Callines cum osculatus est: idem cæteri Macedones fecere. Quo facto, rursus assumptis armis, quæ ante regias fores proiecerant, leti in castra reuersi sunt. Deinde Alexander quo dijs gratias ageret, sacrificio facto, conuiuium populare instituit, in quo primi circa ipsum honoris gratia Macedones accubere, deinceps Persæ: post eos ex alijs gentibus deuictis, quicumq; aut dignitate aut uirtute præstabant. Tum cratere, quo rex biberat, ad eos qui circa ipsum discubuerat circumlato, uota suscepta sunt, incipientibus Græcis uatibus, et magis, tum alia regi exercituiq; prospera, tum maxime æternâ Macedonum ac Persarum concordiam, et cõmunis imperij societatem precantibus. Nouem millia uirorum huic conuiuio affuisse fama est: eosq; omnes ex eodem cratere libasse. Post hæc uolens libensq; , quod prius instituerat, Macedonas missos fecit: quos uel ætas, uel morbus, uel uulnera inutiles bello reddidissent. Hi ad terdena millia fuisse perhibentur: quibus non præterita modo stipendia cum fide persoluit, sed etiam pecuniam in uaticum præbuit, talento singulis dato. Filios ex fœminis Asiaticis susceptos, cum matribus apud se relinquere iussit, ne causa seditionis in Macedonia essent: quos Macedonibus moribus institutos, ac rei militaris doctos, ipse postea in Macedoniam rediens,

Conuiuium
nouem milia.

diens, parentibus esset redditurus. Ad hæc Craterũ quo fidelissimo & amantissimo utebatur, ijs ducem exhibuit: omnibusq; salutatis, præ charitate lachrymantes, lachrymans & ipse à se dimisit: mandatis Cratero additis, uti eos in Macedoniam reduceret, ipse Macedoniae, Thessaliae, ac Thraciae præesset, Græcorumq; libertatem tucretur. Antipatrum, qui & ipse proficiscebatur, alios Macedonas qui militare possent, pro ijs qui domum remittebantur, ad se ducere imperat. Polyperconta quoq; cum his mittit, ut si quid aduersi Cratero in itinere contingeret, qui haud satis firma ualetudine erat, ipse Crateri munus (ne dux itineris desit) subeat. Fama quædã licet obscura, in uulgus exijt, ab his qui regũ negocia, quo magis occultãtur, hoc magis efferre concupiscũt: quæq; uerisimilia uidentur, semper in peiorem partẽ uertunt: Alexandrũ compulsum maternis de Antipatro calumnijs, Antipatrũ Macedonia amouere cogitasse. Sed fortasse hæc Antipatri euocatio nihil ad ignomiã eius pertinebat: sed potius, ne ex illorũ cõtentione aliquid mali oriretur, quod ipse postea sanare non posset. Namq; frequentes literas ad Alexandrũ dabãt. Antipater Olympiadẽ ut importunã, ut mobilẽ accusans, quodq; circa plurima occuparetur, quæ haudquaq; decere uiderẽtur Alexandri matrẽ. Quibus de rebus commotũ Alexandrũ aliquando dixisse

Antipater in
solentior.

perhibent, grauem pensionem pro mensibus decem, quibus in utero eius fuisset, matrem à se exigere. Olympias uero Antipatrum, ut insolentiosem, tum ex diuturno imperio, tum ex fauore popularium factū arguebat. Nec iam amplius recordari, à quo tantam potestatem accepisset: sed semet tanti se faceret, ut sibi dignus ipse uideatur, qui Macedonibus cæterisq; imperans regnet. Atq; hoc magis apud Alexandrum ualuisse uidebantur, quæcunq; in suspicionem insidiarum & affectati regni de Antipatro ferebantur. Nihil tamen ab Alexandro uel dictum uel factum, ex quo quis suspicari posset, ipsum ab Antipatro abalienatum esse.

Desiderantur hic uersus aliquot,
etiam in Græco.

πιδίον vii-
ασιον.

Hoc sermone deterritū Hephæstionem, cum Eumene, licet inuitum uolente, reconciliatū esse. In hoc ipso itinere fertur Alexander campum uidisse, in quo iumenta regia pasci solita (Nissæum uocitatum, equosq; Niseos appellatos) Herodotus autor est: fuisseq; olim in his campis equarum circiter CL milia, tunc uero non reperta plus L milibus, quarum Alexander haud multo plures quàm quinq; asportauit. namq; à latronibus direpte distractaq; fuerant. Huc
Αίροπα

Atropates Medorum satrapes foeminas C ad Alexandrum adduxit, quas ex Amazonum genere esse aiebat: eas cultu & habitu uirili ornatas, præterquæ quod secures pro lanceis, pro clypeis peltas ferebāt. Nonnulli etiam ferunt, dexteram mammam ijs minorem fuisse: quàm, dum in prælijs uersabantur, exerebant. Eas omnes Alexander ne quid probri in castris paterentur, domum remisit: iussas reginæ renunciare, sese ad eam generandæ prolis causa profecturū. Verū hæc neq; Aristobulus, neq; Ptolemæus, neq; alius quispiam grauis autor tradidit. Sed neq; existimauerim, Amazonum gentem ea tempestate superfuisse: de quibus neq; etiam is qui fuit ante Alexandri tempora Xenophon, rerum scriptor et dux inclytus, mentionem fecit: cum quidem & Colchorū & Phasiorum, cæterarumq; gentium Barbararum meminerit, quasq; Græci à Trapezunte oppido profecti, uel etiā prius quàm ad Trapezunta uenirent, percurrerunt. quibus in locis haud dubiè his Amazones occurrissent, si qua adhuc temporibus illis earum soboles extitisset. Mihi autem nō uidetur incredibile, fuisse aliquando Amazonum genus: cū sit à tam multis & claris autoribus celebratum. quandoquidem & Herculem fama est aduersus eas missum, Hippolytes reginæ à se uictæ ballheum in Græciam reportasse: et Athenienses Theseo duce has cast-

Atropates

Amazones.

Xenophon.

Herculis æ
Thesei cum
Amazonib.
bellum.

dem, cum Europam inuaderent, primo praelio superatas repulisse: quam pugnam à Cimone non minore cura, quàm Atheniensium ac Persarum, scriptam constat. Præterea & Herodotus, & quicumq; historiariarum scriptores Atheniensium res gestas literarum monumentis mandauerunt, bellum imprimis contra Amazonas celebrauere. Si quas uero fœminas equestri bello adortus Atropates ad Alexandrum duxit, non Amazonas illas, sed alterius cuiuspiam stirpis Barbararum gentium equitandi peritas, & in Amazonum morè armis instructas fuisse crediderim. Cũ autem adhuc esset in Ecbatani Alexander, sacrificio peracto, quo dijs gratias ageret: ludisq; gymnics ac musicis editis, amicis lautissimum epulum præbuit. Inter hæc Hephæstion in morbum incidit, eratq; is dies ab initio morbi septimus: quo die ludi, quibus pueri decertabant, agebantur. Cumq; ei renunciatũ esset, morbum inualescere: relictis repente ludis, ad Hephæstionem contendit. Cæterum tanta uis morbi fuit, ut ille prius expirauerit, quàm rex eò peruenire potuerit. Hic alij alia de Alexandro scripserunt. omnes tamen in hoc unum consentiunt, incredibile dolore affectum. Qualem autem sese in dolore præstiterit, tradiderunt, prout quisq; Hephæstioni, uel etiam ipsi Alexandro affectus erat. Eorum uero qui indecentiora scripsere, alij uisi sunt existimasse ad
regis

Hephæstionis
mors.

regis laudem accedere, quæcunq; doloris impatien-
tia aut dixerit, aut fecerit, in amicissimi hominis fu-
nere. Alij hæc eadem ei uitio uertunt, ueluti rem maie-
statis regiæ fastigio indecoram, & Alexandri nomi-
ne indignam. Vtcunq; res fuerit, scribunt & hi qui-
dem, Alexandrum ad multam diem super amici cor-
pus exanime eiulantem procubuisse, uixq; inde ab
amicis abstractum. Sunt item qui scribant, non eū mo-
do diē, sed & noctē consequentē, dolore luctuq; con-
tinuasse. Nec desunt qui tradāt, iussisse regē Glauciā
medicū, quod in danda potione indiligentior fuisse ui-
sus esset, uel (ut alij tradunt) cū uideret Hephæstionē
uino impleri, nō inhibuisset, necari. Sed quod ipse si-
bi capillū disciderit, super amici corpore prostratus,
& alia quæ dī huiuscemodi fecerit, nō utiq; inter in-
decora & indigna posuerim: præsertim cū Achillē
hoc idem fecisse in amici morte acceperimus, quem
ille usq; adeo à pueritia æmulari uidebatur. Ferunt
etiam aliqui (quod ego minimè crediderim) currum,
quo corpus Hephæstionis uehebatur, Alexandrum
conscendisse, ac rexisse. Quidā etiā scripsere, pau-
mentū templi Aesculapij, quod erat in Ecbatanis, ab
ipso Alexandro defodi iussū, quod medicæ artes nihil
Hephæstioni profuisset. Sed hoc haudquaquam credēdū.
est enim Barbaricū, atq; impiū, neq; Alexandro, sed
magis Xerxe diuinitatis cōtēptore dignū, à quo etiā
Helle-

Alexandri d.
Hphæ: 10
nis morte
dolor,

Achillis imita-
tor Alexand,

Xerxes diui-
nitatis con-
tempor.

Aesculapio
suffixum ab
Alexandro
donatum.

Helleſpontum compedibus uinctum ferunt. Verum-
enim uero hoc mihi non procul à uerifimili uidetur
eſſe, quod eſt à quibusdam traditum: Eunti uerſus
Babylonem Alexandro multas Græcorum legatio-
nes in itinere obuiam ueniſſe, in quibus Epidauræorum
legati erant. quibus cum poſtulata conceſſiſſet, mu-
nus dedit, quod Epidauri in Aesculapij templo ſuffi-
gerent, his uerbis additis: Quamuis Aesculapius ſeſe
aduerſus me parum æquum præbuerit, qui amicum
(quem alterum me exiſtimabam) interire paſſus ſit.
Id autem à pluribus pro uero memoriæ proditum,
Alexandrum Hephæſtioni tanquam heroi ſacrifica-
ri iuſſiſſe. Alij addunt, miſiſſe illum nuncios ad Am-
monem patrem, percontatum, an ipſi Hephæſtioni
tanquam deo ſacrificari permetteret. idq; Iouem ne-
gaſſe. Illud uero inter omnes autores conſtat, Ale-
xandrum totum triduum poſt Hephæſtioniſ obitū
cibo & cætera curatione corporis abſtinuiſſe, ſem-
per interim aut lamentantem, aut eiulantem: man-
daſſeq; illi ſunus parari Babylone, decies centies ta-
lentū impendio, uel eo pluris, ut quidam ſcripſere,
luctumq; publicum Barbaris edixiſſe. Ad hæc plu-
res ex amicis ad leuandum dolorem, & ſe & arma
deuiſiſſe Hephæſtioni: ac primum omnium Eume-
nem (quem paulo antè diximus inimicitias cum He-
phæſtione geſiſſe) ne quid ſuſpicaretur Alexander ſe

ex illius morte letitiam cœpisse. Præter hoc Alexander ne Hephæstionis nomen interiret, neminē quēquam in illius locum suffecit: ordinemq; cui præfuerat, Hephæstionis tribunatum Chiliarchiam, hoc est millenariam appellari uoluit: eiq; signum præferri in agmine, & in prælio, quemadmodum ipse Hephæstion constituerat. Certamen quoq; gymnicum ac musicum, ac multo quidem illustrius magnificentiusq; priorū, tum pugilum multitudine, tum donatiui magnitudine edere decreuerat. Tria namq; pugnantium millia in id præparauerat, qui (ut ferunt) non multo post in ipsius funere certauerunt. Et iam aliquantum temporis à luctu eius processerat, seq; ipse à mœrore reuocare cœperat, cum amici consolando posito luctu ad belli curas retraxerunt. Itaq; in Cossæos gentem bello ualidam, Vxijs finitimam, primum duxit. Sunt hi montani populi, locos natura munitos incolunt, ac seorsum depascunt. Vbi se potentiore aliquo exercitu peti uident, in montium cacumina aut gregatim, aut singillatim, prout cuiq; promptū est, sese recipiunt. Quæ cum propter difficultatem subiri ab hostibus non possint, illis recedentibus, ipsi in pagos suos reuertentes, ad latrocinia ex quo uitam agunt conuertuntur. Et quanquam anni tempus (per hyemē enim ista gerebantur) ac locorū iniquitas aduersaretur, ipse nihilominus unā cum

Chiliarchia

Cossæi.

Pto-

Legati diuer-
ferum popu-
lorum ad Ale-
xandrum.

Ptolemæo eam gentem collibus depulit, exterminã-
uitq; adeò, ut nihil eius uirtuti in accessum aut inui-
ctum esset. Petenti Babylonem Aphricæ legati occur-
rerunt: eiq; gratulantes ob tantas res prosperè ge-
stas, coronam de Asiæ regno imposuerunt. Ex Italia
quoq; Brutij, Lucani, ac Tusci legatos de congratula-
tione uictoriæ ad eum miserunt. Idem & Carthaginiens-
es fecisse dicuntur. ab Aethiopiibus quoq; uenisse lega-
tos, & item à Scythis Europam incolentibus, item
à Celtis & Hispanis, amicitiam petentes, congratu-
lantesq; , quorum nomina & cultus tum primū co-
gnouere Macedones. Ex his etiam quosdam uenisse
ferunt, ut de controuersijs suis iudicaret. Ac tum ma-
ximè ob eas res Alexandrum & sibi ipsi, & ijs qui
cum eo erant, rerum dominū uisum esse. Aristus ue-
ro & Asclepiades (qui & ipse rerum Alexandri scri-
ptor est) tradunt Romanos quoq; legatos misisse,
edoctumq; de eorum institutis ac moribus, deq; o-
mni repub. futuros illos præpotentes, ueluti uaticin-
antem dixisse. Verum hoc neq; pro certo affirmaue-
rim, neq; ut prorsus incredibile reiecerim: licet nul-
lus Romanarum rerum scriptor de huiuscemodi le-
gatione mentionem fecerit, neq; ij quos magis se-
quor, Ptolemæus & Aristobulus. Caterum haud con-
sentaneum rationi uidetur, Romanos gentem tum
maximè libertati studentem, ad regem alienigenam

An uerisimi-
le, Romanos
ad Alexãdru
legatos mi-
sisse,

tam procul, per tanta maris ac terrarum spacia, legatos misisse: præsertim quos neq; metus, neq; spes ulla, aut utilitatis ratio moueret, quiq; tyrannos ac reges ueluti alienæ libertatis oppressores perosæ essent. Post hæc Alexander Heraclidem Argei cum fabris naualibus in Hyrcaniam mittit, qui excisa in montibus materia, alias partim apertas, partim tetras instar Græcarum fabricentur. Miro enim desiderio ardebat agnoscendi, cui nam mari Caspium & Hyrcanum iungantur: utrum Euxino ponto, an Oceano (qui ab oriente circumfertur uersus Indos, in sinum Hyrcanum) refundatur: quemadmodum Persicum ac rubrum mare, Oceani sinus esse comperebat. nondum enim cognita erant maris Caspij initia, quamuis multæ gentes circa ipsum incolerent, multisq; annibus celebre esset. Namq; Oxus ex Bactris Asiaticorum fluminum excepto Indo amplissimus, in ipsum mare excurrit, & Araxes quoq; qui per Scythas: Oxyartes ex Armenis elabitur, in hoc ipsum mare exire à multis fertur. Multi præterea alij amnes, partim qui in superiores exeunt, partim q; seorsum fluunt, in ipsum mare feruntur. Sed ij q; de cogniti sunt: cæteri aut amnes ab ulteriori sinus parte, quam Scythæ montani accolunt, prorsus ignotis nostris sunt. Tygri flumine traiecto, cum exercitu

Baby-

Oxus.
 Δία οξυάρτη
 Δι, οξυάρτης.
 Ο ξέρ οξυάρτη
 Δι, τ' εἰς ἄρ-
 μινίωρ πρὸν-
 τα, &c.
 Araxes.
 Oxyartes.

Babylonē proficiscenti Alexandro processere obuiā
 Chaldæi uates, ne Babylonē peteret orātes: sed Beli,
 qui pro deo apud eos colebatur, oraculo monitos,
 profectionem eius per id tempus in eam urbem uitæ
 eius periculum portendere. quorū monitis irridens,
 Euripidis uersum protulit. Is in Latinum conuersus,
 hanc habet sententiam: Optimus is uates, qui conie-
 ctat bene. Tum illi: Postquam o rex statuisti introire
 ad occidentem, ne respexeris cū exercitu adueniens,
 sed circumacto agmine ad orientem cōuertere. Cum
 id facere statuisset, itineris iniquitas (quod & aquo-
 sum & palustre erat) ut consilium immutaret com-
 pulsit: ita iubente siue fortuna, siue fato, ut ea uaderet
 uia, quæ sibi uitæ finem allatura esset. Sed ei fortasse
 satius fuit, quo tempore in supremo gloriæ foelicitatisq;
 fastigio collocatus, & adhuc suis charus erat,
 ex hac uita discedere, ne postmodum tantas uicto-
 rius calamitas aliqua fœdaret. Qua de re Solonē di-
 xisse perhibent, Croesum monentem, uitæ finem spe-
 ctandū, nec prius beatū quenquā definiendū esse. Nā
 uel ipse quidem Hephæstionis interitus nō parui in-
 fortunij loco Alexandro uidetur accidisse: quem mea
 sententia præuenire ipse, quàm uiuens experiri ma-
 lisset: non secus atq; Achilles Patroclo præmori,
 quàm necis eius ultor relinqui optauit. Erat autem
 iniecta suspicio quædā Alexandro de Chaldæis, quod
 non

De morte Ale-
 xandri Plut.
 Iustin. Curt.
 Virruuiuslib.
 S. Herodotus,
 Orosius, &
 alii.

non tam ipsius causa atq; ex oraculo, quàm priuata aliqua utilitate aduentum suum in urbem impedire conarentur. Nam Beli templum, quod Babylonij religiosissimè colebant, media in urbe erat, ex latere coctili, magnitudine atq; opere præclarum. Quod templum Xerxes è Græcia reuersus, quemadmodum & cætera Babyloniorum loca sacra, euerterat. Id instaurare Alexander in animo habebat, & (ut quidam scripserunt) ampliatis fundamentis augere. cuius rei causa locum iam purgari, ruderâq; exportari iusserat. Cumq; ij quibus hoc negocij demandauerat, negligentiores fuissent, cogitabat ipse cum uniuerso exercitu opus aggredi. Magnus agri atq; auri modus à superioribus Assyriorum regibus Belo relictus fuerat, ex quibus templi ornamenta comparabantur, fiebantq; Belo sacrificia. Post euersum uero templum, Chaldæi annuos fructus, cum in nullos iam templi usus conferrentur, inter se diuidebāt. Quam ob rem in suspicionem inciderat, ne ijs grauis esset sua in urbem profectio, neu instaurato templo tantis commodis priuarentur. Voluisse tamen Alexandrum Aristobulus tradit, demonstratâ à Chaldæis partem declinare, sed propter paludes interiectas consilium sequi non potuisse. itaq; siue uolentem, siue inuitum, Beli oraculo non paruisse. Aliud quiddam huiusmodi scripsit Aristobulus: Apollodorum Amphipolitem

Beli templi.

Apollodorus
Amphipolites.

Pythagoras
uates.

amicorum Alexandri ducem in eo exercitu, quem apud Mazæum Babylonis satrapem reliquerat, cum uideret Alexandrum ex Indis reuersurum in satrapas seuerius animaduertentem, quos diuersis regionibus posuerat, Pythagoræ fratri suo scripsisse, (erat enim extorum inspector) deq; salute sua per literas consuluisse. Interrogatum ab eo, cuius potissimum metu id exquireret: rescripsisse, quod regem atq; Hephæstionē timeret. tum Pythagoram sacrificio facto super Hephæstione, exta inspectisse, cumq; in epate immolatae hostiæ caput non apparuisset, rescripsisse Apollodoro fratri, literasq; ob signatas certo nuncio ad eum dedisse ex Babylone in Ecbatana, quibus docebat, nihil à se de Hephæstione metuendū, quoniam intra breue tempus è medio secessurus esset. Quam epistolā, ait Aristobulus, Apollodorum accepisse pridie q̄ Hephæstio exiret è uita. Post uero sacrificio super Alexandro facto, inspectoq; iecinore, nihilo magis caput hostiæ apparuisse: idemq; fratri de Alexandro quod de Hephæstione prius scripserat, per epistolam significasse. Apollodorum uero hæc Alexandro nunciaisse, magis ut eximium quendam amorem erga regem præ se ferret, quàm ut eum periculi admoneret. Quo uehementer laudato, postquam rex Babylonem ingressus est, percontatus est Pythagoram, quibus

quibus de signis talia fratri de se scripsisset. Cui ille, quod hostiæ iecinora sine capite inuenta essent. Eo rursus interrogante, quid nam ea res significaret? magnum malum, respondisse. Tantum uero absuit ut Pythagoræ ob eam rem Alexander succensuerit, ut eum magis dilexerit: quoniam simpliciter quod sentiret prædixisset. Hac Aristobulus tradit sese ex Pythagora audisse, ac postea Perdicæ atq; Antigono eadem prædixisse, cum itidem exta non respondissent: Perdicæ, quo tempore aduersus Ptolemæum exercitum duxit: Antigono autem, in prælio quod cum Seleuco ac Lysimacho commisit. Atqui de Calano sophista Indo ita scriptum est, dum moriturus ad pyram incederet, cæteris quidem amicis præter Alexandrum ualedixisse. illum enim se Babylone reperturum, ibiq; uale iussurum. Quæ uerba cum qui aderant, tunc neglectui habuissent, mortuo apud Babylonem Alexandro memoria repetita de Alexandri morte dicta esse compererunt. Eunti Babylonem Alexandro legationes Græcorum obuiam uenere. quibus aut de rebus singulæ legationes cum adierint, incertum. At quantum ego existimo, pleræq; earum congratulatum profectæ sunt, propter tot ac tam ingentes uictorias, et incolumem cum exercitu ex Indis reditum, quos benigne susceptos domum remisit. Quasque uero aut clarorum hominum statuas, aut decorum simulachra,

siue quid aliud eiusmodi quo exornari celebrariq;
 memoriam uirorum solet, quod Xerxes Babylonē,
 uel Susas, ac in Pasargadas, aut quamuis aliam Asiae
 partem ex Graecia deportauerat, eorum omnium
 reportandorum potestatem legatis fecit. Et imprimis
 aeneae Harmodij & Aristogitonis statuæ Athenas
 relatae perhibentur, itemq; Dianæ & Cerceæ simulachrum.
 Peruenerat autem & classis Babylonē, ut est ab Aristobulo traditum. pars quidem Euphrate
 flumine è Persico sinu subuecta, cui Nearchus præerat: pars à Phoenicia terrestri itinere nauibus
 ipsis, quò uehi possēt, in plures partis defecta. hæc fue-
 re quinqueremes duæ, quadriremes tres, triremes
 duodecim, aliæq; naues circiter triginta: quæ ita de-
 sectæ, ad Euphratem in Thapsacum urbem è Phœ-
 niciae deportatæ, ibiq; denuo compactæ, secundo flu-
 mine Babylonē profectæ sunt. Alias præterea naues
 cæsis cupressis, quæ materia in Assyria passim abundat,
 parari iusserat, remiges ex Porphyraeis ac Phœnicibus
 cæterisq; maritimæ oræ accolis magno numero accerserat,
 portumq; apud Babylonem, qui esset mille nauium longarum
 capax, naualiaq; in eodem portu ædificari curauerat.
 Misitq; Micalū Clazomenium cum quingentis talentis in Phœniciam
 & Syriam, qui uel mercede conduceret, uel coëmeret,
 quoscuq; ad rem naualem idoneos reperiret.

τὸς κλάσεις
 in Græco
 legebatur.

iam enim animo meditabatur, in oram sinus Persici atq; insulas propinquas colonias deducere. Ea namque regio sibi haud minus opulenta, quam Phoenicia esset futura, uidebatur. Tantae classis apparatus faciebat, ueluti contra Arabes gentem numerosam profecturus: occasionem hanc belli nactus, quod soli ex omnibus Barbaris earum partium neq; legatos ullos ad se misissent, amicitiam petentes, neq; ullo munere dignati essent. Verum enim uero ueluti ego existimo, magis eum cupiditas dominandi mouit, quae in summis quibusq; uiris inexplebilis & irrequieta est. Fama autem tenuit, institutae profectiois causam fuisse, quod acceperat Arabas duos tantum deos colere, Coeli scilicet ac Dionysium: Coelum, quod astra contineat, tum caetera, tum solem, cunctis rebus humanis manifestò utilem atq; salutarem: Dionysium uero, quoniam exercitum aduersus Indos duxisset. quapropter neq; indignum neq; iniquum existimabat, se apud illos tertium haberi deum, cum se non inferiora Dionysio fecisse sciret. Dionysij quoq; exemplo ipsos Arabas postquam uicisset, libertatem concessurus fuerat. Inuitabat eum praeterea regionis opulencia, atq; foelicitas. audiebat castiam apud illos gigni palustribus locis, ex arboribus myrrham ac thura legi, cinnamum ex arbusculis rescindi, prata sine ullo humano cultu suapte natura nardum gignere.

Arabum duo
dii.

Arabiae aro-
mata.

Magnitudo autem orae Arabicae haud minor quam Indiae esse ferebatur: multaeque insulae in conspectu sitae. Esse praeterea aiebant in iisdem locis frequentes portus ac stationes receptui classis idoneas, ac loca condendis urbibus situ peropportuna: duas item insulas contra Euphratis hostia, quarum propiorem ab ipsius amnis marisque confinio ad centum et viginti stadia distantem. Et hanc quidem minorem sylvis densam, plurimumque incultam: in ea templum Dianae, circa quod indigenae habitarent, ceruos et capreas passim errare lucis templo circumiectis, quos occidi praeterquam sacrificij causa nefas sit. Hanc insulam scribit Aristobulus iussisse Alexandrum Icarum appellari, a nomine Icarum insulae in Aegeo mari sitae. in qua fama est, Icarum Dedali filium liquata alarum cera cecidisse: quo casu et insulae et mari appellationem dedit. Altera uero insula a fluminis hostio remota ferebatur, unius diei ac noctis nauigatione, quam Tylum uocant, Icaro maiorem, magnaque ex parte cultam atque frugiferam. Haec per Archiam Alexandro renunciata sunt: qui ad explorandam nauigationem missus, ad eam insulam nauigauit, non ausus ulteriora petere. Androsthenes quoque alia naui missus, multum orae Arabicae praeterlegit. Longissime autem omnium nauigando processit Hieron ille Solensis gubernator: cui Alexander mandauerat, uti Arabicum Cheronnesum

Icarus insula.

τύλος
insula.

Hieron.

ronnesum (ea est peninsula) nauigando lustraret, donec ad Arabicum sinum, qui ad Aegyptum spectat, ubi Heroum urbs sita est, perueniret. Reuersus magnitudinem illius circumflexus, qui non minor ora Indorum esset, Alexandro nunciauit. promontorium esse longè in Oceanum porrectum, quod & ij qui cū Nearcho ex India nauigabant, priusquam in sinum Persicum flecterent, ante se uiderant: parumq; abfuisse, quin eodem traiecerint. nam ita faciendū Onesicrito gubernatori uidebatur. Caterum Nearchus id à se uetitum scribit, ut enauigato per circuitū sinu Persico, posset Alexandro ea renunciare pro ueris, quorū explorandorū gratia missus esset. Non enim ut mare, sed uti oras mari adiacentes agnosceret, & ipsius orae incolae, eorumq; mores, stationes, portus, aquas, terrasq; frugiferas & item incultas atq; asperas edisceret, se missum esse: & eam rem saluti exercitui fuisse, qui seruari non potuisset, si ad Arabiae deserta nauigasset, propter quae Hieron retrocessisse dicitur. Interim uero dū triremes edificantur, portusq; apud Babylonem foditur, Alexander per Euphratem ad annum Pollacopam deuectus est. Abest autem is annis à Babylone DCCC ferme stadia: ex Euphrate oritur, non ex fonte. namq; Euphrates ex Armeniae montibus oriens, hyberno tempore imbribus in niues concretis tenuior, intra aluē sese cobi-

Heroum urbs

Pollacopas
flu.
Euphrates.

bet: uere autem, sed magis cum sol æstate retrogradus fieri cœpit, solutis niuibus ingens exit, ripasq; supergressus Assyriorum campos inundat: totamq; regionem circumiectam obrueret, nisi sese Pollacopam in flumen, deinde in paludes ac stagna exoneraret: quæ usq; in Arabum fines continuatæ, deinde magno spacio per uada, postremò per multos subterranæos meatus in mare funduntur. Resolutis uero niuibus, præsertim circa Vergiliarum occasum, Euphrates minor elabitur, & nihilominus magna pars eius per Pollacopam in lacus deriuatur. nisi autem Pollacopas septus intra alucum coherceretur, usq; ad eò exhaustiretur omnis aqua, aut Assyriorum campos irrigare non posset. Quapropter eius exitum in Pollacopam obstruere, Babyloniorum satrapæ curæ est: idq; ingenti opere perficitur, licet haud difficulter obstruatur. quoniam terra ipsa limosa, ac plurimum lutosa est: quæ ubi in se fluminis aquam admisit, non facile reflectitur. idq; operis denis hominû millibus trimestre erat. Quæ Alexandro enarrata, incitauerunt eum, uti aliquid in utilitatem Assyriæ meditaretur. Itaq; qua in Pollacopam deriuabat Euphrates, eius exitum firmitus obstruere instituerat. Cumq; ad XXX stadia ulterius progressus esset, solum reperit lapidibus interiectis solidius, quod discissum, & ad antiquam fossam (per quam Pollacopas

copas labebatur) congestū, non sineret facile aquam diffundi, propter terræ ipsius firmitatē: atq; ita statis annitēporibus aquarū cōuersio facilis futura uidebatur. Huius rei maxime gratia Alexāder ulterius per Pollacopam nauibus uectus, nauigando in lacus peruenit, Arabiæ propinquos: ubi placita situs opportunitate, urbem edificauit, atq; eò coloniam deduxit ex Græcis mercenarijs quicunq; aut senectute aut ægritudine aut casu aliquo inualidiores facti, ea loca incolere quàm castra sequi maluerunt. Deinde spretis Chaldæorum monitis, quoniam nihil sibi sinistri contigerat (nam à Babylone diuerterat, ut denunciatum malum euitaret) quasi omne periculum tempus admississet, fiducia plenus retro per paludes nauigabat, Babylonē à sinistra habēs. Cumq; pars nauis ignaris gubernatoribus propter paludium multiplices flexus incerta erraret, misso duce qui uiam demonstraret, totam classē continuo reduxit. Ferunt circa eas paludes ac lacus esse complura regum Assyriorum sepulchra: cumq; nauigando pergeret (ipse enim ut fertur triremem qua uehebatur, forte itū regebat) obortum ualidiorem uentum ornatum capitis ac diadema ei abstulisse: diadema uento raptum harundini, quæ forte monumento cuidam ueterum illorum regum innata erat, hæsisse: capitis ornamentū haud procul ab eo (erat enim ponderosius) in aquā

Alexandri
mortis futu-
ræ prodigiū

concidisse, idq; futuri casus triste prodigium habitū.
 Ad hæc aliud tristius accessit. nam cū nauta quidam
 strenuus sese in paludem coniecisset, receptum dia-
 dema, ne manu gestans aqua perfunderet, capiti suo
 impositum, ad Alexandrum reportauit. Pleriq; eo-
 rum qui res Alexandri scripserunt, talento ob cam-
 rem donatum scribunt: deinde accepto præmio, ca-
 pite puniri iussum: Chaldæis uatibus haud negligend-
 um monentibus, quod tam temerè diadema regium
 induisset. Aristobulus autem (cui magis crediderim)
 refert, illum talentum, deinde plagas accepisse, quod
 iniuriam diademati fecisset, eumq; Phoenicē fuisse.
 Sunt & qui asserant, Seleucum hunc fuisse: idq; fa-
 ctum significasse & Alexandro interitum, & ipsi
 Seleuco magnum mox euenturum imperium. Illum
 enim inter eos qui Alexandro successerunt, ingentē
 tum imperio tum animo tum opibus regem fuisse,
 cæterosq; superasse. Reuersus Babylonem Alexan-
 der Peucestam cū Persis circiter XX millibus è Per-
 sive regressum reperit: magnam quoq; Tapurorum
 & Cossæorum manū adduxerat. Venerat item Phi-
 loxenus ex Caria, cum eius gentis quàm plurimis. Me-
 nander quoq; ex Lydia, Lydos complures aduexe-
 rat. Accesserat & Menidas, cū copijs sibi attributis.
 Inter hæc aduenerunt Græciæ legati, ijq; ipsi coro-
 nati, & congratulantes aureis coronis Alexandrum
 coro-

coronauere. Ab eo tamen haud procul certè mors aberat. Tum Persis collaudatis, quòd Peucestæ paruis-
sent, & item Peucesta, quòd eos moderatè sapien-
terq; gubernasset, ipsos in Macedonicos ordines re-
degit omnes, ita tamen, ut decurio Macedo esset, iteq;
semidecurio, ita à mercede quam capiebat appella-
tus: quæ quidem minor erat quàm decurionis, maior
autem quàm cæterorum qui sine honore militabant.
Secundum hos XII Persæ, ultimus uero decurio Ma-
cedo esset, & huic X stateræ stipendium esset. Qua-
propter contingebat in singulis quibusq; decurijs
Macedones quatuor inesse, è quibus tres plus mer-
cedis capiebant. quartus decuriæ princeps erat. Per-
sæ uero XII erant. Macedones patrijs armis instru-
eli ibant, Persæ uero alij sagittis, alij quidem amenta-
tis iaculis utebantur. Interim Alexander crebro clas-
sem ad remū exercebat: triremes cū quadriremibus
celeritate certabāt, coronabanturq; uictores tã remi-
ges q̄ ipsi nauū gubernatores. Per eosdem dies uene-
runt & ab Ammone, quos sciscitatū miserat, quos ho-
nores sibi esset fas Hephæstioni mortuo tribuere:
hiq; renunciauerunt, tanq̄ heroi sacrificari fas esse,
ita Ammoni placere. Quo oraculo letatus, posthac
illū tanq̄ heroa coli iussit, eiq; congrua sacrificia in-
stituit. Post hæc Cleomeni, improbo uiro, qui multis
contumelijs Aegyptios affecerat, epistolam scripsit.

Quam

Hephæstion
heros.

Cleomenes.

Quam quidem quoad memoriam benevolentiae, qua defunctum Hephæstionem prosequebatur, haud reprehenderim: sed multarum aliarum causa reprehensione non carere existimauerim. Iubebat per epistolā, & in urbe Alexandria, & in Pharo insula: in quaturris erat tū magnitudine tum opere excellens, templa Hephæstioni edificari, & ipsam Pharū ab eiusdem Hephæstionis nomine appellari. ad hæc tabelliones tabulis, quas inter contrahentes conficerent, Hephæstionis nomen inscribere. Quæ quidem hæctenus reprehendo, quòd in rebus haud magnis plus nimio occupatus uidebatur. Illud autem ualde reprehendendum duxerim, Si enim (inquit, ad eundem Cleomenem scribens) in Aegyptū ueniens ego, templa Hephæstioni ueluti heroi tua opera instructa inuenero, non solum ueterum delictorū, sed etiam omnium quæ postea commiseris, tibi gratiam fecero. Hoc ab amplissimo rege scriptum esse homini multis populis imperanti, præsertim malo, non improbare non possum. Sed iam Alexandri exitus appropinquabat: quem ex huiusmodi re maxime & significatum & præmonstratum, Aristobulus scribit. Nam cum copias, quæ cum Peucesta præside Philoxeno ac Meandro uenerant, in Macedonicos ordines (ut paulo ante diximus) diuideret, siti affectus, cum è solo surgens paulum inde concessisset, interim obscu-

Alexātri ad
Cleomenem
epistola.

rus quidam homo (sunt qui dicant captiuum fuisse) cum regiam sellam rege uacuum animaduertens, per medios eunuchos sella circumfusos (nam amici regē secuti fuerant) in eam sessum se contulit. Quod ubi circumstantes conspicati sunt, cum non auderent eum sella detrabere, lege Persarum inbibente, præ dolore ueluti in ingenti infortunio, cum id in sinistram partem acciperet, ora pectoraq; unguibus scædare cœperunt. Quod ubi Alexandro renunciatum est, continuo inde abstractum, in quæstionem dari iussit, ut sciret an cuiuspiam consilio tantum facinus perpetrasset. De nemine confessus, leuitate quadam cōpulsum, se id fecisse respondit. Quapropter uates, multo magis timendū esse, id interpretati sunt. Paucisq; diebus interiectis, cū dijs pro consuetudine sua sacrificasset, pro tātis uictorijs gratias agēs, aliqua et noua sacrificia ex uatū monitu instituisset, cū amicis epulatus est, conuiuiumq; ad multā noctem produxit. Fertur etiam, per decurias ac centurias in sacris exercitui uinum exhibuisse. Sunt qui scribant, uoluisse eum ē conuiuio in cubiculum abire: sed † Midium unum ex amicis, tunc maximè ei acceptum, rogasse, uti apud se maneret, esse quod eum maximè delectaret. Regis uero diurnorum actorum libri hoc habēt, cum perseuerasset aliquantum in spectandis apud Midium ludis, potasse, deinde lotum edormisse: ac

rursus

Alexandri
mortis pro-
digium.

μίδιον.

Regis
ἱερουργία.

Alexandri
egrotatio.

rursus apud eundem Midium coenasse, atq; iterum ad
multa nocte bibisse: mox a potu digressum, rursusq;
lotum, parum quid mandisse, ibiq; (ia enim in febrim in-
ciderat) cubuisse: deinde lectica delatum, uti constitue-
rat, sacrificasse. Inter haec iter copiarum ducibus pro-
nunciassse: et eos quidem qui terra profecturi essent,
quarto post die: qui uero secum nauigaturi, quinto die
paratos esse iussisse. Post haec lectica delatum, nauimq;
ingressum flumen traiecisse, et in amoenissimos hor-
tulos se contulisse, ibiq; denuo lotum requieuisse. Postri-
die quoq; denuo lotum, consueta diis sacra fecisse: in-
gressumq; cubiculum, cum Midio colloquentem, imperasse
ducibus, uti mane adessent: deinde coenasse modice
quidem ac sobrie, in cubiculum regressum, rursus febrim
correptum, totamq; noctem elanguisse. Sequenti die lo-
tum denuo sacrificasse, nauigatione (quae tertio die
futura erat) Nearcho ac ceteris ducibus iterum denun-
ciata. Alteroq; die lotum, pro salute sua sacrificasse.
nec tamen iccirco febrim leuatum. Postero die cum ingra-
uescere uis morbi coepisset, itidem sacra fecisse: seq;
transferri domum, quae erat balneis uicina, iussisse. nec
postero ac sequenti die sacrificare destitisse. Deniq;
cum laboraret febrim, augeturq; uehementius, copia-
rum duces in regiam accersisse. Ceterorum ordinum
principibus ante fores consistere iussis. Nouisse qui-
dem ingredientes ad sese, sed eos nominatim compel-
lare

lare nequiuiffe, coarctatis iam uocis meatibus: eoq;
 biduo ægerrimè se habuiffe. Hæc ex regis diurnis
 commentarijs. Cum uero milites partim mortuum
 fufpicarentur, mortemq; celari crederent, partim
 eius defiderium ferre non poffent, mœfti fe in re-
 giã intulerunt, ut fibi regis uidendi copia fieret oran-
 tes. hîq; à custodibus admiffi funt: fed iam uox regem
 defecerat. Itaq; quod unum poterat, erecto paulum
 capite adentes infpectans, fingulis dexteram præ-
 buit. Iifdem diurnis actis continetur, in Serapionis
 phano peruigilaffe Pithonem, Attalum, Demophoon-
 ta, Peuceftã, Cleomenẽ, Menidã, ac Seleucũ, percon-
 tatosq; deum, an melius foret Alexandrũ in templũ
 fuũ, ut à fe curaretur, deferri: editãq; uocẽ. Nõ oportere.
 nã ibi permanentẽ, habiturũ melius. idq; Alexandro
 per amicos pro optimo renunciatum. Cæterũ il-
 lum paulopõft. tanq̃ id fibi melius fuerit, deceffiffe.
 Hæc Ptolemæus & Aristobulus de Alexandri morie
 fcripferunt. Quidã ad hæc adiiciunt, cũ amici ex eo mo-
 riente quærerent, cui nam ex ducibus regnum relin-
 queret: refpõdiffe, Præftantiori. Idq; à fe ita ambigũe
 prolatum, quafi ingēs certamen de regni poffefione
 mox inter illos oriturũ præfagiret. ex quo exiftima-
 bat maius ac diuturnũ defideriũ fui, apud milites fo-
 re. Neq; uero me præterit, multa alia præter hæc de
 Alexandro fcripta effe, & inter cætera, q; ex ueneno
 miffõ

Alexandri
 mors, deq; eã
 diuerfæ opi-
 niones.

misso ab Antipatro perierit, cuius ueneni inuentor Aristoteles fuisset, propter Callisthenis necem Alexandrum metuens. Idq; à Cassandro Antipatri filio (ut quidam putant) muli ungula (nam aliter ferri non poterat) allatum, per Iollam minorem Cassandri fratrem regi traditum. Nec desunt qui scribāt, Midium, quod amator Iollae esset, eiusdem sceleris conscium ac participem fuisse: ob eamq; causam Alexandrum ea nocte per ludum detinuisse. nam post haustum poculum, intolerabiles dolores regi subito exortos. Sunt etiam quos scribere nequaquam puduerit, Alexandrum cum iam de salute desperaret, uoluisse sese clam suis in Euphratem conijcere, uti sublatus ex hominum oculis, certiozem apud posteros fidem faceret, se ex deorum genere ortum, ad deos abiisse. Sed à Rhoxane uxore, quae consilium eius intellexisset, cum uellet exire, inhibitu, questumq; exclamasse, inuidere illam sibi diuinae originis suae gloriam. Quae iccirco magis attigi, ne ea ignorasse uidear, quam quod uera aut uerisimilia esse existimem. Deceffit autem Alexander CXIII Olympiade, Hegesia Athenis summum magistratum gerente. Vixit duobus & XXX annis, mensibusq; octo, quemadmodum Aristobulus tradidit. Annis uero XII regnauit, ac mensibus illis octo. Statura corporis decora fuit, laborum patientissimus, in agendo strenuus, animo ingenti, gloriae studio-

Alexander
 quando mor-
 tuus.

studiosissimus, circa uoluptates corporis moderatus
 rerū diuinarū ac ceremoniarū cultor, consilio bonus,
 in coniecturando solers: ad hæc sapienter exercitus
 ducere, copias armare, acies instruere, milites et ora
 tione excitare & (ubi opus esset) communicato pe
 riculo labantes confirmare, impigrè omnia obire,
 præuenire hostium consilia, promissa seruare, pecu
 niam contemnere, liberalitate in suos uti. Siquid autē
 fortasse uisus est aut insolēs aut crudele perpetrasse,
 id sanè haud multum in eo notandum censuerim, si
 florentem adhuc ætatem, si continuatos prosperariū
 rerum cursus, si adultores (qui reges à uero, rectoq;
 distrahere conantur) animaduertamus. Sed illud sa
 tis scio: nullum unquam antiquorum regum in tantā
 post peccatum pœnitentiam uenisse. Pleriq; enim
 quamuis se deliquisse sciant, id tamē tanquam rectè
 factum pertinaciter defendunt, culpam suam per hūc
 modum celatum iri existimantes. Qui mihi quidem
 magno errore teneri uidentur. Summa etenim medi
 cina peccati est (quantum ego existimo) & peccatū
 confiteri suū, & eiusdem pœnitentiam præseferre.
 nam qui iniuriam accipit, illam haud dubiè aliquanto
 leuius perfert, si eum qui intulit, & fateri se deliquis
 se, & iniuriæ pœnitere animaduertat. Ad hæc, qui
 uiolat alterum, si dolere se facto doceat, bonam spem
 cæteris præstat, se posthac nihil admissurū tale. Nā

Alexandri
pœnitentiæ

quod Alexander originem suam in Iouem referebat,
 non maximè reprehendendum censuerim. neq; enim
 is mihi minus clarus atq; inclytus aut uirtute, aut re-
 bus gestis, aut gloria fuisse uidetur, quàm Minos,
 quàm Aeacus, quàm Rhadamanthus: qui genus suum
 & ipsi in Iouem referentes, haud tamen ab antiquis
 improbati sunt. Nec uero aut Theseus, aut Apollo car-
 pitur, quod ille sibi Neptunnum patrem, hic Iouem
 sinxerit. Verùm & Persicus habitus arte quadã à
 rege mihi sumptus uidetur, ne à Barbarorũ moribus
 omnino alienus uideretur, atq; ut contra Macedonũ
 iracundiã fr̄eni aliquid haberet. Quamobrem is mi-
 hi uidetur Macedonũ ordinibus Persas melophoros
 inseruisse: equitibus uero, † qui pari cū ijs honore es-
 sent. Longas aut potationes nõ iccirco ab eo constitui
 solitas Aristobulus scribit, quod esset uini audius (ne-
 que enim multus erat in potu) sed magis ut amicos
 delectaret. Quisquis igitur Alexandrum uituperare
 censentur, sed omnia eius bona malaq; unum in locũ
 congerat. Consideret, quis fuerit, quali fortuna usus,
 in quantam gloriam euectus sit: qui sine controuer-
 sia Asiã atq; Europã præfuerit, cuius nomen in o-
 mnem terrarum orbem peruasferit: cogitet præ ijs
 quæ laudantur, minima esse quæ in eo uituperentur:
 tum facile iudicabit, in tanta uirtute atq; fortuna, ea
 uitis

τοὺς ἀπορίμους.

uitia facile tolerari posse, quæ & ipse post factū (ueluti maiestati suæ indecora) detestatus sit. Quod autem ad deorum originem, quam sibi ipse assererat, attinet, is mihi quidē nō sine summo quodam ac diuino consilio & genitus & natus uidetur, quem mortalium nemo adhuc aut fortuna aut factis æquare potuerit. quod & diuina oracula in eius morte significasse uidentur, & species uigilantibus atq; in somnijs uisæ, honoresq; propè diuini eidem decreti, tum alia post tantum temporis spacium Macedonum genti illius honori hæcenus exhibita. Quapropter licet in huius historiæ contextu nonnulla illius facta reprehenderim, eundem tamen admirari me haudquam piguerit. Ea tamen tum ut sententiam meam proferrem, tum communis utilitatis causa reprehendi: cuius rei gratia & ego non absq; diuina quodam instinctu, ad hanc historiam scribendam me contuli.

ARRIANI NICOMEDENSIS
de rebus gestis Alexandri Ma-
gni regis Macedonum,
Liber Octauus.

Videtur hic liber seorsim ab Arriano de Indicarum rerum tractatione scriptus esse, neq; ad præcedentiũ alio- qui setiem pertinere. Eius autem supra libro 6 pagina 227 meminit.

Astaceni.
Assaceni.

Nyssaei.
Nyssa.

REGIONES, quæ cis Indum flu-
men sitæ sunt aduersus occidentẽ,
Cophenum amnem Astaceni atq;
Assaceni Indicæ gentes incolunt.
Hi uero haud tam magnæ corporũ
statura sunt, quàm qui trans Indum habitant: neq; eo
præterea robore, ac nigredine corporum, ut cæteræ
Indorum gentes. Et hi quidem diu sub Assyriorum
ac Medorum regno fuerunt. Adempto autem Medis
imperio, Persis parebant: tributa Cyro pendebant,
Cambysæ filio, quanta ijs Cyrus ipse taxauerat. Nyssa
sei uero Indi non sunt: sed ex eo Græcorum genere,
quos Dionysius in Indorum fines expeditione illa
orientali secum duxit, urbe Nyssa à se condita: eorũ
deductis, qui uel ætate, uel morbo, uel belli casibus
militare non possent: et item ex indigenis, qui se sua
uoluntate in eam contulerunt, urbem Nyssam, regio-
nem

nem Nyssæam appellari uoluit. montem uero, in quo sita est, Fœmur: ex eo quod sibi accidit protinus cum esset natus, ut traditum est in fabulis, utq; sunt uates tam Græci quàm Barbari docti ista confingere. In Assacenis est † Massaca, ac Peucela, procul ab Indo. Hanc regionem ab exteriori Indi fluminis parte, occidentem uersus, usq; ad Cophenum, Assaceni tenent. ab Indo ad orientem quicquid terrarum interiacet, India occupat, ijq; populi qui eas regiones incolunt, Indi uocantur. Terminatur India à septentrione Tauri monte, regioq; adiacens Taurus appellatur. incipit Taurus à mari circa Pamphiliam, Lyciam, et Ciliciam: tenditq; perpetuo dorso ad orientalem Oceanum, totamq; Asiam interfecans, alibi aliud nomen recipit. Nam quibusdam in locis Paropamisus, in alijs Hemodus, alibi † Imaon appellatur, & alijs etiã alibi fortasse nominibus. Macedones & Græci, qui cū Alexandro militauerunt, hunc Caucasum nominauerunt: cum quidem Caucasus Scythiæ mons sit, & alius à Tauro. Ex quo pertinax fama tenuit, Alexandrum trans Caucasum cum exercitu profectum. Indus amnis, quã ad Occasum spectat (ut diximus) Indiã alluit: ijq; per duo hostia nõ ita inter se propinqua, ut quinque illa Danubij, sed instar Nili paulò remotiora, in Oceanum exit. à quibus Delta Græcum non minus Aegyptio, quod Nilus suo flexu facit, efficitur, quod

Fœmur seu
μυρὸς,
mons.

Ἐάσασσα.

Indiæ limites.

Taurus.

Ἰμαόν.

Indus flu.

Delta Indiæ,
Patala.

Indorum lingua Patala appellatur. At quā ad austrū
 & meridiem uergit, Oceano clauditur. Hæc Indi ho-
 stia, Patalamq; & quæ in meridiem spectant, Alexan-
 der & Macedones, & pleriq; Græcorum uiderunt.
 Quæ uero ad orientem sita, ultra Hyphasim amnē,
 ea nec Alexander, nec suorum quisquam adiit: & pau-
 ci quidem scripserunt, quæ usq; ad Gangem gentes
 aut oppida sint, ubi Gangis ipsius hostia, ubi Palim-
 bothra urbs ad Gangem, Indorum maxima. Apud
 me uero Eratosthenes Cyreneus grauis autor plus
 ualet, qui de situ & circuitu Indiæ diligentius quā
 ceteri, uidetur scripsisse. Is tradit, Indiam à Tauro
 monte, ex quo Indus oritur, quā ad orientem uergit,
 usq; ad Oceanum stadia XIII millia patere: quā uero
 ad orientem spectat, hoc est à contraria montis par-
 te, stadijs XVI millibus. Longius est aliquanto id la-
 tus propter promontorium, ad tria millia stadiorum
 in mare excurrent. hanc esse Indiæ latitudinem ait.
 Longitudinem uero, ab occidente in orientem usq;
 ad Palimbothra, dicit se finibus suis dimensam scri-
 bere. esse uia quandā, quæ regia appellatur: hanc ad
 dena millia stadiorum comprehendere, ulteriora nō
 ita certa esse. At qui communem Indorum opinione
 secuti sunt, latitudinem eius regionis cum pro-
 montorio, quod in mare protendi diximus, X sta-
 diorum

Indiæ situs et
 magnitudo.

diorum millia continere tradunt: atq; ita Indiae longitudinem uicena maximè millia stadiorū esse. Cnidius autē Ctesias affirmat, Indiam reliquæ Asiae equalē esse: non ut Onesicritus, qui eā tertiam partē eiusdē Asiae perhibet. Nearchus quatuor mensium iter per Indorū plana esse asserit. A: Megasthenes Indiae spaciū, quod ab oriente in occidentē pertinet, quod alij longitudinem esse uolunt, latitudinem esse dicit: atq; ubi angustissimum, XVI millium stadiorum esse. à septentrione uero in meridiē, quā magis extenditur, longitudinē esse: eamq; ubi breuissima, trecenta stadia supra duo et XX millia capere. Flumina tot sunt in India, quot in reliqua Asia: quorum omnium maxima, Ganges atq; Indus, à quo omnis illa regio nomen accepit: ambo utiq; maiora quàm Nilus uel Danubius, etiam si utrunq; coniunxeris. Quin etiam maior mihi uidetur Acesines Danubio ac Nilo, ubi Hydaspes, Hydraotes atq; Hyphasi in se receptis, Indum influit. ibi eius latitudo XXX maximè stadia complectitur. Fortassis etiam alij ampliores amnes nobis ignoti, Indorum terras secant. Sed hæc nobis haud satis explorata sunt, ut affirmare possim quicquam de his, quæ ultra Hyphasim sita sunt. Horum autem duorum fluminum, Gan-

Gangis de-
scriptio.

- scribentes mentionē fecere. Nam & grandis ex fontibus oritur, & excipit Cainam, Errhanoboam, & Cossioanum, ad hæc Sonum, Sittocatim, Solomatim, omnis nauigabiles. Adhæc itē Condochatim, Sambū, Magona, Agoranim, atq; Omalim amnes. Influunt quoq; & Cōmenases ingens fluuius, ac Cacuthis, ac Andomatis ex Madiadinorum gente Indica exiens: ac præter hos Amystis, iuxta urbem Catadupen: & Oxymagis apud Pasalas: & Erineses apud Mathas, gentem & ipsam Indicam. Horum nullum Megasthenes minorem Mæandro esse, quā maximè nauigabilis est, asserit. Patet autem Ganges, quā maximè angustus, ad centū stadia. In multis uero locis in modum stagni usq; adeò diffunditur, ut quā terra depresso, nec tumulus usquam apparet, trans alteram ripam nihil oculis discerni queat. Indum uero hi amnes incurrunt, Hydraotes quidem in Cambirolis, postq; receptis & Hyphasi ex Astrobis, & Sarangi ex Ceceis, ac Eudro ex Assacenis, Acesinem intrant.
- Hydaspes. Hydaspes apud Oxhydracas unā cum Sinaro, quem apud Arisbas in se admittit, & ipse Acesinem influit.
- Acesines. Acesines apud Mallos in Indum excurrit. Tutapus quoq; grandis fluuius, in Acesinem se ingerit: quibus amnibus Acesines grandior factus, eorum appellatio nibus extinctis, Indum ingreditur. Cophenus apud Peucelaitidas, Malamanto, Soasio, ac Garæa in se receptis,

reptis, & ipse se Indo miscet. Itemq; Saparnus ac Ptarenus, non multum inter se distantes. Soamus quoq; ex montanis † Sabisarcorum, nullo alio fluuio in se recepto. Hiq; omnes (ut traditum est à Megasthene) ut plurimū nauigabiles sunt. Non igitur pro uanis aut incredibilibus haberi oportet, quæ de Indi & Gangis magnitudine à rerum scriptoribus tradita sunt, quòd ab his Nilus & Danubius longè superentur. Namq; in Nilum nullum flumen illabi scimus, sed ex ipso riuos ac fossas per Aegyptum deduci: Danubius uerò paruus, quà è fonte exit: cæterum multa flumina in se admittit, sed neq; numero neq; magnitudine Indiciis annibus æqualia, quæ in Indū Gangemq; se ingerunt, quorum admodum pauca nauigationem recipiunt. Ex quibus Henuuidi, ac Salum: Henus in confinio Noricorum ac † Rethiorum, ipsi Danubio se immiscet: Salus uero, apud Pæonas. Is uero locus ubi hæc duo flumina confunduntur, Taurunus uocatur. Si quis uero præter hos duos amnes, adhuc forte aliquem qui in Danubium exeat nauigabilem sciat, non multos tamen certe nominabit. Magnitudinis uero causam horū Indiæ fluminū proferrat alius, quisquis uelit: aut ex alio quærat. Mihi uero satis sit, quæ de his accepi, attigisse. namq; & aliorū complurium fluminum nomina Megasthenes commemorat, quæ ab Indo & Gange separata, in orientem

τῆς οὐρανίας
ἐπιπέρας

Nilus.
Danubius.

Ἰνδοῦ

Taurunus

talem ac meridionalem Oceanū exeunt, octo supra
 quinquaginta esse nauium patientia. Sed nec ipse Me-
 gasthenes mihi uidetur multum Indiæ peragrasse,
 plus tamen certe quàm illi qui cum Alexandro mili-
 tauerunt. Fuisse enim se dicit cum Sandrocotto, ma-
 ximo Indorum rege: & cum Poro, qui uel Sandra-
 cotto maior ac potentior fuit. Scribit igitur is neq; In-
 dos aduersus ullā gentem, neq; alios aduersus se ex-
 ercitus duxisse. nam Sesostrim Aegyptiū, qui maio-
 rem Asiæ partem occupauit, cum usq; in Europam
 cum exercitu processisset, ulterius progredi desti-
 tisse. Indathyrsum Scytham cum magnis copijs è Scy-
 thia egressum, multis Asiæ gentibus debellatis Ae-
 gyptū uincendo peragrasse. Semiramis Assyriā con-
 natā quidem Indos inuadere, sed antequam finē con-
 filijs imponeret, decessisse. Alexandrū autem unū ex
 omnibus in Indos cum exercitu profectum esse. Con-
 stans quoq; fama est, Dionysiū ante Alexandrū In-
 dos cū exercitu petiisse, ac deuicisse. De Hercule autē
 fama infirmior. Expeditionis Dionysij Nysa urbs
 nō obscurū monimenū est, monsq; quē Fœmur uo-
 cant: ipsaq; hedera, quæ passim in eo monte nascitur:
 tympana præterea, ac cymbala, quibus in prælijs
 Nysæ utuntur. itēniq; uestis distincta maculis, ueluti
 Dionysio sacra facientū. Herculis uero non ita
 multa monimenta in his locis uisuntur. Sed quod pe-
 trana

Sesostris.

Indathyrfus.

Semiramis.

Bacchus.
Alexander.
Hercules.

Fœmur.

tram illā, de qua prioribus libris scripsimus, quā Aor-
 num uocant, expugnare non potuisse dicatur, quæ ab
 Alexandro capta est, Macedonicæ cuiusdā iactantiæ
 mihi uidetur esse: quemadmodū et montē, qui Paro-
 pamisus est, nihil ad Caucasum pertinēs, Macedones
 ijdem Caucasum nominauerunt. Antrū quoq; , quod in
 Paropamisio esse acceperāt, illud esse dixerūt, in quo
 Prometheus ob surreptum dijs ignē, diuisumq; mor-
 talibus, relegatus poenas daret. Et quia † Sibestios gen-
 tem Indicā pellibus amictos conspexerūt, aiebant ab
 Hercule relictos. nā et clauā ferūt, et bobus illā inu-
 rūt: qua claua Hercules uti cōsuesset. Sed si cui hæc ue-
 risimilia uidentur, alius utiq; fuit hic Hercules, q̄ aut
 Thebanus, aut Tyrius, aut Aegyptius: isq; haud pro-
 cul ab Indis regnās. Mihi uero ne plura de hac re di-
 cam, non omnia pro ueris recipienda uidentur, quæ-
 cunq; de his quæ ultra Hyphasim sunt, externi rerū
 scriptores tradiderunt. Nā de his quæ ad Hyphasim
 pertinet, nō usquequaq; incredibilia existimauerim,
 quæ scripsere hi qui Alexandrū secuti sunt. nā et hoc
 quod sequitur, ait Megasthenes de flumine quodā In-
 dico (Silā appellant) oriri ex fonte eiusdē nominis, ac
 per Sileorū fines illabi, qui à flumine nomē accepe-
 rūt. eius aquas eā uim habere, ut nihil omnino susti-
 nere possit, nec naues, nec quicq; aliud pati: sed omnia
 profūdo mergi. maximē uero æstiuis tēporibus apud
 Indos

Macedonum
 de Alexandri
 gestis iactan-
 tia.

iv σίβηστιοι.

Sila flus.

Indos generantur pluuia in montibus, praesertim Pa-
 ropamiso, Hemodo, & Himaco: è quibus magna ac
 turbulenta flumina exoriuntur. Cadūt etiam imbres
 in plana Indorū, ex quo plerisq; in locis stagna sūt.
 Coëgitq; Acesines aliquando media aestate superato
 alueo, campisq; inundatis, Alexandri exercitū præ-
 properè locum mutare. Ex quibus licet Nili naturā
 coniectare, quodq; uerisimile est, ex pluuijs, quæ per
 aestatem in Aethiopum montibus gignuntur, augeri
 turbidumq; limo ripas excedere, & in Aegyptum
 diffundi, qualis ea parte anni effluit, non ueluti ex
 niue dissoluta. neq; enim aestiuus temporibus, flanti-
 bus maxime Etesijs, refunderetur amnis: cum quidē
 & alia Aethiopiæ montana, ob magnos regionis &
 solis ardores niuosa non sint. Pati autem pluuias ea
 loca, quemadmodū & Indiæ montana, non esse præ-
 ter rationem dixerim. nam & quoad cetera India
 haud dissimilis Aethiopiæ est, & Indici amnes, sicuti
 Nilus, qui est Aethiopicus atq; Aegyptius, crocodilos
 ac pisces eosdem (præter equum fluuiatilem) ferunt.
 quanquam Onesicritus, & id genus piscium ibidem
 gigni asserit. Hominum quoq; Indorum atq; Aethio-
 pum corpora non multum differunt. nanq; Indi, qui
 magis ad meridiem accedunt, Aethiopibus similio-
 res uidentur. sunt quidem nigro ore, nigraq; coma:
 sed non æquè simi, aut capillo crispo. Qui uero ad
 septen-

Nili natura.

India quate-
 nus Aethio-
 piæ similis.

Septentrionem magis accedunt, maxime concolores
 Aegyptijs sunt. Omnino autem (ut ait Megasthenes)
 Indicæ gentes centum ac duæ & uiginti sunt. Ego
 uero multas esse Indiæ gentes, cum Megasthene con-
 senserim. unde autem didicerit, hunc esse certum ac
 definitum numerum, coniectura consequi nequeo: cū
 nec magnam partem Indiæ peragrauerit, nec sit In-
 dis commercium inter se omnibus. Antiquitus Indi
 pastores fuere, quemadmodum & Scythæ, qui neq;
 agricultura student, neq; urbes incolunt, neq; tem-
 pla dijs extruūt, sed plaustris errabundi in alia atq;
 alia loca pro tempore commeant: pellibus ferarum,
 quas uenando occiderant, amicti, arborum folijs pa-
 scbantur. Tala id genus arbores uocant: circa sum-
 mitates pingue quiddam in palmarum modum gi-
 nunt. Carnes quoq; ferarum ijs cibus erant, & eæ
 crudæ, antequam Dionysius in fines Indorum profe-
 ctus sit. Postquam uero Dionysius Indos uicit, urbes
 condidit, leges quibus uterentur tulit, uiniq; usum
 (quemadmodum & Græcis) ijs dedit, ad hæc terram
 feri docuit, seminibus collatis: siue quòd Tripolemus
 Indiam attigerit, cum à Cerere missus est ad distri-
 buenda mortalibus frumētī semina: siue ante Tripole-
 mum Dionysius quispian in Indiam profectus, Indis
 frugum semina exhibuerit. Primus omnium Diony-
 sius boues iuga ferre et arare docuit, saltationem in-
 duxit,

Indiæ gentes.

Scythæ.

Tala.

Bacchi in-
uenta.

- Cordaca** fal-
tatio. duxit. quæ apud Græcos Cordaca appellatur. Ad hæc comam producere, mitram gerere, unguentis uti ostendit. utiq; usq; ad Alexandri in ea loca aduentu. Indi cum cymbalis tympanisq; in pugnam ibant. Discedēs ex India Dionysius, regē Indis constituit Spartembam, unum ex amicis, sacrorum & ceremoniarū peritum. Quo mortuo, ad Bondyam eius filium regnum transijt. Et Spartembas quidem duos et quinquaginta annos regnavit, Bondyas non plus XX. post cuius mortem, Cradeuas filius regnum accepit. Et exinde multo post tempore regnū filijs per manus traditum. Si uero non erant regibus liberi, qui succederēt, tū unū aliquē inter se uirtute præstantē, à quo regerentur, deligebant. Hercules aut, quem ad Indos iuisse uulgatum est, ab Indis dicitur indigena fuisse. et hic Hercules maximè apud Surasenos gentē Indicā colitur. Duas urbes magnas habent, Methorā uidelicet, & Clisoboram, ad Iobarem amnem nauigabilem. Ornatū aut corporis, quo utebatur hic Hercules, Megasthenes scribit fuisse illi similit, quo Thebanus Hercules uti solebat. quod et Indi affirmant, eiq; multos fuisse filios uirilis sexus. multas enim uxores habuisse, filiā uero unicā, nomine Pandæam. Terram quoq; in qua nata est, quam Hercules ei tradidit, de nomine eius Pandæam appellatam: datos in super
ci
- Spartembas.**
- Bondyas.**
- Cradeuas.**
- Hercules.**
- Pandæa** Her-
culis filia.

ei elephantos quingentos, equites ad IIII M, pedites
 circiter CXXX millia. Hoc quoq; alie Indorū gen-
 tes de ipso Hercule affirmant, quod cum totam Indi-
 peragrasset, purgassetq; eam omni uitio, in mari re-
 perit margaritam, quales qui lucri causa merces in-
 de deferunt, multo precio comparare solent. Sed &
 ex Græcis olim, & Romanis hoc tempore, quicumq;
 diuites & beati putantur, maiore studio margaritā
 (ita enim Indorum lingua appellatur) undiq; con-
 quirunt, & immensis precijs comparant. Hercules
 eius pulchritudinem admiratus, quas filia dono da-
 ret indagari iussit. Ait idem Megasthenes, conchas,
 in quibus margaritæ & uniones gignuntur, retibus
 capi, gregatimq; multas ueluti apes depasci, regēq;
 suum habere: ac si contingat regem comprehendi à
 piscatoribus, eas protinus circumfundi, nec uim effu-
 gere, fugiente rege & ipsas effugere. Earum carnes
 Indos corrumpi sinere, osse ad ornatum uti. Esse
 autem uniones apud Indos, ter tanto auri pondere
 estimatos. In eadem India aurifodinas extare. Ad
 hæc in ijs regionibus, quas Herculis filia regno te-
 nuit, foeminas ubi ad septimum ætatis annum per-
 uenerunt, uiro maturas censeri, ac nubere: uiros
 quadraginta annos summum uiuere. Vulga-
 tamq; fabulam huiusmodi apud Indos, Herculem,
 cum senex hanc filiam ex uxore suscepisset, ac uitæ
 sue

Margaritæ?

Margaritarū
conchæ.

Uniones.

suæ finem iam adesse suspicaretur. nec haberet uirū
 dignum se socero, cui illam collocaret: cum filia septē
 annorum coijisse, uti ex se soboles Indorum regibus
 procreandis restaret. Hunc honorem Indis, quibus
 Pandæa imperauit, ab Hercule habitum. Mihi autem
 uidentur hæc uel ex eo haud uerisimilia esse: si Her-
 cules adhuc generare liberos poterat, iudicandum
 est, et ipsum fuisse uitæ longioris. Sed si ea certa sunt
 quæ de puellarum ætate memorantur, non dissentire
 ab ijs uidentur, quæ de uirorum ætate tradita sunt,
 quod non ultra quadragesimum annum uiuant. quo-
 rum enim senectus maior est, horū et mors (quæ cū
 senectute aduenit) maturior, eorumq; uirilitas secur-
 dum finem citius efflorescat necesse est. hac ratione
 XXX annos nati, apud illos in uiridi senectute es-
 sent. qui XX, hi extra adolescentiam: qui uero XV,
 hi adolescentes haberentur: fœminis quoq; eadem ra-
 tione septimus annus foeturæ habilis uideretur. In
 eadem regione terræ fructus citius maturescere, idē
 Megasthenes scribit. AD Dionysio ad Androcotum
 reges C & LIII Indi numerant: annos uero duos &
 XL supra sexies mille: ex quibus omnibus seculis ab
 initio CCC annos, iterum C & XX, liberi suis legi-
 bus uiuere. Fuisse uero Dionysium prius quàm Her-
 culē dicunt, XV seculis, nullumq; alium belli infe-
 rendi causa fines suos ingressum: nec Cyrū Cambysæ
 filium

Indorum
ætas.

Indiæ reges a
Dionysio.

filium, quamuis aduersus Scythas exercitum duxerit, & (quod ad alia spectat) præter ceteros Asiæ reges multa & magna gesserit. Alexandrum uero intrasse, omnisq; gentes armis subegisse, ad quas perueniret, ac ceteros superaturum fuisse, nisi exercitus progredi ulterius recusasset. Ceterum Indorum neminem cum exercitu, cupiditate imperandi, Indiæ finibus (ne iniusti uiderentur) egressum. Hæc quoq; de Indis: non condere Indos sepulchra mortuis: uirorum uirtutes ac laudes, quæ de ijs cantantur, satis ualere existimare ad hominum memoriam conseruandam. Indicarum numerus urbium (adeo multæ sunt) nulli compertus est. quæcumq; autem apud amnes, aut iuxta mare sitæ sunt, ex materia ædificatæ: neq; enim possent longo tempore durare, si ex crudo latere fierent, propter imbres: simul quia amnes, ubi ripas excedunt, Indiæ campos complent, quæ uero sunt æditis locis sitæ, hæc ex laterculis ac luto structæ sunt. Amplissima Indicarum urbium est, quam Palimbothram uocant in Gadosorum finibus, iuxta Erannoboæ & Gangis fluminum concursum. qui quidem Erannoboas, inter Indiæ flumina tertium magnitudine locum obtinet: sed Gangi cedit, omnium longe maximo. Ait Megasthenes, huius urbis longitudinẽ ad LXXX stadia, latitudinem ad XV protendere: fossamq; urbi circumductam, latitudine sex terræ

ꝛ iugera

Alexandro
deuicta India.

Indicarum ur-
bium copia.

Palimbothra,

Erannoboas.

Indi omnes
liberi.

Indorum ge-
nera.

¶ *ei sogisai.*

iugera occupare, altitudine cubitos XXXX habere, turrets LXX supra CC. portas III ac LXX. Est autem & hoc mirabile, quod ait ipse Megasthenes, in India omnes homines liberos esse, seruire neminem. In quo Lacedæmonij cū Indis conueniunt, apud quos externi modo captiuū seruitutem seruiunt. Diuiduntur Indi in VII genera hominum, quorum alij Sophistæ appellantur, numero quidem inferiores cæteris, sed honore & gloria cæterorum omnium præstantissimi. Hi haud necesse habet ullis corporis muneribus fungi uiuendi gratia, neq; in publicum aliquid conferunt, neq; alij cuiquam negotio aut operi præterquam deorum sacris, pro rebus publicis intendunt. & si quis alius priuatim sacra faciat, adhibetur ei è Sophistarum numero quispiam, qui doceat quo pacto sacrificandū sit: quasi non aliter sacrificia dijs accepta sint. Sunt autem Sophistæ soli inter Indos diuinandi periti, nec cuiquā extra illos diuinatio permittitur. Ea modo prædicunt, quæ ad tempora anni pertinent, aut si quā publica calamitas impendeat. At circa singulorum casus, ac priuatorum fortunā, non est ijs diuinandi cura: siue quòd diuinandi rationem ad hæc minora & priuata pertinere nō putent: siue quòd se indignū existimēt, circa hæc minuta et parua laborare. Si quis eorum ter in diuinando errauerit, silentij

silentij modò pœna mulctatur. nec est quisquam qui
 indicto silentio, cogere possit ut loquatur. Hi Sophi-
 stæ nudi agunt, per hyemem quidè sub diuo aprican-
 tur, æstate autem in pratis, aut palustribus & opa-
 cis locis sub arboribus: quarum umbram Nearchus
 scribit ad quinq; iugera in circuitu extendi, tantaq;
 amplitudine, ut dena hominum millia sub una aliqua
 earum sese possint ab æstu solis defendere. Vescun-
 tur folijs & fructibus quarundam arborum, quæ
 prædulcia sunt, ac multum nutrimenti non secus ac
 palmarum caricæ afferunt. Aliud genus hominũ 2 οἱ γαιοῖοι,
 post Sophistas, culturæ agrorum studet: & hi quoq;
 ad multitudinem quidem satis multi. Hi neq; arma
 habent, quibus in prælio utantur: neq; rem bellicam
 curant, sed agros colunt, ac regibus & ciuitatibus li-
 beris tributa pendunt. Quod si contingat Indos in-
 ter se bellum gerere, nefas est agrorum cultores uer-
 sari, aut uastari agros. Sed illi quidem qui bellum ge-
 runt, in conspectu agricolarum pugnant, seq; inter-
 munt, illis quiescentibus, uel aliquod opus rusticum
 facientibus. Tertium genus Indorum ex pastori- 3 οἱ βοῦχοι.
 bus constat. & hi quidem neq; in urbibus neq; in pa-
 gis habitant, sed huc illuc uagi errant, uiuuntq; in
 solitudine ac montibus. & hi quoque ex pecore
 tributa soluunt, ferasq; agentes, uenatu uitã agunt. 4 τὰ δὲ λαμίσφ
 τικὸν καὶ κα-
 κλικὸν γένος
 Aliud genus opificũ & negociatorũ est: & hi quoq;
ζ ζ δε

de artium suarū quæstu tributarij sunt, his exceptis, qui arma fabricantur. His enim uel ex publico merces est. In hoc genere comprehenduntur & fabri nauales, & qui flumina nauigant. Quintum genus est apud eos militantiū: & hi quidem secundū agricolas, cæteris ordinibus numerosiores sunt. cæterum multa licentia uti sinuntur. Nihil præter arma curant, aut exercent: arma ab alijs accipiunt, ab alijs equos, elephantos, currus, aurigas, curruumq; rectores. Per belli tempus bello intenti sunt, pacatis domibus quiescunt: tantumq; è publico capiunt, quantum ad se suosq; alendos satis sit. Sextum genus est eorum, quos rerum agendarū curatores uocant. Horum officium est, quæ in urbibus, quæ in agris fiant, cum cura inuisere, eaq; regibus (si per regem gubernentur) aut magistratibus (si liberæ ciuitates sint) renunciare. his nefas est, falsi quicquam pro uero afferre. Nec Indorum quisquam unquam in iudicium, quòd mentitus esset, uocatus est: tantum apud eos uerum ac fides ualet. Reliquum eorum genus est, qui de rebus publicis, regibus ac magistratibus consultant. Hi quidem numero pauci sunt, cæterum propter sapientiam ac iustitiam cæteris omnibus anteponuntur. Ex hoc genere principes, legumlatores, quæstores, ac copiarum et classium duces, ediles, quiq; rustico operi præsint, leguntur. Coniugia hisce ordi-

3 οἱ πολιμ-
σαι.

6 οἱ ἰπίσκη-
ποι.

7 οἱ ὑπὲρ τῶν
πολιῶν βαλεῖς
μυοί.

ordinibus promiscua fieri nefas est. neq; enim licet agrorum cultori ex artificum genere uxorem capere, nec contra. Neq; eundem hominem duas artes exercere permissum est: neq; ex uno aliquo genere officij ad aliud transire. Hoc modo unum omnibus concessum: posse ex quocunq; genere Sophistam fieri. quoniam Sophista circa aspera & dura ac laboriosa uersentur, plusquam cetera genera, quae supra memorauius. Venantur Indi quaecunq; ferarum genera, quemadmodum & Graeci: sed elephantorum agitatio omnium iucundissima est. ea per hunc modum fieri consuevit. Deligunt uenatores loca plana & aprica, exercitus magni capacia. in eius circuitum fossam perducunt, quinos cubitus latam, altam quatuor, terramq; congestam labris fossae congerunt, eaq; pro muro utuntur. deinde in exterioris labri aggere cauernulas extruunt, et parua quaedam foramina relinquunt, per quae lucem admittant. inde appropinquantis feras, septaq; ingredientis prospectant: & quo magis elephantos eodem illiciant, quatuor foeminei sexus ex mansuetioribus intra concludunt, unumq; modum aditum relinquunt, labro fossae ponte iuncto, eoq; multo cespite constrato, ne a feris intelligi dolus possit. Venatores intra cauernas latent. Elephantum loca culta interdum non aduunt, ceterum noctu errantes, gregatim pascuntur: cumq; maxime ducem habent,

Indorum mores ac instituta.

Elephantorum uenatio.

ac sequuntur, qui magnitudine ac generositate quadam animi ceteris præstet: nō aliter ac tauros, boues sequi uidemus. Postquam septis propiores facti, inclusarum uocem audierunt, easq; per odoratum cognouere, eō protinus aduolant, septorum labra circumueunt, donec pontem reperiant: quo reperto, in septa protinus se coniscunt. Custodes ubi ingressos uident, continuo pontem subtrahunt. Alij proximos pagos subito petentes, elephantos inclusos nunciant. Quo cognito, populares confestim elephantos mansuetos inscendunt, & eos quidem qui ceteris animosiores uidentur, atq; eō contendunt. Nec tamen primo statim aduentu cum agrestibus elephantis pugnam incipiunt, sed illos aliquandiu fame sitiq; macerari permittunt: quos ubi infirmiores ac remissiores factos uident, rursus dimisso ponte, septa ingrediuntur. Et primo quidem ingens certamen, utpote inter mansuetos & feros, committitur: sed procedente certamine, syluestres superantur. Tum sessores elephantorum in terram delapsi, uinculo pedes innectunt, & à domesticis elephantis uerberari sinunt, donec uerberibus fatigati concidant. post hæc laqueos collo intendunt, humiq; prostratos inscendunt: & ut rectores pati discant, sintq; usu faciliores, colla circumcidunt, uulneriq; laqueos circumligant

Elephantos
domandi mo-
dus.

ligant, uti uulneris dolore se regi patiantur. nam si non obtemperent sessoribus, tracto uiolentius fune imperia admittunt. Si qui uero eorum aut immaturæ adhuc ætatis, aut inepti uideantur, abire permittunt. Cæteros ducunt in pagos, ijsq; gramina primum, ac uirides calamos, pro cibo apponunt: qui cum primum præ dolore cibos sumere recusent, uario cantu ac cymbalorum tympanorumq; tinnitu eos demulcere conantur. Habet namq; elephas (si qua alia fera) partem aliquam humanæ intelligentiæ. Iamq; eorū aliqui reperti sunt, qui rectores suos in prælio cæsos, atq; ex humo in dorsum ereptos, ex medijs hostibus ad sepulturam abstulerunt. alij iacentes sessoribus, contra uim hostium tutati sunt. nonnulli rectoribus ab hoste excussis, sese pro illis neci obiecerunt. Inuentum est unum ferunt, qui cum per iram rectorem occidisset, pœnitentia facti ductus, præ mœsticia ex media decessit. Vidi ego aliquando elephantum, duo simul cymbala anterioribus cruribus appensa pulsantem, alio cymbalo ad proboscidem illi ligato: et ad sonum cæteros elephantos saltâtes aptè atq; compositè, in gyrū, nūc se attollentes, nunc incuruantes, prout numerus et ratio soni postulabat. eratq; mirus quidam cymbalorum omnium concentus. † Ecce mina ueneris appetens, uerno tempore, quemadmodum bos et equa:

Elephantorū
intellectus.

Εαίνται δὲ
ἰλιγας.

quo tempore uenæ quædam, quas habent circa tempora, erumpentes expirant. Fertq; in utero foetum, quæ plurimum, duo de XX menses: quæ minimum, XVI. Parit autem unicum, sicut equa: atq; hunc lacte suo ad octauum annū enutrit. Viuunt elephanti, qui plurimū, annis ducentis: pleriq; morbo correpti minus. Oculorum ægritudine salutare remedium est, lac bubulum: cæteris morbis, uinum nigrum epotū prodest. ulceribus uero, porcine carnes tostæ ac tritæ. Elephanto multo ualentiorē tigrim Indi existimant: cuius pellem se uidisse Nearchus scribit, animal non uidisse. Indos dicere, magnitudine ingentis equi: tanta uelocitate atq; animi uigore, ut nullum aliud huic animal æquiparari posse uideatur. Quæ ubi cum elephanto congregitur, strenuo saltu caput insiliens, complexum strangulat. Hæ uero quæ à nobis uidentur, quas Tigridis uocabulo appellamus, Thoës sunt: alterius generis feræ uariæ, maiores tamen quàm aliæ Thoës. De formicis autem inquit Nearchus, formicam quidem se non uidisse, cuiusmodi alij quidam scribunt in India enasci: pelles autem à se uisas, & earum multas in castra Macedonum allatas. Megasthenes autem affirmat, certa esse, quæ de illis uulgata sunt. eas esse, quæ aurum ex terra effodiunt: nō quidem auri studio, sed ut sibi specus longè sub terram parerent, has enim uulpibus maiores, terramq; fodere auro

Tigris elephante ualentior.

Thoës.

Formicæ Indicæ.

aurō mistam, & ex ea purgata Indos aurum conflare. Sed ex auditu, non ex uisu hæc narrat. Ego uero, qui nihil certi afferre de hac re possum, eorum mentionem missam facio. Psittacos Nearchus narrat, tanquam rem miram, nasci apud Indos, ac uocem humanā exprimere. Ego autem, quoniam multas eius generis aues mansuefactas uidi, aliquas etiam agrestes libero cælo uolitantes, non prosequar de huiusmodi aue, tanquam de re admiranda, plura dicere. neque etiam de simiarū magnitudine, quæ uel cæteris præstare apud Indos putentur, neque qua arte capiuntur. hæc enim nota sunt omnibus, propter earum fortasse miram pulchritudinem. Serpentes scribit Nearchus ibidem capi, uaria pelle, ac miræ uelocitatis: & eum quem peremit Python Antigoni, cubitorum XVI fuisse. quo etiam maiores asserunt Indi apud se nasci. Remedium nullum Græcorum physici contra corū morsum inuenere, quod ab Indis inuentum est. Ob hanc rem ait Nearchus, Alexandrum omnes Indos medicæ artis peritos apud se habuisse, qui serpentum morsu curarent affectos. Eosdem medicos alijs quoque morbis remedium attulisse. non multas autem esse Indorum ægrotudines, propterea quod quatuor anni status apud illos temperatiores sunt. Si qua uero uis maior ingruat, Sophistas consulere solere: eosque non sine diuina quadam uirtute sanare, quæ sananda cre-

Pſittaci.

Simiæ.

2 1 dunt.

Linū Indiciū.

dunt. Linteis uestibus utuntur Indi, quemadmodum ipse Nearchus ait: linumq; ex quo texuntur, in arboribus nasci: quemadmodū prioribus libris diximus. Et hoc quidem linū aut reuera omni lino candidius est, aut corporum nigredo illud aliquanto candidius efficit. Utuntur lintea tunica, crure medio tenus, uel autem partim circa humeros, partim ipsis etiam capitibus iniecto. Et maures Indi gestant, ex ebore, qui locupletiores sunt tantum: neq; enim uulgò id genus ornamenti ferunt. Barbam uero ait illos alio atq; alio colore fucare, ut in alijs alba, in alijs phoenicea, in nonnullis rufa, in quibusdā uiridis, in aliquibus nigra uideatur. Umbellas quoq; præ se ferre per æstatē, qui lautiores cæteris sunt. Calceis uti corio elaboratis albo, altioribus, ac soleis uarijs, quo proceriores appareant. Armatura uti diuersa, pedites arcum habere sibi æqualem longitudine, eundem intendere sinistro pede, quo fortius incuruent, introrsus opposito. sagittas trium ferè cubitorū esse: tantoq; impetu exire, ut neq; scutū, neq; thorax, neq; aliud quoduis armaturæ genus possit resistere. In sinistra Indos clypeos ferre ex corio crudo bubulo, longitudine ferentibus propè pares: cæterum aliquanto angustiores. Alios pro arcibus ferre iacula: gladio omnes uti lato ferro, trium cubitorum longitudine. hunc utraq; manu cominus preliantes stringere, quo maiorem plagam

gam inferant. Equites iaculo uti, Daunijs non ab-
 mili: cæteriũ scuto minore, quàm pedites. equos neq;
 sellis insterni, neq; frænis Græcis, aut Germanicis,
 sed bubulis loris cobiberi: ijs clauiculos affixos uul-
 gus gerere, non multũ acutos, ad interiorem partem
 conuersos: ijsdem eburneis locupletiores uti. quemad-
 modũ et equis asinisq; uulgus, lautiores elephantis.
 Elephantis uehi, regum haberi. proximus huic ho-
 nor, quaternis equis: post equos, camelis uectari.
 Vno autem equo uehi, haud honori esse. Ad hæc, eo-
 rum uxores, quæ castæ sunt, nullo alio munere quàm
 elephanto corrumpi posse: neq; turpe existimari, si
 mulier pro elephanto cuiuspiam uoluptati obsequa-
 tur. Quin etiam ipsas sibi laudi ducere, quòd earum
 pulchritudo elephanti muneri digna censeatur. Nu-
 bere uirgines nulla dote data, uel accepta: cumq;
 ad ætatem nubilem uentum est, patres illas produ-
 cere, ac permittere uti eum sibi deligant uirum, qui
 uel cursu, uel lucta, uel pugillatu, uel alia quapiam
 uirtute alios anteire iudicetur. Aratores Indos,
 qui in plano degunt, pane triticeo uti: montanos,
 ferinis carnibus. Hactenus mihi exposuisse satis sit,
 quæ de Indis & eorum moribus nota, Nearchus
 ac Megasthenes uiri probi ac graues conscripse-
 runt. Nam ne hoc quidem mihi propositum fue-
 rat, uti eorum mores aut leges scriberem: sed illud,
 quo-

Alexandri
classis ex In-
dis in Persas,

quo nam modo classis ex Indis in Persas aduecta sit. Itaq; eiusmodi rebus enarrandis modus statuatur. Ut autem ad rem redeam, postquam Alexander in Hydaspis fluminis ripas paratas naues, quas imperauerat, reperit, Phœnices, Cyprios, Aegyptios, quicumq; in castris erant, in eas imposuit, utpote maritimarum ac naualium rerum peritiores. Legit item oriundos ex insulis, Ionas quoq; & Helleponticos, triremium ductores constituit. Ex Macedonibus Hephæstionē, Leonnatum, Lysimachum, Asclepiodorum, Archonta, Demonicum, Archiam, Ophellam, ac Timantem. hi Pellei erant. Ex Amphipoli, Nearchū Cretensem, qui hanc nauigationē scripsit, ac Lampedona, & Androsthēnem. Ex Orestide, Craterum ac Perdiccam: Heordeos, Ptolemæum ac Aristonum. Ex Pydna, Metronem ac Nicarchidem: Attalum præterea Styphæum, Peucestam, Pythonem, Alcomenem, Leonnatum, Aegeum, Pantauchum, Alaritem, Myllem: omnes Macedonas. Ex Græcis uero Medium, Eumenem scribam, Cardium: Critobolū Coum, Thoantē, ac Mæandrum Magnesium, & Andronem: Ex Cypriis, Nicolcum, Solium, Nithaphontem Salaminium. Ex Persis, unum Magoam, nauis suæ gubernatorem constituit: Onesicritum Astyphalæum, scribam Euegoram Corinthium: præfectum classis Nearchum, genere quidem Cretensem, cæterum Amphipolitanū
ciuem

ciuem, quæ urbs ad Strymonem amnem sita est. Postquam hæc ita instituit, dijs patrijs, & quibus præterea uates significari monuerūt, tum Neptunno, Oceano, Nereidibus, Hydasspi flumini (unde moueri incipiebat) & item Acesini, quem Hydaspes influit, atq; Indo, in quem ambo exeunt, sacrum fecit: certamina quoq; musica & gymnica proposuit, sacrificiorum reliquijs in exercitum distributis. Omnibus itaq; necessarijs ad nauigandum comparatis, Craterum iubet ab altera parte fluminis cum magno equestrium ac pedestrium copiarum numero iter facere. Ab altera Hephæstionem, cum exercitus parte maiore quam Cratero assignata erat, ac elephantis fermè ducentis: ipse argyraspides secum agit, omnes sagittarios, & ex amicorum equitatu propè CCC. Hi octies mille numero explebant. Cratero & Hephæstioni in mandatis dat, uti præcant, classemq; præstolentur. Ad hæc Philippum, quem in ea regione satrapem constituerat, ad Acesinem cum parte copiarum mittit. Ita enim C ac XX millia militum cum sequebantur, cū ijs quos ipse è maritimis oris duxerat. Præterea qui missi ab eo fuerant ad congregandum exercitus, gentes Barbaras ex omni genere, & ad omnem speciem armatas adducebant. Ipse enim mouens cū nauibus, infra nauigare pergit per Hydaspem, ad ipsius amnis et Acesinis concursum: habebatq; ad octingentas

NAUES.

Nearchi ab
Indi ostiis in
Persicum si-
nū nauigatio.

naues, partim longas, partim onerarias, quibus & com-
meatus & equi uehebantur. Quo autem modo
hæc flumina nauigauerit, quotq; & quas gentes in
ea nauigatione deuicerit, quod periculū in Mallis in-
curreret, quomodo uulneratus sit, & cadens ex uul-
nere, à Peuceste & Leōnato obiectis scutis protectus
fuerit, iam à nobis satis narratum est. Nunc restat, ut
de Nearchi nauigatione ab ostiis Indi fluminis per
Oceanū, usq; in sinū Persicū (quem alij Mare Rubrū
appellant) edisserā. Scribit Nearchus, fuisse Alexan-
dro desiderium enauigandi Oceani, quantum ab In-
dia in Persidem patet: sed deterritū nauigationis lon-
ginitate, tum ne in terrā desertā atq; incultā, aut
in oras importuosas incidens, exercitiū aut classē
amitteret: ne quā forte temerario ausu accepta cala-
mitas, omnem gloriam ac fœlicitatem suam fœdaret.
Verum cum esset incertus, quem nam potissimum ex
omnibus legeret, qui cogitata sua implere posset: scri-
bit Nearchus, cum à se quæsisse, quem nam sibi tantæ
rei ducem proponeret. alios quasi periculi metuen-
tes, quosdam ueluti molli & effracto animo, nonnul-
los uero tanquam patriæ desiderio commotos accu-
santem: seq; in id operam suam pollicitum. Alexan-
drum primo negasse: sed cognito eius studio, sibi clas-
sem demandasse. Itaq; tum maiore diligentia appa-
rari coepta, quæ ad nauigationem pertinere puta-
bantur.

bantur. Nautæ quoque quietiore animo erant, quod sibi persuasum habebant, Alexandrum se non temere in discrimen missurum. Ad hæc splendor multus apparuit, et nauium ornatus, studiaque eorum qui triremibus prepositi erant, omnium animos (si qui erant timidiores) in spem erigebant. Multum præterea metus sustulerat Alexandri ultra fluminis ostia nauigatio: quodque Neptunno ac cæteris dijs hostias mactasset, uti prosperè ac foeliciter nauigatio eueniret. perpetua quoque Alexandri et continuata foelicitas, fiduciaugebat, quod nihil eius auspicio ductuque frustra tentari posse uidebatur. Præterea Etesiarum tempestate cessante, qui uenti per æstatem in ijs Oceani oris maria concitare soliti, nauigationem impediunt: Nearchus inde cum classe discessit, Cephisodoro Athenis summam reipub. administrante, XX die mensis quem Boëdromionem Athenienses uocant: ut Macedones et Asiatici tempora cõputant, regni Alexandri anno undecimo. Sacrificauit autem et Nearchus, antequam discederet, Ioui seruatori, ludosque edidit et ipse gymnicos, quo die primum nauigare cœpit, ad amplissimum quendam riuum delatus, cui Sturæ nomen: ab eo loco unde discesserat, stadia circiter centum: ibique cum classe biduum permansit. Tertio die cum inde mouisset, ad alium riuum (Caumana uocant) deuectus est, triginta stadia priore remotum, in qua iam marinam faldinè gustata

Etesiar.

Sturæ.

Caumana

- gustata aqua referebat. Mare enim introrsus accedit, cum sese aestus ingerit. Inde ad XX stadia progressus, apud Coreatim (sic locum appellant) intra amnem constitit. Inde mouens, cum paululum processisset, uisi sunt ad exitum amnis & albescentes fluctus re- percussis littoribus, & elise spumæ: perductaq; fossa stadiorum quinque, quæ terra fossione facilior uidebatur, naues eo induxit, cū primum maris aestus reuehi in amnem coepit. Hinc C & L stadia profectus, in insula Crocala substitit, ibiq; sequentem diem exegit: huic insulæ uicini sunt populi, quos Arrhabet uocat: et ipsi gens Indica, de quibus superioribus libris mentionem fecimus. ijq; à flumine Arrhabio ita denominati, qui amnis horum fines ab Oritarum sinibus diuidit. Ex Crocalis digressus, ire pergit. ab dextra mons Irus erat: à leua, insula quam Haliteneam nuncupant. hæc ad littus extenta, angustæ sinum efficit: quo transmissio, in portum quendam tutum ac tranquillum uentum est, quem Nearchus Alexandri portum nominari uoluit. Contra portus fauces insula quedam sita est, non plus duo stadia à portu remota, cui nomen Bibacta est. adiacens regio Sangada appellatur. Hæc insula mari opposita, suapte natura portum efficit. Sed ea loca uentus ex Oceano uehemens subinde exagitabat. Itaq; ueritus Nearchus, ne quæ Barbarorum manus collecta classem aggrediretur. castris

castris in continēti positis, ac circumunitis, quatuor
 & XX dies moratus est. interim marinos mures,
 atq; ostrea legere solitos refert, mirandæ magnitu-
 dinis, præ ijs quæ in nostro mari nascuntur: aquam
 uero salsedine corruptam epotasse. Postquàm uenti
 conquievere, cum classe digressus, ac LX ferme sta-
 dia profectus, in sabulosum littus appulit. Erat litto-
 ri prætentâ insula quædam deserta, Domæ appellât:
 quæ obiectu suo portum faciebat. Ad hanc recepta
 classe, biduo stetit: aqua nulla potabilis in littore
 erat. Profecti itaq; in continentem ad XX stadia,
 dulcem repererunt. Postridie CCC stadia emensi, Sa-
 rangâ, eâ regio appellabatur, classē littori appli-
 cuit, sed aqua à littore ad octo ferme stadia aberat.
 Digrediens inde Nearchus, † ad Sacalasin locum
 incultum peruenit. Deinde præteritis duobus scopu-
 lis, usque adeò inter se coniunctis, ut nauium corpora
 utrinq; cautes stringerent, CCC ferme stadia emen-
 sus, in Morontobaris constitit. Ibi portus est ingens,
 in orbem situs, ac profundus, à maris tempestate tu-
 tus, cæterum angustis faucibus. hunc indigenæ Fœ-
 minarum portum appellant, à muliere, quæ primum
 in his locis regnauit, denominatum. In magnam uero
 iactationem classis incidit, præteritis scopulis, ante-
 quàm in portum peruenerit: sed scopulos circumle-
 gere nimis durū uidebatur. Postero die inde abiens,

Domæ.

Saranga.

ἐν σακαλοισι.

Moronto-
bari.γυναικῶν
λιμήν.

A insulam

insulam quandam à sinistra pelago obiectam, nactus est: uerum ita propinquam littori, ut interiectum mare, non maris, sed fossæ potius speciem præferret. Eo die ad LX stadia nauigatum. erat in eo litore sylua, arboribus densa ac frequens: insula quoq; et ipsa opaca. Sub lucem abiens, per angustias quasdam nauigabat. nanq; maris æstus magnâ partem in sicco reliquerat. Inde emensis C & XX stadijs, ad Arabij fluminis ostia constitit. Portus circa hunc magnus ac tutus erat: cæterum aqua ob hoc amarior, quòd per hostia sese ingerens mare, illam contaminat. itaque ad LX stadia aduerso amne profecti, lacum dulcis haustus inuenere: indeq; assumpta aqua, ad insulâ reuersi sunt. Insula, quâ ad portû uergit, eminentis est ac uasta: sed circa eâ ostrearû atq; omnis generis piscium ingens copia, quibus sese piscantes resouerunt. Hoc flumine India terminatur, has oras extremi Indorum habitant. ulteriora proximi Orientæ tenent. Ab ostio Arabij digressus Nearchus, Orientarum oras præternauigans, Pagalis substitit: cum quidem ad CC stadia sub asperam rupem, non sine nauium iactatione, nauigasset. Sequenti die ubi illuxit, inde digrediens, cum ad CCC stadia nauigasset, in Bacana puenit. Et quia littus eminentius ac scopulosus erat, hoc lōgius à terra iaci ancoras iussit.

Indiæ terminus.

Pagali.

ἢ ἐν Βακάνῃ.

Dumq;

Dumq; eò nauigat, magna uiuentorum subito co-
 orta, cum uexaretur in alto classis, naues tres deside-
 ratae sunt. nemo tamen eorum qui inuehebantur (quo-
 niam haud procul à littore nauigabant) interijt. Di-
 gressus inde circiter secundam noctis uigiliam, CC
 fere stadijs enauigatis, Comalam delatus est. Cumq; Comala
 naues ibidem conflictarentur concitato mari, expo-
 sitis in terram militibus castrametatus est. qui longæ
 nauigationis tædio fatigati, requiescere aliquantum
 cupiebant. Ne uero Barbari in se impetum facere ex
 improuiso possent, castra uallo circundedit. In hoc
 Leonnatus, cui Alexander Oritarum res mandaue- Oritarum
clades.
 rat, magno prælio Oritas uicit, cæsis sex milibus, cū
 eorum ducibus: de exercitu eius non plus XV equi-
 tibus, peditibus quoq; non multis, & in his Apollo- Apollopha-
nis exdes.
 phane Gedrosorum præside. Sed hæc à nobis supe-
 rioribus libris enarrata sunt: & præter hæc, Leon-
 natum aurea corona ab Alexandro donatum. Inte-
 rea frumentum, uti Alexander mandauerat, à Leon-
 nato in classem diuisum est. Refectis hoc loco nau-
 bus, quas maris tempestas quassauerat, decemq; die-
 rum cibarijs impositis, & ex nautis (si quos maris
 tædebat) apud Leonnatum relictis: ex ijs qui cum
 Leonnato erant, nautarū numerum suppleuit. Mota
 inde classe, quingenta fere stadia progressus, & ad Thomero-
siu.
 fluuium quem Thomeron uocant delatus, ibidem

classē statuit. Erat iuxta exitum amnis stagnum circa littus, habitabant incolæ in exiguis quibusdam tugurijs: qui uisa classe, utpote re insolita & noua, obstupuere, seq; ad littus gregatim contulerunt, ueluti pugnaturi, dum milites è nauibus egredierentur. Lanceas manu gerebant, sex ferè cubitorum, nulla cuspide præfixa: sed tantum præacutas, igneq; duratas. Erant enim circiter sexcenti. quos Nearchus ut uidit in aciem constare, classē littori intra teli iactum appellī imperat, atq; in Barbaros sagittas mitti. namq; Barbarorum lanceæ propter crassitudinem ex longinquo haud habiles erant. Tum ex militibus nandi peritos, ac leuiter armatos, ad littus nando iubet contendere: quiq; prius in solum enatet, adhuc in aqua stans socium expectet, qui cum se iungat: nec prius in Barbaros impetum faciat, quam tota phalanx triplici acie instructa sit. Quo facto, cū ingenti clamore atq; impetu Barbaros petant. At Barbari simulac uiderunt, & qui è nauibus descenderant in se ire, & è classe procul sagittis configi, armorum splendore exterriti, cum quidem ipsi inermes essent, confestim in fugam uerterunt. Aliquot in ipsa fuga caesi, nonnulli capti, cæteri in montes proximos diffugerunt. Erant captiuis ungues præacuti, ac duri, quibus pro ferro utebantur. his pisces occidebant, mollia ligna secabant, duriora uero lapidibus cædebant.

neq;

Ungues pro
ferro.

neq; enim apud eos ullus est ferri usus. Ferarum pelles ipsi pro uestibus sunt: alijs grandium piscium densiores pelles. per cætera hirsuti, atq; horridi sunt. Fugatis Barbaris, Nearchus classem subduci, quassatasq; naues reparari iussit: diebus quinque quieti datis, sexto die inde mouit. Cumq; ad CCC stadia processisset, in extremos Oritarum fines peruenit. Malanæ eum locum indigenæ uocant. Oritæ procul à mari mediterranea loca incolunt, uestitu armisq; Indicis utuntur. cæterum linguam aliam atq; alios mores habent. Emensus est Nearchus hac nauigatione primū ab Indi fluminis ostio, per Arrhabiorū oras, stadia mille: per Oritarum, MDC. Ultra Oritas, scribit Nearchus non esse Indos, nec umbras eodem modo ferri: sed ubi introrsus in mare processerant, ipsas easdem umbras in meridiem conuersas uideri. cumq; dici medium sol obtinet, umbras in his locis nullas iacere. De stellis quoq; quotquot prius altiores uidebantur, alias quidē penitus euanescere, alias terræ propiores occidere: statimq; exoriri uisas illas, scilicet quæ antea semper apparebant. Et hæc quidem non temere Nearchus mihi uidetur scripsisse. nam & Syene urbe Aegyptia, cum sol æstate tropicus est, puteus in meridiem sine umbra ostenditur. In Meroe quoq; eodem tempore umbrae perpendicularares sunt. Consentaneum quoq; rationi est, & In-

Malanæ
Oritæ.

Syene.

Meroe.

dis ad meridiem uersis eadem illa accidere, præsertim in mari Indico, quo magis id mare in meridiem inclinat. Sed hæc hæctenus. Post Oritas uersus mediterranea Gedrosi habitant, quorum fines difficulter cum exercitu Alexander pertransijt: pluraq; incommoda passus est, quàm in tota reliqua expeditione Indica. Infra Gedrosos loca maritima accolunt ij quos Ichthyophagos uocant. hi piscibus uiuunt. Eorū oras cum classe legens Nearchus, cum stadia DC processisset, Bagisaram peruenit. Portus in ijs locis erat, ad receptum classis commodus: pagusq; Pasira, LX stadijs à mari remotus. Postridie eius diei rupem quandam altam atq; præruptam, longeq; in mare prominentem cum classe præteruectus est: defossisq; puteis, multam quidem aquam, cæterum salsam naclus est. Et eo quidem die in ancoris classis stetit, quoniã ad littus accedi non poterat. altero die in Coltas accessit, stadia ducenta emensus. Inde sequenti die mouens, cum DC stadia profectus esset, in Calimis constitit: qui pagus littori uicinus erat, & in eo palmæ aliquot cum caricis inuentæ. Aberat à littore ad C ferè stadia insula quædam, nomine Carnina, eius pagi incolæ Nearcho muneri pisces ac oues attulerunt, quarum carnes ait Nearchus sapore ab auibus marinis non differre. nam & ipse pecudes piscibus alun-

Gedrosi.

Ichthyophagos.

E.

Bagisara.

Pasira.

Calime.

Carnina insula.

sula.

aluntur, cū gramina nulla ea regio ferat. Eo qui secutus est die, cum ad CC stadia nauigasset, classem ad littus egit. Pagus à mari ad triginta ferè stadia aberat, Cysam uocant: littus adiectum, Carhim. Hoc loco parua quaedam nauicula piscatoriae repertae sunt, sed piscatores nulli. Nam simulac conspexerunt ad littus adigi, destitutis nauibus, fugam arripuerunt. Frumenti nulla copia erat: idq; iam classi deesse inceperat. Itaq; airepto pecore, atq; in naues imposito, inde abiit: ac circumuectus promontorium altum ac confragosum, ad C & L stadia in mare porrectum, in portum quendam tutum (Mosarnam appellabant) deuenit. Hinc scribit Nearchus, sumptum à se nauigationis in Carmaniam ducem Hydracem Gedrosum, operam suam pollicentem. Quae inter hunc locum ac sinum Persicum interiacent, non sunt cursu tam difficilia, quam priora: ac certe celebriora ijs oris, quis ab Indis uecti praeterierant. Inde discedens Nearchus cum classe, DCC & L stadijs emensis, Balomum littus tenuit. Exinde in pagum (Barna uocant) stadia abinde CCC progressus est: in quo frequentes palmae & hortuli, in quibus myrtus natae erant, uarijque flores: ex quibus rustici sibi scita facere solebant. Hoc primum in loco & cultae arbores, & homines à feritate aliquantulo remotiores, conspecti sunt.

Cysa
Carhim.

Mosarna

Hydraces

Balomum
Barna.

- Dendrobosa. Deinde CC stadia ulterius profectus, in Dendrobosam peruenit. Cum autem mare esset undosius, in ancoris iactabantur: atq; hinc secunda noctis uigilia
- Cophas. mouens, ad portū quem Cophantem nominant, peruenit, CCCC stadia à Dendrobosa. Hic & piscatores inhabitant, paruis utentes nauibus. non agunt naues Græcorum more, remo ad scalmum applicato: sed fossoribus similes, aquas hinc atq; inde diuerberant. ibiq; uis multa aquæ puræ ac dulcis inuenta est. Inde
- Cyiza. post primā noctis uigiliam digrediens, Cyiza adiit, cum ad DCCC stadia nauigasset (erat id littus incultum ac desertum, & ante ipsum scopulus in mari eminent.) Itaq; iactis ancoris, ibidem in classe cœnauerunt. Inde enauigatis stadijs D, peruentum est ad paruum quoddam oppidum in colle situm, haud procul à littore. Quo uiso, Nearchus circumiectos agros (quod uerisimile erat) coli ratus, Archiæ Pelæo locum improuiso occupandum inquit: quod putabat oppidanos non nisi coactos, frumentum & cæteros commeatus præbituros esse. repentino autem proelio non uideri capi posse, obsidione ac mora opus esse. at iam frumenta deficere: existimare se ex stipulis procul uisis, regionem illam frugiferā esse. Cuius consilium cum Archias comprobaret, cæteras quidē naues expediri imperat, ueluti institutum cursum persecuturas: negotioq; Archiæ dato, ipse cum una
modo

modò nauì à reliqua classe digressus, ad oppidum accedit. Appropinquanti incolæ præter sp̄e, ueluti amici, cum muneribus, thynnīs uidelicet aſis, occurrunt.

Hi uero Ichthyophagorū ultimi, ijs quos primū inuenere moribus & uictu similes uisi, caricas quoq; et alios maturos fructus exhibuerunt. Quibus benignè acceptis, cum Nearchus se uelle diceret urbem inuisere, eius rei potestate facta, oppidum ingressus est. Ac primo ingressu, portulam duobus fidis sagittarijs custodiendam dat: ipse cum duobus socijs modò, atq; uno interprete ascensis moenibus, Archiam signo edito aduocat. Quo uiso confestim Archias classē urbi aduouet: Macedones, haud mora, in mare profiliunt.

Quod cum Barbari animaduertent, exanimati, arma sumere conantur. At cum interpretes, quem cū Nearchō introiſſe diximus, clamitans diceret, frumentum classi dari oportere, si saluum oppidum uellent: negare illi primo, sibi frumenti copiam esse: deinde murum inuadere, uti Nearchum cum socijs expellant. Cæterum sagittis supernè petiti, retrocesserunt. Postquàm uero agnouerunt, urbem seruari nō posse, subeunte iam muro nauali exercitu, ad preces conuersi, Nearchum orare incipiunt, uti omni frumēto quod in urbe esset accepto, sibi urbiq; parceret. Quibus uerbis motus Nearchus, Archia portas ac muros urbis occupare iusso, per urbem dimittit qui

Farina ex piscibus.

frumenta conquirant, uideantq; ne ea oppidani celēt. Farinae multum ex piscibus assis contritis ostenderunt, tritici autem atq; hordei parum. farina ex piscibus pro pane utebantur, triticeo pane pro obsonio.

Bagia.

Ex quibus parte accepta, Nearchus cum classe ulterius ire perrexit. Ac nauigans, peruenit ad rupem quam Bagiam uocant, quam incolae uulgauerant solisacram. Atq; inde circiter secundam noctis uigiliam

Talmena.
Canasis.

soluens, Talmenam adiit, portum à uentis tutum, ad M stadia à Bagia longinquum. Inde in Canasim urbem desertam, stadia abhinc ferme CCCC prouectus est: ubi puteum quendam manu factum reppererunt,

quem palmae agrestes desuper natæ contexerant: quarum cacuminibus, utpote tenerioribus, excisis, e quibus famem sustentarent, (iam enim classi frumentum defuerat) abierunt: ac iam fame laborantes,

cum eo qui secutus est die ac nocte nauigassent, Nearchus ante littus desertum naues in ancoris statui iussit: ueritus, ne si in terram descenderent, multi tædio nauigationis classem destituerent. Inde soluens,

Canates.

cum ad septies centena & quinquagesies stadia nauigasset, iuxta montem quem Canaten nuncupant, nocte egit. stadijs deinde DCCC emensis † in Taios

ἢ ἡ ἰσορῶν
habet exem-
plar Græcū.

delatus est: ibi pagi quidam exigui ac deserti erant. ubi aliquantum caricarum, & camelos VII reppererunt, quorum interfectorum carnibus famem pepulerunt.

Sab

Sub lucem Nearchus cum classe digressus, CCC inde stadia in Dagasira peruenit, quem locum pauci quidam pastores inhabitant. Deinde stadijs C supra mille enauigatis, in fines Ichthyophagorum delatus est, in magna rerum necessariorum penuria. Erat in his locis promontoriū, longè in mare extentū: unde & classē terræ non admoueri, & in ancoris stare iussit. Magnitudo oræ Ichthyophagorum paulo plus dena millia stadiorū complectitur. aluntur piscibus, unde & nomen sortiti sunt: sed pauci eorum piscantur. rari enim sunt, qui aut naues habeant, aut piscari sciant: piscium copiam maris recessus præbet. Aliqui eorum retia habent, tanta magnitudine, ut ad stadia duo pertendant: ea ex palmarū folijs texunt, quibus contortis pro lino utuntur. Piscium eos qui sunt molliores, crudos, ita ut capiunt, mandunt: maiores autē & duriores, in sole torrent: deinde tostos conterunt, ex quibus ueluti panem conficiunt. sunt qui ipsum puluerem triticea farina inspergant. Ea quoq; animalia, quæ cū his simul uiuunt, eodem cibo nutriuntur. Illa namq; regio arida est, nec gramen ullum producit. Magnam etiam in his locis cancrorum, ostrearum, conchyliorum uim capiunt. Gignit & ea regio suaapte natura salem, ex quo oleum conficiunt. Alij solitudines incolunt, nec arborem nec fructum ullum ferentis: & hi ex piscibus tantum uiuunt.

Ichthyophagorum
cibus.

Alijs

Ichthyophago-
rorū domus.

Alijs aliquantum agris sationalis est. hiq; frumento ueluti condimento quodam utuntur: pisces pro pane sunt. Domos in hunc modum ædificant. qui paulo ditiores sunt. balenarum osibus grandioribus pro materia utuntur, ex crassioribus portas faciunt: cætera multitudo è spinis eorundem piscium sibi domos construunt. Cete prægrandia, atq; immensa magnitudine, et alterius generis pisces multo maiores in Oceano, quàm in nostro mari nascuntur. Scribit Nearchus, cum aliquando huiuscemodi monstrum præternavigaret, tantam aquarum uim efflando in coelum eructasse, ut qui in nauibus erant, attonitis similes constiterint, ignari quæ nam tantæ molis causa esset. Cumq; edocti fuissent à nauigationis ducibus, hos pisces esse, remos è manibus præ metu excidisse: postmodum oratione confirmatos, iussisse naues aduersis proris ueluti nauali certamine contra belluarum corpora inferre, atq; ingenti strepitu remos impellere, paruq; interuallo disiunctos nauigare. cumq; belluis appropinquarent, uociferatus quàmmaximos in coelum edere, tubaq; canere. Quod cum strenuè fecissent, cete, quæ iam appropinquare nauibus uidebantur, ingenti sono strepituq; conterrita, sese in profundum miserunt: eaq; paulo post ex aquis emergentia, atq; undarū cumulos uomitantia, à puppibus conspecta. inde multiplicem plausum à nauticis copijs datum, uchemen-

Pugna cum
Balenis.

uehementerq; laudatam Nearchi prudentiam. Aliqua cum ad littus appelluntur, recedente aestu in uadis hæsere: alia fluctu iactata, quasi naues tempestate uictæ, in terram deferuntur: ex quibus putrefactis, ossa ad domos ædificandas legunt. Ossa laterũ grandiora pro tabulis sunt, minora pro asscribus, maxillarum ossibus pro portis utuntur: cum quidem multa eorum quinque & XX cubitos magnitudine excedant. Dũ Ichthyophagorũ Nearchus oras præteruehitur, cognouit insulam quandã in eo mari esse, Cfermè stadijs à littore distantem. hanc incultam, sacramq; Soli indigenæ aiebant, Nosalã nomine: nec à quoquam adiri. quam si quis imprudens adeat, non amplius apparere. Sed et Nearchus autor est, nauim quandam è suis, qua Aegyptij uehebantur, haud procul ab hac insula oculis omnium creptam esse: affirmasseq; nauigationis duces, Aegyptios ingressos, haud dubiè euaniisse: seq; tum nauim unam cũ mandatis mittere uoluisse, quæ insulam obiens, amicos socios uocaret, descensu in insulam abstineret. Cumq; nemo proficisci auderet, eò contendisse, ac nautas compulisse uel inuitos nauem appellere: seq; in eam descendisse, ut uana esse ostenderet, quæ de ea insula indigenæ uulgauerãt. Alia quoq; huiuscemodi fabula de hac insula ferebatur, incoluisse eam Nereidum unam (nomen ignotum) commisceri omnibus uiris solitam,

Balenarum
ossa.

Nofata.

Ichthyophagorum genus unde.

Gadrosii.

sp. Gadrosii.
xv. 19.

solitam, qui nauem casu aliquo ad insulã appulissent: quos postea in pisces conuersos, in mare mittebat. solem ei ob hanc rem iratum, ex insula demigrare iussisse. non aduersatam soli: sed rogasse, uti sibi insitus uoluptatis appetitus adimeretur. solem postulatis eius annuisse, ac deinde quos illa ueneficio in pisces uerterat, rursus ex piscibus in homines uertisse: à quibus Ichthyophagorum genus ortum, ad Alexandri tempora peruenisse. Cæterum ex his refellendis, quæ refellere facile erat, non multum laudis Nearchi tribuendum puto. Supra Ichthyophagos Gadrosij in mediterraneis agunt, regione utiq; aspera & sabulosa. Quibus in locis, uti superioribus libris expositum est, Alexandri exercitus, ipseq; Alexander multa incommoda intulit. Postquam uero ex Ichthyophagis in Carmaniam peruentum, ante promontorium quoddam ancoras iaci Nearchus iussit. nam & promontorium præruptum, & mare aliquantum commotum erat. Exinde sublatis ancoris so'uens, non amplius ita directè ad occasum, sed inter occidentem & septentrionem nauigare cœpit, proris nauium aliquanto magis ad septentrionem spectantibus, & ita Carmania arboribus fœcundior magisq; frugifera est quàm Ichthyophagorum & Oritarum regio, præterea & aquis abundantior. Cumq; in eam partẽ, † quam Padichorum uocant, per-

peruenisset, ibi classem statuit: erant in eo loco uites,
 cætera eq; pomiferae arbores, præter oleas. inde ad
 DCCC stadia progressus, in littus desertum clas-
 sem appulit. inde erat cernere rupem ingentem in
 mare protentam, unius ferè diei (ut uidebatur) nauig-
 atione, quam locorum gnari Macetam appellari
 ai:bant. inde cinnamommū, & alia huiusmodi odo-
 ramenta in Assyrios aduchi. Ab eo littore, in quo clas-
 sem iactare diximus, atq; ab ea rupe, quam è regione
 uidebant in mare protendi, quemadmodum Near-
 chus sentit, & ego existimo, sinus Persicus introrsus
 recedit, quem mare rubrū appellamus. Ad hoc pro-
 montorium Onesicritus classis gubernator nauigare
 iubebat: sed Nearchus uetuit. non esse missam in ea
 maria ab Alexandro iccirco classem, quòd non posset
 totum exercitū incolumem traducere: sed quod con-
 siderari uolebat, oras, stationes, portus, atq; insulas,
 quæ in his locis extarent: sinusq; & oppida mariti-
 ma explorari, quæ sit regio fertilis, quæ sterilis: non
 debere eos mandata regis præterire, appropinquan-
 te maximè laborum sine, ac necessariarum copiasup-
 petente. timendum esse, quòd promontorium illud
 in meridiem tenderet, ne quæ in terram desertam &
 aquarū indigam, aut sole exustam incidere-
 tur. Nearchus omnes assensi sunt: quo consilio mihi uidetur
 classem seruasse. namq; eā rupē, ut loca circumiecta,
 aquarum

Maceta

Persicus si-
nus.
Mare rubrū.

Neoptanum.

ἀναμύρ.
εἰρημόζια.

aquarum penuria laborare, uastasq; solitudines circumiectas, fama est. Inde igitur soluta classe, nō procul à terra nauigans, cum ad stadia D CC progressus esset, Neoptanum peruenit: atq; inde C stadia emensus, ad † Anenum fluuium (regio Armozia uocabatur, culta iam et omnium fructuū præterquàm oleæ ferax) peruenit. Hic in terram egressi, cupide quiescebant à laboribus, quos multos in mari ad ea loca nauigando adierant. Cumq; eorum aliquot aliquanto procul à littore secessissent, uti ea loca quò uenerant explorarent, repertus est ab his homo Græco habitu, lingua Græca: ad cuius conspectum illachrymotos ferunt, quòd tot periculis & laboribus defuncti, hominem in his locis Græcum, uocemq; Græcæ tantum primum audirent. Qui interrogatus quis nam esset, unde accederet, se Græcū hominem ab Alexandri castris, quæ haud procul abessent, aberrasse respondit. Quo audito, confestim incredibili lætitiâ & clamore ad Nearchum perductus est. Ex eo cognitū, non plus dierum quinque iter à mari regia castra remota esse. Ab eodem præses ab Alexandro ei regioni præpositus, ad Nearchum adductus: quem ubi Nearchus allocutus est, ad eundem regis consiliū cepit. Post hæc ad classem reuersus, postridie mane naues subdici imperat, uti longa nauigatione quassatæ reficiantur, & naualiū copiarum partem in tulo relinquat.

fossam

fossam præterea, & duplicem aggerem à fluminis
 ripa ad littus perducit, et luteo muro circummunit.
 Dum à Nearchò hæc aguntur, regionis præses gra-
 tum se facturum Alexandro sciens, si ei de classis ad-
 uentu suspensio, incolumem aduenisse nunciaret, &
 Nearchum ad se compositis rebus profecturum: con-
 festim quâ breuius iter erat, id regi nunciatum misit.
 Et quamuis Alexander non satis fidei nuncio habe-
 ret, summam tamen lætitiã ex eo cepit. Postquã
 alius atq; alius dies transijt, consideranti sibi diem
 quo nuncius ad se profectus erat, non iam amplius id
 credibile uidebatur. namq; alij post alios nuncij à se
 ad Nearchum missi, nihil de Nearchò renunciatum
 redierant. Itaq; hominem tanquam mendacem com-
 prehensum, in custodiam tradi imperat: haud dissi-
 mulata tristitia, quã ex falso (ut existimabat) nun-
 cio concepisse uidebatur. Interim qui ad Nearchum
 à Rege missi fuerant, cum equis & uehiculis, Near-
 cho & Archiæ cæterisq; comitibus aduentantibus
 obuiam facti sunt. nec tamen primo conspectu illos
 agnouerunt, adeò immutata facie uidebantur, capil-
 lo ac barba promissa, macilenti, squalidi, ac pallore
 confecti. Interroganti Nearchò, & cæteris, ubi nam
 esset Alexander: responderunt, locũ demonstrantes,
 & nihilominus iter suum ad mare persequebantur.
 Cumq; pergerent, conuersus ad Nearchum Archias,

Nearchus ad
 Alexandrum

hos homines (inquit) existimare, ad se inquirendos
 ab Alexandro mitti: ea maxime coniectura, quòd hi
 eadem uia, quà ipsi uenerant, proficiscebantur. Nec
 mirandū esse, si ab eis agniti non sint, propter squa-
 lorem atq; illuuiem: reuocandos, atq; interrogandos
 esse quò uadant. Qui reuocati, cum se ad Nearchum
 proficisci ab Alexandro respondissent: ait Nearchus,
 habere illos quos quærent, se Nearchum esse: itaq;
 sibi itineris duces in castra ad Regem essent. Qui
 miro quodam gaudio affecti, ijs in uehacula exceptis,
 ad Regem protinus reuertuntur. Quidam in castra
 ad Regem præcurrunt: qui cum Nearchum & Ar-
 chiam cum quinque modo comitibus adesse nuncia-
 sent, cæterum de classe se nihil scire dicerent, ne clas-
 sis his paucis seruatis periisset, in suspicionem inci-
 dit. Quapropter non tantum letitiæ ex incolumi
 Nearchi & Archiæ reditu, quantum doloris ex opi-
 nato classis interitu cepit. Nec dum hic sermo desie-
 rat, cum Nearchus & cæteri apparere cœperunt.
 Quos cū Alexander uideret ad se ire, tam miserabi-
 li oris ac totius corporis habitu: hoc magis uera esse
 existimauit, quæ de classe amissa sibi ipse persuase-
 rat. Propiores deinde factos, humanissimè comple-
 xus, Nearchum seorsum abducit. cumq; obortis præ-
 desiderio suorum lachrymis, aliquandiu silere per-
 rexisset, tandem respirans ait: Postquam & ipse &
 Archias

Alexandri de
 suorū pericu-
 lo lachryman-
 tis pietas.

Archias sani reuertissent, minus mali esse: sed scire se cupere, quo nam modo classis ac naualis exercitus periisset. Tum Nearchus, cognita doloris causa: Rex (inquit) & classis, & naualis exercitus, tibi salui sunt. Quo audito, magis propter insperatam rem effusis lachrymis, ubi naues essent percontatus est. Cui cum Nearchus, ad Anatum flumen, ibi reparari, respondisset: per Iouem Græcorum (dixit) & Ammonem Lybicum, se magis seruatae classis nuncio, quam totius Asiae imperio gaudere. eam namque calamitatem, omnem sibi felicitatis suae fructum ablaturam fuisse. Tum prouinciae praeses, qui falsa nunciasset de Nearcho creditus, in custodiam traditus fuerat à Rege, dimissus est. Post hæc Alexander Ioui seruatori, tum Herculi, Apollini † malorum depulsori, Neptunoque; ac ceteris dijs qui mari praesunt: ludosque; gymnicos ac musicos edidit, pompamque; induxit. Imprimis autem Nearchus omnibus spectabilis incedebat, sertis ac floribus ab omni exercitu in eum coniectis. Perfectis ludis Alexander Nearchum alloquitur: ait enim, statuisse se alium summittere, qui classem Susas perducatur: uelle illius labori ac periculo parcere. Ad quem Nearchus paratum se esse, quod eius imperio obsequatur, atque ita fieri oportere. Ceterum si uoluntati suae more gerere uoluerit, hanc sibi prouinciam eripi non passurum: neque alij gloriam suam, quam iam prope partem haberet traditurum.

Alexander sacrificat.
ἀλιζαέκρη

Adhuc loquentem, tacere, ac bono animo esse Rex iubet: non ignorare se professus, quantum ei deberet. Itaque eum ad naues remittit, dato modico (tanquam per pacatam & amicam gentem) praesidio. Ceterum & hoc iter ad naues, non absque labore & discrimine ab eo confectum est. Barbari enim quos uel spes praedae, uel metus conuocauerat, munitiora loca Carmaniae regionis tenebant. nam satrapes eorum Alexandri mandato interfectus fuerat: Tlepolemus autem, qui in demortui locum successerat, nondum satis obtemperantes imperio suo Carmanos habebat: ipsique sepius eodem die Graecos inuasferant, alijs ac mox alijs Barbaris sese inferentibus. atque ita cum labore ac periculo ad classem tandem peruentum. Ibi Nearchus Ioui seruatori sacrificio facto, certamen gymnicum exhibuit. Post haec deducta classe, inde soluit. transmissaque insula quadam breui, & inculta, nomine Organana: in aliam insulam minorem, cultamque; (Oaracta uocant) peruenit, CCC stadia ab eo loco unde mouerat emensus. Vites in ea plurimae ac palmae erant, & uarij fructus. longitudo stadia DCCC capit: eiusque insulae regulus Mazones, Susas usque cum Nearcho nauigauit, seque ducem eius nauigationis exhibuit. In hac insula aiebant sepulchrum eius extare, qui primus imperium insulae tenuisset: † Rubro nomen fuit, à cuius nomine mare illud Rubrum appellatum.

EX

Organa.
insula.
Oaracta.

Mazones.

Ruber, qui
Graecis Ery-
thrus. unde
Rubrum mare,

Ex eo loco ad CC stadia Nearchus cum classe progressus, in aliam eiusdem insule stationem deuenit. Vnde alia quaedam insula prospectabatur, quadragena summum stadia ab hac remota: quæ Neptunno sacra, & inaccessibilis esse ferebatur. Sub auroram inde abiit. Sed cum se æstus uehemens in Oceanū refluxisset, tres naues, quæ terræ propinquiores erant, in uado hæserunt, cæteris difficulter inde extractis. Itaque postea altiore mari nauigare, classemque sistere perrexerunt. Cæterum paulo post ingerente se rursus æstu, tres illæ quæ uadis hæserant, & ipsæ deductæ, ad cæteram sese classem contulerunt: quæ XL stadijs emensis, in alia insula, CCC stadijs à continente remota, substitit. Inde relicta ab læua insula quadam deserta, ad Pyloram insulam delatus est. in ea exiguum oppidum Dodonem appellabant: in quo nullius rei præterquam aquæ & piscium copia erat. nam & hi quoque oppidani, ob inopiam cæterarum frugum piscibus aluntur. Namque soli natura sterilis erat, ac nullius frugis ferax. Exinde CCC stadijs enauigatis, peruentum est ad promontorium longe in mare porrectum. Soluta inde classe, Nearchus littori propinquam insulam incultam Catæam, quam Mercurio ac Veneri dedicatam ferebant, adiit, CCC stadijs confectis. In hanc insulâ autem annis singulis à uicinis populis oues & capras, Mercurio ac Veneri

Pylora.

Dodone.

Catæa.

cōsecratas, transmitti: easdem postea diurnitate tem-
 poris ac solitudine efferatas, hominum conspectum
 effugere. Ad hunc usq; locum Carmani tenent: quæ
 Carmanie longitudo. deinceps sunt, Persæ habent. Longitudo Carmanie
 oræ, stadia DCC supra tria millia continet. Viuunt
 Carmani Persarum more: nam Persidi finitimi sunt,
 ijsdemq; armis in bello utuntur. Soluta inde classe
 Czicandros. Nearchus oram Persidis præteruectus, ad Caican-
 drum insulam, XL stadia nauigauit, ubi insula bre-
 uis opposita portum efficit. Inde in insulam cultam
 deuentum, in qua margaritas reperiri, quemadmo-
 dum in mari Indico, Nearchus scribit. Eius insulæ
 Ochus mons si reperta est. Inde ad montem excelsum (Ochus no-
 men erat) accessit: & in eo portus immobilis, quem
 Apostani. piscatores habitant. Exinde in Apostanis uectus est,
 CCCC & L stadijs conseculis. Nauiculæ complu-
 res ibidem erant. Supra litus uero ad LX stadia
 pagus: hinc & in sinum multis uicis celebrem itum
 est, stadijs CCCC decursis: classis ad latus montis,
 qua parte ad planiciem declinabat, constituta est. In
 eo & palmæ multæ creuerant, et alia quæcunq; po-
 morum genera nascuntur. Inde in regionem excul-
 tam, stadia maximè DC profecta classe, ad exitum
 exigui fluminis (Oreon nomen erat) accessu dif-
 ficilis in annè ingressus fuit. n. i. maris æstus os eius
 coartauerat.

coartauerat. Inde mouens Nearchus, cum stadia cir-
 citer DCCC nauigasset, ad Sitacum amnem delat-
 tus, in ipso flumine classem continuit. Sed neq; hu-
 ius amnis ingressus facilis fuit. Omnis hæc nauiga-
 tio per Persidem, loca plurimum uadosa ac palu-
 stria sunt. Hoc loco Nearchus reperit magnum fru-
 menti numerum Alexandri iussu conuectum. ibi dies
 unus supra XX, ad quietem nauigantiū consump-
 tus: subductis interim ac reſectis omnibus, quæ salo
 quassata fuerāt. Inde deducta solutaq; classe, DCC
 & L stadia emensus, ad Hieratim oppidum perue-
 nit, classemq; ad riuum à flumine, cui nomen erat He-
 ratemis, perduxit. Postridie sub lucem discedens, ad
 amnem quem † Padagrū nominant, peruenit. Circa
 hunc locum hortuli irrigui, atq; omnis generis po-
 ma erant: locum Mesambriam appellabant, peninsu-
 lule formam obtinentem. E Mesambria digressus,
 cum CC stadia confecisset, † in Taornū ad Grani-
 dem flumen classem auertit. Supra fluminis ostium
 ad CC stadia in mediterraneis, sita sunt Persarum re-
 gum palatia. Refert Nearchus, se in hac nauigatio-
 ne balenam uidisse, maris tempestate in littus cie-
 ctā: quam qui emensi sunt, L cubitorū esse retulerūt:
 pelle squamosam, unius cubiti crassitudine: & in ea
 ostrea, atq; alia huiusmodi, tanq̄ in scopulo innata.

Sitacum

Hieratis.

† Παδᾶγρον

Mesambria.

† Ἰε ταρνῶν.

Balene magnitudo.

Delphines plerosq; circa eam uisos, longe maiores
 ijs qui in nostro mari uersantur. Ab hoc flumine ad
 Rhogontis flu. CC ferè stadia ulterius progressus, ad Rhogonim
 annem cursum tenuit. Inde ad L stadia nauigando
 ad Brizanam flumen: ubi difficulter classem propter
 uada & scopulos, marisq; fluctuationem habuit, flu-
 men in uectam: cum recedente aestu in uado hæsisset,
 Arosis flu. mox reciprocate aestu euasit. Indeq; ad Arosim per-
 uenit, fluuium omnium maximum, ut Nearchus ait,
 quos in tota hac nauigatione Oceanum illabi uide-
 rit. Ad hunc usq; annem Persæ tenent. Vltterius Su-
 sif incolunt, hi proprijs & suis legibus uiuunt. Qui
 Vxii. supra eos in mediterraneis habitant, Vxij uocantur,
 quos superioribus libris latrones esse diximus. Vni-
 uersa Persarum ora quatuor millia & CCCC stadia
 Perfarū oræ quor stadia, eiusdemq; diuisio. conficit. Persidis regionem tripliciter diuidi fama
 est. nam quæ pars eius ad mare Rubrum respicit, are-
 nosa est, & sterilis, propter immodicos calores: quæ
 in septentrionem uergit, temperata & frugifera est.
 prata in ea multa, irrigua, uites, & cæterarum cul-
 tarum arborum genera, præter oleas: itemq; hortu-
 li amœnissimi, omni pomiferarum arborum genere
 consiti: flumina præterea, lacusq; purissimi: aues
 quoq;, quæcunq; circa annes lacusq; uersantur.
 equorum quoq;, & cæterorum iumentorum pascuis
 & uenatibus aptissima hæc regio est. Ea uero pars
 quæ

quæ ad septentrionē exposita, niualis ac frigida est. Aut Nearchus, legatos quosdam ab Euxino ponto uenientes, breuiore quadam uia profectos, sibi obuiam in Perside factos esse. Idq; permirum Alexandro uisum, breuitate itineris cognita. Susijs Vxios finitimos esse, quemadmodū Mardos Persis, & Cossæos Medis iam diximus: quas omnes gentes Alexander per hyemem domuit, quæ omni tempore se adiri non posse existimabant. urbibusq; ibidem conditis, ex pastoribus aratores fecit, ut haberent unde & ipsi timerent, neq; amplius sibi inuicē latrocinando obessent. Nearchus post hæc, solita classe Susiorum oras sulcare cœpit (cæterum quæ sequuntur, non ita affirmat, ut affirmanda uidebantur. narrat modò stationes ac portus inuentos, tum nauigationis magnitudinem: oram esse ex magna parte uadosam, cum ple-risq; promontorijs: eandem esse nauigantibus periculosa, atq; incommodam) assumpta in naues ex eo flumine quinque dierum aqua. aiebant enim nauigationis duces, non reperiri aquam ad magnum terrarum spacium. Cum ad D stadia processissent, ad Cataderbim lacum piscosum proras auerti iussit: à quo lacu parua quædam insula, quam Margastanam uocant, sita erat. Exinde sub lucem mouens, per uada ferri cœpit, inter quæ uix singula naues transire poterant. Vada ex palis hinc atq; hinc affixis agnosce-

B s bantur:

Cataderbis,
lacus.
Margastana

bantur: non secus atq; apud Isthmon inter Leucadē
 atq; Ararnaniā signa quaedā exposita sunt, ne naues
 in uada incidant. Sed apud Leucadem uada sabulosa
 sunt, nauesq; inde facile euelli possunt. uerū hic li-
 mus est tenax, ac profundus, quapropter impactas
 naues extrahere difficile erat. neq; enim in alto ac te-
 naci limo contingebatur, quibus niterentur, quicquam prode-
 rant: & exilire ē nauis frustra erat, quoniā subsidens
 limus hominē pectore tenus supprimebat. Per hunc
 modum stadijs DC difficulter enauigatis, nusquam ē
 nauibus descensum est. Noctu deinde nauigans Near-
 chus, & sequenti die usq; ad uesperā, stadijs DCCCC
 confectis, ad Euphratis fluminis ostiū deuectus est,

Diridotis.

iuxta pagū quendam Babyloniorū, cui nomē Dirido-
 tis: quem quidē in locū negociatores thura, & aliā
 huiuscemodi odoramēta, quae Arabia gignit, deferūt.

Ab Euphra-
 tis ostio Baby-
 lonem usque
 quot stadia.

Ab ostio Euphratis, ait Nearchus, usq; Babylonem
 tria millia & CCC stadia contineri: hoc loco Near-
 cho nunciatū est. A' Alexandrū cū exercitu Susas pete-
 re. Itaq; aliquantū retro nauigauit, Pasitigrim uer-
 sus, uti aduerso flumine nauigans Alexandro coniun-
 geretur. Orā relegēs, à laeua Susios habebat: lacumq;
 in quē Tigris amnis decurrit: qui ex Armenia fluens

Tigris flu.

Ninus.

iuxta Ninū, magnam olim & opulentam urbem, in
 teriectam regionem suam & Euphratis facit: quae
 ob hanc causam Mesopotamia nominatur. Is lacus ab

Mesopota-
 mia.

ipso

ipso flumine DC stadijs abest. Ibi est Susiorum pagus, quem Aginim uocant. Ipsa autem urbs inde distat stadia propè D. Susiorum ora usq; ad Pasitigris ostia ad duorum stadiorum millia porrigitur. Ex Pasitigri Nearchus cum classe aduerso flumine ferebatur, per regionem celebrem fertilemq;. Cumq; ad C & L stadia peruenisset, constitit, donec ad se rediret, quos regem quæsitum miserat. Interea dijs gratias agens pro reducta classe, certamina cõstituit, naualibus copijs in letitiam effusis. Postquam nunciatum est Alexandrũ appropinquare, et ipse quoq; aduerso flumine classẽ subigi, uti Regi occurreret, iussit, ibiq; substitit: ubi paratas naues Alexãdri reperit, quibus Susas exercitiũ traducere cõstituerat. Quò ubi Rex profectus est, incredibili gaudio et gratulatione utriusque exercitus coniuncti sunt. Deinde Alexander pro saluis nauibus sacrificio factò, uarij generis ludos exhibuit: & magna quidẽ erga Nearchũ omnium charitas apparuit. quoquò per castra ibat, uarijs floribus inspergebatur. Post hæc Alexander Nearchum ac Leonnatum corona aurea donauit, quam de Oritis & alijs Barbaris, Oritarum socijs, adeptus fuerat. Per hunc modum exercitus reductus est, quem cum classe ab hostio Indi fluminis mouisse diximus. Quæ uero ab dextra maris Rubri ultra Babyloniorum terminos sita sunt, ea ut plurimum Arabes tenent, pertinentq; ad mare Phœnicie, ac Syriæ Palestinæ.

Aginis,

Nearchi honores.

Rubri maris dextra.

Cete-

Cambyſæ ex
 ercitus.
 Ptolemæus
 Lagi.
 Seleucus
 Nicanor.

Cæterum uerſus occaſum, quo ad mediterraneū mare, Aegyptij Arabiæ contermini ſunt. Ad Aegyptum uero ſinus ingrediens ex Oceano, manifeſto indicat, ratione concurſus, cum Oceano nauigari poſſe ex Babylone in eum ſinum, qui ad Aegyptum pertendit. Sed tamen nemo per ea loca nauigauit, propter caloris intemperantiam, & ſolitudines interiectas. Nā hi qui de exercitu Cambyſæ ſeruati ſunt, ex Aegypto Suſas proſecti: & item qui à Ptolemæo Lagi ad Seleucum Nicanorem Babylonem miſi ſunt, per Arabiæ fines promontorio quodam tranſmiſſo, octo dies terram deſertam & aquarum inopem peragrauerunt. Camelis quoq; inſeſis, aquas importantes, noctu ſolum proficiſcebantur. neq; enim interdium ſolis ardores perferre potuiſſent. Tantum itaq; abeſt ut ulteriora huius regionis (quod Iſthmū appellamus) è ſinu Arabico in Rubrum mare uergentia, cultoribus frequentata ſint. Cæterum quidam Arabico ſinu, qui ad Aegyptum ſpectat, aliquando proſecti, ut Arabiam illam plurimum circumueherentur, mareq; quod ad Suſas & Perſas pertinet inuiſerent, cum multum Arabiæ oræ emenſi eſſent, poſtquam aqua nauibus impoſita deeſſe cœpit, retro conuerſi ſunt. Ex Babylone autem quos miſit Alexander, ut à Rubri maris dextra nauigantes ea loca explorarent, inſulas quidem aliquot humiles ſe uidiſſe, & aliquibus

bus in locis Arabiæ oras attigisse retulerunt: id uero promontorium ingens, quod Carmaniæ oppositum se uidisse Nearchus scribit, non est qui potuerit ex altera parte nauigando superare. Ego uero non dubitauerim, si esset nauigabile, Alexandrum utiq; id per suos experturū fuisse. Tanta illi cupiditas agnoscendarum rerum occultarum fuit. Et Hanno quidē Carthaginensis, ultra Herculis columnas in Oceanum nauibus prouectus est, Aphricam ab leua relinquens, nauigansq; processit, quamdiu sibi uersus orientem solem cursus fuit, quem cursum quinque et XXX diebus omnino confecit. Postquam uero ad meridiem conuersus est, in multas difficultates incidit, aquarum inopiam, calores immensos, & ueluti riuos quosdam ignium in mare ruentium. Sed tamē Cyrenæ, quanquam in Libyæ solitudinibus ædificatæ, & fertiles tamen & aquosæ sunt, syluas & prata habent. omnis generis fructuum atq; animalium domesticorum ferax ea regio est, silphiumq; gignit. ulteriora inculta atq; arenosa sunt. Et hæc quidem de rebus Indicis seorsum à me conscripta, in ipsum Alexandrum Philippi referantur.

Hanno Carthaginensis.
Herculis columnæ.

Cyrenæ.

ARRIANI NICOMEDENSIS DE
rebus gestis Alexandri regis Mæcedonum,

F I N I S.

B A S I L E A E,

IN OFFICINA ROBERTI

VVINTER, MENSE

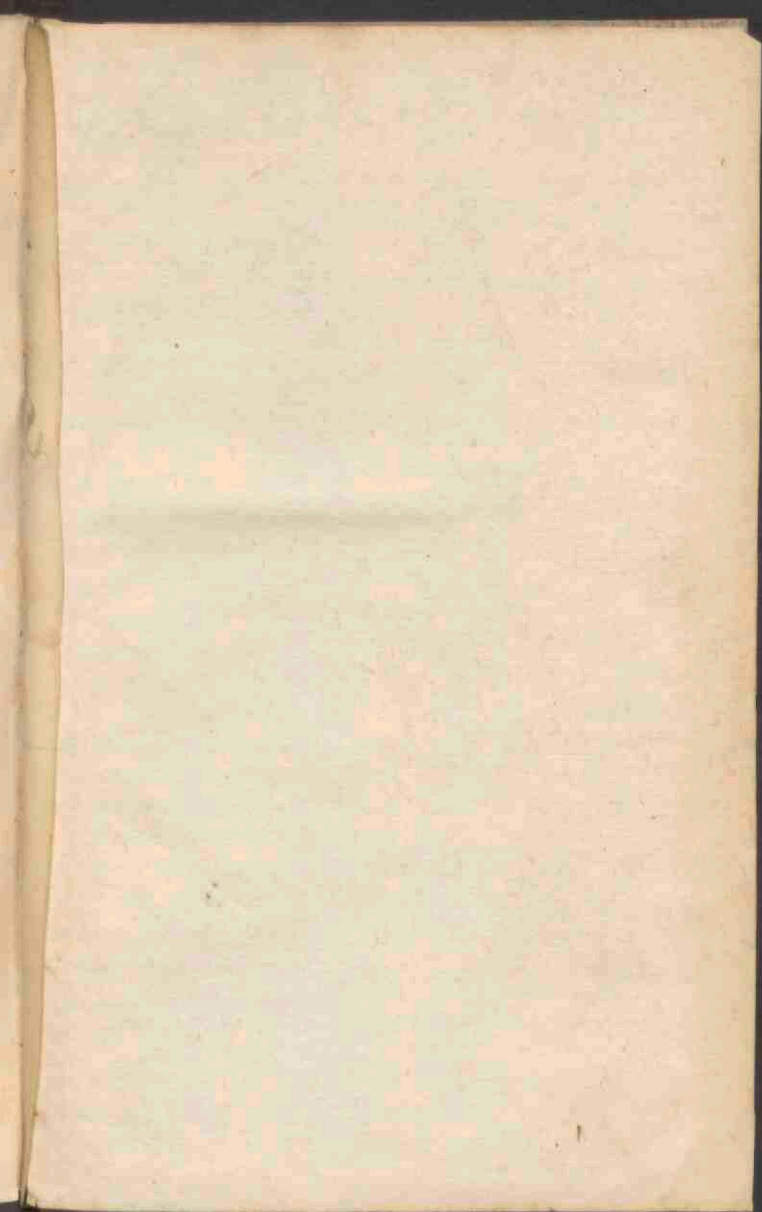
Martio. Anno

M. D. XXXIX.

5 CN 41361201

...
D
y
d
2
n
na
m
m
m
ta
ut
ye
ta
m
y
w
ig
e
y
g
d
y
d
a
qu

non in a m i b r e

in a m i b r e

ass + lo au t a r e

z e m u r d i a e p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

z u b o t m i p m o r e

liber i magnitudine brachii tui. **S**icut in
luteo qd lapide dener pntisat hntu et
qd possedit. **I**n hoc uide cor et pl. **A**nt
i morte hnditatus tue. **S**icut hntu
ad opatione es dno. **S**icut hntu
fieri. **A**nt man. **S**icut hntu. **S**icut hntu.

Mitja ugn et iustitia ab mtepa
oules tui pntu. **S**icut hntu
masa de pntu. **S**icut hntu
masa tibi. **S**icut hntu
fieri. **A**nt man. **S**icut hntu.

